

"ALTA BANKA" AD, BEOGRAD

**IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA
O IZVRŠENOJ REVIZIJI
GODIŠNJIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA
ZA 2021. GODINU**

"ALTA BANKA" AD, BEOGRAD

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA O IZVRŠENOJ REVIZIJI
GODIŠNJIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA ZA 2021. GODINU

S A D R Ž A J

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

FINANSIJSKI IZVEŠTAJI:

BILANS STANJA

BILANS USPEHA

IZVEŠTAJ O OSTALOM REZULTATU

IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE

IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima "Alta banka" a.d., Beograd

Izveštaj o reviziji finansijskih izveštaja

Mišljenje

Izvršili smo reviziju priloženih godišnjih finansijskih izveštaja "Alta banka" a.d., Beograd (dalje u tekstu i: Banka ili Društvo), koji uključuju bilans stanja na dan 31. decembra 2021. godine, bilans uspeha, izveštaj o ostalom rezultatu, izveštaj o promenama na kapitalu i izveštaj o tokovima gotovine za godinu završenu na taj dan, kao i napomene uz finansijske izveštaje koje uključuju pregled značajnih računovodstvenih politika i druge objašnjavajuće informacije.

Po našem mišljenju, finansijski izveštaji istinito i objektivno po svim materijalno značajnim pitanjima, prikazuju finansijsko stanje "Alta banka" a.d., Beograd na dan 31. decembra 2021. godine, kao i rezultate njenog poslovanja i tokove gotovine za poslovnu godinu završenu na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.

Osnova za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije (ISA) i Zakonom o reviziji Republike Srbije. Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima su detaljnije opisane u odeljku „Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izveštaja“. Mi smi nezavisni u odnosu na Banku u skladu etičkim zahtevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izveštaja u Srbiji, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtevima. Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući da obezbede osnovu za naše mišljenje.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su pitanja koja su, po našem profesionalnom prosuđivanju, bila od najvećeg značaja u našoj reviziji finansijskih izveštaja za tekući period. Ova pitanja su razmatrana u kontekstu revizije finansijskih izveštaja u celini i u formiranju našeg mišljenja o njima i mi nismo izneli izdvojeno mišljenje o ovim pitanjima.

Odredili smo da su pitanja opisana u nastavku ključna revizorska pitanja koja će biti saopštena u našem izveštaju.

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima "Alta banka" a.d., Beograd (Nastavak)

Ključna revizijska pitanja (Nastavak)

Adekvatnost obezvređenja finansijskih plasmana

<i>Ključna pitanja revizije</i>	<i>Kako je revizija odgovorila na ključna pitanja</i>
<p><i>Ovo je ključno revizorsko pitanje jer određivanje iznosa obezvređenja finansijskih plasmana zahteva značajna prosuđivanja. Naime, upotreba različitih pretpostavki i tehnika modeliranja može dovesti do značajno različitih iznosa obezvređenja finansijskih plasmana komitentima.</i></p> <p><i>Krajem 2021. i početkom 2022. godine došlo je do nelikvidnosti i do blokade računa kod nekoliko pravnih lica, što je rezultiralo dodatnim problemima u izmirivanju obaveza. Pojedinačno najveća direktna izloženost rizičnih plasmana odnosi se na Bauwesens d.o.o., Lazarevac u iznosu od RSD 748.593 hiljada. Navedeno pravno lice je davalac jemstava ili sredstava obezbeđenja za druga dva pravna lica u statusu neizvršenja u ukupnom iznosu od RSD 892.979 hiljada. Navedeni klijenti su na dan 31. decembar 2021. godine u NPL statusu, zbog čega je pokazatelj NPL-a porastao i iznosi 13,38%.</i></p> <p><i>Procenu vrednosti obezvređenja Banka je uradila na bazi pretpostavki koje je smatrala najrealnijim u datom momentu - pretežno naplatom iz priliva gotovine. Nivo obezvređenja za gore navedene rizične plasmane koji je Banka iskazala u svojim knjigama na dan 31.12.2021. godine iznosi RSD 185.450 hiljada, ili 11,31% od ukupnog iznosa bruto potraživanja.</i></p>	<p><i>Naše revizorske procedure su uključivale sledeće postupke revizije:</i></p> <ul style="list-style-type: none"><i>- razgovor sa pravnom službom i angažovanim advokatima Banke u cilju razumevanja mogućnosti Banke da aktivira sva raspoloživa sredstva obezbeđenja, kao i pribavljanje adekvatnih Izjava od njih;</i><i>- dublju analizu svih dodatnih sredstava obezbeđenja: pregled ugovora o zalagama, ugovora o jemstvima, ponovni pregled svih procena i ažuriranje postojećih (ukoliko je bilo izvodljivo);</i><i>- sprovođenje novih/alternativnih scenarija naplate aktiviranjem svih raspoloživih sredstava obezbeđenja (isključujući naplatu iz redovnih tokova gotovine). Ovom prilikom proverena je doslednost u primeni Metodologije Banke primenjenog nivoa haircut-a i perioda realizacije kolaterala;</i><i>- analiza predloženog Operativnog plana smanjenja NPL-a i NPE-a za 2022. godinu .</i> <p><i>Na bazi sprovedenih nezavisnih analiza od strane revizora utvrdili smo da je Banka na bazi najboljih raspoloživih informacija i pretpostavki iskazala adekvatan nivo obezvređenja za ova pravna lica na dan 31. decembar 2021. godine.</i></p>

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima "Alta banka" a.d., Beograd (Nastavak)

Ključna revizijska pitanja (Nastavak)

Potraživanja po osnovu avansnog faktoringa

Ključna pitanja revizije	Kako je revizija odgovorila na ključna pitanja
<p>Na dan 31.12.2020. godine Banka je u svojim knjigama imala iskazano potraživanje po osnovu avansnih faktoringa prema dva klijenta čiju su prodaju budućih potraživanja izvršili Bauwesen d.o.o. Lazarevac i Italiana Construzioni s.p.a.-ogranak ukupne bruto bilansne izloženosti u iznosu od RSD 664.441 hiljada i ukupne vanbilansne izloženosti u iznosu od RSD 67.254 hiljade.</p> <p>U Izveštaju nezavisnog revizora za 2020-tu godinu revizor je naveo da nije bio u mogućnosti da alternativnim revizorskim procedurama potvrdi stanja prethodno navedenih bilansnih i vanbilansnih potraživanja Banke, niti da proceni potencijalne negativne efekte korekcija na iskazane finansijske izveštaje koje bi nastale prilikom usaglašavanja sa komitentima, te je dao kvalifikovano mišljenje po ovom osnovu.</p> <p>Na dan 31.12.2021. godine Banka je naplatila značajan deo potraživanja za klijenta čiju je prodaju budućih potraživanja izvršio Bauwesen d.o.o. Lazarevac i nije smatrala da za njega treba da vrši značajniji nivo obezvređenja, dok je za potraživanja čiju je prodaju budućih potraživanja izvršila Italiana Construzioni s.p.a.-ogranak izvršila individualan nivo obezvređenja za deo potraživanja koji nije retencija.</p>	<p>Naše revizorske procedure su uključivale sledeće postupke revizije:</p> <ul style="list-style-type: none">- ispratili smo značajno smanjenje potraživanja po osnovu glavnice za klijenta čiju je prodaju budućih potraživanja izvršio Bauwesen d.o.o. Lazarevac (preko 70% potraživanja je naplaćeno do datuma izdavanja Izveštaja revizora);- proverili smo pretpostavke rukovodstva o realnosti naplate ostatka potraživanja za klijenta čiju je prodaju budućih potraživanja izvršio Bauwesen d.o.o. Lazarevac u bliskoj budućnosti;- obezvređenje za potraživanja po osnovu ugovora o faktoringu koji je sa Bankom zaključila Italiana Construzioni s.p.a.-ogranak Banka je izvršila na individualnoj osnovi za deo potraživanja koji se ne odnosi na retenciju i tom prilikom smo proverili korišćene pretpostavke u scenarijama obezvređenja;- razgovarali smo sa pravnom službom u cilju razumevanja mogućnosti Banke da potraživanja po osnovu ugovora o faktoringu koji je zaključen sa Italiana Construzioni s.p.a.-ogranak proglase dospelim i da se pokrene postupak naplate. <p>Na bazi sprovedenih nezavisnih analiza od strane revizora utvrdili smo da je Banka na bazi najboljih raspoloživih informacija i pretpostavki iskazala adekvatan nivo obezvređenja za navedene plasmane na dan 31. decembar 2021. godine.</p>

Odgovornost rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske izveštaje

Rukovodstvo je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju ovih finansijskih izveštaja u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji, kao i za ustrojavanje neophodnih internih kontrola koje omogućuju pripremu finansijskih izveštaja koji ne sadrže greške, materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja, rukovodstvo Banke je odgovorno za procenu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, obelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namerava da likvidira Banku ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlašćena za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izveštavanja Banke.

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima "Alta banka" a.d., Beograd (Nastavak)

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izveštaja

Naš cilj je sticanje uverenja u razumnoj meri o tome da finansijski izveštaji, uzeti u celini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške; i izdavanje revizorskog izveštaja koji sadrži mišljenje revizora. Uveravanje u razumnoj meri označava visok nivo uveravanja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Međunarodnim standardima revizije uvek otkriti materijalno pogrešne iskaze, ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usled kriminalne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu ovih finansijskih izveštaja.

Kao deo revizije u skladu sa Međunarodnim standardima revizije, primenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Isto tako, mi:

- Vršimo identifikaciju i procenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izveštajima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške; osmišljavanje i obavljanje revizijskih postupaka koji su prikladni za te rizike; i pribavljanje dovoljno adekvanih revizorskih dokaza da obezbede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat kriminalne radnje je veći nego za pogrešne iskaze nastale usled greške, zato što kriminalna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilazanje interne kontrole.
- Stičemo razumevanje internih kontrola koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema interne kontrole Banke.
- Vršimo procenu primenjenih računovodstvenih politika i u kojoj meri su razumne računovodstvene procene i povezana obelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih dokaza, da li postoji materijalna neizvesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti entiteta da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvesnost, dužni smo da u svom izveštaju skrenemo pažnju na povezana obelodanjivanja u finansijskim izveštajima ili, ako takva obelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima prikupljenim do datuma izveštaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posledicu da imaju da Banka prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih izveštaja, uključujući obelodanjivanja, i da li su u finansijskim izveštajima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Saopštavamo licima ovlašćenim za upravljanje, između ostalog, planirani obim i vreme revizije i značajne revizijske nalaze, uključujući sve značajne nedostatke interne kontrole koje smo identifikovali tokom revizije.

Takođe, dostavljamo licima ovlašćenim za upravljanje izjavu da smo usklađeni sa relevantnim etičkim zahtevima u pogledu nezavisnosti i da ćemo ih obavestiti o svim odnosima i ostalim pitanjima za koja može razumno da se pretpostavi da utiču na našu nezavisnost, i gde je to moguće, o povezanim merama zaštite.

Od pitanja koja su saopštena licima ovlašćenim za upravljanje, mi određujemo koja pitanja su bila od najveće važnosti u reviziji finansijskih izveštaja za tekući period i stoga predstavljaju ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ova pitanja u izveštaju revizora, osim ako zakon ili regulativa isključuju javno obelodanjivanje tog pitanja ili kada, u izuzetno retkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izveštaj revizora, zato što je razumno očekivati da negativne posledice budu veće nego koristi od takve komunikacije.

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima "Alta banka" a.d., Beograd (Nastavak)

Ostale informacije o godišnjem izveštaju o poslovanju

Rukovodstvo Banke je odgovorno za ostale informacije. Ostale informacije obuhvataju informacije uključene u godišnji izveštaj o poslovanju (čiji je sastavni deo izveštaj o korporativnom upravljanju), ali ne uključuju godišnje finansijske izveštaje i naš izveštaj nezavisnog revizora o njima.

Naše mišljenje o godišnjim finansijskim izveštajima ne obuhvata ostale informacije, osim u meri u kojoj je to izričito navedeno u delu našeg izveštaja nezavisnog revizora pod naslovom Izveštaj o drugim zakonskim i regulatornim zahtevima, i mi ne izražavamo bilo koji oblik zaključka kojim se pruža uveravanje o njima.

U vezi sa našom revizijom godišnjih finansijskih izveštaja, naša odgovornost je da pročitamo ostale informacije i pritom razmotrimo da li postoji materijalna nedoslednost između njih i finansijskih izveštaja, ili da li prema našim saznanjima stečenim tokom revizije ili na drugi način, predstavljaju materijalno pogrešna iskazivanja. Ako, na osnovu rada koji smo obavili, zaključimo da postoji materijalno pogrešno iskazivanje ostalih informacija, od nas se zahteva da tu činjenicu saopštimo u izveštaju. U tom smislu, ne postoji ništa što bi trebalo da saopštimo u izveštaju.

Ostala pitanja

Finansijski izveštaji Banke na dan i za godinu koja se završava 31. decembra 2020. godine bili su predmet revizije drugog revizora koji je u svom izveštaju od 30. marta 2021. godine izrazio kvalifikovano mišljenje.

Izveštaj o drugim zakonskim i regulatornim zahtevima

U skladu sa zahtevima koji proističu iz člana 33. Zakona o računovodstvu i člana 39. Zakona o reviziji Republike Srbije izvršili smo zahtevane radnje u vezi sa godišnjim izveštajem o poslovanju (uključujući izveštaj o korporativnom upravljanju- koji čine sastavne njegove delove) u cilju provere usklađenosti godišnjeg izveštaja o poslovanju sa godišnjim finansijskim izveštajima Društva, kao i provere da li je godišnji izveštaj o poslovanju (uključujući izveštaj o korporativnom upravljanju) sastavljen u skladu sa važećim zakonskim odredbama.

Po našem mišljenju, godišnji izveštaj o poslovanju je:

- usklađen sa godišnjim finansijskim izveštajima Društva i
- sastavljen u skladu sa važećim zakonskim odredbama u skladu sa članom 34. Zakona o računovodstvu.

Informacije u izveštaju o korporativnom upravljanju prikazane su u skladu sa stavom 2. tač. 2) i 3) i sadrže informacije iz stava 2. tač. 1), 4) i 5) člana 35. Zakona o računovodstvu.

Na osnovu poznavanja i razumevanja Društva i njegovog okruženja, stečenog tokom revizije ili na drugi način, nismo utvrdili materijalno značajne pogrešne navode u godišnjem izveštaju o poslovanju.

U Beogradu, 21. mart 2022. godine

„MOORE STEPHENS
Revizija i Računovodstvo“ d.o.o., Beograd
Studentski trg 4/V

R. Vukosavljević
Ružica Vukosavljević
Licencirani ovlašćeni revizor

„MOORE STEPHENS
Revizija i Računovodstvo“ d.o.o., Beograd
Studentski trg 4/V

Bogoljub Aleksić
Bogoljub Aleksić
Direktor

BILANS USPEHA

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2021. godine

	Napomena	U hiljadama dinara	
		2021.	2020.
Prihodi od kamata		874,029	819,692
Rashodi od kamata		(262,600)	(239,197)
Neto prihod po osnovu kamata	6	611,429	580,495
Prihodi od naknada i provizija		545,098	184,682
Rashodi naknada i provizija		(249,037)	(61,659)
Neto prihod po osnovu naknada i provizija	7	296,061	123,023
Neto gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	8	2,726	(3,177)
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti		14	108
Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika		-	416
Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne kaluzule	9	(24,770)	33,268
Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz BU	10	(156,080)	(49,823)
Ostali poslovni prihodi	11	22,251	13,888
UKUPAN NETO POSLOVNI RASHOD/PRIHOD		751,631	698,198
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	12	(347,431)	(316,652)
Troškovi amortizacije	13	(49,961)	(40,779)
Ostali prihodi	14	8,084	4,091
Ostali rashodi	15	(351,806)	(324,838)
(GUBITAK)/DOBITAK PRE OPOREZIVANJA		10,517	20,020
POREZ NA DOBITAK	16a		
Dobitak/Gubitak po osnovu odloženih poreza		1,091	(7,857)
DOBITAK NAKON OPOREZIVANJA		11,608	12,163
Zarada po akciji		40	42

Napomene na stranama od 1 do 127
čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Datum: 21.03.2022. godine

Slobodan Lečić
Direktor sektora računovodstva
i izveštavanja

dr. Una Sikimić
Predsednica Izvršnog
odbora

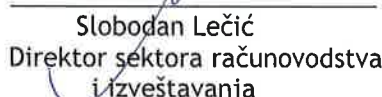

Tatjana Kuljak
Član Izvršnog
odbora

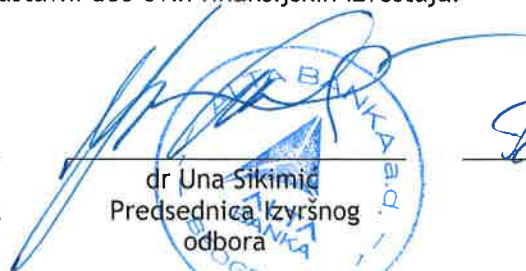
IZVEŠTAJ O OSTALOM REZULTATU

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2021. godine

	U hiljadama dinara	
	2021.	2020.
DOBITAK PERIODA	11,608	12,163
Komponente ostalog rezultata koje ne mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:		
Smanjenje revalorizovanih rezervi po osnovu nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava (Negativni) / pozitivni efekti promene vrednosti vlasničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	(3,333)	(2,190)
Komponente ostalog rezultata koje mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:		
Pozitivni/Negativni efekti promene vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	9,277	(2,170)
Ukupan (negativni) / pozitivni ostali rezultat perioda	5,944	(41,551)
UKUPAN NEGATIVAN/POZITIVAN REZULTAT PERIODA	17,552	(29,388)

Napomene na stranama od 1 do 127 čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Slobodan Lečić
Direktor sektora računovodstva
i izveštavanja

dr Una Sikimić
Predsednica Izvršnog
odbora

Tatjana Kuljak
Član Izvršnog
odbora

BILANS STANJA
 Na dan 31. decembar 2021. godine

	Napomena	31.12.2021.	31.12.2020.
AKTIVA			
Gotovina i sredstva kod centralne banke	17	7,874,842	9,026,840
Potraživanja po osnovu derivata		1,882	-
Hartije od vrednosti	18	1,134,103	777,374
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	19	9,065,824	1,806,574
Kredit i potraživanja od komitenata	20	13,293,335	9,811,284
Investicije u zavisna društva	21	114	114
Nematerijalna ulaganja	22	29,353	19,710
Nekretnine, postrojenja i oprema	22	1,348,722	1,401,036
Investicione nekretnine	23a	262,270	214,662
Tekuća poreska sredstva		10,443	10,443
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja		-	-
Ostala sredstva	24	221,640	570,641
UKUPNO AKTIVA		33,242,528	23,638,678
Obaveze po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika		3,787	3,212
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	25	1,691,281	1,736,723
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	26	27,023,200	16,848,942
Rezervisanja	27	35,283	44,202
Odložene poreske obaveze	16c	119,706	120,797
Ostale obaveze	28	309,744	842,827
UKUPNO OBAVEZE		29,183,001	19,596,703
KAPITAL			
Aksijski kapital	29	3,080,297	3,080,297
Dobitak		11,608	12,163
Rezerve		967,622	949,515
UKUPNO KAPITAL		4,059,527	4,041,975
UKUPNO PASIVA		33,242,528	23,638,678

Napomene na stranama od 1 do 127
čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Slobodan Lečić
Direktor sektora računovodstva
i izveštavanja

dr. Una Sikimić
Predsednica Izvršnog
odbora

Tatjana Kuljick
Član Izvršnog
odbora

IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2021. godine

	Akcijski kapital	Emisiona premija	Rezerve iz dobiti	Revalorizacije rezerve potražni saldo	Revalorizacije rezerve dugovni saldo	Dobitak tekuće godine	Dobitak ranijih godina	Gubitak ranijih godina	Ukupno
Stanje na dan 01.01.2020.	2,912,133	168,164	80,530	742,433	(17,283)	185,386	-	-	3,894,268
Prenos na neraspoređenu dobit ranijih godina	-	-	-	-	-	(185,386)	185,386	-	-
Raspodela dobiti-pokriće gubitka	-	-	-	-	-	-	(185,386)	-	(89,531)
Povećanje	-	-	185,386	-	9,169	20,020	-	-	269,109
Smanjenje	-	-	-	(37,191)	(13,529)	(7,857)	-	-	(2,483)
Stanje na dan 31.12.2020.	2,912,133	168,164	265,916	705,242	(21,643)	12,163	-	-	4,041,975
Prenos na neraspoređenu dobit ranijih godina	-	-	12,163	-	-	(12,163)	12,163	-	-
Ostala povećanja./smanjenja	-	-	-	-	-	-	(12,163)	-	-
Smanjenje revalorizacionih rezervi po osnovu vrednovanja osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Efekat odloženih poreza	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	-	11,608	-	-	11,608
Efekti promene vrednosti vlasničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	-	-	-	-	6,659	-	-	-	6,659
Efekti promene vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	-	-	-	-	(715)	-	-	-	(715)
Stanje na dan 31.12.2021.	2,912,133	168,164	278,079	705,242	(15,699)	11,608	-	-	4,059,527

Napomene na stranama od 1 do 127 čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Slobodan Lečić
Direktor sektora računovodstva i izveštavanja

dr Una Sikimić
Predsednica Izvršnog odbora

Tatjana Kuljak
Član Izvršnog odbora

IZVESTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE

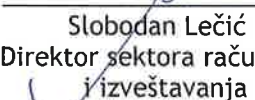
U periodu od 1.januara do 31. decembra 2021. godine

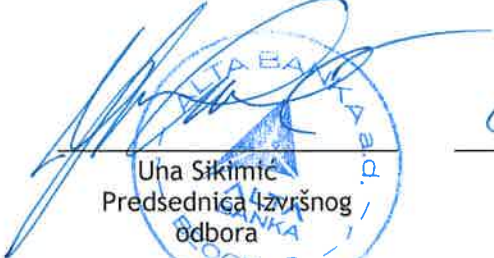
	U hiljadama dinara	
	2021.	2020.
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	1,291,965	794,252
Prilivi od kamata	989,245	557,116
Prilivi od naknada	296,763	229,933
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih aktivnosti	5,907	7,160
Prilivi od dividendi i učešća u dobitku	50	43
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	1,125,533	919,376
Odlivi po osnovu kamata	(275,543)	(218,165)
Odlivi po osnovu naknada	(102,745)	(42,410)
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	(336,559)	(303,937)
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina	(81,940)	(84,214)
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	(328,746)	(270,650)
Neto priliv/odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre povećanja ili smanjenja u plasmanima i depozitima	166,432	(125,124)
Smanjenje plasmana i povećanje depozita i ostalih obaveza	2,576,510,725	1,148,942,201
Smanjenje kredita i potraživanja od banaka, drugih finansijskih organizacija, centralne banke i komitenata	651,408,347	499,372,092
Smanjenje ostalih hartija od vrednosti koje nisu namenjene investiranju	1,832,472	18,401
Povećanje depozita i ostalih obaveza prema bankama, drugim finansijskim organizacijama, centralnoj banci i komitentima	1,923,269,906	649,551,708
Povećanje plasmana i smanjenje uzetih depozita i ostalih obaveza	(2,573,177,598)	(1,146,758,768)
Povećanje kredita i potraživanja od banaka, drugih finansijskih organizacija, centralne banke i komitenata	(623,691,336)	(489,659,430)
Povećanje finansijskih sredstava koja se inicijalno priznaju po fer vrednosti kroz bilans uspeha, finansijskih sredstava namenjenih trgovanju i ostalih hartija od vrednosti koje nisu namenjene investiranju	(7,118,295)	(976,376)
Smanjenje depozita i ostalih obaveza prema bankama, drugim finansijskim organizacijama, centralnim bankama i komitentima	(1,942,367,967)	(656,122,962)
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre poreza na dobit	3,499,559	2,058,309
Plaćeni porez na dobit	-	-
Isplaćene dividende	-	-
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	3,499,559	2,058,309
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	-	-
Prilivi od prodaje nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	-	-
Priliv od prodaje investicionih nekretnina	-	-
Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	-	-
Odlivi za kupovinu nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	(60,806)	(72,347)
Odlivi po osnovu nabavke investicionih nekretnina	-	-
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(60,806)	(72,347)

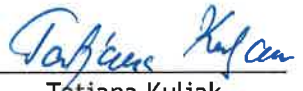
IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE
U periodu od 1.januara do 31. decembra 2021. godine

	U hiljadama dinara	
	2021.	2020.
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	-	-
Prilivi po osnovu uzetih kredita	-	-
Prilivi po osnovu prodaje sopstvenih akcija	-	-
Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	-	-
Odlivi gotovine po osnovu uzetih kredita	-	-
Odlivi gotovine po osnovu otkupa sopstvenih akcija	-	-
Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	-	-
Svega prilivi gotovine	2,577,802,690	1,149,736,453
Svega odlivi gotovine	2,574,363,937	1,147,750,491
Neto (smanjenje)/povećanje gotovine	3,438,753	1,985,962
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine	4,458,348	2,443,196
Pozitivne/(negativne) kursne razlike, neto	318	29,190
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine	7,897,419	4,458,348

Napomene na stranama od 1 do 127
 čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

 Slobodan Lečić
 Direktor sektora računovodstva
 i izveštavanja

 Una Sikimić
 Predsednica Izvršnog
 odbora

 Tatjana Kuljak
 Član Izvršnog
 odbora

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

1. OSNIVANJE I POSLOVNA POLITIKA BANKE

ALTA banka a.d. Beograd osnovana je 26. juna 1979. godine kao Jugoslovenska banka za međunarodnu ekonomsku saradnju a.d. (u daljem tekstu "Banka"), u skladu sa posebnim saveznim zakonom kao specijalizovana banka za finansiranje i osiguranje izvoznih poslova kojima se podstiče i unapređuje dugoročna ekonomska i finansijska saradnja domaćih preduzeća, kada je i upisana u sudski registar Privrednog suda u Beogradu.

Banka je po posebnom zakonu poslovala do 1997. godine kada je donet Zakon o prestanku važenja Zakona o Jugoslovenskoj banci za međunarodnu ekonomsku saradnju ("Službeni list SRJ" br. 29/97). Ovim zakonom Banka je bila dužna da izvrši usaglašavanje organizacije i poslovanja sa zakonom kojim se uređuje organizacija i poslovanje banaka i drugih finansijskih organizacija. U postupku usaglašavanja organizacije i poslovanja sa Zakonom o bankama i drugim finansijskim organizacijama i pratećim odlukama, osnivači Banke su 15. septembra 1997. godine zaključili Ugovor o osnivanju, a Skupština Banke je donela Statut i druga relevantna akta potrebna za rad Banke. Banka je počela da posluje u skladu sa propisima koji se primenjuju za komercijalne banke od 1. jula 1998. godine.

Banka je registrovana u Republici Srbiji za obavljanje platnog prometa u zemlji i inostranstvu i kreditnih i depozitnih poslova u zemlji i inostranstvu i u skladu sa Zakonom o bankama, dužna je da posluje na principima likvidnosti, sigurnosti plasmana i rentabilnosti, radi ostvarivanja dobiti.

Osnovne aktivnosti Banke su obavljanje platnog prometa u zemlji i inostranstvu, kreditni poslovi, depozitni poslovi i poslovi kupoprodaje deviza. Ostale aktivnosti obuhvataju poslove izdavanja garancija, otvaranja akreditiva i ostale bankarske poslove.

U skladu sa Zakonom o bankama ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 107/2005), Skupština Banke je u 2006. godini usvojila izmene i dopune Ugovora o osnivanju i usvojila novi Statut, kojim je promenjen naziv banke u JUBMES banka a.d., Beograd.

U maju 2019. godine Republika Srbija je svoje učešće u Banci od 28,51% proдалa kupcu Alta pay group d.o.o. Beograd, koji je time postao pojedinačno najveći akcionar Banke.

Dana 30. januara 2020. godine Skupština Banke je usvojila naknadne izmene i dopune Ugovora o osnivanju i usvojila novi Statut, kojim je promenjen naziv banke tako da sada glasi ALTA banka a.d., Beograd. Za usvajanje navedenih akata i izmena Banka je dobila saglasnost od Narodne banke Srbije.

Banka je osnivač Humanitarne fondacije "Za dečje srce". Banka ne vrši konsolidaciju na osnovu člana 32 Zakona o računovodstvu jer je u pitanju jedino zavisno društvo koje je pojedinačno ili u konsolidovanom zbiru, sa stanovišta izrade konsolidovanog godišnjeg finansijskog izveštaja materijalno beznačajna.

Banka je na dan 31. decembra 2021. godine zapošljavala 144 radnika (31. decembra 2020. godine 133 zaposlenih). Sedište Banke je u ulici Bulevar Zorana Đinđića 121 u Beogradu. Poreski identifikacioni broj Banke je 100001829.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA**2.1. Osnove za sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja**

Priloženi finansijski izveštaji Banke za 2021. godinu sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (MSFI), izdatim od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu ("Službeni glasnik Republike Srbije", 73/2019), banke su obavezne da vode knjige i sastavljaju finansijske izveštaje u skladu sa prevedenim MSFI, dok je Zakonom o bankama ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 107/2005, 91/2010 i 14/2015), član 50. stav 2, propisano da banke pri sastavljanju godišnjih finansijskih izveštaja primenjuju MSFI od dana koji je nadležno međunarodno telo odredilo kao dan početka njihove primene.

MSFI čine Konceptualni okvir za finansijsko izveštavanje, Međunarodni računovodstveni standardi - MRS, Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja - MSFI i sa njima povezana tumačenja, naknadne izmene tih standarda i sa njima povezana tumačenja, izdata od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde (IASB), odnosno Komiteta za tumačenje međunarodnog finansijskog izveštavanja (IFRIC).

Finansijski izveštaji za 2021. godinu su sastavljeni u skladu sa načelom istorijskog troška, osim hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha i kroz ostali rezultat, kao i nekretnina i investicionih nekretnina koje se naknadno vrednuju po modelu revalorizovane, odnosno fer vrednosti.

Priloženi finansijski izveštaji su prikazani u formi propisanoj Odlukom Narodne banke Srbije o obrascima i sadržini pozicija u obrascima finansijskih izveštaja za banke ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 93/2020).

Finansijski izveštaji Banke su iskazani u hiljadama dinara, osim ukoliko nije drugačije naznačeno. Dinar (RSD) je zvanična izveštajna i funkcionalna valuta u Republici Srbiji. Sve transakcije u valutama koje nisu funkcionalna valuta, tretiraju se kao transakcije u stranim valutama.

Banka je u sastavljanju priloženih finansijskih izveštaja primenila računovodstvene politike obelodanjene u Napomeni 3.

Računovodstvene politike i procene korišćene prilikom sastavljanja ovih finansijskih izveštaja su konzistentne sa računovodstvenim politikama i procenama primenjenim u sastavljanju godišnjih finansijskih izveštaja Banke za 2020. godinu, izuzev dole navedenih usvojenih novih i izmenjenih MRS, MSFI i tumačenja standarda (IFRIC).

Priloženi finansijski izveštaji odobreni su od strane Izvršnog odbora Banke dana 21.03.2021. godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (Nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja (Nastavak)

(a) *Novi standardi, tumačenja i izmene postojećih standarda koji se obavezno primenjuju prvi put za finansijske periode koji počinju 1. januara 2021. godine*

Veći broj novih standarda, tumačenja standarda i izmena i dopuna postojećih standarda izdatih od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde ("IASB") se obavezno primenjuju prvi put za finansijske periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2021. godine i stoga su primenjivi na pojedinačne finansijske izveštaje Preduzeća na dan 31. decembra 2021. godine.

➤ **MSFI 16: Lizing i IFRIC 23: Neizvesnost u vezi sa tretmanom poreza na dobitak**

Rešenjem o utvrđivanju prevoda Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja (Sl. Glasnik RS, br. 123/2020 i 125/2020) objavljen je prevod svih MSFI uključujući i MSFI 16 Lizing. U skladu sa Rešenjem, osnovni tekstovi MRS, odnosno MSFI primenjuju se počev od finansijskih izveštaja koji se sastavljaju na dan 31. decembra 2021. godine, dok je ranija primena na finansijske izveštaje koji se sastavljaju na dan 31. decembra 2020. godine moguća uz obelodanjivanje odgovarajućih informacija u Napomenama uz finansijske izveštaje. Dakle, Rešenjem je objavljen prevod novog MSFI 16 - Lizing i IFRIC 23 - Neizvesnost u vezi sa tretmanom poreza na dobitak, dok su ostali standardi ponovljen prevod iz prethodnog rešenja koje se stavlja van snage osim u slučaju njegove primene prilikom sastavljanja finansijskih izveštaja na dan 31. decembra 2020. godine, uz obaveznu primenu svih standarda počev od finansijskih izveštaja na dan 31. decembra 2021. godine.

Primena navedenih standarda, tumačenja standarda i izmena postojećih standarda nije rezultirala u značajnim izmenama računovodstvenih politika Banke i nije imala uticaj na priložene pojedinačne finansijske izveštaje.

(b) *Novi standardi, tumačenja i izmene postojećih standarda koji nisu stupili na snagu i koji nisu ranije usvojeni od strane Banke*

IASB je objavio određeni broj novih i izmenjenih standarda i IFRIC tumačenja, koji nisu na snazi za godišnji izveštajni period koji počinje 1. januara 2021. Oni nisu ranije usvojeni od strane Banke, a Banka namerava da ih primeni kada stupe na snagu.

➤ **Izmena u MSFI 10 Konsolidovani finansijski izveštaji i MRS 28 Investicije u pridružene entitete i zajednička ulaganja: Prodaja aktive između investitora i zavisnog društva**
 Izmene ukazuju na poznato neslaganje zahteva u MSFI 10 i onih u MRS 28, vezanih za prodaju ili unošenje aktive između investitora i njegovih zavisnih društava i zajedničkih ulaganja. Glavna posledica izmena odnosi se na to da je ukupan gubitak ili dobitak priznat kada transakcija tangira poslovanje (bez obzira da li je reč o zavisnom društvu ili ne). Delimičan dobitak ili gubitak je priznat kada transakcija tangira aktivu koja ne predstavlja biznis, čak i kada je ova aktiva deo zavisnog društva. U decembru 2015. godine Odbor za međunarodne računovodstvene standarde odložio je datum primene ovog standarda na neodređeno vreme čekajući ishod istraživanja vezano za primenu metoda učešća. Ova izmena još uvek nije odobrena od strane EU. Ne očekuje se da će zahtevi ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (Nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja (Nastavak)

(b) *Novi standardi, tumačenja i izmene postojećih standarda koji nisu stupili na snagu i koji nisu ranije usvojeni od strane Banke (Nastavak)*

- MRS 1 Presentacija finansijskih izveštaja: Klasifikacija kratkoročnih i dugoročnih obaveza (Izmene)

Izmene su na snazi za godišnje periode izveštavanja koja počinju na dan ili nakon 1. januara 2022. godine, a dozvoljena je ranija primena. Odbor za međunarodne računovodstvene standarde je izdao predlog ekspozicije da se datum stupanja na snagu ovih izmena odloži do 1. januara 2023. Cilj izmena je promovisati doslednost u primeni zahteva pomažući kompanijama da utvrde da li je u izveštaju o finansijskom položaju, dugovi i druge obaveze s neizvesnim datumom dospeća potrebno klasifikovati kao kratkoročne ili dugoročne. Izmene i dopune utiču na prezentaciju obaveza u izveštaju o finansijskom položaju i ne menjaju postojeće zahteve oko merenja ili vremena priznavanja bilo koje imovine, obaveze, prihoda ili rashoda, niti informacije koje društvo obelodanjuje o tim stavkama. Takođe, izmene i dopune razjašnjavaju zahteve za klasifikacijom duga koji društvo može da podmiri izdavanjem vlastitih instrumenata kapitala. Ove izmene još uvek nisu odobrene od strane EU. Ne očekuje se da će zahtevi ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

- MSFI 3 Poslovne kombinacije; MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema; MRS 37 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina kao i godišnja poboljšanja (Izmene)

Izmene su na snazi za godišnje periode izveštavanja koja počinju na dan ili nakon 1. januara 2022. godine uz dozvoljenu raniju primenu. Odbor za međunarodne računovodstvene standarde je izdao izmene MSFI uskog opsega na sledeći način:

- MSFI 3 Poslovne kombinacije (Izmene) ažurira referencu u MSFI 3 Konceptualni okvir za finansijsko izveštavanje bez menjanja računovodstvenih zahteva za poslovne kombinacije.
- MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema (Izmene) zabranjuje da preduzeće od troškova nekretnina, postrojenja i opreme odbije iznose primljene po osnovu prodaje artikala proizvedenih dok kompanija priprema sredstvo za njegovo korišćenje. Umesto toga, kompanija će prepoznati takav prihod od prodaje i vezane troškove u bilansu uspeha.
- MRS 37 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina (Izmene) navodi koje troškove preduzeće uključuje u određivanju troškova ispunjavanja ugovora u cilju procene da li je ugovor onerozan (štetan).
- Godišnja poboljšanja dovode do manjih izmena na MSFI 1 prvo usvajanje međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja, ako MSFI 9 finansijski instrumenti, MRS 41 poljoprivreda i ilustrativni primeri u pratnji MSFI 16 Lizing.

Ove izmene još uvek nisu odobrene od strane EU. Ne očekuje se da će zahtevi ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

Rukovodstvo Banke procenjuje da primena prethodno navedenih standarda, tumačenja standarda i izmena postojećih standarda koji nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni od strane Banke neće imati značajan uticaj na pojedinačne finansijske izveštaje u periodu njihove početne primene.

2.2. Stalnost poslovanja

Priloženi finansijski izveštaji Banke su sastavljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, koje podrazumeva da će Banka nastaviti sa poslovanjem u doglednoj budućnosti, koja obuhvata period od najmanje dvanaest meseci od datuma finansijskih izveštaja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (Nastavak)

2.3. Uporedne informacije

Uporedne podatke čine godišnji finansijski izveštaji Banke za 2020. godinu, sastavljeni u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.

2.4. Reklasifikacija prihoda po osnovu menjačkih poslova za 2020. godinu u skladu sa dopisom NBS

U skladu sa dopisom Narodne banke Srbije K.G.6p.885/1/21 od 05.aprila i 04. juna 2021. godine, Banka je u tekućoj poslovnoj godini izvršila preknjižavanje prihoda po osnovu menjačkih poslova sa pozicija kursnih razlika na poziciju naknada. U cilju relevantnih obelodanjivanja strukture uporednih podataka za 2020. godinu prikazujemo reklasifikovani bilans uspeha:

	Napomena	2020.	Reklasifikovana 2020.
Prihodi od kamata		819,692	819,692
Rashodi od kamata		(239,197)	(239,197)
Neto prihod po osnovu kamata	6	580,495	580,495
Prihodi od naknada i provizija		184,682	266,709
Rashodi naknada i provizija		(61,659)	(156,287)
Neto prihod po osnovu naknada i provizija	7	123,023	110,422
Neto gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	8	(3,177)	(3,177)
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti		108	108
Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika		416	416
Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne kaluzule	9	33,268	45,869
Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vred. kroz BU	10	(49,823)	(49,823)
Ostali poslovni prihodi	11	13,888	13,888
UKUPAN NETO POSLOVNI RASHOD/PRIHOD		698,198	698,198
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	12	(316,652)	(316,652)
Troškovi amortizacije	13	(40,779)	(40,779)
Ostali prihodi	14	4,091	4,091
Ostali rashodi	15	(324,838)	(324,838)
(GUBITAK)/DOBITAK PRE OPOREZIVANJA		20,020	20,020
POREZ NA DOBITAK	16a		
Dobitak/Gubitak po osnovu odloženih poreza		(7,857)	(7,857)
DOBITAK NAKON OPOREZIVANJA		12,163	12,163
Zarada po akciji		42	42

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA**3.1. Prihodi i rashodi od kamata**

Prihodi i rashodi od kamata, uključujući i zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda i uslovima iz obligacionog odnosa, koji su definisani ugovorom između Banke i komitenta.

Prihodi i rashodi po osnovu kamate se priznaju u bilansu uspeha korišćenjem metoda efektivne kamatne stope. Efektivna kamatna stopa je stopa kojom se diskontuju budući novčani tokovi tokom očekivanog perioda trajanja finansijskih sredstava ili obaveza (ili, prema potrebi, tokom kraćeg perioda) na njegovu sadašnju vrednost.

Obračun efektivne kamatne stope uključuje sve plaćene ili primljene naknade i troškove, koji su sastavni deo efektivne kamatne stope. Efektivna kamatna stopa se obračunava kako bi se koristila u procesu utvrđivanja amortizovane vrednosti i prihoda od kamata tokom trajanja finansijskog instrumenta. U primeni metoda efektivne kamate, Banka identifikuje naknade koje su sastavni deo efektivne kamatne stope finansijskog sredstva u skladu sa MSFI 9, paragraf B 5.4.1-B 5.4.7.

Naknada za odobravanje kredita i plasmana, koja čini deo efektivne kamatne stope, evidentira se u okviru prihoda i rashoda od kamata. Naknade za odobravanje kredita se obračunavaju i naplaćuju jednokratno unapred, razgraničavaju se i diskontuju tokom perioda trajanja kredita u skladu sa efektivnom kamatnom stopom.

Rashodi kamata po depozitima razgraničavaju se i priznaju u bilansu uspeha u periodu na koji se odnose.

Prihodi od kamate u skladu sa MSFI 9 "Finansijski instrumenti" priznaju se različito prema statusu finansijskog sredstva u odnosu na očekivane kreditne gubitke.

U skladu sa MSFI 9, paragraf 5.4.1, u slučaju finansijskih sredstava koja nisu kupljena ili pri inicijalnom priznavanju obezvređena, i za koja nema očiglednog dokaza obezvređenja na dan izveštavanja, prihod od kamate se priznaje primenom metode efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva.

U slučaju obezvređenih sredstava uključujući i kupljena finansijska sredstava ili finansijska sredstava koja su pri inicijalnom priznavanju sadržavala objektivne dokaze o obezvređenju, prihodi od kamate se uvek priznaju primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost (neto osnovicu finansijskog sredstva). Efektivna kamatna stopa usklađena za kreditni rizik jeste stopa koja diskontuje procenjene novčane tokove tokom očekivanog veka trajanja finansijskog sredstva na amortizovanu vrednost za ova sredstva.

Banka nastavlja obračun kamate u svrhu evidencije ukupnog potraživanja po osnovu kamata, ali ovako obračunata kamata ne utiče na prihode od kamate već se samo evidentira u vanbilansnoj evidenciji Banke. Evidencionu kamata se, sve do definitivnog regulisanja spornog potraživanja, obračunava i evidentira u okviru vanbilansne evidencije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA**3.2. Prihodi i rashodi od naknada i provizija**

Prihodi i rashodi od naknada i provizija nastali pružanjem, odnosno korišćenjem bankarskih usluga, priznaju se po načelu uzročnosti prihoda i rashoda odnosno na obračunskoj osnovi i utvrđuju se za period kada su ostvareni. Naknade i provizije prevashodno čine naknade za usluge platnog prometa, izdate garancije i druge bankarske usluge.

MSFI 9 u paragrafima B 5.4.2 i B 5.4.3 propisuje koje naknade nisu, a koje jesu sastavni deo efektivne kamatne stope.

Naknade i provizije nastale po osnovu izvršenih usluga platnog prometa kao i naknade nastale kao rezultat procesa servisiranja kredita, naknade za administraciju, praćenje, monitoring, održavanje računa i slično, koje Banka naplaćuje na periodičnoj osnovi, ne mogu se smatrati integralnim delom efektivne kamatne stope, i Banka ih evidentira u periodu kada su ostvareni, tj. kada je usluga pružena kao prihod po osnovu naknada i provizija.

U skladu sa MSFI 9 Banka definiše konkretne naknade koje čine integralni deo efektivne kamatne stope koje se evidentiraju kao prihod od kamate kao i metod razgraničenja prihoda od tih naknada.

Integralni deo efektivne kamatne stope su konkretne naknade za odobravanje finansijskog instrumenta i Banka ih prihoduje tokom perioda trajanja plasmana u skladu sa efektivnom kamatnom stopom.

Naknade koje su sastavni deo efektivne kamatne stope finansijskog instrumenta obračunavaju se kao usklađenje s efektivnom kamatnom stopom osim ako se finansijski instrument ne meri po fer vrednosti pri čemu se promena fer vrednosti priznaje u dobiti ili gubitku. U tim slučajevima naknade se priznaju kao prihod ili rashod pri početnom priznavanju instrumenta.

3.3. Prihodi/rashodi po osnovu hartija od vrednosti

U skladu sa MSFI 9, dobiti/ gubici po osnovu dužničkih instrumenata kapitala koji se vrednuju kroz ostali rezultat se priznaju kroz ostali rezultat, tj. na računima u okviru kapitala iskazuju se efekti promene njihove fer vrednosti, osim prihoda i rashoda po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kursnih razlika, do trenutka kada prestane priznavanje finansijskog sredstva ili kada se reklasifikuje.

Kada prestane priznavanje finansijskog sredstva, kumulirani dobitak ili gubitak koji je prethodno priznat u ostalom rezultatu se reklasifikuje iz kapitala u bilans uspeha. Kamata obračunata primenom efektivne kamatne stope se priznaje u bilansu uspeha.

Dobici/gubici po osnovu vlasničkih instrumenata kapitala ili finansijskih instrumenata čiji je poslovni model prikupljanje novčanih tokova kroz trgovanje priznaju se u bilansu uspeha. Svi realizovani ili nerealizovani dobiti po osnovu promene tržišne vrednosti ovih hartija od vrednosti se priznaju u korist prihoda odnosno na teret rashoda.

Hartije od vrednosti čiji je poslovni model prikupljanje ugovorenih novčanih tokova Banka vrednuje po amortizovanoj vrednosti, koju čini prvobitna nabavna vrednost po kojoj su stečene, uvećana za kamatu za protekli period po efektivnoj kamatnoj stopi i umanjena za eventualne otplate glavnice i kamate. Iznos gubitka, nastalog usled obezvređenja hartija od vrednosti koje se drže do dospeća, obračunava se kao razlika između knjigovodstvene vrednosti i neto sadašnje vrednosti očekivanih budućih tokova gotovine diskontovanih po originalnoj efektivnoj stopi ulaganja, i priznaje se u bilansu uspeha.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.4. Preračunavanje stranih sredstava plaćanja i računovodstveni tretman kursnih razlika i efekata po osnovu valutne klauzule

Stavke uključene u finansijske izveštaje Banke odmeravaju se korišćenjem valute primarnog privrednog okruženja u kome Banka posluje (funkcionalna valuta). Finansijski izveštaji prikazani su u hiljadama dinara (RSD), koji predstavlja funkcionalnu i izveštajnu valutu Banke.

Sredstva i obaveze iskazani u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u dinare po srednjem kursu Narodne banke Srbije važećem na dan bilansa stanja (Napomena 45).

Poslovne promene nastale u stranoj valuti su preračunate u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promene.

Pozitivne i negativne kursne razlike nastale prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti i prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti (osim menjačkih poslova kod koji se razlika po osnovu kupoprodaje deviza kao posledica razlike između kupovnog/prodajnog i srednjeg kursa evidentira u okviru prihoda/rashoda od naknada), evidentirane su u korist ili na teret bilansa uspeha kao prihodi i rashodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule.

Sredstva u dinarima za koje je ugovorena zaštita od rizika primenom valutne klauzule, odnosno vezivanjem za kurs dinara u odnosu na EUR i USD na dan bilansa stanja, preračunati su u dinare po srednjem kursu NBS na taj dan.

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u dinare po srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja.

3.5. Finansijski instrumenti

Finansijska sredstva obuhvataju kredite i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija, kredite i potraživanja od komitenata, sredstva na računima kod centralne banke i drugih banaka, hartije od vrednosti i ostala potraživanja, dok se finansijske obaveze najvećim delom odnose na primljene depozite banaka i drugih finansijskih organizacija i ostale obaveze.

3.5.1. Početno priznavanje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza

Finansijski instrumenti se inicijalno vrednuju po fer vrednosti, uvećanoj za troškove transakcija (izuzev finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha kod kojih troškovi transakcija direktno terete bilans uspeha), koji su direktno pripisivi nabavci ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se evidentiraju u bilansu stanja Banke, od momenta kada se Banka ugovornim odredbama vezala za instrument. Kupovina ili prodaja finansijskih sredstava na "regularan način" priznaje se primenom obračuna na datum poravnanja, odnosno datum kada je sredstvo isporučeno drugoj strani.

3.5.2. Prestanak priznavanja finansijskih sredstava i obaveza

Finansijska sredstva prestaju da se priznaju kada Banka izgubi kontrolu nad ugovorenim pravima nad tim instrumentima, što se dešava kada su prava korišćenja instrumenata realizovana, istekla, napuštena ili ustupljena. Kada je Banka prenela prava na gotovinske prilive po osnovu sredstava ili je sklopila ugovor o prenosu, i pri tom nije niti prenela niti zadržala sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, niti je prenela kontrolu nad sredstvom, sredstvo se priznaje u onoj meri koliko je Banka angažovana u pogledu sredstva.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.5. Finansijski instrumenti (Nastavak)

3.5.2. Prestanak priznavanja finansijskih sredstava i obaveza (Nastavak)

Dalje angažovanje Banke, koje ima formu garancije na preneseno sredstvo, se vrednuje u iznosu originalne knjigovodstvene vrednosti sredstva ili iznosu maksimalnog iznosa naknade koju bi Banka morala da isplati, u zavisnosti koji iznos je niži.

Finansijske obaveze prestaju da se priznaju kada je obaveza predviđena ugovorom ispunjena, otkazana ili istekla. U slučaju gde je postojeća finansijska obaveza zamenjena drugom obavezom prema istom poveriocu, ali pod značajno promenjenim uslovima ili ukoliko su uslovi kod postojeće obaveze značajno izmenjeni, takva zamena ili promena uslova tretira se kao prestanak priznavanja prvobitne obaveze sa istovremenim priznavanjem nove obaveze, dok se razlika između prvobitne i nove vrednosti obaveze priznaje u bilansu uspeha.

3.5.3. Klasifikacija i naknadno odmeravanje finansijskih sredstava

Klasifikacija finansijskih sredstava vrši se na osnovu poslovnog modela za upravljanje finansijskim sredstvima i karakteristika ugovorenih novčanih tokova. Zavisno od generisanih novčanih tokova i analize ispunjavanja SPPI kriterijuma (Solely payments of principal and interest) poslovni model može biti: držanje radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova (glavnice i kamate), držanje radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova (glavnice i kamate) i prodaje i držanje radi prodaje/trgovanja.

U zavisnosti od poslovnog modela vrši se klasifikacija finansijskih instrumenata:

- finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti;
- finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat (kapital); i
- finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

Finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti

Finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti su finansijska sredstva koja su pribavljena sa namerom da se drže do fiksnog roka dospeća radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova (glavnice i kamate).

Finansijska sredstva koje se vode po amortizovanoj vrednosti inicijalno se iskazuju po fer vrednosti korigovanoj za transakcione troškove. Naknadna procenjivanja (na dan bilansiranja) vrše se po amortizovanoj vrednosti. Amortizovana vrednost je inicijalno priznata fer vrednost uvećana za obračunate prihode primenom efektivne kamatne stope i umanjena za otplaćenu glavnice i kamatu i korigovana za obračun očekivanih kreditnih gubitaka. Očekivani kreditni gubici priznaju se evidentiranjem ispravke vrednosti. Efekti promene ispravke vrednosti priznaju se u bilansu uspeha.

Finansijska sredstva koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat (FVOCI)

Finansijska sredstva koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat (FVOCI) su finansijska sredstva koja su pribavljena radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova (glavnice i kamate) i prodaje.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.5. Finansijski instrumenti (Nastavak)

3.5.3. Klasifikacija i naknadno odmeravanje finansijskih sredstava (Nastavak)

Finansijska sredstva koje se vode po fer vrednosti kroz ostali rezultat inicijalno se iskazuju po fer vrednosti korigovanoj za transakcione troškove. Naknadno procenjivanje (na dan bilansiranja) vrši se takođe, po fer vrednosti. Efekti promene fer vrednosti evidentiraju se kroz ostali rezultat (revalorizacione rezerve). Nakon prestanka priznavanja sredstva akumulirani efekti promene vrednosti reklasifikuju se iz ostalog rezultata u bilans uspeha. Očekivani kreditni gubici priznaju se u okviru ostalog rezultata, a efekti promene priznaju se u bilansu uspeha.

Finansijska sredstva koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha(FVTPL)

Finansijska sredstva koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha(FVTPL) su sredstva koja su pribavljena radi prodaje/trgovanja i sredstva koja ne zadovoljavaju SPPI kriterijume.

Finansijska sredstva koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha inicijalno se iskazuju po fer vrednosti. Naknadno procenjivanje (na dan bilansiranja) vrši se takođe, po fer vrednosti. Efekti promene fer vrednosti evidentiraju se kroz bilans uspeha.

Reklasifikacija finansijskih sredstava

Reklasifikacija je potrebna samo ako se cilj poslovnog modela menja tako da se njegova prethodna procena modela više ne može primenjivati za finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha (FVTPL), po fer vrednosti kroz ostali rezultat (FVTOCI) i po amortizovanoj vrednosti. Reklasifikacija se vrši samo za dužničke instrumente, dok za vlasničke nije predviđena kao ni reklasifikacija finansijskih obaveza.

Reklasifikacija treba da se primeni prospektivno od datuma reklasifikacije koji se definiše kao prvi dan prvog perioda izveštavanja nakon promene u poslovnom modelu. Ako se finansijska sredstva reklasifikuju iz modela u kome su vrednovana po amortizovanoj vrednosti u kategoriju u kojoj će biti vrednovana po fer vrednosti kroz bilans uspeha tada se na dan reklasifikacije mora utvrditi njihova fer vrednost. Svaki dobitak ili gubitak nastao zbog razlike između amortizovane i fer vrednosti priznaje se u bilansu uspeha.

Ukoliko se reklasifikuje finansijsko sredstvo iz poslovnog modela u kome je vrednovano po fer vrednosti, u poslovni model u kome će biti vrednovano po amortizovanoj vrednosti, tada se poslednja fer vrednost smatra njegovom tekućom vrednošću.

Svaka obavljena reklasifikacija treba da bude objavljena uz navođenje: datuma reklasifikacije i vrednosti reklasifikovanih sredstava u svaku od kategorija, razloga za reklasifikaciju i kvantifikovanje uticaja reklasifikacije na iskazani finansijski i prinostni položaj.

Modifikacija ugovornih tokova gotovine

Kada se ugovorni tokovi gotovine ponovo ugovaraju ili se na drugi način modifikuju i ponovno ugovaranje ili modifikacije ne rezultiraju prestankom priznavanja finansijskog sredstva, potrebno je da se ponovo obračuna bruto knjigovodstvena vrednost finansijskog sredstva i da se prizna dobitak ili gubitak po osnovu modifikacije u bilansu uspeha.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.5. Finansijski instrumenti (Nastavak)

3.5.3. Klasifikacija i naknadno odmeravanje finansijskih sredstava (Nastavak)

Bruto knjigovodstvena vrednost finansijskog sredstva se ponovno obračunava kao sadašnja vrednost ponovo ugovorenih ili modifikovanih tokova gotovine koji se diskontuju upotrebom prvobitne efektivne kamatne stope finansijskog sredstva (ili kreditno korigovane efektivne kamatne stope za kupljena ili izdata kreditno obezvređena finansijska sredstva) ili, kada je to primenjivo, revidirane efektivne kamatne stope.

Knjigovodstvena vrednost finansijskog sredstva se koriguje za sve nastale troškove ili naknade koji se amortizuju tokom preostalog perioda modifikovanog finansijskog sredstva.

Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava

Banka priznaje rezervisanja za očekivane kreditne gubitke za finansijska sredstva koja se mere po amortizovanoj vrednosti ili za dužnička finansijska sredstva koja se evidentiraju po fer vrednosti kroz ostali rezultat, za kreditne obaveze i izdate garancije.

Knjigovodstvena vrednost finansijskih instrumenata koji se mere po amortizovanoj vrednosti, umanjuje se za iznos rezervisanja za očekivane kreditne gubitke. Pretpostavke i procene koje Banka koristi kao input u modelu vrednovanja očekivanih kreditnih gubitaka, kao i ocena o značajnom povećanju kreditnog rizika, obelodanjene su u Napomeni 5.1.

Gubici nastali po osnovu umanjenja vrednosti finansijskih sredstava evidentirani su u bilansu uspeha kao rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koji se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha (Napomena 10).

Otpis nenaplativog potraživanja vrši se na osnovu odluka suda, Skupštine Banke ili Upravnog odbora Banke kada nema realne mogućnosti za naplatu i kada su svi instrumenti obezbeđenja naplate kredita aktivirani.

Ukoliko se u narednom periodu iznos gubitka zbog obezvređenja finansijskog sredstva smanji usled događaja koji se odigrao nakon priznavanja umanjenja vrednosti, prethodno priznat gubitak se koriguje promenama na računu ispravke vrednosti, a iznos korekcije se priznaje u bilansu uspeha kao prihod od umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava.

Restruktuirani krediti

Kada je u mogućnosti, Banka radije restruktuirala kredite nego što realizuje sredstva obezbeđenja. To može da podrazumeva produženje roka otplate kao i nove uslove kreditiranja. Rukovodstvo kontinuirano kontroluje restruktuirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja. Banka i dalje vrši individualnu ili grupnu procenu obezvređenja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.5. Finansijski instrumenti (Nastavak)

3.5.4. Klasifikacija i naknadno odmeravanje finansijskih obaveza

Finansijske obaveze se klasifikuju kao:

- finansijske obaveze merene po amortizovanoj vrednosti; i
- finansijske obaveze merene po fer vrednosti kroz bilans uspeha (FVTPL).

Obaveze koje se prilikom početnog priznavanja neopozivo klasifikuju kao merene po fer vrednosti kroz bilans uspeha se povezuju sa kreditnim rizikom obaveze u pogledu računovodstvenog tretmana efekata promena u tom kreditnom riziku.

Iznos promene u fer vrednosti finansijske obaveze koja se može pripisati promenama u kreditnom riziku te obaveze može da se prikaže u okviru ostalog ukupnog rezultata a preostali iznos treba da se prikaže u bilansu uspeha osim ako bi se time stvorila računovodstvena neusaglašenost u bilansu uspeha.

Depoziti banaka i komitenata

Depoziti banaka i komitenata, kao i ostale kamatonosne finansijske obaveze se prvobitno priznaju po fer vrednosti, umanjenoj za nastale transakcione troškove, izuzev finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Nakon početnog priznavanja, kamatonosni depoziti i krediti se iskazuju po amortizovanoj vrednosti uz primenu ugovorene kamatne stope.

Obaveze iz poslovanja

Obaveze prema dobavljačima i ostale kratkoročne obaveze iz poslovanja vrednuju se po amortizovanoj vrednosti, što zbog kratkoročne prirode ovih obaveza odgovara njihovoj nominalnoj vrednosti.

3.6. Derivati

Banka ne koristi računovodstvo zaštite transakcija od rizika (hedžing).

Banka sa svojim komitentima ugovara valutnu klauzulu. Valutna klauzula predstavlja ugrađeni derivat koji se ne evidentira odvojeno od osnovnog ugovora, s obzirom da su ekonomske karakteristike i rizici ugrađenog derivata usko povezani sa osnovnim ugovorom. Dobici/gubici nastali po osnovu primene valutne klauzule evidentiraju se u bilansu uspeha kao prihodi/rashodi od promene vrednosti imovine i obaveza, u okviru grupe prihodi/rashodi od kursnih razlika (Napomena 9).

3.7. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovinu čine gotovina u blagajni i tekući račun kod centralne banke, a gotovinske ekvivalente čine kratkoročna visokolikvidna ulaganja koja se mogu neposredno unovčiti uz beznačajni rizik smanjenja vrednosti, depoziti kod Narodne banke Srbije i kratkoročne hartije od vrednosti koje se mogu refinansirati kod Narodne banke Srbije.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti za potrebe izveštaja o tokovima gotovine uključuju novac u blagajni, tekući račun kod Narodne banke Srbije, tekuće račune kod drugih banaka i instrumente u postupku naplate, kao i druge depozite kod banaka i drugih institucija.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.8. Repo poslovi

Hartije od vrednosti kupljene po ugovoru, kojima je utvrđeno da će se ponovo prodati na tačno određeni dan u budućnosti, su priznate u bilansu stanja, u okviru pozicije Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija (Napomena 19). Plaćena gotovina po tom osnovu, uključujući dospelu kamatu, se priznaje u bilansu stanja. Razlika između kupovne cene i cene po ponovnoj prodaji se tretira kao prihod po osnovu kamate i dospeva tokom trajanja ugovora.

3.9. Nekretnine, postrojenja, oprema, nematerijalna imovina i investicione nekretnine

Nematerijalna imovina se sastoji od softvera, licenci i nematerijalne imovine u pripremi.

Građevinski objekti iskazani su po procenjenoj tržišnoj vrednosti, utvrđenoj od strane nezavisnog ovlašćenog procenjivača sa stanjem na dan 31. decembra 2020. godine, umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti. Efekat procene vrednosti građevinskih objekata iskazan je u okviru revalorizacionih rezervi Banke (Napomena 29).

Investicione nekretnine se u početku odmeravaju po nabavnoj vrednosti odnosno ceni koštanja. Troškovi transakcija se uključuju u početno odmeravanje. Nakon početnog priznavanja investicione nekretnine se odmeravaju po fer vrednosti. Dobici i gubici koji proizilaze iz promene fer vrednosti investicionih nekretnina se priznaju u bilansu uspeha za period u kome su nastali. Investicione nekretnine su iskazane po procenjenoj tržišnoj vrednosti, utvrđenoj od strane nezavisnog ovlašćenog procenjivača, a efekti procene vrednosti su iskazani u bilansu uspeha (Napomena 14).

Zemljište je iskazano po procenjenoj tržišnoj vrednosti, utvrđenoj od strane nezavisnog ovlašćenog procenjivača izvršenoj na dan 31. decembra 2020. godine.

Oprema, investicije u toku i nematerijalna imovina na dan 31. decembra 2021. godine su iskazana po nabavnoj vrednosti, umanjenoj za ispravku vrednosti.

Amortizacija se ravnomerno obračunava na nabavnu ili revalorizovanu vrednost nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalne imovine, primenom sledećih godišnjih stopa, s ciljem da se sredstva otpišu do rezidualne vrednosti u toku njihovog procenjenog korisnog veka trajanja:

Građevinski objekti	1.30-10,0%
Kompjuterska oprema	25.0%
Nameštaj	10.0 - 15.0%
Motorna vozila	14.3-15.5%
Nematerijalna ulaganja	20.0%

Rezidualna vrednost sredstva je procenjeni iznos koji bi u sadašnjem trenutku Banka mogla ostvariti prodajom sredstva, umanjen za procenjeni trošak prodaje, ukoliko je sredstvo već staro i u stanju u kojem se očekuje da će biti na kraju njegovog korisnog veka upotrebe. Rezidualna vrednost sredstva je nula ukoliko Banka očekuje da pomenuto sredstvo koristi do kraja njegovog fizičkog veka trajanja. Rezidualna vrednost i korisni vek upotrebe sredstva se revidiraju i po potrebi koriguju na datum svakog bilansa stanja.

Obračun amortizacije nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalne imovine počinje kada se ova sredstva stave u upotrebu. Obračun amortizacije se ne vrši za investicije u toku.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.9. Nekretnine, postrojenja, oprema, nematerijalna imovina i investicione nekretnine (Nastavak)**

Dobici ili gubici koji se javljaju prilikom rashodovanja ili prodaje nekretnina i opreme, priznaju se na teret ili u korist bilansa uspeha, kao deo ostalih prihoda ili ostalih rashoda.

Godišnje stope amortizacije koje je Banka primenila pri obračunu amortizacije po godišnjem računu za 2021. godinu za svrhe finansijskog izveštavanja različite su od stopa amortizacije koje su propisane i koje se priznaju u poreskom bilansu Banke za svrhe utvrđivanja oporezive dobiti. Obračun amortizacije nematerijalne imovine i nekretnina postrojenja i opreme za poreske svrhe vrši se u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica Republike Srbije ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 25/2001, 80/2002, 43/2003, 84/2004, 18/2010, 101/2011, 119/2012, 47/2013, 142/2014, 112/2015, 113/2017, 95/2018, 86/2019 i 153/2020) i Pravilnikom o načinu razvrstavanja stalnih sredstava po grupama i načinu utvrđivanja amortizacije za poreske svrhe ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 116/2004, 99/2010, 104/2018 i 8/2019), što rezultira u odloženim porezima (Napomena 16c).

3.10. Obezvredjenje nefinansijske imovine

Saglasno usvojenoj računovodstvenoj politici, na dan izveštavanja, rukovodstvo Banke analizira vrednosti po kojima su prikazana nematerijalna imovina, nekretnine, postrojenja i oprema i investicione nekretnine Banke. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvređeno, nadoknadiv iznos te imovine se procenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvređenja. Ukoliko je nadoknadivi iznos nekog sredstva procenjen kao niži od vrednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknadive vrednosti, koju predstavlja vrednost veća od fer vrednosti sredstva umanjene za troškove prodaje i vrednosti u upotrebi. Gubitak zbog obezvređenja se priznaje u iznosu razlike, na teret rashoda saglasno MRS 36 "Umanjenje vrednosti imovine".

Nefinansijska sredstva (osim goodwill-a) kod kojih je došlo do umanjenja vrednosti se revidiraju na svaki izveštajni period zbog mogućeg ukidanja efekata umanjenja vrednosti.

3.11. Stalna sredstva namenjena prodaji

Banka klasifikuje stalna sredstva kao sredstva namenjena prodaji kada se njihova knjigovodstvena vrednost može nadoknaditi prevashodno kroz prodaju, a ne daljim korišćenjem. Stalna sredstva namenjena prodaji moraju da budu dostupna za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju isključivo pod uslovima koji su uobičajeni za prodaje takve vrste imovine i njihova prodaja mora biti vrlo verovatna. Stalna sredstva namenjena prodaji se prikazuju u iznosu nižem od knjigovodstvene i fer vrednosti umanjene za troškove prodaje. Banka ne amortizuje stalna sredstva dok su ona klasifikovana kao stalna sredstva namenjena prodaji.

3.12. Sredstva stečena naplatom potraživanja

Imovina nad kojom je preuzeto vlasništvo u procesu povraćaja obezvređenih kredita prikazuje se u okviru Ostalih sredstava i iskazuju se po iznosu nižem od knjigovodstvene i fer vrednosti umanjene za troškove prodaje.

Rezervisanja se priznaju i vrše kada Banka ima zakonsku ili ugovorenu obavezu kao rezultat prošlih događaja i kada je verovatno da će doći do odliva resursa kako bi se izmirila obaveza i kada se može pouzdano proceniti iznos obaveze.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.13. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva

Radi održavanja najbolje moguće procene rezervisanja se razmatraju, utvrđuju i ako je potrebno koriguju na svaki izveštajni datum.

Kada više nije verovatan odliv ekonomskih koristi radi izmirenja zakonske ili izvedene obaveze rezervisanje se ukida u korist prihoda. Rezervisanje se prati po vrstama i može da se koristi samo za izdatke za koje je prvobitno bilo priznato. Rezervisanje se ne priznaje za buduće poslovne gubitke.

Potencijalne obaveze se ne priznaju u finansijskim izveštajima. Potencijalne obaveze se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje, osim ako je verovatnoća odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala.

Banka ne priznaje potencijalna sredstva u finansijskim izveštajima. Potencijalna sredstva se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje, ukoliko je priliv ekonomskih koristi verovatan.

3.14. Naknade zaposlenima

a) Porezi i doprinosi za obavezno socijalno osiguranje

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, Banka je obavezna da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom zakonom propisanih stopa. Banka ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz bruto zarada zaposlenih i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućih državnih fondova.

b) Obaveze po osnovu otpremnina

U skladu sa Kolektivnim ugovorom Banke i Zakonom o radu, Banka je u obavezi da isplati otpremnine prilikom odlaska u penziju u visini 2 prosečne zarade u Republici Srbiji prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za statistiku. Pravo na ove naknade je obično uslovljeno ostajanjem zaposlenog lica u službi do starosne granice određene za penzionisanje ili do ostvarenja minimalnog radnog staža. Očekivani troškovi za pomenute naknade se akumuliraju tokom perioda trajanja zaposlenja.

Dugoročna rezervisanja za otpremnine formirana su na bazi izveštaja nezavisnog aktuara i ista su iskazana u iznosu sadašnje vrednosti očekivanih budućih isplata.

Na dan 31. decembra 2021. godine, Banka je izvršila rezervisanje po osnovu otpremnina za odlazak u penziju po sledećim pretpostavkama:

- Diskontna stopa	4,15%
- Godišnji rast zarada	2%
- Tablice mortaliteta (RZS) za godine	2010 - 2012

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.14. Naknade zaposlenima (Nastavak)****c) *Kratkoročna, plaćena odsustva***

Akumulirana plaćena odsustva mogu da se prenose i koriste u narednim periodima, ukoliko u tekućem periodu nisu iskorišćena u potpunosti. Očekivani troškovi plaćenih odsustava se priznaju u iznosu kumuliranih neiskorišćenih prava na dan bilansa, za koje se očekuje da će biti iskorišćeni u narednom periodu. U slučaju neakumuliranog plaćenog odsustva, obaveza ili trošak se ne priznaju do momenta kada se odsustvo iskoristi.

Banka nema sopstvene penziona fondove, niti opcije za isplate zaposlenima u vidu akcija i po tom osnovu nema identifikovane obaveze na dan 31. decembra 2021. godine.

d) *Učeshće u dobiti*

Učeshće zaposlenih u dobiti obračunava se i isplaćuje u skladu sa Odlukom Skupštine Banke, a na osnovu procene rukovodstva Banke o doprinosu svakog zaposlenog ostvarenju rezultata poslovanja.

3.15. Kapital

Kapital se sastoji od akcijskog kapitala (običnih akcija), emisione premije, rezervi i neraspoređenog dobitka.

Dividende na akcije evidentiraju se kao obaveze u periodu u kojem je doneta odluka o njihovoj isplati. Dividende odobrene za godinu nakon datuma bilansa stanja se obelodanjuju u napomeni o događajima nakon datuma bilansa stanja.

3.16. Finansijske garancije

U uobičajenom toku poslovanja, Banka odobrava finansijske garancije koje se sastoje od plativih i činidbenih garancija, akreditiva, akcepta menica i drugih poslova jemstava. Finansijske garancije su ugovori koji obavezuju izdavaoca garancije da izvrši plaćanje ili nadoknadi gubitak primaocu garancije, nastao ukoliko određeni poverilac blagovremeno ne izvrši svoje obaveze u skladu sa uslovima predviđenim ugovorom.

Finansijske garancije se inicijalno priznaju u finansijskim izveštajima po fer vrednosti na datum kada je garancija data. Nakon inicijalnog priznavanja, obaveze Banke koje proističu iz finansijskih garancija se vrednuju u iznosu amortizovane naknade ili najbolje procene izdataka neophodnih da bi se izmirila finansijska obaveza koja nastaje kao rezultat garancije, u zavisnosti koji je iznos viši.

Povećanje obaveza koje se odnosi na finansijske garancije se priznaje u bilansu uspeha. Primljene naknade se priznaju u korist bilansa uspeha u okviru prihoda od naknada i provizija ravnomerno tokom perioda trajanja garancije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.17. Porez na dobitak****a) Tekući porez na dobitak**

Porez na dobitak se obračunava i plaća u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", br. 25/2001, 80/2002, 43/2003, 84/2004, 18/2010, 101/2011, 119/2012, 47/2013, 108/2013, 68/2014 - dr. zakon i 142/2014, 91/2015-aut.tum. 112/2015, 113/2017, 95/2018, 86/2019, 153/2020 i 118/2021) i relevantnim podzakonskim aktima.

Porez na dobit obračunava se primenom stope od 15% na poresku osnovicu iskazanu u poreskom bilansu, nakon čega se može umanjiti za utvrđene poreske kredite. Osnovicu za oporezivanje čini oporeziva dobit, koja se utvrđuje usklađivanjem rezultata (dobitka ili gubitka) iz bilansa uspeha, a na način utvrđen ovim zakonom.

Banka tokom godine porez na dobit plaća u vidu mesečnih akontacija, čiju visinu utvrđuje na osnovu poreske prijave za prethodnu godinu. Godišnji poreski bilans se predaje u roku od 180 dana od isteka perioda za koji se utvrđuje porez.

Gubici utvrđeni u poreskom bilansu, izuzev kapitalnih dobitaka i gubitaka koji su utvrđeni u skladu sa ovim zakonom, mogu se preneti na račun dobiti utvrđene u poreskom bilansu iz budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

b) Odloženi porezi

Odloženi porezi na dobit se obračunavaju prema bilansu stanja na sve privremene razlike na dan bilansa stanja između sadašnje vrednosti sredstava i obaveza u finansijskim izveštajima i njihove vrednosti za svrhe oporezivanja. Za obračun iznosa odloženog poreza korišćena je stopa od 15%.

Odložene poreske obaveze priznaju se za sve oporezive privremene razlike između poreske osnove sredstava i obaveza na dan bilansa stanja, i iznosa iskazanih za svrhe izveštavanja, a što će rezultirati oporezivim iznosima budućih perioda. Odložena poreska sredstva priznaju se za odbitne privremene razlike i za efekte prenetog gubitka i neiskorišćenih poreskih kredita iz prethodnih perioda do iznosa do kojeg je verovatno da će postojati budućí oporezivi dobiti na teret kojih se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Tekući i odloženi porezi priznaju se kao prihodi i rashodi i uključeni su u neto dobitak perioda.

Odloženi porez na dobit koji se odnosi na stavke koje se direktno evidentiraju u korist ili na teret kapitala se takođe evidentiraju na teret, odnosno, u korist kapitala (Napomena 16c).

c) Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata uključuju porez na imovinu, poreze i doprinose na zarade na teret poslodavca, kao i druge poreze i doprinose koji se plaćaju u skladu sa republičkim i lokalnim poreskim propisima. Ovi porezi i doprinosi su prikazani u okviru operativnih i ostalih poslovnih rashoda (Napomena 15).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.18. Zarada po akciji**

Banka izračunava i obelodanjuje osnovnu zaradu po akciji. Osnovna zarada po akciji obračunava se deljenjem neto dobitka koji pripada akcionarima, imaocima običnih akcija Banke, ponderisanim prosečnim brojem izdatih običnih akcija u toku perioda.

3.19. Poslovi u ime i za račun trećih lica i vanposlovna sredstva

Sredstva po poslovima u ime i za račun trećih lica, kojima Banka upravlja sa naknadom, uključena su u vanbilansnu evidenciju Banke (Napomena 30). Banka po navedenim plasmanima ne snosi nikakav rizik.

3.20. Obelodanjivanje odnosa sa povezanim licima

Za svrhe ovih finansijskih izveštaja, pravna lica se tretiraju kao povezana ukoliko jedno pravno lice ima mogućnost kontrolisanja drugog pravnog lica ili vrši značajan uticaj na finansijske i poslovne odluke drugog lica, što je definisano u MRS 24 "Obelodanjivanje povezanih strana".

Odnosi između Banke i njenih povezanih lica regulisani su na ugovornoj osnovi. Stanja potraživanja i obaveza na dan izveštavanja, kao i transakcije u toku izveštajnih perioda nastale sa povezanim licima posebno se obelodanjuju (Napomena 32).

3.21. Informacije po segmentima

Poslovni segment predstavlja deo imovine i poslovnih aktivnosti koje obezbeđuju proizvode ili usluge koje podležu rizicima i koristima različitim od onih u nekim drugim poslovnim segmentima. Geografski segment obezbeđuje proizvode ili usluge unutar određenog privrednog okruženja koji podležu rizicima i koristima različitim od onih segmenata koji posluju u nekim drugim privrednim okruženjima. Banka najveći deo svog poslovanja obavlja na teritoriji Republike Srbije. Koncentracija plasmana i rezultati po segmentima su prikazani u Napomeni 42.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja zahteva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na iskazane vrednosti sredstava i obaveza, kao i obelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izveštaja, kao i prihoda i rashoda u toku izveštajnog perioda.

Ove procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izveštaja. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od navedenih procena. Procene i pretpostavke se kontinuirano razmatraju, a kada korekcije postanu neophodne, iskazuju se u bilansu uspeha za periode u kojima su postale poznate.

U daljem tekstu navedene su ključne procene i pretpostavke koje sadrže rizik da će prouzrokovati materijalno značajne korekcije knjigovodstvenih vrednosti sredstava i obaveza u toku naredne finansijske godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA (Nastavak)**(a) Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava**

Banka priznaje rezervisanja za očekivane kreditne gubitke za finansijska sredstva koja se mere po amortizovanoj vrednosti ili za dužnička finansijska sredstva koja se evidentiraju po fer vrednosti kroz ostali rezultat, za kreditne obaveze i izdate garancije.

Knjigovodstvena vrednost finansijskih instrumenata koji se mere po amortizovanoj vrednosti, umanjuje se za iznos rezervisanja za očekivane kreditne gubitke.

Rezervisanja za očekivane kreditne gubitke kod dužničkih finansijskih sredstava koja se mere po fer vrednosti kroz ostali rezultat, priznaju se u bilansu uspeha kroz ostali rezultat, i njima se ne umanjuje vrednost u bilansu stanja.

Banka vrši obezvrđenje na bazi modela očekivanih gubitaka u skladu sa MSFI 9: Finansijski instrumenti.

Obezvrđenje se vrši po jednom od sledećih osnova:

- 12- mesečni očekivani gubici - ovo su očekivani kreditni gubici koji nastaju ukoliko nastupi status neizmirenja obaveza u periodu od 12 meseci u odnosu na izveštajni datum
- životni (lifetime) očekivani gubici -kreditni gubici kao posledica mogućih događaja neizmirenja obaveza tokom celog očekivanog života finansijskog instrumenta, a koji nastaje kao posledica značajnog porasta kreditnog rizika (Napomena 5.1).

(b) Obezvrđenje investicija

Banka investicije smatra obezvrđenim kada postoji dokumentovano (tržišni podaci) ili procenjeno smanjenje fer vrednosti ovih sredstava ispod njihove nabavne vrednosti.

(c) Koristan vek trajanja nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Određivanje korisnog veka trajanja nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava se zasniva na prethodnom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i na anticipiranom tehničkom razvoju i promenama na koje utiče veliki broj ekonomskih ili industrijskih faktora.

Određivanje korisnog veka trajanja nematerijalne imovine i osnovnih sredstava se zasniva na prethodnom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i na anticipiranom tehničkom razvoju i promenama na koje utiče veliki broj ekonomskih ili industrijskih faktora.

Adekvatnost određenog korisnog veka trajanja se preispituje na godišnjem nivou ili kada god postoji indikacija da je došlo do značajne promene faktora koji su predstavljali osnov za određivanje korisnog veka trajanja.

Primer radi: ukoliko bi Banka smanjila stopu amortizacije navedenih sredstava za 10%, došlo bi do dodatnog smanjenja troškova amortizacije na godišnjem nivou u iznosu od 4,759 hiljade dinara i obratno.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA (Nastavak)**(d) Umanjenje vrednosti nefinansijske imovine**

Na dan izveštavanja, rukovodstvo Banke analizira vrednosti po kojima su prikazana nematerijalna ulaganja i osnovna sredstva Banke. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvređeno, nadoknativ iznos te imovine se procenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvređenja. Ukoliko je nadoknativ iznos nekog sredstva procenjen kao niži od vrednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknativne vrednosti.

Razmatranje obezvređenja zahteva od rukovodstva subjektivno prosuđivanje u pogledu tokova gotovine, stopa rasta i diskontnih stopa za jedinice koje generišu tokove gotovine, a koje su predmet razmatranja.

(e) Rezervisanje po osnovu sudskih sporova

Banka je uključena u veći broj sudskih sporova koji proističu iz njenog svakodnevnog poslovanja i odnose se na komercijalna i ugovorna pitanja, kao i pitanja koja se tiču radnih odnosa, a koja se rešavaju ili razmatraju u toku regularnog poslovanja. Banka redovno procenjuje verovatnoću negativnih ishoda ovih pitanja, kao i iznose verovatnih ili razumnih procena gubitaka. Razumne procene obuhvataju prosuđivanje rukovodstva nakon razmatranja informacija koje uključuju obaveštenja, poravnanja, procene od strane pravnog sektora, dostupne činjenice, identifikaciju potencijalnih odgovornih strana i njihove mogućnosti da doprinesu rešavanju, kao i prethodno iskustvo. Rezervisanje za sudske sporove se formira kada je verovatno da postoji obaveza čiji se iznos može pouzdano proceniti pažljivom analizom. Potrebno rezervisanje se može promeniti u budućnosti zbog novih događaja ili dobijanja novih informacija. Pitanja koja su ili potencijalne obaveze ili ne zadovoljavaju kriterijume za rezervisanje se obelodanjuju, osim ako je verovatnoća odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala.

(f) Odložena poreska sredstva

Odložena poreska sredstva priznaju se na sve neiskorišćene poreske gubitke i/ili poreske kredite do mere do koje je izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se neiskorišćeni poreski gubici/krediti mogu iskoristiti.

Značajna procena od strane rukovodstva Banke je neophodna da bi se utvrdio iznos odloženih poreskih sredstava koja se mogu priznati, na osnovu perioda nastanka i visine budućih oporezivih dobitaka i strategije planiranja poreske politike (Napomena 16c).

(g) Otpremnine prilikom odlaska u penziju i ostale naknade zaposlenima nakon prekida radnog odnosa

Troškovi utvrđenih naknada zaposlenima nakon prekida radnog odnosa, odnosno odlaska u penziju nakon ispunjenih zakonskih uslova, utvrđuju se primenom aktuarske procene. Aktuarska procena uključuje procenu diskontne stope, budućih kretanja zarada, stope mortaliteta i fluktuacije zaposlenih. Zbog dugoročne prirode ovih planova, značajne neizvesnosti utiču na ishod procene. Dodatne informacije obelodanjene su u Napomeni 3.14 b.

Ukoliko bi korišćena diskontna stopa bila viša za 1% od procene rukovodstva, rezervisanja za otpremnine bila bi manja za 2,154 hiljada dinara, a ukoliko bi se primenila diskontna stopa niža za 1% od procene rukovodstva, rezervisanja za otpremnine bila bi veća za iznos od 2,712 hiljada dinara, u odnosu na navedena rezervisanja iskazana u poslovnim knjigama Banke na dan 31. decembra 2021. godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA

Upravljanje rizicima je povereno Upravnom odboru, Odboru za praćenje poslovanja banke, Izvršnom odboru, Kreditnom odboru i Odboru za upravljanje aktivom i pasivom čije su nadležnosti utvrđene propisima Narodne banke Srbije, Statutom i drugim aktima banke, i koji zajednički formiraju principe i metodologije procene rizika na bazi eksternih i internih odluka i praćenja kvaliteta ekonomije i kreditne sposobnosti svakog zajmotražioca, odnosno, preduzimanjem drugih aktivnosti u Banci za minimiziranje rizika. Procedure upravljanja rizicima Banke definisane su politikama upravljanja bankarskim rizicima usvojenim od strane Upravnog odbora Banke.

Banka je prepoznala proces upravljanja rizicima kao ključni element upravljanja poslovanjem, s obzirom da izloženost rizicima proizlazi iz svih poslovnih aktivnosti, kao neodvojivog dela bankarskog poslovanja, kojima se upravlja kroz identifikovanje, merenje, procenu, praćenje, kontrolu i ublažavanje, odnosno uspostavljanje ograničenja rizika, kao i izveštavanje u skladu sa strategijama i politikama.

Banka je uspostavila sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja rizicima koji obuhvata: strategije, politike i procedure upravljanja rizicima, metodologije za upravljanje pojedinačnim rizicima, odgovarajuću organizacionu strukturu, efektivan i efikasan proces upravljanja svim rizicima kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, adekvatan sistem unutrašnjih kontrola, odgovarajući informacioni sistem i adekvatan proces interne procene adekvatnosti kapitala. Radi primene posebnog i jedinstvenog sistema upravljanja rizicima i obezbeđenja funkcionalne i organizacione odvojenosti aktivnosti upravljanja rizicima od redovnih poslovnih aktivnosti Banke, Banka je formirala dve zasebne organizacione jedinice: Sektor upravljanja rizicima i Sektor analize kreditnog rizika. Sektor upravljanja rizicima se sastoji iz dva odeljenja - Odeljenje upravljanja kreditnim rizicima i Odeljenje upravljanja nekreditnim rizicima.

Organi Banke nadležni za upravljanje rizicima zajednički formiraju principe i metodologiju upravljanja rizicima na bazi:

- eksternih propisa i odluka koje donose zakonodavna tela, a najvećim delom, Narodna banka Srbije;
- internih procedura vezanih za utvrđivanje i praćenje kreditne sposobnosti svakog zajmotražioca, odnosno za donošenje odluka; i
- preduzimanje drugih aktivnosti usmerenih ka minimiziranju rizika u poslovanju Banke.

Proces upravljanja rizicima uključuje jasno definisanje i dokumentovanje profila rizičnosti, kao i njegovo usklađivanje sa sklonošću Banke ka rizicima i tolerancijom prema rizicima, a u skladu sa usvojenim strategijama i politikama. Sistem upravljanja rizicima definisan je strategijom upravljanja rizicima i kapitalom, politikama i procedurama, te definisanjem sklonosti ka rizicima i tolerancijom prema rizicima kroz uspostavljanje limita za nivoe rizika koji su prihvatljivi za Banku. Svi rizici koje je moguće izmeriti ili oceniti podvrgavaju se strukturi limita na nivou Banke i usaglašenost sa tim limitima se kontinuirano prati. Postavljanje i praćenje poštovanja limita zasnovano je na transparentnim, uniformnim principima. Postoje jasno definisani postupci za proces eskalacije i postupanje u slučaju probijanja limita.

Organi Banke nadležni za upravljanje rizicima permanentno prate promene u zakonskoj regulativi, analiziraju njihov uticaj na visinu rizika na nivou Banke i preduzimaju mere na usaglašavanju poslovanja i procedura sa novim propisima u okvirima kontrolisanog rizika. Pored toga, uvođenje novih proizvoda i usluga praćeno je potrebnim tržišnim i ekonomskim analizama u cilju optimizacije odnosa prihoda i troškova za procenjeni realni rizik.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

Strategijom upravljanja rizicima i Strategijom upravljanja kapitalom, Banka je postavila sledeće ciljeve u okviru sistema upravljanja rizicima: minimiziranje negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital uz poštovanje definisanih okvira prihvatljivog nivoa rizika, diversifikacija rizika kojima je Banka izložena, održavanje potrebnog nivoa pokazatelja adekvatnosti ukupnog, osnovnog i osnovnog akcijskog kapitala, održavanje učešća problematičnih kredita (NPL) u ukupnim kreditima na nivou ispod definisanog limita, održavanje pokazatelja rizika koncentracije po osnovu izloženosti određenim vrstama proizvoda ispod nivoa propisanog regulativom, održavanje učešća kredita u dinarima sa valutnom klauzulom u stranoj valuti i kredita u stranoj valuti u ukupnim kreditima Banke ispod nivoa propisanog regulativom, održavanje pokazatelja pokrića likvidnom aktivom iznad nivoa propisanog regulativom i internim limitima, razvoj aktivnosti Banke u skladu sa poslovnom strategijom i mogućnostima i razvojem tržišta u cilju stvaranja konkurentskih prednosti. Ciljevi upravljanja rizicima usklađeni su sa planom poslovanja Banke.

Uvažavajući izmene regulative Narodne banke Srbije, potrebe daljeg unapređenja procesa upravljanja rizicima, zahteve spoljnog revizora, kao i novonastalu situaciju izazvanu pandemijom virusa COVID-19, Banka je tokom 2021. godine izvršila odgovarajuće izmene internih akata kojima se uređuje upravljanje rizicima.

Sistem upravljanja rizicima

Sistem upravljanja rizicima je definisan sledećim aktima:

- Strategijom upravljanja rizicima i Strategijom upravljanja kapitalom;
- Politikama upravljanja rizicima;
- Procedurama upravljanja rizicima;
- Metodologijama za upravljanje pojedinačnim rizicima;
- Ostalim aktima.

Banka je definisala set pokazatelja kojima je formalizovala svoju sklonost ka preuzimanju rizika, kroz definisanje limita, na bazi kvantitativne i kvalitativne analize. Predmetni sistem limita je integrisan u proces odlučivanja u Banci, kao i u proces strateškog planiranja - izrade Strategije i Biznis plana.

Strategijom upravljanja rizicima definisani su:

- Dugoročni ciljevi, utvrđeni poslovnom politikom i strategijom Banke, kao i sklonost ka rizicima i tolerancija prema rizicima određeni u skladu sa tim ciljevima;
- Osnovna načela i principi preuzimanja i upravljanja rizicima;
- Osnovna načela upravljanja lošom aktivom;
- Osnovna načela upravljanja rizicima koji nastaju po osnovu izloženosti Banke u dinarima sa valutnom klauzulom u stranoj valuti i u stranoj valuti;
- Osnovna načela procesa interne procene adekvatnosti kapitala Banke;
- Pregled i definicije svih rizika kojima je Banka izložena ili može da bude izložena.

Takođe, strategijom upravljanja rizicima definisani su kriterijumi za utvrđivanje, kao i osnovna načela upravljanja lošom aktivom i najviši prihvatljiv nivo loše aktive za Banku, kao i osnovna načela upravljanja rizicima koji nastaju po osnovu izloženosti u dinarima sa valutnom klauzulom u stranoj valuti i izloženosti u stranoj valuti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

Banka je utvrdila osnovna načela upravljanja rizicima kako bi ispunila svoje dugoročne ciljeve:

- Organizovanje poslovanja zasebne organizacione jedinice za upravljanje rizicima;
- Funkcionalna i organizaciona odvojenost aktivnosti upravljanja rizicima od redovnih poslovnih aktivnosti Banke;
- Sveobuhvatnost upravljanja rizicima;
- Efektivnost upravljanja rizicima;
- Cikličnost upravljanja rizicima;
- Razvoj upravljanja rizicima kao strateško opredeljenje;
- Upravljanje rizicima je deo poslovne kulture.

Načela upravljanja lošom aktivom obuhvataju:

- Aktivno upravljanje lošom aktivom u cilju minimiziranja negativnog efekta na finansijski rezultat i kapital Banke;
- Preventivne mere i aktivnosti u cilju minimiziranja daljeg pogoršanja kvaliteta aktive;
- Definisane strategije za upravljanje lošom aktivom - skup aktivnosti i mera u cilju oporavka finansijskog stanja dužnika ili pokretanje odgovarajućih postupaka prinudne naplate;
- Jasno definisane aktivnosti upravljanja lošom aktivom;
- Ranu identifikaciju dužnika koji se suočavaju sa finansijskim teškoćama ili su u doznji ili statusu neizmirivanja obaveza;
- Procenu finansijskog stanja dužnika;
- Set indikatora na osnovu čije ispunjenosti se stiču uslovi za uključivanje dužnika u delokrug organizacione jedinice nadležne za upravljanje lošom aktivom;
- Segmentaciju loše aktive radi efikasnijeg upravljanja;
- Načelo materijalnosti pri definisanju mogućih mera;
- Veću učestalost praćenja vrednosti sredstava obezbeđenja i sredstava stečenih naplatom potraživanja;
- Organizacionu odvojenost Odeljenja upravljanja lošim plasmanima od organizacionih jedinica u čijem je delokrugu preuzimanje rizika;
- Uključenost u korporativno upravljanje i upravljanje rizicima indikatora za praćenje loše aktive;
- Transparentno izveštavanje organa Banke o lošoj aktivni, uključujući i informacije o efikasnosti i efektivnosti sprovođenja aktivnosti naplate i mera za upravljanje lošom aktivom.

Načela upravljanja rizicima koji nastaju po osnovu izloženosti u dinarima sa valutnom klauzulom u stranoj valuti i izloženosti u stranoj valuti obuhvataju:

- Sagledavanje izloženosti klijenata sa aspekta kreditno-deviznog rizika - kroz sagledavanje uticaja potencijalne promene deviznog kursa na prihode klijenta i njegov kapacitet otplate kredita;
- Sagledavanje vrste i segmenta poslovanja sa aspekta kreditno-deviznog rizika - kroz sagledavanje vrste delatnosti i vrste proizvoda u smislu direktne ili indirektno povezanosti poslovanja i cene proizvoda sa kretanjem deviznih kurseva;

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

- Preventivne mere i aktivnosti u cilju minimiziranja izloženosti kreditno-deviznom riziku;
- Jasno definisane aktivnosti u procesu odobravanja kredita indeksiranih u stranoj valuti i kredita u stranoj valuti;
- Segmentaciju izloženosti po vrsti izloženosti;
- Veću učestalost praćenja vrednosti sredstava obezbeđenja za lošu aktivnu, kao i sredstava obezbeđenja stečenih naplatom potraživanja;
- Organizacionu odvojenost nadležnosti za praćenje u odnosu organizacionih jedinica u čijem je delokrugu preuzimanje rizika;
- Uključenost u korporativno upravljanje i upravljanje rizicima indikatora za praćenje izloženosti kreditno-deviznom riziku;
- Transparentno izveštavanje organa Banke o izloženosti kreditno-deviznom riziku, uključujući i informacije o efikasnosti i efektivnosti sprovođenja aktivnosti naplate i mera za upravljanje lošom aktivom;
- Praćenje kretanja deviznih kurseva.

Politike upravljanja pojedinim vrstama rizika bliže definišu:

- Način organizovanja procesa upravljanja rizicima Banke i jasna razgraničenja odgovornosti zaposlenih u svim fazama tog procesa, uključujući i proces upravljanja lošom aktivom;
- Način procene rizičnog profila Banke i metodologije za identifikovanje i merenje, odnosno procenu rizika;
- Načine praćenja i kontrole rizika i uspostavljanje sistema limita, odnosno vrste limita koje Banka koristi i njihovu strukturu;
- Način odlučivanja i postupanja u slučaju prekoračenja uspostavljenih limita, uz definisanje izuzetnih okolnosti u kojima je moguće odobravanje prekoračenja u zakonskim okvirima;
- Mere za ublažavanje rizika i pravila za primenu tih mera;
- Način i metodologiju za sprovođenje procesa interne procene adekvatnosti kapitala Banke;
- Principe funkcionisanja sistema unutrašnjih kontrola;
- Okvir i učestalost stres testiranja, kao i postupanje u slučajevima nepovoljnih rezultata stres testova.

Procedurama upravljanja rizicima Banka bliže definiše proces upravljanja rizicima i nadležnosti i odgovornosti svih organizacionih jedinica Banke u sistemu upravljanja rizicima.

Banka je pojedinačnim metodologijama detaljnije propisala metode i pristupe koji se koriste u sistemu upravljanja rizicima.

Nadležnosti

Upravni *odbor* je nadležan i odgovoran za usvajanje strategije i politika upravljanja rizicima i strategiju upravljanja kapitalom, uspostavljanje sistema unutrašnjih kontrola u Banci i vrši nadzor nad njegovom efikasnošću, nadzor nad radom Izvršnog odbora, usvajanje tromesečnih izveštaja o upravljanju rizicima, usvajanje Plana oporavka, kao i sprovođenje procesa interne procene adekvatnosti kapitala i drugo.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

Izvršni odbor je nadležan i odgovoran za sprovođenje strategije i politika upravljanja rizicima i strategije upravljanja kapitalom, usvajanje procedura za upravljanje rizicima, odnosno za identifikovanje, merenje i procenu rizika, i obezbeđivanje njihove primene i izveštavanje Upravnog odbora u vezi s tim aktivnostima. Takođe, Izvršni odbor analizira sistem upravljanja rizicima i najmanje tromesečno izveštava Upravni odbor o nivou izloženosti rizicima i upravljanju rizicima i odlučuje, uz prethodnu saglasnost Upravnog odbora, o svakom povećanju izloženosti Banke prema licu povezanom sa Bankom i o tome obaveštava Upravni odbor.

Odbor za reviziju (Odbor za praćenje poslovanja Banke) je nadležan i odgovoran za analizu i nadzor primene i adekvatnog sprovođenja usvojenih strategija i politika za upravljanje rizicima i sistema unutrašnjih kontrola. Najmanje jednom mesečno izveštava Upravni odbor o svojim aktivnostima i utvrđenim nepravilnostima i predlaže način na koji će se one otkloniti, predlaže unapređenje politika i procedura upravljanja rizicima i sprovođenja sistema unutrašnjih kontrola.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom je nadležan i odgovoran za praćenje izloženosti Banke rizicima koji proizlaze iz strukture njenih bilansnih potraživanja, obaveza i vanbilansnih stavki, kao i predlaganje mera za upravljanje kamatnim rizikom i rizikom likvidnosti.

Kreditni odbor odlučuje o kreditnim zahtevima, kao i postupanjima sa problematičnim potraživanjima u okvirima utvrđenim aktima Banke, analizira izloženost Banke kreditnom, kamatnom i valutnom riziku, analizira kreditni portfolio, a takođe predlaže mere Izvršnom odboru Banke.

Sektor upravljanja rizicima definiše i predlaže za usvajanje strategiju, politike, procedure i metodologije upravljanja rizicima, identifikuje, meri, ublažava, prati i kontroliše i izveštava o rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju. Takođe, nadležna je za razvijanje modela i metodologija za identifikovanje, merenje, ublažavanje, praćenje i kontrolu rizika, kao i za izveštavanje nadležnih organa Banke.

Sektor sredstava i upravljanja likvidnošću je odgovoran za upravljanje sredstvima i likvidnošću, kao i u upravljanje aktivom i pasivom Banke. Takođe, učestvuje i u upravljanju rizikom likvidnosti, kamatnim rizikom i deviznim rizikom.

Odeljenje *unutrašnje revizije* je odgovorno za kontinuirano sprovođenje nezavisnog vrednovanja sistema upravljanja rizicima, kao i za redovnu procenu adekvatnosti, pouzdanosti i efikasnosti sistema unutrašnjih kontrola. Unutrašnja revizija o svojim nalazima i preporukama izveštava Odbor za reviziju i Upravni odbor.

Odeljenje *kontrole usklađenosti poslovanja* dužno je da najmanje jednom godišnje identifikuje i procenjuje rizike te usklađenosti i predloži planove upravljanja rizicima, o čemu sastavlja izveštaj koji dostavlja Izvršnom odboru i Odboru za praćenje poslovanja Banke.

Proces upravljanja rizicima

Banka redovno meri, odnosno procenjuje rizike koje je identifikovala u svom poslovanju. Merenje podrazumeva primenu kvalitativnih i kvantitativnih metoda i modela merenja koji omogućuju uočavanje promena u profilu rizika i procenu novih rizika.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

Za sve identifikovane rizike Banka određuje njihovu značajnost koja je zasnovana na sveobuhvatnoj proceni rizika koji su svojstveni pojedinim poslovima, proizvodima, aktivnostima i procesima Banke.

Ublažavanje rizika podrazumeva diverzifikaciju, prenos, smanjenje i/ili izbegavanje rizika, a Banka ga sprovodi u skladu sa rizičnim profilom, sklonošću ka rizicima i tolerancijom prema rizicima.

Praćenje i kontrola rizika se sprovode kroz kontinuirano praćenje izloženosti po različitim kriterijumima, kao i kroz praćenje i kontrolu limita koje je Banka uspostavila, koji zavise od poslovne strategije i tržišnog okruženja, kao i od nivoa rizika koji je Banka spremna da prihvati.

Banka je uspostavila sistem redovnog izveštavanja o izloženosti rizicima i rizičnom profilu, koji omogućuje relevantnim zaposlenim na svim nivoima organizacione strukture u Banci pravovremene, tačne i dovoljno detaljne informacije koje su potrebne za donošenje poslovnih odluka i efikasno upravljanje rizicima, odnosno sigurno i stabilno poslovanje.

Izveštaji o upravljanju rizicima se redovno dostavljaju: Upravnom odboru, Izvršnom odboru, Odboru za reviziju i Odboru za upravljanje aktivom i pasivom, koji sadrže sve informacije neophodne za procenu rizika i donošenje zaključaka o rizicima kojima je Banka izložena.

Banka je u poslovanju posebno izložena sledećim vrstama rizika: kreditnom i sa njim povezanim rizicima, riziku likvidnosti, tržišnim rizicima, operativnim rizicima, riziku ulaganja, riziku koncentracije izloženosti i riziku zemlje, kao i svim ostalim rizicima koji se mogu pojaviti u uslovima redovnog poslovanja Banke.

5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled neizvršenja obaveza dužnika prema Banci.

Banka ima definisane kriterijume odobravanja kredita, izmene uslova, produženje roka i restrukturiranja potraživanja, koji su propisani procedurama i metodologijama odobravanja plasmana i upravljanja rizicima.

Pre odobrenja plasmana Banka procenjuje kreditnu sposobnost dužnika, kao primarni izvor otplate plasmana na osnovu interno definisanih kriterijuma, i ponuđeni kolateral, kao sekundarni izvor naplate. Na osnovu identifikovanog i izmerenog nivoa kreditnog rizika (procene finansijskog stanja i kreditne sposobnosti dužnika, kao i vrednosti i pravne sigurnosti kreditne zaštite i drugih relevantnih faktora) i nezavisnog mišljenja o riziku, nadležni odbori i organi Banke, saglasno definisanom sistemu odlučivanja, donose Odluku o odobrenju/izmenama plasmana.

Donošenje odluka o izlaganju kreditnom riziku, Banka je definisala kroz sistem odlučivanja u zavisnosti od vrste klijenata i nivoa izloženosti. Donosioci kreditnih odluka su: Kreditni odbor, Izvršni odbor i Upravni odbor.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)**

Prilikom donošenja odluka poštuje se princip dvostruke kontrole, tzv. „princip četvoro očiju“, kojim se obezbeđuje da uvek postoji strana koja predlaže i strana koja odobrava određeni plasman.

Za plasmane ugovorene u stranoj valuti ili u dinarima sa valutnom klauzulom, Banka procenjuje uticaj promene kursa dinara na finansijsko stanje i kreditnu sposobnost dužnika, a naročito analizira adekvatnost novčanih tokova dužnika u odnosu na promenjeni nivo kreditnih obaveza pod pretpostavkom da će doći do određenih promena kursa dinara na godišnjem nivou.

Organizacioni model sistema upravljanja kreditnim rizikom Banke obezbeđuje adekvatnu komunikaciju, razmenu informacija i saradnju na svim organizacionim nivoima, a takođe obezbeđuje jasnu, operativnu i organizacionu razdvojenost funkcije za nezavisno upravljanje rizicima i aktivnosti podrške s jedne strane, od aktivnosti preuzimanja rizika, sa druge strane, odnosno podelu dužnosti, nadležnosti i odgovornosti. Banka je uspostavila i adekvatan informacioni sistem koji podrazumeva potpunu informisanost lica uključenih u sistem upravljanja kreditnim rizikom i odgovarajuće izveštavanje rukovodstva Banke.

Upravljanje kreditnim rizikom

U skladu sa obimom, vrstom i složenošću poslova koje obavlja, Banka je organizovala proces upravljanja kreditnom rizikom i jasno razgraničila odgovornosti zaposlenih u svim fazama tog procesa.

Prihvatljiv nivo izloženosti kreditnom riziku Banke u skladu je sa definisanom Strategijom upravljanja rizicima i zavisi od strukture portfolija Banke, na osnovu koje se vrši limitiranje mogućih uticaja negativnih efekata na finansijski rezultat i adekvatnost kapitala.

Osnovna načela upravljanja kreditnim rizikom su:

- Upravljanje kreditnim rizikom na nivou pojedinačnih plasmana i na nivou celokupnog portfolija Banke;
- Održavanje nivoa kreditnog rizika koji minimizira negativan uticaj na finansijski rezultat i kapital;
- Rangiranje plasmana u skladu sa njihovom rizičnošću;
- Poslovanje u skladu sa dobrim praksama za odobravanje plasmana;
- Obezbeđenje adekvatnih kontrola za upravljanje kreditnim rizikom.

U cilju upravljanja kreditnim rizikom, Banka nastoji da posluje sa klijentima dobre kreditne sposobnosti i pribavlja odgovarajuće instrumente obezbeđenja plaćanja. Banka ocenjuje kreditnu sposobnost svakog klijenta u momentu podnošenja zahteva i vrši monitoring dužnika, plasmana i kolaterala, kako bi bila u mogućnosti da preduzme odgovarajuće aktivnosti u cilju naplate svog potraživanja.

Banka vrši kvantitativno i/ili kvalitativno merenje, odnosno procenu identifikovanog kreditnog rizika. Proces merenja kreditnog rizika je zasnovan na merenju nivoa rizičnosti pojedinačnog plasmana na osnovu internih klasa rizika.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)****Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)**

Sistem internih klasa rizika je instrument za donošenje pojedinačnih odluka i procenjivanje nivoa rizika pojedinačnog plasmana. Pored navedenog, sistem internih klasa rizika služi za procenjivanje nivoa rizika ukupnog portfolija, a koristi se i u postupku obezvređenja plasmana u cilju rangiranja nivoa rizičnosti i iskazivanja realne vrednosti potraživanja. Sistem internih klasa rizika podleže redovnoj reviziji i unapređenju.

U analizi kreditnog rizika, pored sistema internih klasa rizika, Banka koristi i načela propisana regulativom Narodne banke Srbije, koja zahtevaju klasifikaciju svakog plasmana na osnovu propisanih kriterijuma i obračun rezerve za procenjene gubitke. U decembru mesecu 2018. godine Narodna banka Srbije je usvojila izmenu regulative kojom se od 01.01.2019. godine potvrđuje ukidanje obračuna rezerve za procenjene gubitke i potrebne rezerve.

Ublažavanje kreditnog rizika podrazumeva održavanje rizika na prihvatljivom nivou za rizični profil Banke, odnosno održavanje prihvatljivog nivoa kvaliteta kreditnog portfolija Banke.

Osnovne tehnike ublažavanja kreditnog rizika su:

- Limiti izloženosti - rizik koncentracije,
- Diversifikovanje ulaganja,
- Sredstva obezbeđenja.

Limiti izloženosti po osnovu pojedinačnog dužnika zasnivaju se na proceni kreditne sposobnosti dužnika, a limiti izloženosti na nivou portfolija usmereni su na ograničenje koncentracije izloženosti u portfoliju. Banka kontinuirano kontroliša kretanje kreditnog rizika u okviru definisanog rizičnog profila.

Rizik koncentracije obuhvata: veliku izloženost (izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica i licima povezanim sa Bankom), grupe izloženosti sa istim ili sličnim faktorima rizika kao što su privredni sektori, vrste proizvoda, geografska područja i slično, i instrumente kreditne zaštite.

Banka prati izloženost prema definisanim limitima sa istim ili sličnim faktorima rizika, i u zavisnosti od opštih ekonomskih kretanja, kretanja u pojedinim delatnostima i geografskim područjima, i redovno vrši preispitivanje definisanih limita i predlaže redefinisane istih u slučaju promene faktora rizika.

Odlukom o upravljanju rizikom koncentracije po osnovu izloženosti banke određenim vrstama proizvoda, Narodna banka Srbije je od 01.01.2019. godine, propisala bankama da prate i rizik koncentracije, odnosno izloženosti banke prema grupama proizvoda, prvenstveno izloženosti po osnovu gotovinskih, potrošačkih i ostalih kredita odobrenih stanovništvu ugovorene ročnosti preko 8 godina u 2019., preko 7 godina u 2020. i od 2021. preko 6 godina.

Praćenje kvaliteta plasmana na nivou pojedinačnog dužnika zasniva se pre svega na obezbeđivanju ažurnih podataka o finansijskom stanju i kreditnoj sposobnosti dužnika i tržišnoj vrednosti sredstava obezbeđenja, dok se praćenje kreditnog rizika na nivou portfolija vrši identifikovanjem promena na nivou grupa klijenata određenog nivoa rizika, plasmana, kolaterala, potrebnih rezervi za očekivane i neočekivane gubitke, u cilju utvrđivanja i upravljanja stanjem i kvalitetom aktive.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)****Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)**

Kontrola kreditnog rizika podrazumeva proces kontinuiranog praćenja poslovanja sa definisanim sistemom limita, naročito kada izloženost kreditnom riziku teži gornjoj granici definisanog rizičnog profila, a posebno prilikom uvođenja novih poslovnih proizvoda i aktivnosti.

U cilju zaštite od rizika neizvršenja obaveza u poslovanju sa klijentima, Banka preduzima sledeće mere za regulisanje potraživanja: produženje roka, restrukturiranje, poravnanje, preuzimanje sredstava obezbeđenja u cilju naplate potraživanja, zaključenje ugovora sa zainteresovanim trećim licem, pokretanje sudskog spora i ostale mere.

Ukoliko preduzete mere regulisanja plasmana, odnosno prinudne naplate i sudskog postupka nisu dale očekivane rezultate, odnosno kada ne postoji mogućnost naplate potraživanja u celosti, inicira se predlog za trajan otpis preostalog potraživanja Banke, ili prenos iz bilansne u vanbilansnu evidenciju.

Banka osim kreditne izloženosti ima i vanbilansnu izloženost (plative i činidbene garancije, avali, akreditivi) po osnovu koje ima potencijalnu obavezu da izvrši plaćanje za račun trećih lica. Za vanbilansnu izloženost Banka koristi iste kontrolne procese i procedure koji se koriste za kreditni rizik po osnovu bilansnih izloženosti.

Izveštavanje o kreditnom riziku obuhvata sistem internog i eksternog izveštavanja, sprovodi se na mesečnom nivou i po utvrđenoj dinamici, a u skladu sa definisanim sistemom izveštavanja.

MSFI 9 finansijski instrumenti

Banka kontinuirano primenjuje MSFI 9 standard. U skladu sa MSFI 9 standardom finansijska aktiva može se klasifikovati i vrednovati kao:

- Finansijski instrumenti po amortizovanom trošku (AC), poslovni model prikupljanja novčanih tokova glavnice i kamate i ispunjen SPPI¹ kriterijum;
- Finansijski instrumenti po fer vrednosti kroz ostali rezultat (FVOCI), ispunjen SPPI, ali je poslovni model prikupljanje novčanih tokova i prodaja;
- Finansijski instrumenti po fer vrednosti kroz bilans uspeha (FVTPL).

Poslovni model Banke opredeljen je kao držanje radi prikupljanja novčanih sredstava po osnovu glavnice i kamata, što je potkrepljeno sprovedenom analizom koja ukazuje da ne postoje činjenice da se Banka opredelila za drugačiji poslovni model. Sa aspekta klasifikacije i merenja, MSFI 9 standard zahteva da se sva finansijska sredstva, osim vlasničkih instrumenata i derivata, procenjuju na osnovu poslovnog modela upravljanja konkretnim finansijskim sredstvima, ali i ugovornih karakteristika novčanih tokova samih instrumenata (na bazi testiranja SPPI kriterijuma). Novčani tokovi finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanom trošku sastoje se od plaćanja glavnice i kamate čije su komponente naknada za vremensku vrednost novca, troška kreditnog rizika, administrativni troškovi i profitna marža.

¹ Solely Payments of Principal and Interest (SPPI)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)****Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)**

Vlasnički instrumenti, ulaganja u lica koja nisu zavisna, a koji se ne drže radi trgovine se klasifikuju kao sredstva čija se vrednost procenjuje po fer vrednosti kroz ostali rezultat, sa naknadnom reklasifikacijom dobitka i gubitka kroz bilans uspeha.

Takođe, primenom MSFI 9 standarda, Banka obračunava obezvređenje i za kreditne plasmane date Republici Srbiji i Narodnoj banci Srbije (za sredstva koja nisu odmah raspoloživa) koje se evidentira na teret bilansa uspeha, kao i obezvređenje po osnovu hartija od vrednosti koje evidentira kroz ostali ukupni rezultat.

Opis politika za identifikovanje problematičnih potraživanja i restrukturiranih potraživanja

Banka je svesna činjenice da izloženost lošoj aktivni primarno proističe iz kreditnog rizika, odnosno rizika da dužnik ili ugovorna strana ne izvršava obaveze iz ugovora, koji predstavlja ključni rizik u poslovanju.

Iz tog razloga, Banka identifikuje, meri, prati i kontroliše lošu aktivnu u svim dimenzijama, što joj omogućava da kontroliše potreban iznos kapitala u odnosu na taj rizik, kao i da teži da ostvari adekvatnu kompenzaciju na ime rizika koji je nastao. Strategija Banke u upravljanju lošom aktivom odnosi se na definisana načela i najviši prihvatljivi nivo loše aktive u Banci.

Politika upravljanja lošom aktivom predstavlja integralni deo procesa planiranja i definiše planirani trend smanjenja učešća loše aktive u ukupnoj bilansnoj i vanbilansnoj izloženosti koja se klasifikuje.

U skladu sa primenom MSFI 9 standarda, počev od 01.01.2018. godine, Banka je uvela i nivoe obezvređenja (nivo 1, nivo 2 i nivo 3) koji prate status klijenta. Standardni klijenti se svrstavaju u nivo 1, klijenti kod kojih je identifikovano povećanje kreditnog rizika (pogoršanje kreditnog rizika u odnosu na trenutak odobrenja, kašnjenja od 31 dan do 90 dana) svrstavaju se u nivo 2, a NPL klijenti se svrstavaju u nivo 3. Klijenti koji se nalaze u nivoima 1 i 2 se obezvređuju na grupnoj osnovi, dok se klijenti iz nivoa 3 obezvređuju pojedinačno, uvažavajući zahteve MSFI 9 standarda u delu najmanje 2 scenarija naplate.

Svrha praćenja kvaliteta portfolija je sprečavanje direktnog transfera standardnih klijenata u kategoriju klijenata sa problematičnim potraživanjima bez prethodnog identifikovanja klijenata kao potencijalno rizičnih i bez sprovođenja radnji prevencije loših plasmana, odnosno ublažavanja i smanjivanja kreditnog rizika putem sprovođenja adekvatne strategije i akcionih planova. Potencijalno rizični klijenti se prate češće u odnosu na standardne klijente i ukoliko se utvrdi dalje povećanje kreditnog rizika, klijenti se svrtavaju u kategoriju klijenata sa problematičnim potraživanjima.

Osnovni cilj upravljanja lošom aktivom je što manje učešće loše aktive u ukupnoj bilansnoj i vanbilansnoj izloženosti Banke koja se klasifikuje, a pored istog ističu se i dodatni ciljevi u vidu težnje ka nižim apsolutnim iznosima loše aktive, efikasnijoj i efektivnijoj naplati loše aktive, uspešnim sprovođenjem restrukturiranja potraživanja loše aktive i nižim troškovima obezvređenja kao rezultat trendova u kretanju loše aktive.

Banka lošom aktivom upravlja na nivou ukupnog i segmenata portfolija (privredna društva i stanovništvo, uključujući preduzetnike) i na nivou pojedinačnog dužnika.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)****Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)*****Opis politika za identifikovanje problematičnih potraživanja i restrukturiranih potraživanja (Nastavak)***

Kreditne izloženosti koje pokazuju znake sadašnjeg ili bliskog značajnog povećanja rizika, potpunog ili delimičnog neizvršenja obaveza, ili moguće potrebe za naplatom iz sredstava obezbeđenja, predmet su posebnog tretmana u okviru upravljanja lošom aktivom. Banka pod lošom aktivom, pre svega, podrazumeva problematične izloženosti.

Banka pod problematičnim izloženostima (loši plasmani) podrazumeva:

- situaciju kada dužnik kasni u izmirenju svojih obaveza više od 90 dana od dana dospeća predmetne obaveze po bilo kojoj materijalno značajnoj obavezi,
- postojanje problematične finansijske situacije koja može (najverovatnije će) rezultirati u nemogućnosti izmirenja obaveze prema Banci (glavnice, kamate, naknade) iako to još nije slučaj, ne uzimajući u obzir mogućnost naplate po osnovu aktiviranja sredstava obezbeđenja,
- delimični ili potpuni individualni otpisi ili otpusti potraživanja od dužnika,
- prestanak obračuna kamate,
- restrukturiranje potraživanja koje je posledica pogoršanja finansijskog stanja dužnika uz umanjenje ili prolongiranje roka vraćanja obaveza,
- otvoren proces stečaja, likvidacije ili neke vrste finansijskog restrukturiranja dužnika
- prodaja potraživanja.

U cilju prepoznavanja potencijalnog rizika što je ranije moguće, vrši se kontinuirano praćenje i sledećih pokazatelja: kašnjenje u dostavljanju informacija, povećavanje duga prema drugim bankama, opadanje vrednosti sredstava obezbeđenja ili opadanje rejtinga dužnika, promene u prometu preko računa i stanju na računima kod Banke, opadanje tržišnog učešća, porast konkurencije, česte promene načina poslovanja, promene u kadrovskoj strukturi i dr.

Ukoliko je bilo kakva negativna informacija javno ili na drugi način dostupna, treba da se potvrdi u direktnom kontaktu ili na drugi način, a po potrebi i na osnovu uvida u podatke kod Kreditnog biroa i ustanove razlozi koji su doveli do promena kao i da se o tome odmah informiše. Ukoliko se kroz periodičnu analizu, odnosno procenjivanje, utvrdi postojanje negativnih informacija, obavezno je promptno informisanje. Ukoliko jedan ili više pokazatelja ranog upozorenja pokazuje negativni trend, bez indikacija da bi moglo doći do jasnih pozitivnih promena u predstojećem periodu dužnik se može staviti na kontrolnu listu (lista dužnika pod dodatnim nadzorom), o čemu se izveštavaju nadležni odbori Banke.

U slučaju sumnje ili konstatacije da postoji problem koji se može negativno odraziti na mogućnost nadoknade potraživanja Banke, odnosno sposobnost dužnika da servisira dug, lica koja su zadužena za identifikaciju porasta rizika dužna su da o tome promptno informišu radi sagledavanje karaktera i uzroka problema, načina identifikacije problema, mogućih implikacija za Banku i predloga mera koje je neophodno preduzeti.

Banka kontinuirano prati naplatu potraživanja, odnosno realizovanih naplata po aktiviranim garancijama. Praćenje naplate potraživanja vrši se od momenta realizacije (puštanja sredstava), tokom celokupnog perioda korišćenja do perioda otplate, pri čemu se analiziraju dospele obaveze po plasmanu. Nakon isteka roka dospeća obaveze, ukoliko ista nije izmirena preduzimaju se određeni koraci u definisanim vremenskim okvirima.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)

Opis politika za identifikovanje problematičnih potraživanja i restrukturiranih potraživanja (Nastavak)

Po isteku perioda od 90 dana nakon dospeća potraživanja Banke dolazi do identifikacije problematične izloženosti. Problematična izloženost se identifikuje i u ranijim periodima u odnosu na datum dospeća potraživanja ukoliko se dođe do saznanja da je dužnik ušao u proces stečaja, likvidacije, ili neke vrste finansijskog restrukturiranja, u slučaju prodaje potraživanja, kao i ukoliko se evidentira postojanje problematične finansijske situacije koja može (najverovatnije će) rezultirati u nemogućnosti izmirenja obaveze prema Banci iako to još nije slučaj, ne uzimajući u obzir mogućnost naplate po osnovu aktiviranja sredstava obezbeđenja.

Potraživanja se šalju na restrukturiranje na prvi znak trajnog pogoršavanja rizika ili mogućeg neispunjavanja obaveza. Nadležni odbor Banke donosi odluku da li izloženost treba restrukturirati ili pokrenuti proces naplate kroz realizaciju sredstava obezbeđenja.

Za restrukturiranje potraživanja se Banka odlučuje samo ukoliko utvrdi da je dužnik sposoban da održi svoju poslovnu aktivnost u narednom periodu i da će u skladu sa planom restrukturiranja moći da izvršava svoje obaveze. Mere restrukturiranja ne smeju se koristiti za privremeno ili trajno prikrivanje stvarnog nivoa rizika potraživanja koja su restrukturirana.

Restrukturiranje potraživanja je odobravanje, zbog finansijskih poteškoća dužnika, ustupaka u vezi sa otplatom pojedinačnog potraživanja koji ne bi bili odobreni da dužnik nije u tim poteškoćama, bez obzira da li ima dospelih obaveza, da li je to potraživanje obezvređeno i da li je za njega nastupio status neizmirenja obaveza. Restrukturiranje se vrši na jedan od sledećih načina: promenom uslova pod kojima je potraživanje nastalo, naročito ako su naknadno ugovoreni uslovi otplate povoljniji u odnosu na prvobitno ugovorene (smanjenje kamatne stope, otpis dela glavnice i/ili kamate, promena datuma dospeća i dr.), kao i refinansiranjem potraživanja. Ovakve okolnosti se često u praksi nazivaju „forbearance“. Pored navedenog, u kategoriju restrukturiranih potraživanja svrstavaju se i potraživanja kod kojih je:

- izvršena promena ugovorenih uslova otplate problematičnih potraživanja ili koja bi, u odsustvu navedenih izmena, bila svrstana u kategoriju problematičnih, potraživanja,
- izvršena promena ugovorenih uslova otplate potraživanja koja dovodi do potpunog ili delimičnog otpisa u materijalno značajnom iznosu,
- Banka aktivirala ugovorene klauzule o restrukturiranju na osnovu kojih se uslovi otplate menjaju usled nastupanja određenih događaja (ugrađene klauzule) prema dužniku od koga je potraživanje već klasifikovano u grupu problematičnih potraživanja ili bi bilo tako klasifikovano da nisu aktivirane te klauzule,
- ukoliko je dužnik istovremeno kada je odobreno novo potraživanje (ili u kratkom periodu pre ili posle tog odobravanja) izvršio plaćanje po osnovu drugog potraživanja Banke (ili drugog pravnog lica prema kome je ustupljeno potraživanje prema tom dužniku), a koje je bilo klasifikovano ili je ispunjavalo uslove da bude klasifikovano u grupu problematičnih ili bi, u odsustvu novog potraživanja, bilo klasifikovano u navedenu grupu, odnosno ispunjavalo te uslove.

U skladu sa primenom MSFI 9 standarda, svako restrukturiranje potraživanja usled finansijskih poteškoća smatra se modifikovanim ili promenjenim finansijskim sredstvom.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)

Opis politika za identifikovanje problematičnih potraživanja i restrukturiranih potraživanja (Nastavak)

Ukoliko je planom korektivnih mera predviđeno restrukturiranje kao korektivna mera, neophodno je obezbediti i dokumentovati:

1. detaljnu analizu razloga koji su doveli do finansijskih poteškoća dužnika,
2. plan konsolidacije finansijskog stanja i operativnog poslovanja dužnika, a ukoliko je predviđena promena vlasničke strukture, onda je neophodan i plan konsolidacije vlasničke strukture,
3. projekciju novčanih tokova za period od tri godine, ili kraći period ukoliko je plan restrukturiranja na kraći rok od tri godine.

Pored prethodno navedenog vrši se i procena ostvarivosti predloženog plana restrukturiranja, potrebno je obrazložiti efekte i prednosti restrukturiranja i sačiniti novi plan otplate koji će biti osnov daljeg praćenja sprovođenja plana restrukturiranja.

U cilju minimiziranja gubitaka Banke vrši se identifikacija i praćenje problematičnih izloženosti kroz sprovođenje predviđenih aktivnosti: informisanje na internom nivou, provera dokumentacije, komunikacija sa korisnikom kredita ili drugog plasmana i garantom i komunikacija sa nalogodavcem i/ili korisnikom garancije, izmena u klasifikaciji prema riziku.

Modifikacije koje prouzrokuju prestanak priznavanja starog finansijskog sredstva i inicijalno priznavanje novog, a koje su bile motivisane padom u kreditnoj sposobnosti i otplatnom kapacitetu, vode inicijalnom priznavanju finansijskih sredstava koje standard definiše kao „POCI²”, tj. sredstva koja su obezvređena u momentu inicijalnog priznavanja i inicijalno se vrednuju po fer vrednosti. Ona u momentu inicijalnog priznavanja nemaju obezvređenje, ali je potrebno uključiti očekivane kreditne gubitke tokom veka trajanja sredstva u obračun efektivne kamatne stope.

Samim tim, Banka uključuje inicijalne očekivane kreditne gubitke u procenu novčanih tokova, prilikom obračuna kreditno-prilagođene efektivne kamatne stope finansijskog sredstva za koje se smatra da su obezvređena u momentu inicijalnog priznavanja. Takođe, za potrebe obračuna obezvređenja, ova sredstva će za ceo period trajanja ostati u nivou 3.

MSFI 9 u slučaju značajne modifikacije finansijskog instrumenta ukazuje na potrebu za prestankom priznavanja starog finansijskog sredstva i priznavanjem novog po fer vrednosti na dan priznavanja.

Prestanak priznavanja dovodi do trajnog dobitka ili gubitka, koji se priznaje u okviru bilansa uspeha, a jednakog razlici između amortizovane vrednosti starog finansijskog sredstva i fer vrednosti novog finansijskog sredstva umanjenog za iznos očekivanih kreditnih gubitaka priznatih kao obezvređenje na novom finansijskom sredstvu.

² Purchased or Originated Credit-Impaired (POCI)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)

Informacije o načinu na koji Banka vrši internu klasifikaciju potraživanja

Identifikovanje i merenje kreditnog rizika u slučaju izlaganja Banke privrednim društvima se sprovodi kroz standardizovane interne postupke koji se primenjuju prilikom utvrđivanja klase rizika privrednog društva kojima je Banka izložena ili Banka ima nameru da se izloži u vidu kreditnog plasmana ili neke druge vrste angažovanja koja u sebi sadrži kreditni rizik, a na osnovu procene rizika tog lica. Raspoređivanje dužnika u definisane klase rizika se obavlja na osnovu izvršene kvantitativne i kvalitativne analize. Skala koju Banka primenjuje pruža osnovu za jednoobrazno klasifikovanje privrednih društava i adekvatnu procenu rizika, utvrđenu za svaku klasu na osnovu očekivane verovatnoće neizmirenja obaveza svake od klasa rizika.

Dodeljivanje klase rizika odlikava verovatnoću da će dužnik dospeti u status neizmirenja obaveza (očekivanu nenaplativost plasmana privrednim društvima u datoj klasi rizika) u periodu od jedne godine.

Kvantitativna analiza obuhvata analizu finansijskih pokazatelja utvrđenih na osnovu zvaničnih (revidiranih, kod obveznika revizije) finansijskih izveštaja privrednih društava, koji se pribavljaju najmanje jednom godišnje.

Nakon utvrđivanja klase rizika na osnovu kvantitativnih faktora, u obzir se uzimaju i kvalitativni faktori i indikatori ranog upozorenja relevantni za dužnike. Kvalitativna analiza obuhvata analizu dodatnih faktora koji mogu imati uticaj na sposobnost privrednog društva da ispuni preuzete obaveze otplate plasmana ili izvrši eventualno plaćanje po osnovu preuzetih vanbilansnih obaveza. Promene u kvalitativnim faktorima se kontinuirano prate i vrši se prilagođavanje kada se relevantne promene faktora evidentiraju kao pouzdane.

Prilikom klasifikacije privrednih društava, Banka koristi internu skalu koja se sastoji od osam klasa koje su prikazane u sledećoj tabeli:

Klasa rizika	Kreditni kvalitet	Opis klase rizika
1	Visok	Izuzetan kreditni položaj - minimalni rizik
2	Srednji	Odličan kreditni položaj - nizak rizik
3	Srednji	Dobar kreditni položaj - ograničen rizik
4	Srednji	Prosečan kreditni položaj - prihvatljiv niži rizik
5	Srednji	Ispodprosečan kreditni položaj - prihvatljiv viši rizik
6	Nizak	Slab kreditni položaj - povišeni rizik
7	Nizak	Veoma slab kreditni položaj - visok rizik
8	Problematičan	Neizvršenje obaveza - rizik koji se ne može kontrolisati

Banka najmanje jednom godišnje sprovodi proces validacije modela rangiranja dužnika, pri čemu se ispituje da li klasifikacije u definisane klase rizika i očekivana verovatnoća neizmirenja obaveza na nivou pojedinačne klase odgovara empirijskim rezultatima u pogledu neizmirenja obaveza u definisanom vremenskom okviru.

Banka za izlaganje prema fizičkim licima i drugim pravnim licima (izuzev privrednih društava), a u smislu rangiranja prema nivou rizika, koristi rangiranja u skladu sa Odlukom o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 94/2011, 57/2012, 123/2012, 43/2013, 113/2013, 135/2014, 25/2015, 38/2015, 61/2016, 69/2016, 91/2016, 101/2017, 114/2017, 103/2018 i 8/2019) u definisane kategorije na osnovu finansijske pozicije dužnika, odnosno pre primene efekata sredstava obezbeđenja i drugih korektivnih faktora klasifikacije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)

Informacije o načinu na koji Banka vrši internu klasifikaciju potraživanja (Nastavak)

U sledećoj tabeli prikazana je klasifikacija koju Banka primenjuje u odnosu na nivo rizika:

Kategorija	kreditni kvalitet	
	pravna lica	fizička lica
A	Visok	Visok
B	Srednji	Srednji
V	Srednji	Nizak
G	Nizak	Nizak
D	Problematičan	Problematičan

Informacije koji se odnose na sredstva obezbeđenja i sredstva stečena naplatom potraživanja

U cilju zaštite od izloženosti kreditnom riziku, najčešća praksa koju Banka koristi, pored redovnog praćenja poslovanja klijenata, je i pribavljanje instrumenata obezbeđenja (kolateralna), kojima se obezbeđuje naplata potraživanja i minimizira kreditni rizik. Iznos i vrsta potrebnog kolateralna zavisi od procene kreditnog rizika druge ugovorne strane.

Banka je Politikom upravljanja kolateralom definisala opredeljujuće principe i osnovne smernice u prihvatanju, vrednovanju i praćenju kolateralna koji Banka prihvata kao instrument kreditne zaštite rizičnih plasmana. Ciljevi ove politike su:

- Ostvarivanje jednoobrazne prakse u primeni kolateralnog jemstva,
- Jednoobrazno vrednovanje kolateralna,
- Kontinuirano praćenje vrednosti kolateralna i
- Veća naplativost rizičnih plasmana.

Osnovni principi kojima se Banka rukovodi pri upravljanju kolateralom su:

- Banka pribavlja adekvatan kolateral u cilju povećanja stepena naplativosti rizičnih plasmana;
- Banka određuje vrstu i visinu kolateralna prema visini evidentiranog rizika;
- Banka adekvatno utvrđuje vrednost kolateralna u skladu sa važećim finansijskim standardima u trenutku vrednovanja;
- Banka kontinuirano prati vrednost i utrživost kolateralna prema važećim finansijskim standardima u trenutku vrednovanja;
- Kolateral mora biti takve prirode i uspostavljen na takav način da u slučaju bankrotstva, stečaja i likvidacije ili propasti davaoca kolateralnog jemstva, obezbeđenje ostaje na snazi i omogućava Banci da naplati svoje potraživanje.

Kao standardne instrumente obezbeđenja Banka od klijenata pribavlja ugovorno ovlašćenje i menice, dok se kao dodatni instrumenti, u zavisnosti od procene kreditnog rizika i vrste plasmana, ugovaraju:

- Za komercijalne ili korporacijske kredite i kredite za male biznise - zaloge na pokretnim i nepokretnim stvarima (hipoteke), depoziti, bankarske, korporativne i garancije države, jemstva, zaloge na hartijama od vrednosti, udelima i potraživanjima;

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)

Informacije koji se odnose na sredstva obezbeđenja i sredstva stečena naplatom potraživanja (Nastavak)

- Za kredite stanovništvu - hipoteke na nepokretnostima, depoziti, jemstva solidarnog dužnika, osiguranje Nacionalne korporacije za osiguravanje stambenih kredita, životno osiguranje i drugo;
- Za pozajmljene vrednosne papire i ugovore o reotkupu - novac ili vrednosni papiri.

Prilikom procene nepokretnosti ili zaloge na pokretnoj imovini, Banka obezbeđuje stručnu i nezavisnu procenu vrednosti nepokretnosti od strane ovlašćenih procenitelja, kako bi potencijalni rizik od nerealne procene svela na najmanje moguću meru. Nepokretnost, roba, oprema i ostale pokretne stvari koje su predmet zaloge moraju biti i osigurane od strane osiguravajućeg društva prihvatljivog za Banku, a polise vinkulirane u korist Banke.

Politikom su definisane vrste kolaterala za koje su predviđeni ponderi vrednosti kolaterala, koji su osnova za utvrđivanje faktora umanjenja vrednosti kolaterala.

U cilju zaštite od promene tržišnih vrednosti kolaterala (hipoteka, zaloga, hartija od vrednosti i sl.), procenjena vrednost kolaterala se koriguje za definisani procenat (haircut) u zavisnosti od vrste kolaterala i lokacije, koji se redovno preispituju i revidiraju. Na ovaj način Banka sa štiti od potencijalnih gubitaka po osnovu nemogućnosti naplate potraživanja iz sredstava obezbeđenja.

Faktor umanjenja vrednosti kolaterala (haircut) predstavlja razliku između procenjene vrednosti kolaterala i novčanog priliva koji je moguće ostvariti prodajom kolaterala u postupku naplate. Haircut procenjenju tržišnu vrednost svakog instrumenta obezbeđenja svodi na očekivanu vrednost koja će biti naplaćena njegovom realizacijom u budućnosti, i to uvažavajući volatilnost tržišne vrednosti, mogućnost realizacije i gotovinske odlive po osnovu troškova aktiviranja i prodaje (sudski troškovi, troškovi poreza koji padaju na teret prodavca, troškovi konsultanata i oglašavanja i ostali troškovi), očekivani pad tržišne vrednosti od trenutka procene do trenutka planirane realizacije, kao i svojstvenu neizvesnost u utvrđivanju vrednosti.

Banka za sledeće vrste kolaterala utvrđuje specifične faktore umanjenja vrednosti kolaterala: finansijsko kolateralno jemstvo, kolateralno jemstvo u vidu hartija od vrednosti (u zavisnosti od vrste emitenta), kolateralna jemstva u vidu potraživanja, kolateralna jemstva u obliku polise životnog osiguranja, kolateralna jemstva na nepokretnostima, procenjenim po tržišnoj vrednosti (u zavisnosti od vrste nepokretnosti: poslovna, stambena), kolateralno jemstvo u obliku pokretnih stvari (roba, proizvodi i ostala pokretna imovina), kolateralno jemstvo u obliku garancija i kontragarancija.

Uslovi za materijalno vrednovanje nepokretnosti su: podobnost za upis hipoteke i osiguranje nepokretnosti (sa mogućnošću vinkulacije na Banku). Uslovi za materijalno vrednovanje pokretne stvari su: podobnost stvari za upis založnog prava, osiguranje pokretne stvari (sa mogućnošću vinkulacije u korist Banke), mogućnost prodaje založene stvari. U slučaju kolateralnog jemstva u vidu garancija i kontragarancija, Banka prihvata samo bezuslovne garancije (garancije bez prigovora i garancije na prvi poziv).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)****Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)*****Informacije koji se odnose na sredstva obezbeđenja i sredstva stečena naplatom potraživanja (Nastavak)***

Iznos garancije mora da pokriva vrednost plasmana (glavnicu), uvećanu za naknade i redovnu kamatu, kao i sve vrste plaćanja koje je dužnik obavezan da učini. Uslovi za materijalno vrednovanje založenih hartija od vrednosti su da Banka poseduje dokument o zalozi i nepostojanje tereta u korist trećih lica na hartijama koje se zalažu. Pokrivenost plasmana kolateralom se računa kao odnos odobrenog iznosa plasmana prema iznosu založenog potraživanja uz primenu pondera vrednosti kolaterala.

Prilikom utvrđivanja očekivanih novčanih tokova od realizacije kolaterala, za potrebe procene obezvređenja na pojedinačnom nivou, Banka primenjuje faktore umanjenja vrednosti kolaterala u zavisnosti od vrste kolaterala, a na osnovu izvršene analize koja je u najvećoj meri bazirana na analizi tržišta, tražnji za određenom vrstom sredstva obezbeđenja, iskustvu drugih učesnika na finansijskom tržištu, volatilnosti hartija od vrednosti i na prethodnom iskustvu Banke. Revizija faktora umanjenja vrednosti vrši se u slučaju procene da je došlo do značajnih promena na tržištu ili u procesima realizacije sredstava obezbeđenja koji mogu imati značajan uticaj na visinu moguće naplate kroz realizaciju istih. Za specifične vrste kolaterala koji nisu definisani politikom upravljanja kolateralima, ili drugim internim aktima Banke, ili u slučaju postojanja informacija o mogućnosti realizacije kolaterala (ili procena mogućnosti) u drugačijim vrednostima od definisanih, utvrđivanje faktora umanjenja vrednosti kolaterala se vrši na osnovu dodatnih procena.

Banka nema značajan iznos sredstava stečenih naplatom potraživanja, ni po broju ni po vrednosti. Banka nema stambene nepokretnosti stečene naplatom potraživanja koje su služile kao sredstvo obezbeđenja stambenih kredita fizičkim licima, što je posledica činjenice da je Banka prevashodno orijentisana na saradnju sa pravnim licima i da nema razvijenu poslovnu mrežu.

Sva kolateralna jemstva moraju imati poznatu vrednost. Za kolateralna jemstva za koja se ne može direktno utvrditi tržišna vrednost pre zaključenja ugovora o kolateralnom jemstvu, pribaviće se mišljenje sudskog veštaka za tu oblast.

Vrednovanje kolaterala obavezno se vrši pre zaključenja ugovora o poslovnoj saradnji i u toku važenja ugovora. Ukoliko po proceni Banke, dođe do poremećaja uslova na tržištu koji značajno mogu uticati na vrednost kolaterala, vrednovanje kolaterala se može poveriti veštaku nadležnom za veštačenje kolaterala u pitanju. Kada se radi o zalozi na nepokretnostima, Banka vrši ponovnu procenu vrednosti kolaterala, najmanje jednom u tri godine.

Osnovicu za vrednovanje hartija od vrednosti je fer vrednost istih utvrđena na osnovu tržišnih cena (ukoliko se sa istima trguje na organizovanom tržištu kapitala), ili vrednost utvrđena primenom modela (ukoliko se ne radi o tržišnim hartijama od vrednosti).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)****Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)*****Informacije koji se odnose na sredstva obezbeđenja i sredstva stečena naplatom potraživanja (Nastavak)***

Osnovicu za vrednovanje založenog potraživanja predstavlja iznos naveden u ispravi (dokumentu) kojim se potvrđuje potraživanje. Osnovicu za vrednovanje založene polise predstavlja otkupna vrednost polise.

Otkupna vrednost polise utvrđena je od strane društva za osiguranje koje je izdalo predmetnu polisu. Osnovica za obračun materijalne vrednosti nepokretnosti je tekuća tržišna vrednost (npr. cena po kojoj bi imovina mogla da se proda nezavisnom kupcu u vreme procene, pod pretpostavkom da se imovina javno ponudi). Procenu vrednosti nekretnine vrši ovlašćeni sudski procenitelj građevinske struke. Osnova za obračun materijalne vrednosti pokretnih stvari je tekuća tržišna vrednost, procenjena vrednost ili kupovna vrednost (ukoliko je nova stvar).

Redovno praćenje vrednosti nepokretnosti podrazumeva proveru vrednosti nepokretnosti na osnovu raspoloživih podataka i informacija, poređenje vrednosti nepokretnosti iz portfolija Banke sa kretanjima vrednosti na tržištu Republike Srbije (realizovana prodaja, ponuda i tražnja), korišćenje statističkog modela itd. Za sve poslovne nepokretnosti, Banka sprovodi proveru vrednosti najmanje jednom godišnje, a za stambene i ostale nepokretnosti najmanje jednom u tri godine.

Vrednost kolaterala i tendencije kretanja, Banka prati i ažurira kako bi se potencijalni rizik od nerealne procene sveo na najmanju moguću meru, a u slučaju potrebe može zahtevati i dodatni kolateral u skladu sa zaključenim ugovorom. Kolaterali predstavljaju sekundarni izvor naplate potraživanja.

Informacije koji se odnose na postupak utvrđivanja obezvređenja potraživanja

Obezvređenje plasmana ima za cilj obezbeđenje razumnog, opreznog i pravovremenog utvrđivanja gubitaka, kako bi se zaštitio kapital Banke u periodu kada gubitak bude i definitivno potvrđen (realizovan) zbog nemogućnosti naplate ugovorenih iznosa ili odlivom sredstava za izmirenje potencijalnih obaveza.

Obezvređenje plasmana i rezervisanja vrše se samo onda kada postoji opravdan osnov, odnosno kada postoji objektivan dokaz o obezvređenju kao posledica događaja koji su nastali nakon početnog priznavanja kredita, a koji nepovoljno utiču na buduće novčane tokove od kredita.

Glavni elementi u proceni obezvređenja plasmana su sledeći: prekoračenje roka plaćanja glavnice ili kamate, teškoće u novčanim tokovima korisnika kredita (finansijske teškoće), opadanje kreditnog rejtinga ili promene prvobitnih uslova iz ugovora i drugo.

Obezvređenje plasmana se vrši na osnovu procene očekivanih budućih novčanih tokova iz poslovanja klijenata ili realizacijom sredstava obezbeđenja, ukoliko se proceni da će realno kredit biti namiren iz tih sredstava. Banka vrši procenu obezvređenja potraživanja na grupnoj i pojedinačnoj osnovi.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)

Objektivni dokazi obezvređenja

Ispravka vrednosti na pojedinačnoj osnovi se obračunava ukoliko postoje objektivni dokazi obezvređenja koji su rezultat jednog ili više događaja nastalih nakon inicijalnog priznavanja finansijskog sredstva i ukoliko postoji merljivo smanjenje budućih tokova gotovine.

Objektivnim dokazima koji ukazuju na potrebu obezvređenja plasmana, smatraju se:

- kada finansijsko stanje dužnika ukazuje na znatne probleme u njegovom poslovanju;
- kada postoje podaci o neizmirenju obaveza, učestalom kašnjenju u otplati ili neispunjavanju drugih ugovornih odredaba;
- kada Banka, usled finansijskih poteškoća dužnika, bitno promeni uslove otplate potraživanja u odnosu na one koji su prvobitno ugovoreni;
- dužnik ne može da izmiri svoje obaveze u celosti bez realizacije sredstva obezbeđenja;
- neprekidna blokada računa preko 60 dana;
- kada postoje izvesne značajne finansijske poteškoće u poslovanju klijenta (bankrotstvo, likvidacija, stečaj ili neka druga vrsta finansijske reorganizacije dužnika) i slično.

Pored navedenog, dokumentaciju potrebnu kao dokaz za obezvređenje plasmana, predstavljaju i dokazi za procenu očekivanih priliva po plasmanu, koji se pre svega odnose na dokumentaciju o planiranim budućim novčanim tokovima dužnika.

Kada postoje objektivni dokazi, iznos obezvređenja se obračunava kao razlika između bruto knjigovodstvene vrednosti sredstava i sadašnje vrednosti procenjenih budućih tokova gotovine, pri čemu Banka uvažava postojanje više scenarija naplate prilikom procene očekivanih budućih tokova gotovine u skladu sa MSFI 9 standardom. Tom prilikom, scenarija koja se mogu uzeti u obzir su scenarija iz poslovanja (restrukturiranje/sporazumi i slično), scenarija iz realizacija kolaterala (vansudski/sudski/stečaj i ostalo) i prodaja potraživanja. Verovatnoće određenog scenarija Banka procenjuje na osnovu istorijske realizacije i naplate problematičnih slučajeva, specifičnosti pojedinačnog klijenta, kao i predviđanjem budućih mogućih ishoda, pri čemu je zbir svih scenarija 100%.

Banka na svaki izveštajni datum ispituje da li je nakon početnog priznavanja došlo do znatnog povećanja kreditnog rizika finansijskog instrumenta. Banka pri ispitivanju primenjuje promenu rizika od neispunjenja obaveza tokom očekivanog veka trajanja finansijskog instrumenta, a ne promenu iznosa očekivanih kreditnih gubitaka. U svrhu tog ispitivanja Banka upoređuje rizik od neispunjenja obaveze povezan s finansijskim instrumentom na datum izveštavanja s rizikom od neispunjenja obaveze povezanim s finansijskim instrumentom na datum početnog priznavanja i pri tome uzima u obzir sledeće kriterijume, koji upućuju na znatno povećanje kreditnog rizika nakon početnog priznavanja:

- potraživanje je u docnji preko 30 dana,
- došlo je do promene rejtinga za dve ili više klasa, za privredna društva, odnosno dve kategorije po klasifikaciji NBS za banke, preduzetnike, jedinice lokalne samouprave i javna administrativna tela i dva eksterna rejtinga za države i centralne banke,

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)

Objektivni dokazi obezvređenja (Nastavak)

- potraživanje nije u statusu neizvršenja obaveza, ali je restrukturirano, i na osnovu kojih se potraživanje raspoređuje u nivo 2.

Ispunjenost bilo kog kriterijuma je dovoljan uslov za raspoređivanje potraživanja u nivo 2.

Ukoliko nije ispunjen nijedan od navedenih kriterijuma, potraživanje ostaje u nivou 1, odnosno smatra se da ovi finansijski instrumenti imaju nizak kreditni rizik, tj. nizak rizik neispunjenja obaveza. Dužnik je sposoban da u kratkom roku (o dospeću ili sa docnjom ne dužom od 30 dana) ispuni ugovorne obaveze u pogledu novčanih tokova, čiju sposobnost izmirenja obaveza nepovoljne promene privrednih i poslovnih uslova dugoročno mogu, ali i ne moraju umanjiti.

Ukoliko se prilikom naredne procene kvaliteta potraživanja, utvrdi da je iznos potraživanja po kome je docnja bila duža od 30 dana - što je bio osnov za raspoređivanje potraživanja u nivo 2 - u međuvremenu naplaćen, potraživanje će biti premešteno iz nivoa 2 u nivo 1.

Ukoliko se prilikom naredne procene kvaliteta potraživanja, raspoređenog u nivo 2, u međuvremenu utvrdi kategorija čiji je nivo kvaliteta bolji, isti ili za jednu kategoriju lošiji u odnosu na momenat incijalnog odobrenja, potraživanje će biti premešteno iz nivoa 2 u nivo 1. Za potraživanja kod kojih se kao osnov za utvrđivanje kreditnog kvaliteta koriste finansijski izveštaji, za prelazak potraživanja iz nivoa 2 u nivo 1 osnov mogu biti samo zvanični finansijski izveštaji.

Potraživanje se raspoređuje u nivo 3 u slučaju da je potraživanje u statusu neizmirenja obaveza.

Grupno procenjivanje

Obezvređenje se procenjuje grupno po svim plasmanima kod kojih nije identifikovan objektivni dokaz obezvređenja i nalaze se u nivou 1 - standard klijenti i u nivou 2 - klijenti sa identifikovanim povećanjem kreditnog rizika, kao i potraživanja po osnovu provizija i drugih potraživanja koja nemaju elemente za svodenje na sadašnju vrednost.

Grupna procena se vrši po grupama prema sličnim karakteristikama u pogledu kreditnog rizika koje se formiraju na osnovu interno propisane metodologije, bazirane na sistemu internih klasa rizika i to na mesečnom nivou.

Banka koristi sledeće metode grupisanja radi kolektivnog procenjivanja ispravke vrednosti /rezervisanja za kreditni gubitak:

- interne klase kreditnog rizika;
- vrsta plasmana;
- vrsta dužnika;
- urednost u izmirenju obaveza.

Metodologija za obezvređenje je značajno promenjena i umesto pristupa realizovanog gubitka u skladu sa MRS 39, primenjuje se princip budućeg očekivanog gubitka, u skladu sa MSFI 9, kroz uključivanje uticaja očekivanog kretanja makroekonomskih varijabli na buduće kretanje verovatnoće gubitka na bazi statistički dokazanih međuzavisnosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)

Grupno procenjivanje (Nastavak)

U skladu sa MSFI 9, obezvređenje se odmerava na sledeći način:

- Nivo 1 - Krediti kod kojih nije identifikovano pogoršanje kreditnog rizika u odnosu na trenutak prvobitnog priznavanja. Banka obračunava trošak obezvređenja baziran na 12-mesečnim očekivanim kreditnim gubicima;
- Nivo 2 - Krediti kod kojih je identifikovano značajno pogoršanje kreditnog rizika u odnosu na trenutak prvobitnog priznavanja. Banka obračunava trošak obezvređenja baziran na očekivanim kreditnim gubicima za ceo životni vek instrumenta.

Troškovi obezvređenja finansijskih instrumenata, kod kojih se ne smatra da postoji značajno pogoršanje kreditnog rizika, obračunati su na osnovu 12-mesečnih očekivanih gubitaka (ECL). U Nivo 1 uključene su i izloženosti prema Republici Srbiji, Narodnoj banci Srbije i druge izloženosti sa ponderom kreditnog rizika nula, u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke, izuzev izloženosti po osnovu obavezne rezerve i sličnih izloženosti po osnovu kojih očekivani kreditni gubici teže nuli.

Svi finansijski instrumenti kod kojih je realizovano pogoršanje kreditnog rizika klasifikovani su u nivo 2 i troškovi obezvređenja obračunati su na osnovu očekivanih gubitaka za ceo životni vek instrumenta.

Banka obračunava troškove obezvređenja dužničkih hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat (FVOCI), kao akumulirani iznos obezvređenja koji takođe utiče i na bilans uspeha. Međutim, očekivani kreditni gubici ne umanjuju iznos bruto finansijske aktive u bilansu stanja.

Za sektor privrede i stanovništva, Banka obračunava očekivane kreditne gubitke (obezvređenje) na sledeći način:

$$ECL = \sum_{t=1}^T (EAD_t * MPD_t * LGD_t * DF_t)$$

ECL	Expected credit loss (očekivani kreditni gubitak)
EAD	Exposure at default (izloženost u trenutku default-a)
MPD	Marginal Probability of default (marginalna verovatnoća default-a)
LGD	Loss given default (gubitak u slučaju default-a klijenta)
DF	EIR based discount factor (diskontni faktor zasnovan na EKS)

Navedena formula koristi se za izračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka (obezvređenja) u nivou 1 i 2, uz respektovanje vremenskog horizonta.

EAD, odnosno izloženost u trenutku nastupanja statusa default-a predstavlja procenu knjigovodstvene vrednosti u skladu sa MSFI 9 u momentu default-a, uzimajući u obzir profil ugovorenih novčanih tokova kao i moguća korišćenja sredstava iz odobrenih linija pre momenta default-a.

Izloženost usled neispunjenja obaveza (EAD) predstavlja bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskih instrumenata koji podležu obračunu umanjenja vrednosti, uzimajući u obzir i mogućnost klijenta da poveća svoju izloženost pri neispunjenju obaveza.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)****Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)*****Grupno procenjivanje (Nastavak)***

Za izračunavanje EAD za nivo 1, Banka procenjuje mogućnost neizmirenja obaveza u okviru 12 meseci za obračun dvanaestomesečnog očekivanog kreditnog gubitka (ECL), odnosno, izračunava se obezvređenje za kredit koji se nalazi u nivou 1, za koji se očekuje da će rezultirati nemogućnošću isplate obaveza u periodu od 12 meseci od datuma bilansa stanja. Za nivo 2, izloženost po neispunjenju obaveza se razmatra za sve događaje u toku životnog veka instrumenata.

PD predstavlja procenu verovatnoće neispunjenja obaveza u datom vremenskom periodu. Neispunjenje obaveza se može desiti samo u određeno vreme tokom procenjenog perioda, ukoliko se nije prethodno prestalo sa priznavanjem instrumenta, a Banka je još uvek izložena. Banka na osnovu istorijskih podataka izračunava PD parametar posebno u sektoru privrede i sektoru stanovništva.

Za obračun obezvređenja za nivo 1, Banka koristi jednogodišnje PD-jeve za prvih 12 meseci. Kod obračuna obezvređenja za nivo 2, gde se obezvređenje obračunava za svaku godinu trajanja finansijskog sredstva, Banka koristi marginalni PD koji predstavlja razliku dva kumulativna PD, između $t+1$ i t , gde t predstavlja vremenski period od jedne godine. Kumulativni PD se odnosi na verovatnoću default-a koja će se desiti zaključno sa periodom t . Verovatnoća da će se realizovati default pre ili zaključno sa rokom dospeća T odgovara lifetime PD-ju, odnosno verovatnoći default-a za ceo period života finansijskog instrumenta.

LGD Gubitak u slučaju neizmirenja obaveza je procena gubitaka koji se javlja u slučaju neizmirenja obaveza u određeno vreme. Zasniva se na razlici između ugovorenih novčanih tokova i novčanih tokova koje bi kreditor očekivao da primi, uključujući i realizaciju bilo kojeg kolaterala. To je obično izraženo kao procenat EAD-a. Banka u svojoj proceni kreditnih gubitaka odmerenih u skladu sa Metodologijom procene obezvređenja i MSFI 9 standardom, želi da odrazi mogućnost naplate novčanih tokova kako iz redovnih novčanih tokova, ali i iz realizacije kolaterala i drugih sredstava obezbeđenja, koji su direktno povezani sa finansijskim instrumentom.

Poslednji korak u obračunu obezvređenja je diskontni faktor - DF u cilju svodenja na sadašnju vrednost. Za diskontovanje se koristi inicijalna efektivna kamatna stopa u čiji obračun ulaze samo one kamate i naknade koje se mogu identifikovati kao direktan prihod Banke. U nivou 2, period na koji se vrši diskontovanje, zavisi od roka trajanja finansijskog sredstva, dok je u nivou 1, vremenski faktor uvek jednak jednoj godini (12 meseci).

Za obračun obezvređenja za izloženosti prema državama, finansijskim institucijama i obezvređenje hartija od vrednosti, Banka koristi drugačiji način obračuna obezvređenja. Banka ne poseduje adekvatnu istoriju u pogledu migracija i default-a izloženosti prema državama i finansijskim institucijama.

Prilikom procene obezvređenja i rizika default-a izloženosti po osnovu finansijskih instrumenata država, njenih organa, centralnih banaka kao i finansijskih institucija, oslanja se na istraživanja i podatke eksterne rejting agencije Moody's.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)

Grupno procenjivanje (Nastavak)

Tom prilikom koristi sve raspoložive izvore do kojih može doći bez upotrebe prekomernog troška ili truda, kako bi adekvatno utvrdila verovatnoću default-a za potrebe obračuna obezvređenja. Verovatnoća default-a za period od godinu dana je utvrđena kao verovatnoća migracije iz utvrđenog eksternog rejtinga ugovorne strane (ili rejtinga srodne ugovorne strane ukoliko ne postoji dostupan eksterni rejting), u status default-a. Kumulativni PD se određuje jednostavno eksponencijalnim dizanjem na stepen jednogodišnjih stopa default-a, na sledeći način:

$$CPD_t = 1 - e^{-(default\ rate * t)}$$

Obezvređenje plasmana privredi, stanovništvu, državama i finansijskim institucijama umanjuje vrednost plasmana i priznaje se kao rashod u okviru bilansa uspeha, a obezvređenje hartija od vrednosti se evidentira kroz ostali rezultat.

Utvrđivanje verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama

Utvrđivanje pojedinačnog verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama (potencijalnim obavezama - plativih i činidbenih garancija, akreditiva, avala i drugih vanbilansnih stavki) vrši se kada se proceni da postoji dovoljno izvesno očekivanje da će doći do odliva sredstava za izmirenje potencijalne obaveze i dužnik se nalazi u nivou 3. Takođe, za nivo 1 i 2, Banka utvrđuje procenu verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama za sve vanbilansne stavke, uključujući i neiskorišćene preuzete obaveze. Način obezvređenja vanbilansnih stavki za nivo 1 i nivo 2 je isti kao obezvređenje bilansnih potraživanja, osim u delu priznavanja EAD-a. Kod procene verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama, Banka umanjuje izloženost za faktor konverzije (CCF). U skladu sa MSFI 9 standardom, Banka je na osnovu iskustva obračunala faktore kreditne konverzije (CCF), koji predstavljaju verovatnoću konverzije vanbilansnih izloženosti u bilansne i zaključila da ne raspolaže dovoljnim brojem istorijskih podataka za definisanje CCF. Zbog toga, Banka koristi najbolju aproksimaciju CCF, a to su faktori konverzije definisani Odlukom o adekvatnosti kapitala banke Narodne banke Srbije. Za neiskorišćene preuzete obaveze, za koje je Banka ugovorila безусловnu otkazivost ugovora ili mogućnost otkaza ugovorene obaveze ako klijent prekrši ugovorene kovenante, Banka ne obračunava rezervisanja po osnovu neiskorišćenih preuzetih obaveza.

Verovatni gubitak po vanbilansnim stavkama priznaje se kao rashod u okviru bilansa uspeha.

Ključni stavovi, pretpostavke i procene koje Banka primenjuje u postupku procene obezvređenja

Prilikom procene obezvređenja na pojedinačnoj osnovi, iznosi koji se očekuju da će biti naplaćeni u budućnosti zavise od procene nadoknadivosti potraživanja. Mogući obim gubitka utvrđuje se na osnovu najsvježijih informacija. Procena nadoknadivosti potraživanja se vrši na osnovu faktora kao što su:

1. finansijski položaj dužnika (kreditna sposobnost) uključujući realističnu procenu, na osnovu finansijskih i poslovnih informacija, verovatnoće budućih novčanih tokova,
2. kvaliteta i realizacione fer vrednosti kolaterala, troškova u vezi sa realizacijom kolaterala,
3. urednosti u dosadašnjem servisiranju obaveza.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)****Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)*****Ključni stavovi, pretpostavke i procene koje Banka primenjuje u postupku procene obezvređenja (Nastavak)***

Na osnovu navedenih osnovnih, ali i ostalih raspoloživih informacija, procenjuju se ukupni novčani tokovi od potraživanja koji određuju nadoknadivost potraživanja, a na bazi najmanje dva različita scenarija, čijim ponderisanjem se dobija nadoknadiva vrednost, na način da najveće učešće u ponderu ima scenario koji je procenjen kao najrealističniji.

Prilikom ocene stepena obezvređenja Banka uzima u obzir sledeće elemente:

- Nefinansijske faktore koji mogu uticati na poslovanje dužnika (npr. karakter i kvalitet dužnika),
- Sposobnost otplate duga koja proističe iz profitabilnosti posla i likvidnosti kompanije,
- Kvalitet kolaterala koji osigurava potraživanje, kvalitet dokumentacije pomoću koje Banka realizuje teret na kolateralu i njegov pravni status,
- Opštu situaciju u industriji i ekonomskom okruženju u oblasti aktivnosti dužnika,
- Kompletnost kreditne dokumentacije u kreditnom dosijeu,
- Prethodno iskustvo u ispunjenju obaveza prema Banci od strane dužnika.

Ukoliko se raspoložuje sa dokumentima o mogućoj strukturi reprograma ili restrukturiranja potraživanja (usvojeni planovi restrukturiranja, ugovori o reprogramu/restrukturiranju, protokoli o naplati i sl.) procena nadoknadivosti može da se vrši na osnovu strukture otplate definisane ovim dokumentima ukoliko se na osnovu raspoloživih informacija može konstatovati da postoji značajna izvesnost da će se isti i realizovati. Ukoliko se ne radi o usvojenim i pravosnažnim dokumentima, na osnovu dobijenih informacija se vrši procena perioda za koji bi naplata u skladu sa istima mogla početi. Ukoliko su dokumenta usvojena, ali nisu pravosnažna, primenjuje se definisan minimalan period od datuma obračuna za koji se ne očekuje početak primene restrukturiranja u skladu sa predmetnim dokumentima.

Ukoliko naplata Banke zavisi od ishoda sudskog spora, obavezno se vrši, ili pribavlja od angažovanih zastupnika Banke, procena izvesnosti povoljnog ishoda istog za Banku i vremenskog perioda za završetak istog.

Ukoliko postoji očekivanje da plasman nije nadoknativ iz očekivanih novčanih tokova od plasmana, odnosno ukoliko postoji potreba i namera da se potraživanje naplati iz sredstava obezbeđenja (kolaterala) i očekivanje da će obezbeđenje po plasmanu biti aktivirano, u tom slučaju se procena visine obezvređenja po datom plasmanu vrši na osnovu diskontovanih vrednosti očekivanih novčanih tokova od realizacije obezbeđenja po potraživanjima od klijenta. Za Banku su prihvatljive tri metode procene tržišne vrednosti sredstava obezbeđenja: tržišni pristup, prihodovni pristup i troškovni pristup, s tim da tržišni pristup ima prioritet pri proceni vrednosti sredstva obezbeđenja. Ukoliko je ovaj pristup neprimenljiv ili neadekvatan, koristiće se prihodovni pristup, dok će se troškovni pristup koristiti samo u slučaju da su prethodna dva pristupa neprimenljiva.

U cilju adekvatnog utvrđivanja obezvređenja prilikom naplate potraživanja iz kolaterala, Banka primenjuje očekivano vreme naplate iz kolaterala u zavisnosti od vrste kolaterala. Za specifične vrste kolaterala ili u slučaju postojanja informacija ili procene o mogućnosti realizacije kolaterala (ili procena mogućnosti) u drugačijim vremenskim periodima od definisanih minimalnih, utvrđivanje perioda realizacije kolaterala se vrši na osnovu procene.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)

Ključni stavovi, pretpostavke i procene koje Banka primenjuje u postupku procene obezvređenja (Nastavak)

Prilikom utvrđivanja očekivanih novčanih tokova od realizacije kolaterala, za potrebe procene obezvređenja na pojedinačnom nivou, Banka primenjuje odgovarajuće faktore umanjenja vrednosti kolaterala u zavisnosti od vrste kolaterala, a na osnovu izvršene analize.

Pod nadoknadivim (naplativim) iznosom potraživanja podrazumeva se sadašnja vrednost procenjenih očekivanih budućih priliva po datom plasmanu, a pod nominalnom knjigovodstvenom vrednošću plasmana (vrednosti izložene kreditnom riziku) podrazumeva se stanje potraživanja po osnovu glavnice, dospele kamate, naknade i drugih potraživanja.

Prilikom obračuna ispravke vrednosti odnosno rezervisanja, ukoliko se radi o plasmanima kod kojih se očekuju prilivi u dugom roku, obavezno se vrši diskontovanje očekivanih novčanih tokova u budućnosti. Diskontovanje se vrši diskontnom kamatnom stopom koja predstavlja najmanje efektivnu kamatnu stopu za očekivane ročnosti novčanih tokova svake kreditne izloženosti.

Ukoliko se radi o plasmanima kod kojih se očekivani novčani tokovi nalaze u okviru kratkog roka, svođenje očekivanih budućih novčanih tokova na sadašnju vrednost putem diskontovanja nije obavezno (ukoliko je efekat diskontovanja nematerijalan), već se obračun može vršiti na osnovu nominalne knjigovodstvene vrednosti.

Nemogućnost potpune naplate se meri gubitkom koji čini razliku između aktuelne knjigovodstvene vrednosti potraživanja i procenjene nadoknadive vrednosti potraživanja koja predstavlja sadašnju vrednost očekivanih budućih novčanih tokova od datog potraživanja, i evidentira se kao ispravka vrednosti potraživanja.

Informacije koji se odnose na politiku otpisa potraživanja

Ukoliko se oceni da je postupak koji Banka vodi neefikasan, odnosno da se na osnovu raspoloživih sredstava obezbeđenja ne može očekivati naplata potraživanja, vrši se direktni otpis potraživanja.

Uslov za direktni otpis potraživanja, odnosno isknjižavanje iz poslovnih knjiga, je izvršena ispravka vrednosti datog potraživanja u celokupnom iznosu, kao i da je od dana dospeća potraživanja proteklo najmanje dve godine.

U skladu sa "Odlukom o računovodstvenom otpisu bilansne aktive banke" ("Sl.glasnik RS", br. 77/2017) Banka vrši računovodstveni otpis problematičnog kredita u slučaju kada je obračunati iznos obezvređenja tog kredita koji je Banka evidentirala u korist ispravke vrednosti 100% njegove bruto knjigovodstvene vrednosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)****Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)*****Informacije koji se odnose na politiku otpisa potraživanja (Nastavak)***

U slučaju da se postupak naplate dospelih nenaplaćenih potraživanja i dalje vodi, a procenjuje se da je rezultat, kao i vreme naplate potraživanja neizvestan, može se, u skladu sa procenom nadležnih organizacionih jedinica, uputiti nadležnim odborima predlog za otpis potraživanja, a naročito u sledećim slučajevima:

- potraživanje koje nije obezbeđeno materijalnim sredstvima obezbeđenja, ukoliko je dužnik u docnji preko tri godine;
- potraživanje koje nije obezbeđeno materijalnim sredstvima obezbeđenja, ukoliko je dužnik u stečaju više od godinu dana;
- potraživanje koje je obezbeđeno hipotekom na nepokretnosti po osnovu kojeg je dužnik u docnji preko tri godine, ukoliko Banka u tom periodu nije otpočela postupak naplate iz sredstva obezbeđenja, niti je ostvarila naplatu od sadužnika, odnosno jemca;
- ostala potraživanja kod kojih postoje elementi koji ukazuju na otežanu naplatu (npr. potraživanja od dužnika koji je izbrisan iz registra privrednih subjekata, a nije nastavio da posluje putem statusne promene pripajanja, spajanja ili podele, potraživanja od preminulog fizičkog lica).

Informacije koji se odnose na prihode od kamate na obezvređena potraživanja i njihovo priznavanje

Banka prihode od kamata, od momenta obezvređenja finansijskog sredstva, priznaje u skladu sa zahtevima MRS/MSFI.

Prihodi od kamata po osnovu finansijskih sredstava svrstanih u nivo kreditnog rizika 3 priznaju se u umanjenom obimu, odnosno primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu (neto) vrednost istog. Amortizovana vrednost predstavlja iznos po kome se finansijsko sredstvo odmerava prilikom početnog priznavanja umanjen za isplate glavnice, uz dodavanje ili oduzimanje kumulirane amortizacije primenom metoda efektivne kamate za sve razlike između početnog iznosa i iznosa pri dospeću i uz oduzimanje svakog umanjenja po osnovu umanjenja vrednosti ili nenaplativosti.

Po osnovu individualno obezvređenih finansijskih sredstava koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti utvrđuje se efekat umanjenja iznosa obezvređenja istog koji se pripisuju isključivo protoku vremena od jednog do drugog izveštajnog perioda. Efekat umanjenja iznosa obezvređenja priznaje se kao prihod od kamata, a iskazuje se kao posebna pozicija u okviru istih, kao prihod po osnovu odmotavanja (unwinding). Promena iznosa obezvređenja je rezultat promena u očekivanim budućim novčanim tokovima gotovine od finansijskog sredstva, bilo usled promene očekivanja u pogledu njihovog iznosa ili očekivanog trenutka naplate evidentiraće se kao prihod ili rashod od promene ispravke vrednosti i rezervisanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)

Informacije koji se odnose na prihode od kamate na obezvređena potraživanja i njihovo priznavanje (Nastavak)

Obračunata kamata na obezvređena finansijska sredstva:

- koja su utužena,
- za koja je kroz procenu obezvređenja utvrđeno potpuno obezvređenje,
- od dužnika koji se nalaze u procesu stečaja ili likvidacije,
- za koja procenjeni očekivani prilivi po uspostavljenim sredstvima obezbeđenja ne pokrivaju potraživanja po osnovu kamate (u iznosu dela kamate koji nije pokriven),
- za koja je ugovorima o restrukturiranju predviđen otpis potraživanja po osnovu kamate (u iznosu koji je predviđen za otpis), predstavlja evidencionu kamatu i prenosi se u vanbilansnu evidenciju.

Informacije koji se odnose na restrukturirana potraživanja

U zavisnosti od konkretnih okolnosti, organizaciona jedinica nadležna za restrukturirana potraživanja može predložiti nadležnim organima neki od mogućih oblika korektivnih mera kao vid restrukturiranja loših plasmana:

- bilateralni sporazum o restrukturiranju,
- multilateralni sporazum o restrukturiranju,
- sporazumno finansijsko restrukturiranje,
- unapred pripremljen plan reorganizacije,
- obična reorganizacija u stečaju,
- pripremanje i zaključivanje svih vrsta sporazuma i protokola u cilju zaštite ili unapređenja pozicija Banke,
- traženje potencijalnih kupaca za predmete obezbeđenja i drugu imovinu u vlasništvu dužnika i jemaca podobne za namirenje potraživanja Banke.

Za restrukturiranje potraživanja se Banka odlučuje samo ukoliko utvrdi da je dužnik sposoban da održi svoju poslovnu aktivnost u narednom periodu i da će u skladu sa planom restrukturiranja moći da izvršava svoje obaveze. Mere restrukturiranja ne smeju se koristiti za privremeno ili trajno prikrivanje stvarnog nivoa rizika potraživanja koja su restrukturirana.

Ukoliko je planom korektivnih mera predviđeno restrukturiranje kao korektivna mera, vrši se detaljna analiza razloga koji su doveli do finansijskih poteškoća dužnika, plana konsolidacije finansijskog stanja i operativnog poslovanja dužnika, a ukoliko je predviđena promena vlasničke strukture, onda je potrebna i analiza plana konsolidacije vlasničke strukture, projekcije novčanih tokova za period od tri godine, ili kraći period ukoliko je plan restrukturiranja na kraći rok od tri godine.

Pored prethodno navedenog vrši se i procena ostvarivosti predloženog plana restrukturiranja, efekata i prednosti restrukturiranja i sačinjava novi plan otplate koji će biti osnov daljeg praćenja sprovođenja plana restrukturiranja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)****Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)*****Informacije koji se odnose na restrukturirana potraživanja (Nastavak)***

Kada su u pitanju izloženosti prema fizičkim licima, ukoliko je planom korektivnih mera predviđeno restrukturiranje kao korektivna mera, vrši se, u smislu zakona kojim se uređuje zaštita korisnika finansijskih usluga, ispitivanje da li je restrukturiranje ekonomski opravdano, analiza razloga koji su doveli do finansijskih poteškoća dužnika, efekata i prednosti izabrane mere restrukturiranja i izrađuje novi plan otplate koji će biti osnov daljeg praćenja sprovođenja plana restrukturiranja.

Procedurom Praćenje naplate potraživanja, identifikacija i upravljanje problematičnim izloženostima definisano je da Odeljenje upravljanja lošim plasmanima prati plan restrukturiranja, o čemu izveštava Izvršni odbor u okviru kvartalnih izveštaja.

Ukoliko postoje objektivni dokazi obezvređenja restrukturirana potraživanja će se procenjivati na individualnom nivou.

Da bi potraživanje izašlo iz kategorije restrukturiranog potreban je period od najmanje dve godine od dana restrukturiranja, ukoliko su ispunjeni sledeći uslovi:

- restrukturirano potraživanje nije klasifikovano u grupu problematičnih potraživanja;
- dužnik je redovnim uplatama po osnovu glavnice ili kamate otplatio materijalno značajan deo ukupnog iznosa duga tokom najmanje polovine probnog perioda;
- dužnik nije u docnji dužoj od 30 dana ni po jednoj obavezi prema Banci.

5.2. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja mogućnost nastanka negativnih uticaja na finansijski rezultat i kapital Banke, usled nemogućnosti Banke da izmiruje dospеле obaveze, a u slučaju nedovoljnih rezervi likvidnosti i nemogućnosti pokrića neočekivanih odliva i ostalih obaveza.

Banka u svom poslovanju poštuje osnovne principe upravljanja likvidnošću, ostvarujući dovoljan nivo sredstava za pokriće obaveza nastalih u kratkom roku, odnosno poštuje princip solventnosti formiranjem optimalne strukture sopstvenih i pozajmljenih izvora sredstava i formiranjem dovoljnog nivoa rezervi likvidnosti koje ne ugrožavaju ostvarivanje planiranog povrata na kapital.

Rizik likvidnosti, ispoljava se u razlici između priliva sredstava, sa jedne strane, i dospeća obaveza, sa druge strane, uključujući i mogućnost kašnjenja planiranih priliva, kao i neočekivane odlive. Rizik likvidnosti može se javiti u vidu rizika izvora sredstava i tržišnog rizika likvidnosti. Problem likvidnosti sa aspekta izvora sredstava odnosi se na strukturu obaveza odgovarajuće ročnosti i cene, i potencijalno značajno učešće nestabilnih izvora, kratkoročnih izvora ili njihove koncentracije. Sa druge strane, tržišni rizik likvidnosti ispoljava se kroz deficit rezervi i otežano ili nemoguće pribavljanje likvidnih sredstava po prihvatljivim tržišnim cenama.

Banka je uspostavila odgovarajuću organizacionu strukturu, kojom se vrši jasno razgraničavanje procesa preuzimanja rizika likvidnosti od procesa njegovog upravljanja. Primarnu ulogu u procesu upravljanja rizikom likvidnosti vrše Odbor za upravljanje aktivom i pasivom i Izvršni odbor, u okviru svojih nadležnosti, kao i ostali nadležni odbori, čije odluke mogu uticati na izloženost Banke ovom riziku.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.2. Rizik likvidnosti (Nastavak)**

Likvidnost Banke zavisi sa jedne strane od bilansne strukture, a sa druge strane od usklađenosti priliva i odliva sredstava. Upravljanje likvidnošću je centralizovano na nivou Banke. Izvršni odbor i Odbor za upravljanje aktivom i pasivom su odgovorni za likvidnost i solventnost Banke. Odbor za upravljanje aktivom i pasivom Banke obezbeđuje da Banka ima definisane sve potrebne sisteme i kontrole kako bi obezbedila neophodnu likvidnost.

U cilju minimiziranja rizika likvidnosti, Banka:

- vrši diversifikaciju valutne i ročne strukture izvora sredstava;
- formira i održava dovoljan nivo rezervi likvidnosti;
- upravlja novčanim sredstvima;
- prati buduće novčane tokove i likvidnost na dnevnom nivou;
- limitira osnovne izvore kreditnog rizika koje imaju najznačajniji uticaj na rizik likvidnosti;
- definiše i periodično testira Plan za upravljanje likvidnošću u kriznim situacijama.

Proces upravljanja rizikom likvidnosti sprovodi se kroz identifikaciju, merenje, ublažavanje, praćenje, kontrolu i izveštavanje o riziku likvidnosti.

Identifikacija rizika likvidnosti podrazumeva sveobuhvatno i blagovremeno identifikovanje faktora rizika koji mogu dovesti do nastanka rizika likvidnosti, a podrazumeva utvrđivanje tekuće izloženosti riziku likvidnosti, kao i izloženosti riziku likvidnosti po osnovu novih poslovnih proizvoda i aktivnosti.

Merenje, odnosno procena rizika likvidnosti predstavlja kvantitativnu i/ili kvalitativnu procenu identifikovanog rizika likvidnosti, korišćenjem sledećih metoda:

- GAP analiza;
- racio analiza;
- stres test.

Ublažavanje podrazumeva održavanje rizika likvidnosti na prihvatljivom nivou za rizični profil Banke, kroz definisanje sistema limita koji obuhvata regulatorne i interne limite, kao i blagovremeno preduzimanje mera za umanjenje rizika i poslovanje u okviru pomenutih limita.

Kontrola i praćenje rizika likvidnosti obuhvata proces praćenja usklađenosti sa interno utvrđenim limitima, kao i monitoring definisanih mera za ublažavanje. Kontrola rizika likvidnosti se sprovodi na svim nivoima upravljanja rizikom likvidnosti, uključujući i nezavistan sistem kontrole koji sprovode organizacione jedinice nadležne za unutrašnju reviziju i kontrolu usklađenosti poslovanja.

Izveštavanje o riziku likvidnosti obuhvata sistem internog i eksternog izveštavanja, sprovodi se na dnevnom nivou i po utvrđenoj dinamici, a u skladu sa definisanim sistemom.

Banka usklađuje svoje poslovanje sa regulatorno propisanim pokazateljem likvidnosti, i to: 0.8 obračunat za jedan radni dan; zatim minimum 0.9 ne duže od tri uzastopna radna dana, odnosno minimum 1 kao prosek svih radnih dana u mesecu, kao i sa regulatorno propisanim limitima za uži pokazatelj likvidnosti, i to: 0.5 obračunat za jedan radni dan; zatim minimum 0.6 ne duže od tri uzastopna radna dana, odnosno minimum 0.7 kao prosek svih radnih dana u mesecu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.2. Rizik likvidnosti (Nastavak)**

Tokom 2021. godine Banka je održavala pokazatelj pokrića likvidnom aktivom na nivou koji nije niži od regulatorno propisanog limita (100%), odnosno u skladu sa interno definisanim limitom.

Upravljanje rizikom likvidnosti sprovodi se takođe primenom sistema limita i kroz aktivnosti ispitivanja „šta ako“, odnosno stresnih scenarija koji mogu imati značajan uticaj na likvidnost Banke.

Banka prikuplja depozite pravnih lica i stanovništva, koji obično imaju kraće rokove dospeća i mogu biti povučeni na zahtev. Kratkoročna priroda ovih depozita povećava rizik likvidnosti Banke i zahteva aktivno upravljanje ovim rizikom, kao i konstantno praćenje tržišnih trendova.

Banka kratkoročno upravlja rizikom likvidnosti praćenjem i kontrolisanjem pozicija u svim značajnijim valutama, kako bi se na vreme sagledale potrebe za dodatnim izvorima finansiranja u slučaju dospeća odgovarajućih pozicija, odnosno dugoročno planira strukturu svojih izvora i plasmana kako bi obezbedila dovoljno stabilnih izvora i dovoljno rezervi likvidnosti.

Rukovodstvo Banke veruje da odgovarajuća diversifikacija portfolija depozita po broju i vrsti deponata, kao i prethodno iskustvo Banke pružaju dobar preduslov za postojanje stabilne i dugoročne depozitne baze, odnosno po tom osnovu se ne očekuju značajniji odlivi sredstava.

Banka redovno testira Plan poslovanja u slučaju nastanka nepredviđenih događaja - krize likvidnosti i proverava period preživljavanja i solventnost Banke, dostupnost izvora za pokriće obaveza koje bi eventualno nastale, odnosno ocenjuje podršku u pretpostavljenim uslovima krize.

Banka je Planom poslovanja u slučaju nastanka nepredviđenih događaja - krize likvidnosti i drugim internim aktima za merenje i praćenje rizika likvidnosti definisala kvantitativne pokazatelje i utvrdila kritične vrednosti tih pokazatelja koji predstavljaju indikatore ranog upozorenja negativnih tendencija u likvidnoj poziciji Banke. Ukoliko indikatori ranog upozorenja pokazuju negativne tendencije, Odbor za upravljanje aktivom i pasivom je nadležan da razmotri da li su vrednosti pokazatelja takve da ukazuju na krizu i u zavisnosti od procene intenziteta i roka trajanja poremećaja, utvrđuje korektivne mere kojima će se uticati na poboljšanje likvidnosti. Ukoliko se proceni da su poremećaji takvi da ukazuju na nastupajuću krizu likvidnosti, Izvršni odbor odlučuje o potrebi za proglašavanjem krize likvidnosti i formiranjem Kriznog tima. U toku krize likvidnosti Krizni tim za upravljanje likvidnošću ima ključnu ulogu i odgovornost u planiranju, upravljanju, koordiniranju i davanju zadataka u kriznim situacijama na nivou Banke.

Banka je izložena dnevnim obavezama za dostupnim novčanim sredstvima iz transakcionih depozita, tekućih računa, dospelih depozita i povlačenja kredita. Banka nema potrebu da zadržava novčana sredstva da bi izašla u susret svim ovim potrebama, procenjujući da se minimalni nivo reinvestiranja dospelih sredstava može sa sigurnošću predvideti.

Upravljanje rizikom likvidnosti bazira se na održavanju potrebnih rezervi likvidnosti, poštovanju strukturnih limita i propisanim postupcima u slučaju nastupanja krize likvidnosti. Banka kontinuirano drži adekvatan nivo sredstava vezanih u plasmanima koji se mogu lako konvertovati u gotovinu u slučaju povišene potrebe za likvidnošću ili krize likvidnosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.2. Rizik likvidnosti (Nastavak)**

Banka na dnevnom nivou prati vrednosti pokazatelja likvidnosti i užeg pokazatelja likvidnosti obračunatih kao odnos likvidne aktive i likvidne pasive u skladu sa Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti banke Narodne banke Srbije. Izloženost Banke riziku likvidnosti prikazana je u Napomeni 34.

5.3. Tržišni rizici

Tržišni rizik predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled promena tržišnih varijabli i obuhvata devizni rizik za sve poslovne aktivnosti, cenovni rizik po osnovu dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti i robni rizik.

Banka je izložena cenovnom riziku, deviznom riziku, riziku druge ugovorne strane i riziku izmirenja isporuke po osnovu stavki koje se nalaze u knjizi trgovanja. Knjiga trgovanja sadrži bilansne i vanbilansne pozicije sredstava i obaveza po osnovu finansijskih instrumenata koje se drže sa namerom trgovanja ili radi zaštite pozicija u drugim finansijskim instrumentima koji se vode u knjizi trgovanja.

Banka je uspostavila odgovarajuću organizacionu strukturu, kojom se vrši jasno razgraničavanje procesa preuzimanja tržišnih rizika od procesa njegovog upravljanja. Primarnu ulogu u procesu upravljanja tržišnim rizikom vrši Odbor za upravljanje aktivom i pasivom, kao i drugi nadležni odbori, čije odluke mogu uticati na izloženost Banke ovim rizicima.

Banka sve svoje aktivnosti raspoređuje u pozicije koje se evidentiraju u knjigu trgovanja ili koje pripadaju bankarskoj knjizi.

Knjiga trgovanja sadrži pozicije u finansijskim instrumentima koje Banka drži s namerom trgovanja, ili radi zaštite pozicija u drugim finansijskim instrumentima koji se vode u knjizi i za koje ne postoje ograničenja da se njima trguje, niti postoje ograničenja da se ove pozicije zaštite od rizika, kao i plasmane koji su pribavljeni radi ostvarivanja dobiti iz razlike između nabavne i prodajne cene, odnosno na osnovu drugih promena cena u kratkom vremenskom periodu. Pozicije u knjizi trgovanja evidentiraju se dnevno po fer vrednosti. Fer vrednošću se smatra cena na zatvaranju trgovanja kotirana od strane berze ili data provider-a. Bankarska knjiga obuhvata svu aktivu Banke i sve transakcije Banke koje nisu obuhvaćene knjigom trgovanja, a za koje se očekuje da se drže do dospeća.

Banka je razvila sistem upravljanja tržišnim rizicima pozicija u knjizi trgovanja koji se temelji na principima vrednosti pod rizikom (Value at Risk - VaR) da bi procenila tržišni rizik otvorenih pozicija.

VaR predstavlja statistički zasnovanu procenu potencijalnog gubitka na trenutnom portfoliju koji proizilazi iz negativnih efekata promena cena na tržištu. On iskazuje maksimalni neočekivani gubitak, sa definisanim nivoom pouzdanosti u definisanom periodu vremena.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.3. Tržišni rizici (Nastavak)

S obzirom da VaR ne predstavlja maksimalni mogući gubitak, Banka primenjuje i stres testove koji kvantifikuju izloženost ekstremnijim tržišnim kretanjima u odnosu na normalne, prikazane u VaR vrednostima. Oni omogućavaju sagledavanje širokog spektra mogućih ishoda radi percepcije slabih tačaka Banke. Scenariji su okrenuti predviđanju budućih promena na makro nivou i sastoje se od različitih kombinacija potencijalnih tržišnih događaja koji odlikavaju verovatna buduća kretanja na tržištu.

a) Devizni rizik

Devizni rizik predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled promene deviznog kursa, a Banka mu je izložena po osnovu pozicija koje se vode u bankarskoj knjizi i u knjizi trgovanja.

Banka upravlja deviznim rizikom nastojeći da spreči negativne efekte promene međuvalutarnih kurseva i kursa stranih valuta u odnosu na dinar kako na finansijski rezultat Banke, tako i na sposobnost klijenata da vraćaju devizne kredite.

U cilju zaštite od deviznog rizika, Banka dnevno prati kretanje deviznih kurseva na finansijskom tržištu i obračunava pokazatelj deviznog rizika, vodi politiku niske izloženosti deviznom riziku i sa korisnicima kredita i plasmana ugovara valutnu klauzulu.

U upravljanju deviznim rizikom Banka teži:

- kontinuiranom održavanju usklađenosti likvidnih sredstava u dinarima i drugim valutama, na način da Banka izvršava svoje obaveze i finansira poslovanje u normalnim uslovima, s tim da ima definisane aktivnosti za vanredne okolnosti u slučaju krize likvidnosti;
- predviđanju potreba Banke za likvidnim sredstvima u svakoj od vodećih valuta, kako bi se izbegle situacije u kojima je neophodna hitna konverzija jedne valutu u drugu, po visokoj ceni;
- praćenju ekonomskih trendova i tržišnih kretanja koja mogu imati za posledicu nepovoljna kretanja deviznog kursa i adekvatno usklađivanje stanja pojedinačnih valuta;
- konstantnoj zaštiti reputacije Banke kao pouzdane i profesionalne institucije, uz održavanje finansijskog potencijala i sposobnosti da odoli potresima na tržištu;
- usklađenosti poslovanja sa propisanim uslovima.

Merenje, praćenje i kontrola deviznog rizika obavlja se kontinuirano uzimajući u obzir niz najznačajnijih promenljivih veličina:

- makroekonomsko okruženje;
- promene kamatnih stopa na finansijskim tržištima, za svaku valutu pojedinačno;
- promene deviznih kurseva u međusobnim odnosima vodećih valuta od značaja za Banku;
- strukturu sredstava i obaveza u svakoj valuti pojedinačno i međusobnu usklađenost u različitim valutama;
- procenu potražnje za kreditima i depozitima po svakoj valuti pojedinačno;
- tržišne mogućnosti za devizne usluge;
- komparativne trendove.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.3. Tržišni rizici (Nastavak)****a) Devizni rizik (Nastavak)**

Banka, pored praćenja pokazatelja deviznog rizika na dnevnom nivou, takođe vrši i praćenje vrednosti pod rizikom (Value at Risk - VaR) deviznog rizika koji se nalazi u bilansima Banke radi sagledavanja neočekivanih gubitaka pod normalnim uslovima na tržištu. Banka takođe, radi sagledavanja uticaja ekstremnih kretanja na tržištu vrši ispitivanja stresnih scenarija promena na tržištu i njihov uticaj na izloženost Banke deviznom riziku.

Operativno upravljanje deviznim rizikom vrši se utvrđivanjem sistema limita. Banka postavlja limite na osnovu analize definisanih scenarija očekivanih i neočekivanih promena deviznih kurseva i sagledavanja njihovog uticaja na prihod Banke, vrednost aktive i pasive i deviznu poziciju Banke. Sistem limita obezbeđuje granice za nivo prihvatljivog deviznog rizika za Banku i osigurava da prelazak limita bude evidentiran i razmatran od strane nadležnih tela u Banci.

Izloženost Banke riziku od promena kurseva stranih valuta prikazana je u Napomeni 36.

b) Cenovni rizik

Cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti je rizik od promene cena ovih hartija i obuhvata specifični i opšti cenovni rizik. Specifični cenovni rizik po osnovu dužničke hartije od vrednosti je rizik od promene cene ove hartije usled činilaca koji se odnose na njenog izdavaoca ili izdavaoca dužničke hartije od vrednosti koja je predmet ugovora (za finansijske derivate). Opšti cenovni rizik po osnovu dužničke hartije od vrednosti je rizik od promene cene ove hartije usled promene opšteg nivoa kamatnih stopa. Primarna izloženost Banke cenovnom riziku, proizlazi iz portfolija plasmana koji su raspoloživi za prodaju. Izloženost cenovnom riziku Banka ostvaruje u pozicijama koje se iskazuju po fer vrednosti – finansijskom imovinom namenjenom trgovanju i deviznom pozicijom.

Banka cenovnim rizikom upravlja na nivou pojedinačnih transakcija i portfolija. Banka je izložena cenovnom riziku kroz promene u cenama hartija od vrednosti u koje je plasirala sredstva radi ostvarivanja dobiti iz razlike u cenama.

Politika Banke je da ograniči maksimalni očekivani gubitak u kratkim vremenskim periodima posmatranja, a radi maksimizacije prinosa na plasmane izložene cenovnom riziku. Banka vodi politiku upravljanja cenovnim rizikom na način koji treba da obezbedi da se formira kontrolisani nivo izloženosti riziku promene cena plasmana Banke koji su namenjeni za trgovanje, a radi ostvarivanja dobiti iz očekivane promene cena hartija od vrednosti i radi predupređivanja mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled nepovoljnog kretanja na tržištu.

U postupku upravljanja cenovnim rizikom dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti Banka, pored VaR metodologije, koristi postupke ispitivanja uticaja stres testova. Analiza stres testova je ključna za analizu kapaciteta Banke da apsorbira potencijalne velike gubitke, ukaže na nedostatke VaR analize i skrivene rizike kao i da ukaže na mogućnosti da se rizik ograniči ili umanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. POLITIKE UPRAVLJANJA RIZICIMA (Nastavak)

5.3. Tržišni rizici (Nastavak)

b) Cenovni rizik (Nastavak)

Ispitivanje stresnih udara podrazumeva dve grupe testova:

- Analiza scenarija (kombinacija stresnih udara koji proizvode maksimalni gubitak - najgori scenario),
- Analiza stresnih udara (analiziranje značajne promene jednog od faktora rizika koji utiču na VaR i potencijalni gubitak).

Primena scenarija koje je Banka predefinisala podrazumeva reevaluaciju portfolija, odnosno utvrđivanje potencijalnih dobitaka ili gubitaka, kao i mera rizika (VaR) nakon analiziranih promena vrednosti faktora.

Izloženost Banke cenovnom riziku prikazana je u Napomeni 37.

5.4. Rizik kamatne stope u bankarskoj knjizi

Kamatni rizik predstavlja rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige usled nepovoljnih promena kamatnih stopa. Izloženost ovoj vrsti rizika zavisi od odnosa kamatno osetljive aktive i kamatno osetljive pasive.

Banka upravlja sledećim vidovima kamatnog rizika:

- rizik vremenske neusklađenosti dospeća i ponovnog određivanja cena (repricing risk);
- rizik krive prinosa (yield curve risk) - kome je izložena usled promene oblika krive prinosa;
- bazni rizik (basis risk) - kome je izložena zbog različitih referentnih kamatnih stopa kod kamatno osetljivih pozicija sa sličnim karakteristikama što se tiče dospeća ili ponovnog određivanja cena;
- rizik opcija (optionality risk) - kome je izložena zbog ugovorenih opcija - kredita s mogućnošću prevremene otplate, depozita s mogućnošću prevremenog povlačenja i drugo.

Osnovni cilj upravljanja kamatnim rizikom je održavanje prihvatljivog nivoa izloženosti kamatnom riziku sa aspekta uticaja na finansijski rezultat kao i na ekonomsku vrednost Banke, vođenjem adekvatne politike ročne usklađenosti perioda ponovnog formiranja kamatne stope, usklađivanja odgovarajućih izvora sa plasmanima prema vrsti kamatne stope i ročnosti, kao i projekcijom kretanja krive prinosa na inostranom i domaćem tržištu. Prevedeno, Banka upravlja marginom internog prinosa kroz cenu kredita i depozita, fokusirajući se na kamatnu maržu.

Banka posebno sagledava uticaj promene kamatnih stopa i strukture kamatonosne aktive i pasive sa aspekta ročnosti, ponovnog formiranja kamatnih stopa i valutne strukture i upravlja njihovim uticajem na ekonomsku vrednost kapitala.

Banka procenjuje uticaj koji bi mogao imati standardizovani šok kamatnih stopa (paralelni pozitivni i negativni pomak kamatnih stopa na referentnoj krivoj prinosa za 200 baznih poena) za svaku značajnu valutu pojedinačno i za sve ostale valute zajedno.

Proces upravljanja kamatnim rizikom sprovodi se kroz identifikaciju, merenje, ublažavanje, praćenje, kontrolu i izveštavanje o kamatnom riziku.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.4. Rizik kamatne stope u bankarskoj knjizi (Nastavak)**

Identifikacija kamatnog rizika podrazumeva sveobuhvatno i blagovremeno prepoznavanje uzroka koji dovode do nastanka rizika i podrazumeva utvrđivanje tekuće izloženosti, kao i izloženosti kamatnom riziku po osnovu novih poslovnih proizvoda i aktivnosti.

Merenje, odnosno procena kamatnog rizika predstavlja kvantitativnu procenu identifikovanog kamatnog rizika korišćenjem sledećih metoda:

- GAP analiza;
- Racio analiza;
- Ekonomska vrednost kapitala;
- Stres test.

Ublažavanje kamatnog rizika podrazumeva održavanje rizika na prihvatljivom nivou za rizični profil Banke i podrazumeva proces definisanja sistema limiti izloženosti Banke, kao i definisanje i sprovođenje mera za ublažavanje kamatnog rizika.

Kontrola i praćenje kamatnog rizika obuhvata proces praćenja usklađenosti sa uspostavljenim sistemom limita, kao i monitoring definisanih mera za umanjeње izloženosti kamatnom riziku Banke. Kontrola kamatnog rizika podrazumeva kontrolu na svim nivoima upravljanja kao i nezavisan sistem kontrole koji sprovode organizacione jedinice nadležne za unutrašnju reviziju i praćenje usklađenosti poslovanja.

Izveštavanje o kamatnom riziku podrazumeva jasno determinisan sistem internog izveštavanja nadležnih odbora i organa Banke o upravljanju kamatnim rizikom.

Rukovodstvo Banke veruje da odgovarajuća usklađenost pozicija po vrsti kamatne stope i periodu ponovnog formiranja pruža dobar preduslov za postojanje sa zahtevanim finansijskim rezultatom uz očuvanje ekonomske vrednosti kapitala.

Banka vodi politiku koja treba da obezbedi da ukupan negativan uticaj na prihod i kapital Banke od neto otvorenih pozicija kamatno osetljive aktive i obaveza ne premaši prihvatljive nivoe. Usklađenost neto otvorene pozicije prati se na nivou Odbora za upravljanje aktivom i pasivom čime se obezbeđuje poštovanje usvojenih limita. S obzirom na okruženje i okolnosti u kojima posluje, Banka primenjuje konzervativan i ekonomičan pristup u upravljanju kamatnim rizikom.

Pregled rizika od promene kamatnih stopa se vrši korišćenjem prihvatljivih kamatnih stopa, na osnovu kojih monetarna sredstva i obaveze mogu da se revalorizuju za vrlo kratko vreme i svaki rizik od promena kamatnih stopa postaje nematerijalno značajan. Sredstva i obaveze u Napomeni 35 su prikazane u knjigovodstvenim iznosima i razvrstane na osnovu dospeća plasmana i obaveza, odnosno na bazi preostalog dospeća do roka ugovorene promene kamatne stope.

Ugovaranjem promenljivih kamatnih stopa, Banka u velikoj meri utiče na smanjenje rizika od promene kamatnih stopa. U praksi, izloženost Banke kamatnom riziku je ograničena, s obzirom na mesečno usklađivanje kamate kod većine kredita i depozita.

Kod upravljanja kamatnim rizikom Banka određuje prihvatljivu izloženost u pogledu osetljivosti neto prihoda od kamata (perspektiva zarade) i osetljivosti ekonomske vrednosti kapitala (perspektiva ekonomske vrednosti).

Operativne mere za upravljanje kamatnim rizikom koje Banka primenjuje, obuhvataju definisanje:

- raspona između aktivnih i pasivnih kamatnih stopa;
- minimalne i optimalne kamatne marže;

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.4. Rizik kamatne stope u bankarskoj knjizi (Nastavak)

- referne kamatne stope; i
- izmene strukture kamatno osetljive aktive i pasive.

Pregled kamatnih stopa na godišnjem nivou koje je Banka ugovarala za osnovne finansijske instrumente u 2021. godini dat je u sledećoj tabeli:

	<u>U dinarima</u>	<u>U stranoj valuti</u>
Aktiva		
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	0.10%	-
Oročeni depoziti kod inostranih banaka (USD)	-	-
Oročeni depoziti kod domaćih banaka (EUR)	-	-
Oročeni depoziti kod domaćih banaka (RSD)	0.10% - 0.45%	-
Deponovani višak likvidnih sredstava	0.10%	-
Kredit plasirani komitentima do jedne godine	4.50%-10.00%	3.49%-8.00%
Kredit plasirani komitentima preko jedne godine	3.50%-14.00%	2.75%-7.99%
Eskont faktura	6.00%-14.40%	-
Eskont menica	6.00%-12.00%	-
Pasiva		
Transakcioni depoziti stanovništva	0,00%	0.00%
Transakcioni depoziti pravnih lica	0.20%-3.20%	0.10%
Oročeni depoziti banaka do jedne godine	0.20%-0.36%	0.01%-0.20%
Oročeni depoziti stanovništva do jedne godine	1.00%-3.50%	0.01%-1.60%
Oročeni depoziti stanovništva preko jedne godine	2.75%-4.00%	1.10% - 2.20%
Oročeni depoziti pravnih lica do jedne godine	0.40% - 3.35%	0.30% - 1.80%
Oročeni depoziti pravnih lica preko jedne godine	-	1.80%-2.30%

Izloženost Banke riziku od promena kamatnih stopa prikazana je u Napomeni 35.

5.5. Rizici koncentracije izloženosti Banke

Banka upravlja rizikom koncentracije preko uspostavljenog sistema limita koji obuhvata limite izloženosti sa istim ili sličnim faktorima rizika (prema sektorima / delatnostima, geografskim područjima, pojedinačnim dužnicima ili grupama povezanih lica, prema vrsti proizvoda, instrumentima kreditne zaštite...). Uspostavljanje odgovarajućih limita izloženosti je osnov za kontrolu rizika koncentracije u cilju diverzifikacije kreditnog portfolija. Banka na godišnjem nivou u zavisnosti od tržišnih kretanja, apetita za rizikom, poslovne politike Banke i godišnjeg biznis plana, preispituje i po potrebi menja interno postavljene limite.

U zavisnosti od opštih ekonomskih kretanja i kretanja u pojedinim industrijskim sektorima, Banka vrši diverzifikaciju ulaganja u industrijske sektore koji su rezistentni na uticaj negativnih ekonomskih kretanja.

U 2021. godini, Banka je vodila računa o usklađenosti pokazatelja rizika izloženosti i sprovođenjem odgovarajućih aktivnosti predviđenih relevantnim procedurama i odlukama o odobravanju kredita i ulaganjima u finansijsku i nefinansijsku imovinu, obezbedila usklađenost svojih plasmana i ulaganja sa pokazateljima poslovanja propisanim od strane Narodne banke Srbije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.5. Rizici koncentracije izloženosti Banke (Nastavak)**

Rizici koncentracije izloženosti Banke obuhvataju rizike izloženosti Banke prema jednom licu ili prema grupi povezanih lica, kao i rizike izloženosti Banke prema licu povezanom sa Bankom.

U skladu sa procedurama o upravljanju rizicima, utvrđuju se limiti, odnosno koncentracija plasmana po pojedinim licima ili grupi povezanih lica i licima povezanim sa Bankom, kao i agregatni limiti na nivou segmenata portfolija izloženosti Banke.

Banka ima definisane interne pokazatelje i limite izloženosti riziku koncentracije izloženosti i ovaj rizik procenjuje i u sklopu procena interne procene adekvatnosti kapitala Banke.

Upravni odbor navedenim merama nastoji da obezbedi usklađenost izloženosti Banke sa propisanim limitima, odnosno obezbeđuje da zbir svih velikih izloženosti Banke ne bude veći od 400% kapitala Banke, kao i da ukupna izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica ne sme preći 25% kapitala Banke.

5.6. Rizici ulaganja Banke

Rizici ulaganja Banke obuhvataju rizike ulaganja u druga pravna lica i u osnovna sredstva i investicione nekretnine. Ulaganja Banke u jedno lice koje nije lice u finansijskom sektoru ne sme preći 10% kapitala Banke, pri čemu se pod ovim ulaganjem podrazumeva ulaganje kojim Banka stiče udeo ili akcije lica koje nije lice u finansijskom sektoru. Ukupna ulaganja Banke u lica koja nisu lica u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva i investicione nekretnine Banke ne smeju preći 60% kapitala Banke, s tim što se ovo ograničenje ne odnosi na sticanje akcija radi njihove dalje prodaje u roku od šest meseci od dana sticanja.

U skladu sa regulativom Narodne banke Srbije, Sektor upravljanja rizicima prati ulaganja Banke i obaveštava Upravni odbor i obezbeđuje da ulaganje Banke u jedno lice koje nije lice u finansijskom sektoru ne pređe 10% kapitala Banke, te da ulaganja Banke u lica koja nisu lica u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva i investicione nekretnine Banke ne pređu 60% kapitala Banke.

Merenje rizika ulaganja u osnovna sredstva podrazumeva analizu potreba, profitabilnosti i rentabilnosti takve investicije kao i uticaja angažovanja sredstava Banke u značajnijim iznosima u ovaj vid plasiranja na rizičnu poziciju Banke prvenstveno u pogledu likvidnosti i operativnih rizika.

5.7. Rizik zemlje

Rizik zemlje je rizik koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kome je Banka izložena, odnosno rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja od dužnika iz razloga koji su posledica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla dužnika. Rizik zemlje obuhvata sledeće rizike:

- Političko-ekonomski rizik, pod kojim se podrazumeva verovatnoća ostvarivanja gubitka zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja usled ograničenja utvrđenih aktima državnih i drugih organa zemlje porekla dužnika, kao i opštih i sistemskih prilika u toj zemlji;

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.7. Rizik zemlje (Nastavak)**

- Rizik transfera, pod kojim se podrazumeva verovatnoća ostvarenja gubitka zbog nemogućnosti naplate potraživanja iskazanih u valuti koja nije zvanična valuta zemlje porekla dužnika, i to usled ograničenja plaćanja obaveza prema poveriocima iz drugih zemalja u određenoj valuti koja su utvrđena aktima državnih i drugih organa zemlje dužnika.

Banka vodi politiku upravljanja ovim rizikom na način da se obezbedi minimalna izloženost kroz adekvatno merenje rizika zemlje primenom usvojene kategorizacije i utvrđivanjem limita izloženosti prema zemljama na osnovu usvojenih merila rizičnosti, odnosno na osnovu utvrđenog rejtinga zemlje, kao i primenom prihvatljivih sredstava ublažavanja datog rizika.

Banka upravlja rizikom zemlje na nivou pojedinačnog plasmana i na nivou portfolija. Merenje i kontrolu izloženosti pojedinačnog plasmana riziku zemlje, Banka vrši određivanjem kategorije internog rejtinga zemlje dužnika, a na osnovu rejtinga dodeljenog od strane međunarodno priznatih rejting agencija i utvrđivanjem limita izloženosti kao procentom od kapitala Banke u zavisnosti od kategorije internog rejtinga zemlje. Merenje i kontrolu izloženosti portfolija riziku zemlje Banka vrši na osnovu grupisanja potraživanja prema stepenu rizika zemalja dužnika.

Plasmani Banke koji su odobreni dužnicima sa sedištem izvan Republike Srbije, za finansiranje poslovanja u Republici Srbiji, čije se izmirenje finansijskih obaveza prema Banci očekuje iz izvora poslovanja ostvarenog u Republici Srbiji, predstavljaju potraživanja Banke bez izloženosti riziku zemlje porekla dužnika.

Jedan od značajnih segmenata operativnog upravljanja rizikom zemlje predstavlja i utvrđivanje limita izlaganja Banke grupi zemalja i svakoj pojedinačnoj zemlji. Limit izloženosti se odnosi na sve transakcije sa kompanijama u ovoj zemlji. Limiti izloženosti se utvrđuju za sve zemlje kategorizovane prema internom sistemu kategorizacije koji je Banka razvila.

Izloženost Banke riziku zemlje prikazana je u Napomeni 38.

5.8. Rizik izloženosti

Velika izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica, uključujući i lica povezana sa Bankom jeste izloženost koja iznosi preko 10% kapitala Banke.

U svom poslovanju, Banka vodi računa o usklađenosti sa regulatorno definisanim limitima izloženosti:

- Izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica ne sme biti veća od 25% kapitala Banke;
- Zbir svih velikih izloženosti Banke ne sme preći 400% kapitala Banke.

Definisani limiti izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica odnose se i na lica povezana sa Bankom.

Izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica, kao i izloženost prema licima povezanim sa Bankom kretala se u okviru propisanih limita.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.9. Operativni rizik**

Operativni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled propusta (namernih i nenamernih) u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnost upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci, kao i usled nastupanja nepredvidivih eksternih događaja. Operativni rizik uključuje i pravni rizik.

Operativni rizik se definiše kao događaj koji je nastao kao rezultat neodgovarajućih ili neuspešnih internih procesa, postupaka zaposlenih i sistema ili sistemskih i drugih spoljašnjih događaja, interne i eksterne prevare, prakse zapošljavanja i bezbednosti na radnom mestu, potraživanja klijenata, distribucije proizvoda, novčanih kazni i penala usled povreda, štete nanete materijalnoj imovini, poremećaja u poslovanju i sistemskih propusta i upravljanja procesima.

Banka događaje operativnog rizika prati i po sledećim linijama poslovanja: finansiranje privrednih subjekata, trgovina i prodaja, brokerski poslovi s fizičkim licima, bankarski poslovi s privrednim društvima, bankarski poslovi s fizičkim licima, platni promet, usluge za račun klijenta i upravljanje imovinom.

Proces upravljanja operativnim rizikom predstavlja integralni deo aktivnosti Banke koji se sprovodi na svim nivoima i omogućava identifikaciju, merenje, ublažavanje, praćenje i kontrolu i izveštavanje o operativnim rizicima u skladu sa zahtevima i rokovima regulative. Postojeći proces se oslanja na pouzdane metode merenja izloženosti operativnim rizicima, bazu podataka o operativnim gubicima, ažuran sistem kontrole i izveštavanja.

Banka na dnevnom nivou prati događaje operativnih rizika i upravlja operativnim rizicima. U cilju efikasnog praćenja operativnog rizika, u svakoj organizacionoj jedinici Banke imenovani su zaposleni za operativne rizike, koji su odgovorni za tačnost i ažurnost podataka o svim događajima operativnog rizika, kao i za evidenciju svih nastalih događaja u bazu podataka operativnih rizika. Organizaciona jedinica Banke u čijoj je nadležnosti upravljanje rizicima vrši monitoring i izveštavanje o operativnim rizicima Upravnog odbora, Izvršnog odbora i Odbora za reviziju.

Banka meri izloženost operativnom riziku u skladu sa zakonskim odredbama i odlukama Narodne banke Srbije. U upravljanju operativnim rizikom Banka sprovodi kvantitativno i kvalitativno merenje koje se temelji na prikupljanju podataka o stvarnim i potencijalnim gubicima usled operativnog rizika, samostalnoj proceni rizika i sistema kontrola i izveštavanja koje obuhvata interno i eksterno izveštavanje. Banka upravlja operativnim rizikom na način da minimizira uticaj negativnih i neuspešnih unutrašnjih procesa, ljudskih grešaka i sistema ili spoljnih događaja na finansijski rezultat Banke. Banka je u cilju omogućavanja nesmetanog i kontinuiranog funkcionisanja svih značajnih procesa i sistema u Banci, kao i ograničavanja gubitaka u vanrednim situacijama, usvojila Plan za obezbeđenje kontinuiteta poslovanja, a u cilju ponovnog uspostavljanja oporavka sistema informacione tehnologije u slučaju prekida poslovanja, Banka je usvojila Plan poslovanja u slučaju nastanka nepredviđenih događaja kao njegov sastavni deo koji definiše tehničke i organizacione mere za ponovno uspostavljanje poslovanja Banke u što kraćem roku, odnosno za ublažavanje posledica prekida u poslovanju Banke.

Samoprocenjivanje podrazumeva procenu izloženosti rizicima od strane organizacionih jedinica u skladu sa mapom identifikovanih operativnih rizika merenjem mogućeg raspona, značaja za poslovanje i učestalosti događaja koji mogu da prouzrokuju gubitke, identifikovanjem nivoa kontrole koje oblasti poslovanja imaju nad ovim rizicima i mera za poboljšanje.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.9. Operativni rizik (Nastavak)**

Banka ne može eliminisati sve operativne rizike, ali uvođenjem odgovarajućeg kontrolnog okvira, monitoringom i ublažavanjem potencijalnih rizika uspostavlja proces upravljanja operativnim rizikom. Banka preduzima mere u cilju ublažavanja operativnih rizika i proaktivnog reagovanja na potencijalne događaje operativnih rizika kroz permanentno praćenje svih aktivnosti, primenu adekvatnog i pouzdanog informacionog sistema i orijentacijom na projektni pristup, a čijim sprovođenjem se unapređuje poslovna praksa i optimizuju poslovni procesi Banke.

Putem pouzdanog izveštavanja o realizaciji mera za ublažavanje operativnih rizika, Banka je uspostavila sistem za monitoring aktivnosti koje preduzimaju organizacione jedinice Banke u cilju umanjavanja operativnih rizika i preventivnog reagovanja na događaje operativnih rizika koji su u nastajanju. Banka procenjuje rizik poveravanja aktivnosti trećim licima za obavljanje određenih aktivnosti u vezi sa poslovanjem Banke, a na osnovu ugovora zaključenog sa tim licima kojima se jasno određuju uslovi, prava, obaveze i odgovornosti ugovornih strana.

U toku 2021. godine u Bazi operativnih gubitaka nije bilo evidentirano događaja koji su rezultirali stvarnim gubitkom, dok su evidentirana 53 događaja koji su predstavljali potencijalne gubitke koji su se mogli kvantifikovati. U 2021. godini ukupno je evidentirano 53 događaja operativnog rizika.

5.10. Upravljanje kapitalom

Banka je uspostavila sistem upravljanja rizicima u skladu sa obimom i strukturom svojih poslovnih aktivnosti, a cilj upravljanja kapitalom je nesmetano ostvarenje ciljeva poslovne politike Banke.

Banka je usvojila Strategiju upravljanja kapitalom kojom je uređen stalni proces utvrđivanja i održavanja visine i strukture kapitala najmanje na propisanom, odnosno odgovarajućem nivou, kao i jasno razumevanje realnih potreba Banke za kapitalom.

Strategija upravljanja kapitalom ima za primarni cilj obezbeđenje i održavanje nivoa i strukture regulatornog i internog kapitala koja može da podrži očekivani rast plasmana, budućih izvora sredstava i njihovog korišćenja, politiku dividendi, kao i sve promene iznosa kapitala Banke.

Obračun kapitala i pokazatelja adekvatnosti kapitala je počevši od 30.06.2017. godine usklađen sa Bazel III standardom.

Strateški ciljevi Banke u pogledu upravljanja kapitalom su:

- obezbeđenje dovoljnog nivoa kapitala za usklađenost sa minimalnim regulatornim zahtevima za kapitalom u skladu sa propisima Narodne banke Srbije;
- obezbeđenje dovoljnog nivoa kapitala za podršku sklonosti Banke za preuzimanje rizika i zadovoljenje potreba za internim kapitalom;
- obezbeđenje mogućnosti kontinuiranog nastavka poslovanja, uz obezbeđenje prinosa akcionarima i koristi drugim zainteresovanim stranama;
- obezbeđenje jake kapitalne osnove, kao podrške daljem, dugoročno održivom, razvoju poslovanja Banke;
- alokacija kapitala u skladu sa strateškim ciljevima Banke, uključujući optimizaciju prinosa na interni i regulatorni kapital.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.10. Upravljanje kapitalom (Nastavak)**

Planiranje kapitala Banke ima za cilj da se osigura adekvatan kapital pod promenljivim makroekonomskim uslovima, kao strateški resurs za podršku Banci u ostvarenju njenog strateškog poslovnog plana. Planom kapitala Banka konkretizuje i precizira sprovođenje strateških ciljeva i smernica za planiranje kapitala, te utvrđuje vremenski horizont za njihovo ostvarenje s obzirom na uticaj makroekonomskih faktora i promenu smera ekonomskog ciklusa na strateške planove, način na koji će Banka da zadovoljava kapitalne zahteve u narednom periodu, relevantna ograničenja vezana za kapital, kao i opšti plan za postupanje u nepredviđenim okolnostima.

Banka kontinuirano upravlja kapitalom kako bi ostvarila sledeće:

- obezbedila usaglašenost sa zahtevima u vezi sa kapitalom koji su definisani od strane Narodne banke Srbije (očuvanje minimalnog regulatornog zahteva od EUR 10 miliona);
- održavanje zaštitnih slojeva kapitala;
- poštovanje minimalnih regulatornih pokazatelja adekvatnosti kapitala uvećanih za zaštitne slojeve kapitala;
- održavanje poverenja u sigurnost i stabilnost poslovanja;
- ostvarenje poslovnih i finansijskih planova;
- podržavanje očekivanog rasta plasmana;
- omogućavanje optimuma budućih izvora sredstava i njihovog korišćenja;
- ostvarenje politike dividendi;
- obezbedila adekvatan nivo kapitala za nastavak poslovanja po načelu stalnosti poslovanja i
- održala kapital na nivou koji će omogućiti budući razvoj poslovanja.

Adekvatnost kapitala, kao i korišćenje kapitala Banke se prati mesečno od strane rukovodstva Banke. Narodna banka Srbije je definisala sledeće limite za kapital:

- Minimalni novčani iznos kapitala od EUR 10 miliona;
- Pokazatelj adekvatnosti kapitala od 8%.

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke Banka je dužna da obračunava sledeće pokazatelje:

- Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala, koji predstavlja procentualno izražen odnos osnovnog akcijskog kapitala i rizične aktive Banke;
- Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala, koji predstavlja procentualno izražen odnos osnovnog kapitala i rizične aktive Banke;
- Pokazatelj adekvatnosti kapitala, koji predstavlja procentualno izražen odnos kapitala i rizične aktive Banke.

Banka je dužna da pokazatelje adekvatnosti kapitala održava na nivoima koji nisu niži od:

- 4.5%, za pokazatelj osnovnog akcijskog kapitala;
- 6%, za pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala;
- 8%, za pokazatelj adekvatnosti kapitala.

Regulatorni kapital Banke predstavlja zbir osnovnog kapitala (koga čine osnovni akcijski i dodatni osnovni kapital) i dopunskog kapitala, umanjeno za odbitne stavke. Kapital Banke u celosti se sastoji od osnovnog akcijskog kapitala Banke i odbitnih stavki od osnovnog akcijskog kapitala.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.10. Upravljanje kapitalom (Nastavak)**

Rizična aktiva predstavlja zbir rizikom ponderisanih izloženosti za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane, rizik smanjenja vrednosti kupljenih potraživanja i rizik izmirenja/ispоруke po osnovu slobodnih isporuka; rizične aktivе po osnovu izloženosti riziku izmirenja/ispоруke (osim po osnovu slobodnih isporuka); rizične aktivе po osnovu izloženosti tržišnim rizicima; rizične aktivе po osnovu izloženosti operativnom riziku; rizične aktivе po osnovu izloženosti riziku prilagođavanja kreditne izloženosti i rizične aktivе po osnovu prekoračenja limita izloženosti iz knjige trgovanja. Banka za izračunavanje aktivе ponderisane kreditnim rizikom koristi standardizovani pristup. Dakle, rizikom ponderisane izloženosti za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane, rizik smanjenja vrednosti kupljenih potraživanja i rizik izmirenja/ispоруke po osnovu slobodnih isporuka se utvrđuju u skladu sa propisanim ponderima rizičnosti za sve klase aktivе. Rizična aktiva po osnovu izloženosti operativnom riziku se dobija množenjem recipročne vrednosti propisanog pokazatelja adekvatnosti kapitala i kapitalnog zahteva za operativni rizik, utvrđnog kao trogodišnji prosek indikatora izloženosti po svim linijama poslovanja pomnoženog stopom kapitalnog zahteva od 15%.

Odlukom o adekvatnosti kapitala utvrđeni su zaštitni slojevi kapitala i to:

- zaštitni sloj za očuvanje kapitala;
- kontraciklični zaštitni sloj kapitala;
- zaštitni sloj kapitala za globalno sistemski značajnu banku;
- zaštitni sloj kapitala za sistemski značajnu banku i
- zaštitni sloj kapitala za strukturni sistemski rizik.

Banka je na dan 31. decembra 2021. godine utvrdila zaštitne slojeve za očuvanje kapitala i za strukturni sistemski rizik. Zaštitni sloj za očuvanje kapitala utvrđen je u visini od 2.5% rizične aktivе Banke, dok je zaštitni sloj za strukturni sistemski rizik utvrđen u visini od 3% ukupnih deviznih i devizno indeksiranih plasmana odobrenih privredi i stanovništvu u Republici Srbiji.

Tokom 2021. godine svi propisani pokazatelji adekvatnosti kapitala su bili iznad regulatornih limita uvećanih za SREP dodatak Narodne banke Srbije (11.66% + kombinovani zaštitni sloj kapitala, 8.75% + kombinovani zaštitni sloj kapitala i 6.55% + kombinovani zaštitni sloj kapitala za pokazatelje adekvatnosti ukupnog, osnovnog i osnovnog akcijskog kapitala respektivno).

Banka Strategijom i planom upravljanja kapitalom obezbeđuje održavanje nivoa i strukturu internog kapitala koji pruža adekvatnu podršku rastu plasmana, budućih izvora sredstava i njihovog korišćenja, sprovođenju politike dividendi, kao i prilagođavanje promenama u regulatornim zahtevima.

Tokom 2021. godine Banka je obračunavala i pokazatelj leveridža u skladu sa regulatornim zahtevom, koji predstavlja količnik osnovnog kapitala i iznosa izloženosti koje ulaze u obračun predmetnog pokazatelja.

Banka na kontinuiranoj osnovi sprovodi formalizovan i dokumentovan proces interne procene adekvatnosti kapitala u skladu sa prirodom, obimom i složenošću poslovnih aktivnosti, odnosno utvrđuje iznos i raspodelu internog kapitala. Postupak procenjivanja adekvatnosti internog kapitala Banke je sastavni deo sistema upravljanja Bankom koji se na kontinuiranoj osnovi sprovoditi u skladu sa Strategijom i politikama za upravljanje rizicima, kao i Strategijom upravljanja kapitalom Banke. Uključuje redovno utvrđivanje, merenje i praćenje svih evidentiranih rizika koji mogu imati negativan uticaj na postizanje ciljeva Banke, uključujući strategiju upravljanja rizicima, politike upravljanja rizicima i u skladu sa tim sklonost ka rizicima i toleranciju prema rizicima.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.10. Upravljanje kapitalom (Nastavak)

Proces interne procene adekvatnosti kapitala, kao dokumentovan i kontinuiran proces ispunjava sledeće uslove:

- zasnovan je na identifikaciji i merenju rizika;
- pruža sveobuhvatnu procenu i praćenje rizika kojima je Banka izložena ili može biti izložena;
- obezbeđuje adekvatan nivo raspoloživog internog kapitala u skladu sa rizičnim profilom Banke;
- uključen je u sistem upravljanja Bankom i donošenje odluka;
- predmet je redovne analize, praćenja i provere.

Faze procesa interne procene adekvatnosti kapitala u Banci obuhvataju:

- utvrđivanje materijalno značajnih rizika, u skladu sa kvalitativnim i kvantitativnim kriterijumima;
- obračun iznosa internih kapitalnih zahteva;
- obračun iznosa stresiranih internih kapitalnih zahteva;
- određivanje ukupnog internog kapitalnog zahteva;
- poređenje sledećih elemenata:
 - o kapitala i raspoloživog internog kapitala;
 - o minimalnih kapitalnih zahteva i internih kapitalnih zahteva za pojedinačne rizike;
 - o zbira minimalnih kapitalnih zahteva i ukupnih internih kapitalnih zahteva.

Struktura ukupnog regulatornog kapitala Banke na dan 31. decembra 2021. i 2020. godine, kao i pokazatelji adekvatnosti kapitala prikazani su u Napomeni 41.

5.11. Pravična (fer) vrednost

Poslovna politika Banke je da obelodani informacije o pravičnoj vrednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrednosti.

U Republici Srbiji ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta. Rukovodstvo Banke vrši procenu rizika i u slučajevima kada se oceni da vrednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana vrši obezvređenje.

Finansijski instrumenti Banke iskazani po amortizovanoj vrednosti uglavnom imaju kratkoročna dospeća i nose varijabilnu kamatnu stopu koja odražava tekuće tržišne uslove. Shodno tome, rukovodstvo Banke smatra da vrednost po kojoj su navedeni finansijski instrumenti iskazani odgovara njihovoj tržišnoj vrednosti.

Fer vrednost kredita i plasmana komitentima jednaka je njihovoj knjigovodstvenoj vrednosti, umanjenoj za ispravke vrednosti po osnovu obezvređenja.

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu (kao što su hartije od vrednosti kojima se trguje i hartije od vrednosti raspoložive za prodaju) zasniva se na kotiranim tržišnim cenama na dan bilansa stanja. Kotirana tržišna cena koja se koristi za finansijska sredstva Banke predstavlja cenu na zatvaranju.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.11. Pravična (fer) vrednost (Nastavak)**

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu (na primer derivati kojima se trguje na nezvaničnoj berzi) utvrđuje se različitim tehnikama procene. Banka primenjuje različite metode i utvrđuje pretpostavke koje se zasnivaju na tržišnim uslovima koji postoje na datum bilansa stanja. Kotirane tržišne cene, ili kotirane cene dileru za slične instrumente, koriste se za dugoročne obaveze.

Ostale tehnike, kao što su procenjene diskontovane vrednosti novčanih tokova, koriste se za određivanje fer vrednosti preostalih finansijskih instrumenata. Fer vrednost svopa kamatne stope preračunava se kao sadašnja vrednost procenjenih budućih novčanih tokova. Fer vrednost terminskih deviznih ugovora utvrđuje se primenom kotiranih tržišnih kurseva na dan bilansa stanja. Pretpostavlja se da nominalna vrednost, umanjena za gubitke zbog umanjenja vrednosti potraživanja i obaveza, približno odražava njihovu fer vrednost.

Depoziti banaka i komitenata su uglavnom po viđenju, ili kratkoročni sa ugovorenim varijabilnim kamatnim stopama, i stoga rukovodstvo Banke smatra da vrednosti po kojima su isti iskazani u bilansu stanja odgovaraju njihovoj tržišnoj vrednosti.

Fer vrednost finansijskih obaveza za potrebe obelodanjivanja procenjuje se diskontovanjem budućih ugovorenih novčanih tokova prema trenutnoj tržišnoj kamatnoj stopi koja je Banci na raspolaganju za slične finansijske instrumente.

Po mišljenju rukovodstva Banke, iznosi u priloženim finansijskim izveštajima odražavaju vrednost koja je u datim okolnostima najverodostojnija i najkorisnija za potrebe izveštavanja.

5.12. Poreski rizici

Poreski sistem Republike Srbije je u procesu kontinuirane revizije i izmena. U Republici Srbiji poreski period je otvoren tokom perioda od pet godina. U različitim okolnostima, poreski organi mogu imati različite pristupe određenim pitanjima i mogu utvrditi dodatne poreske obaveze zajedno sa naknadnim zateznim kamatama i penalima. Rukovodstvo Banke smatra da su poreske obaveze evidentirane u priloženim finansijskim izveštajima pravilno iskazane.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

6. PRIHODI I RASHODI OD KAMATA

	U hiljadama dinara	
	2021.	2020.
Prihodi od kamata		
<i>Kredit i depoziti</i>		
Narodna banka Srbije	3,587	10,399
Domaće banke i druge finansijske organizacije	53,749	30,932
Strane banke	1,653	308
Privredna društva	522,129	420,639
Javna preduzeća	16,584	15,990
Javni sektor	0	-
Stanovništvo	53,341	42,565
Ostalo	9,382	14,722
<i>Kamata na hartije od vrednosti i ostale plasmane</i>		
Repo poslovi i blagajnički zapisi	356	-
Eskont menica	63,925	69,518
Obveznice	30,931	18,456
Factoring	118,081	195,867
Ostalo	312	296
Ukupno	874,029	819,692
Rashodi od kamata		
Banke i druge finansijske institucije	35,659	30,312
Privredna društva	35,262	42,817
Javna preduzeća	94,941	64,950
Stanovništvo	72,865	71,440
Javni sektor	16,001	18,098
Strana lica	327	258
Drugi komitenti	7,545	11,322
Ukupno	262,600	239,197
Dobitak po osnovu kamata	611,429	580,495

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

7. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	U hiljadama dinara	
	2021.	2020.
Prihodi od naknada i provizija		
- naknade za usluge platnog prometa (osim stanovništva)	178,514	93,827
- naknade za izdate garancije i ostala jemstva	69,380	67,879
- naknade po poslovima sa stanovništvom	28,343	18,264
- naknade po osnovu kupoprodaje deviza	261,298	
- ostale naknade za bankarske usluge	7,563	4,712
Ukupno	545,098	184,682

	U hiljadama dinara	
	2021.	2020.
Rashodi naknada i provizija		
Naknade za usluge platnog prometa:		
- u zemlji	412	2,367
- u inostranstvu	5,205	3,916
Naknade za održavanje računa kod korespodentskih banaka (a)	19,912	14,374
- naknade po osnovu kupoprodaje deviza	100,681	
Ostale naknade i provizije (b)	122,827	41,002
Ukupno	249,037	61,659
Dobitak po osnovu naknada i provizija	296,061	123,023

Ostale naknade i provizije se odnose na naknade prema bankama za usluge deviznog platnog prometa. Značajno povećanje rashoda na ovim pozicijama posledica je značajnog povećanja obima platnog prometa, a što je kompenzirano porastom prihoda od naknada za usluge platnog prometa.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

8. NETO DOBITAK/GUBITAK PO OSNOVU PROMENE FER VREDNOSTI FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA

	U hiljadama dinara	
	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
Prihodi od promene fer vrednosti - SWAP	6,479	91
Rashodi od promene fer vrednosti - SWAP	<u>(3,753)</u>	<u>(3,268)</u>
Ukupno	<u>2,726</u>	<u>(3,177)</u>

9. NETO PRIHODI / (RASHODI) OD KURSNIH RAZLIKA I EFEKATA UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE

	U hiljadama dinara	
	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
Prihodi od kursnih razlika	431,663	340,502
Prihodi od efekata ugovorene valutne klauzule	1,350	3,271
Rashodi od kursnih razlika	(456,217)	(306,933)
Rashodi i efekata ugovorene valutne klauzule	<u>(1,566)</u>	<u>(3,573)</u>
Neto (rashodi) / prihodi od kursnih razlika	<u>(24,770)</u>	<u>33,268</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

10. NETO PRIHODI PO OSNOVU UMANJENJA OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTAVA KOJA SE NE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA

a) Knjiženja na teret rezultata

	U hiljadama dinara	
	2021.	2020.
Rashodi indirektnih otpisa plasmana i rezervisanja		
Rashodi indirektnih otpisa plasmana bilansnih pozicija:		
- gotovina i sredstva kod centralne banke	153	219
- hartije od vrednosti	4,132	8,258
- krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	61,548	23,932
- krediti i potraživanja od komitenata	631,472	677,173
- ostala sredstva	9,474	9,650
- hov po fer kroz ostali rezultat preko rev.rezervi	769	1,111
	707,547	720,343
Rashodi rezervisanja za vanbilansne pozicije	33,102	31,040
Rashodi otpisa neneplativih potraživanja	42	-
Ukupno	740,691	751,383
Prihodi od ukidanja indirektnih otpisa plasmana i rezervisanja		
Prihodi od ukidanja indirektnih otpisa plasmana bilansnih pozicija:		
- gotovina i sredstva kod centralne banke	243	133
- hartije od vrednosti	5,550	8,650
- krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	58,142	26,016
- krediti i potraživanja od komitenata	467,857	615,546
- ostala sredstva	9,191	7,011
- hov po fer kroz ostali rezultat preko rev.rezervi	162	-
	541,145	657,356
Prihodi od ukidanja rezervisanja za vanbilansne pozicije	29,628	37,226
Prihodi od otpisa nenaplativih potraživanja	13,878	6,978
Ukupno	584,611	701,560
Neto rashodi po osnovu indirektnih otpisa plasmana i rezervisanja	156,080	(49,823)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

10. NETO PRIHODI PO OSNOVU UMANJENJA OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTAVA KOJA SE NE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA (Nastavak)

b) Promene na računima ispravke vrednosti po osnovu obezvređenja finansijskih plasmana i rizične vanbilansne aktive

	Gotovina i sredstva kod centralne banke (Napomena 17)	Hartije od vrednosti (Napomena 18)	Kredit i potraživanja od banaka i drugih. fin. organizacija (Napomena 19)	Kredit i potraživanja od komitenata (Napomena 20)	Ostala sredstva (Napomena 24)	HOV po fer kroz ostali rezultat preko rev.rezervi (Napomena 18)	Vanbilansna aktiva (Napomena 30)	Ukupno
Stanje na dan 1. januar 2020. godine	60	5,664	9,555	268,178	702	-	21,663	305,822
Obezvređenje i rezervisanja u toku perioda (Napomena 10(a))	219	8,258	23,932	677,173	9,650	1,111	31,040	752,663
Kursne razlike		(447)	(30)	(1,731)	(1)			(2,209)
Umanjenje obezvređenja i ukidanje rezervisanja (Napomena 10(a))	(133)	(8,650)	(26,016)	(615,546)	(7,011)		(37,226)	(694,594)
Ostalo	-	-	-	-	-		1,268	1,268
Stanje na dan 31. decembra 2020. godine.	146	4,825	7,441	328,074	3,340	1,111	16,745	361,682
Obezvređenje i rezervisanja u toku perioda (Napomena 10(a))	153	4,132	61,548	631,472	9,474	769	33,102	740,649
Kursne razlike	-	388	139	842	(7)	-	-	1,362
Umanjenje obezvređenja i ukidanje rezervisanja (Napomena 10(a))	(243)	(5,550)	(58,142)	(467,857)	(9,191)	(169)	(29,628)	(570,773)
Ostala preknjizavanja				(533)				(533)
Prenosenje u vanbilansnu evidenciju	-	-	-	(31,777)	-	-	-	(31,777)
Stanje na dan 31. decembra 2021. godine	56	3,794	10,987	460,220	3,616	1,718	20,219	500,610

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

11. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

	U hiljadama dinara	
	2021.	2020.
Prihodi od zakupnina	17,602	11,204
Prihodi od dividende	47	43
Ostali prihodi	4,602	2,641
Ukupno	22,251	13,888

12. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

	U hiljadama dinara	
	2021.	2020.
Troškovi neto zarada i naknada	(239,772)	(210,115)
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade	(91,763)	(78,305)
Ostali lični troškovi	(26,471)	(25,370)
Neto prihodi/rashodi rezervisanja za penzije i dr. rezervisanja za zaposlene (Napomena 27)	10,575	(2,862)
Ukupno	(347,431)	(316,652)

13. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

	U hiljadama dinara	
	2021.	2020.
Troškovi amortizacije:		
- osnovnih sredstava (Napomena 22)	36,654	27,056
- imovina sa pravom korišćenja - nekretnine i ostala oprema uzeta u lizing (Napomena 22)	7,551	6,927
- nematerijalne imovine (Napomena 22)	5,756	6,796
Ukupno	49,961	40,779

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

14. OSTALI PRIHODI

	U hiljadama dinara	
	2021.	2020.
Prihodi od smanjenja obaveza	1,986	1,063
Prihodi od promene vrednosti investicionih nekretnina (Napomena 22)	3,330	2,121
Ostali prihodi	2,768	907
Ukupno	8,084	4,091

15. OSTALI RASHODI

	U hiljadama dinara	
	2021.	2020.
Troškovi indirektnih poreza i doprinosa	70,069	67,305
Proizvodne usluge	88,550	95,864
Ostali nematerijalni troškovi	75,234	77,123
Sponzorstvo, humanitarna pomoć i donacije	855	6,213
Materijal i energija	29,563	28,514
Troškovi reprezentacije	5,995	2,907
Premije osiguranja	31,831	25,612
Troškovi revizije	3,443	2,752
Ostali rashodi	46,266	18,648
Ukupno	351,806	324,838

Ugovorena naknada za reviziju finansijskih izveštaja za 2021. godinu iznosi 23.800 EUR u dinarskoj protivvrednosti uvećana za pripadajući PDV.

16. POREZ NA DOBITAK

a) Komponente poreza na dobitak

Ukupan poreski rashod sastoji se od sledećih poreza:

	U hiljadama dinara	
	2021.	2020.
Tekući porez	-	-
Odložen poreski (prihod) / rashod	1,091	(7,857)
Ukupno	1,091	7,857

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

16. POREZ NA DOBITAK (Nastavak)

b) Usaglašavanje iznosa tekućeg poreza i proizvoda dobitka pre oporezivanja i propisane poreske stope

	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
Dobitak pre oporezivanja	10,516	20,020
Efekti na odložene poreske prihode/rashode kroz bilans uspeha	(5,084)	3,813
Efekti na rashode koji se priznaju u poreskom bilansu	(16,946)	(3,332)
Efekti na rashode koji se ne priznaju u poreskom bilansu	6,144	15,770
Efekti na prihod od kamata po osnovu dužničkih HOV čiji je izdavalac RS, NBS ili lok.samouprava	(22,997)	(8,648)
Efekti na prihode koji umanjuju poresku osnovicu	(4,198)	(13,288)
Efekti po osnovu dividendi	(47)	(43)
Poreska osnovica	(32,611)	14,292
Porez na dobit	-	-
Umanjenje po osnovu poreskog gubitka iz ranijih godina	-	(14,292)
Obračunati porez	-	-
<i>Efektivna stopa poreza na dobitak</i>	<i>0.00%</i>	<i>0.00%</i>

d) Promene na odloženim poreskim sredstvima u toku godine

	U hiljadama dinara	
	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
Stanje na dan 1. januara	120,797	119,503
Efekat privremenih razlika evidentiran u korist/(na teret) bilansa uspeha	(1,091)	7,857
Efekat privremenih razlika evidentiran u okviru bilansa stanja	-	(6,563)
Stanje na dan 31. decembra	119,706	120,797

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

17. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE

	U hiljadama dinara	
	31.12.2021.	31.12.2020.
Gotovina i sredstva kod centralne banke		
Tekući račun	502,412	1,003,628
Blagajna:		
- u dinarima	1,149,471	558,057
- u stranoj valuti	3,056,114	1,668,746
Depoziti viškova likvidnih sredstava kod NBS	2,830,000	5,500,000
Obavezna rezerva u stranoj valuti	336,609	296,494
Razgraničena potraživanja za kamatu od NBS	292	61
Gotovina i sredstva kod centralne banke bruto	7,874,898	9,026,986
Minus Ispravka vrednosti (Napomena 10b)	(56)	(146)
Stanje na dan 31. decembra	7,874,842	9,026,840

Obavezna dinarska rezerva predstavlja minimalnu rezervu u dinarima izdvojenu u skladu sa Odlukom o obaveznoj rezervi banaka kod Narodne banke Srbije ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 3/2011, 31/2012, 57/2012, 78/2012, 87/2012, 107/2012, 62/2013, 125/2014, 135/2014 i 4/2015, 78/2015, 102/2015 i 76/2018).

Banka je dužna da obračunava i izdvaja obaveznu dinarsku rezervu po propisanim stopama na dinarsku osnovicu koju čini prosečno dnevno knjigovodstveno stanje dinarskih obaveza (osim obaveza indeksiranih valutnom klauzulom) u prethodnom kalendarskom mesecu na svoj tekući račun. Obaveznu dinarsku rezervu Banka obračunava na obaveze po dinarskim depozitima, kreditima i hartijama od vrednosti, kao i na druge dinarske obaveze, osim dinarskih depozita primljenih po poslovima koje Banka obavlja u ime i za račun trećih lica, a koji ne prelaze iznose plasmana koje je Banka dala iz tih depozita i na obaveze po deviznim depozitima, kreditima i hov i za druge devizne obaveze, kao i na depozite, kredite i druga devizna sredstva primljena iz inostranstva po poslovima koje banka obavlja u ime i za račun trećih lica.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

17. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE (Nastavak)

Izuzetno od ovoga, Banka obavezu rezervu ne obračunava na: iznos obaveza prema Narodnoj banci Srbije; obaveze prema bankama koje izdvajaju obavezu rezervu kod Narodne banke Srbije; subordinirane obaveze koje su uključene u obračun dopunskog kapitala banke u skladu sa odlukom Narodne banke Srbije kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke; dinarske i devizne obaveze po osnovu sredstava koje banke primaju od međunarodnih finansijskih organizacija, vlada i finansijskih institucija čiji su osnivači strane države, odnosno međunarodne finansijske organizacije i to posredstvom države kao glavnog dužnika, odnosno vlasnika tih sredstava ili neposredno uz uslov da se pri replasiranju tih sredstava poštuju dogovoreni principi kod utvrđivanja kamatnih marži. Radi očuvanja i jačanja stabilnosti finansijskog sistema Republike Srbije, Izvršni odbor Narodne banke Srbije može da odluči da banka u određenom periodu ne obračunava obavezu rezervu na ukupne obaveze ili na deo obaveza, i to naročito u slučaju restrukturiranja banke u skladu sa zakonom kojim se uređuju banke i/ili kada se oceni da banka ima probleme s likvidnošću.

Obavezu dinarsku rezervu Banka obračunava po stopi od:

- 5% na deo dinarske osnovice koju čine obaveze sa ugovorenim ročnošću do 2 godine, odnosno do 730 dana (2020. godine 5%); i
- po stopi od 0% na deo dinarske osnovice koju čine obaveze sa ugovorenim ročnošću preko 2 godine, odnosno preko 730 dana (2020. godine 0%).

Obračunatu dinarsku obavezu rezervu čini zbir:

- obračunate obavezne rezerve u dinarima;
- 38% dinarske protivvrednosti obračunate obavezne rezerve u evrima - na deo devizne osnovice koju čine obaveze sa ugovorenim ročnošću do 2 godine, odnosno do 730 dana (2020. godine 38%); i
- 30% dinarske protivvrednosti obračunate obavezne rezerve u evrima - na deo devizne osnovice koju čine obaveze sa ugovorenim ročnošću preko 2 godine, odnosno preko 730 dana (2020. godine 30%).

Dinarska protivvrednost obračunate obavezne rezerve u evrima utvrđuje se primenom zvaničnog srednjeg kursa RSD koji važi na dan obračuna obavezne rezerve, tj. 17-tog u mesecu. Obavezu rezervu Banka obračunava 17-tog u mesecu, i tako obračunata obavezna rezerva važi za obračunski period od 18-tog u mesecu do 17-tog u narednom mesecu. Banka je dužna da u obračunskom periodu održava prosečno dnevno stanje izdvojene dinarske obavezne rezerve u visini obračunate dinarske obavezne rezerve. Na dan 31. decembra 2021. godine obračunata obavezna rezerva u dinarima iznosila je 1,410,059 hiljada dinara (31. decembar 2020. godine 999,728 hiljada dinara) i bila je usklađena sa navedenom Odlukom Narodne banke Srbije.

Kamatna stopa na iznos ostvarenog prosečnog dnevnog stanja izdvojene dinarske obavezne rezerve u toku 2021. godine kretala se u visini od 0.10% na godišnjem nivou (2020 godine od 0.10% do 0.75% godišnje).

Banka nije koristila navedena sredstva rezerve u svrhe održanja likvidnosti u toku 2021. godine.

U skladu sa Odlukom o obaveznoj rezervi banaka kod Narodne banke Srbije ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 3/2011, 31/2012, 57/2012, 78/2012, 87/2012, 107/2012, 62/2013, 125/2014, 135/2014, 4/2015, 78/2015, 102/2015 i 76/2018), Banka obračunava i izdvaja obavezu deviznu rezervu po propisanim stopama na deviznu osnovicu koju čini prosečno dnevno knjigovodstveno stanje deviznih obaveza i prosečno dnevno knjigovodstveno stanje dinarskih obaveza indeksiranih deviznom klauzulom u prethodnom kalendarskom mesecu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

17. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE (Nastavak)

Obaveznu deviznu rezervu Banka obračunava na obaveze po deviznim depozitima, kreditima i hartijama od vrednosti, na druge devizne obaveze, kao i na depozite, kredite i druga devizna sredstva primljena iz inostranstva po poslovima koje Banka obavlja u ime i za račun trećih lica.

Obaveznu deviznu rezervu Banka obračunava po stopi od:

- 20% na deo devizne osnovice koju čine obaveze sa ugovorenim ročnošću do 2 godine, odnosno do 730 dana, a, izuzetno po stopi od 100% na deo devizne osnovice koju čine dinarske obaveze indeksirane deviznom klauzulom sa ugovorenim ročnošću do 2 godine, odnosno do 730 dana (2020.godine 20%)
- po stopi od 13% na deo devizne osnovice koju čine obaveze sa ugovorenim ročnošću preko 2 godine, odnosno preko 730 dana, a izuzetno po stopi od 100% na deo devizne osnovice koju čine dinarske obaveze indeksirane deviznom klauzulom sa ugovorenim ročnošću preko 2 godine, odnosno preko 730 dana (2020. godine 13%).

Obračunatu deviznu obaveznu rezervu čini zbir:

- 62% obračunate obavezne rezerve u evrima - na deo devizne osnovice koju čine obaveze sa ugovorenim ročnošću do 2 godine, odnosno do 730 dana (2020. godine 62% i
- 70% obračunate obavezne rezerve u evrima - na deo devizne osnovice koju čine obaveze sa ugovorenim ročnošću preko 2 godine, odnosno preko 730 dana (2020. godine 70%).

Obračunatu deviznu obaveznu rezervu Banka izdvaja u evrima na devizne račune Narodne banke Srbije. Izuzetno od ovoga, banke kod kojih bi, zbog izdvajanja devizne obavezne rezerve u evrima, pokazatelj deviznog rizika odstupao od onog koji je propisan Odlukom Narodne banke Srbije kojom se uređuje upravljanje rizicima, mogu deviznu obaveznu rezervu izdvajati i u SAD dolarima. Prosečno dnevno stanje devizne obavezne rezerve izdvojene u SAD dolarima preračunava se u evre primenom zvaničnog srednjeg kursa RSD koji važi na dan obračuna obavezne rezerve, odnosno 17-tog u mesecu. Obaveznu rezervu Banka obračunava 17-tog u mesecu, i tako obračunata obavezna rezerva važi za obračunski period od 18-tog u mesecu do 17-tog u narednom mesecu. Obračunatu deviznu obaveznu rezervu koja je na dan 31. decembra 2021. godine iznosila 9,506 hiljada evra (31. decembar 2020. godine: 7,240 hiljada evra), Banka izdvaja u evrima na devizne račune Narodne banke Srbije.

Banka je dužna da u obračunskom periodu održava prosečno dnevno stanje izdvojene devizne obavezne rezerve u visini obračunate devizne obavezne rezerve. Za izračunavanje prosečnog dnevnog stanja izdvojene (dinarske i devizne) obavezne rezerve uzimaju se u obzir svi dani u obračunskom periodu. Na iznos ostvarenog prosečnog stanja izdvojene devizne rezerve Narodna banka Srbije ne plaća kamatu. Na dan 31. decembra 2021. godine devizna obavezna rezerva Banke u stranoj valuti bila je usklađena sa navedenom Odlukom Narodne banke Srbije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

17. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE (Nastavak)

Kamatna stopa na viškove likvidnih sredstava plasiranih kod Narodne banke Srbije se u toku 2021. godine kretala od 0,10% na godišnjem nivou.

Pregled gotovine i gotovinskih ekvivalenata koji su iskazani u izveštaju o tokovima gotovine dat je u sledećoj tabeli:

	<u>31.12.2021.</u>	<u>31.12.2020.</u>
U dinarima		
Tekući i žiro računi	502,412	1,003,628
Gotovina u blagajni	1,149,471	558,057
	<u>1,651,883</u>	<u>1,561,685</u>
U stranoj valuti		
Devizni računi	3,189,422	1,227,917
Gotovina u blagajni	3,056,114	1,668,746
	<u>6,245,536</u>	<u>2,896,663</u>
Ukupna gotovina	<u>7,897,419</u>	<u>4,458,348</u>
Minus Ispravka vrednosti din i deviznih računa	<u>(7,070)</u>	-
Stanje na dan 31. decembra	<u><u>7,890,349</u></u>	<u><u>4,458,348</u></u>

18. HARTIJE OD VREDNOSTI

	<u>31.12.2021.</u>	<u>U hiljadama dinara 31.12.2020.</u>
U dinarima:		
HOV po fer vrednosti kroz BU	50,176	162
HOV po fer vrednosti kroz ostali rezultat - vlasničke hartije od vrednosti	-	5,339
HOV po fer vrednosti kroz ostali rezultat - dužničke hartije od vrednosti:		
- obveznice Republike Srbije	830,742	510,877
	<u>880,918</u>	<u>516,378</u>
U stranoj valuti:		
HOV koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti:		
- Obveznice Republike Irak	143,329	152,172
- Državni zapisi RS	113,650	113,649
	<u>256,979</u>	<u>265,821</u>
Ukupno bruto	<u>1,137,897</u>	<u>782,199</u>
Minus: Ispravka vrednosti (Napomena 10b)	<u>(3,794)</u>	<u>(4,825)</u>
Stanje na dan	<u><u>1,134,103</u></u>	<u><u>777,374</u></u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

19. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA

	U hiljadama dinara	
	31.12.2021.	31.12.2020.
Plasmani u dinarima:		
Kreditni domaćim bankama i ostalim finansijskim organizacijama	578,386	574,875
Plasmani po repo transakcijama	5,000,000	-
Potraživanja za obračunatu kamatu	1,956	2,018
Razgraničena potraživanja za kamatu	7	7
Razgraničeni prihodi od naknada	(894)	(2,223)
Namenski depozit kod domaćih banaka	9,413	6,717
Ukupno	5,588,868	581,394
Plasmani u stranoj valuti:		
Devizni računi kod ino banaka	2,817,879	1,220,692
Namenski devizni račun - VISA card	7,801	7,225
Devizni računi kod NBS	363,742	-
Dati depoziti domaćim bankama	293,818	4,704
Namenski obavezni depozit - CRHoV	4,703	-
Ukupno	3,487,943	1,232,621
Plasmani, bruto	9,076,811	1,814,015
<i>Minus: Ispravka vrednosti (Napomena 10b)</i>	(10,987)	(7,441)
Stanje na dan 31. decembra	9,065,824	1,806,574

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

20. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA

	U hiljadama dinara	
	31. 12. 2021.	31. 12. 2020.
U dinarima:		
Javna preduzeća	1,741,347	567,652
Privredna društva	10,445,139	7,814,833
Stanovništvo	865,264	668,053
Javni sektor	81,721	94,340
Ostalo	55,716	222,697
	13,189,187	9,367,575
U stranoj valuti:		
Privredna društva	325,283	372,666
Stanovništvo	2,349	3,183
Strana lica	29,396	47,832
	357,028	423,681
Obračunata kamata u dinarima	73,349	151,120
Obračunata naknada u dinarima	2,603	1,205
Obračunata kamata u stranoj valuti	7,999	3,594
Razgraničena potraživanja za kamatu u dinarima	174,557	213,515
Razgraničena potraživanja za kamatu u stranoj valuti	12,253	21,130
Razgraničeni prihodi za naknadu u dinarima	(63,421)	(42,462)
Kredit i potraživanja od komitenata, bruto	13,753,555	10,139,358
<i>Minus: Ispravka vrednosti (Napomena 10b)</i>	(460,220)	(328,074)
Stanje na dan 31. decembra	13,293,335	9,811,284

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

20. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (Nastavak)

	31.12.2021.			U hiljadama dinara 31.12.2020.		
	Kratkoročni plasmani	Dugoročni plasmani	Ukupno	Kratkoročni plasmani	Dugoročni plasmani	Ukupno
U dinarima						
Kredit:						
- privrednim društvima	3,080,504	7,208,219	10,288,723	2,180,396	5,004,000	7,184,396
- javnim preduzećima	1,207,505	608,604	1,816,109	577,085	38,625	615,710
- drugim komitentima	303	110	413	21,433	235	21,668
- stanovništvu	22,703	891,002	913,705	189,917	695,952	885,869
- javni sektor	80,607	-	80,607	86,428	-	86,428
Dospela potraživanja	276,938	-	276,938	896,882	-	896,882
Ukupno	4,668,560	8,707,935	13,376,495	3,952,141	5,738,812	9,690,953
U stranoj valuti						
Kredit:						
- privrednim društvima	6,001	324,250	330,251	14,623	364,675	379,298
- stanovništvo	1	2,235	2,236	20	3,000	3,020
- strana lica	3,579	29,395	32,974	51,867	-	51,867
- javni sektor	2,452	-	2,452	11,768	-	11,768
Dospela potraživanja	9,147	-	9,147	2,452	-	2,452
Ukupno	21,180	355,880	377,060	80,730	367,675	448,405
Plasmani klijentima, bruto	4,689,740	9,063,815	13,753,555	4,032,871	6,106,487	10,139,358
Minus:						
Ispravka vrednosti	(155,247)	(304,973)	(460,220)	(150,724)	(177,350)	(328,074)
Stanje na dan 31. decembra	4,534,493	8,758,842	13,293,335	3,882,147	5,929,137	9,811,284

Kratkoročni krediti pravnim licima odobravani su uz fiksnu kamatnu stopu koja se kretala u rasponu od 4.50% do 10.00% na godišnjem nivou na dinarske kredite, odnosno od 3.49% do 8% na kredite u stranoj valuti i kredite indeksirane valutnom klauzulom.

Dugoročni krediti pravnim licima odobravani su za finansiranje investicionih projekata, nabavku osnovnih sredstava i trajnih obrtnih sredstava na period do 5 godina, uz fiksne kamatne stope od 2.75% do 14.00% na godišnjem nivou.

Gotovinski krediti stanovništvu odobravaju se na period od 6 do 71 meseca a kamatna stopa se kreće u rasponu od 4.99% do 14.00%. Gotovinski krediti stanovništvu sa 100% depozitom odobravaju se po kamatnoj stopi od 3.49% na godišnjem nivou i periodom otplate do 71 meseca. Kamatna stopa na dozvoljena prekoračenja na računima građana iznosi od 19.00% do 26.00% godišnje, odnosno veća je od redovne kamate ili zakonske zatezne kamate na nedozvoljeni minusni saldo na tekućim računima građana.

Dugoročni krediti stanovništvu odobravani su za kupovinu automobila, rešavanje stambenih potreba, nabavku trajnih potrošnih dobara. Kamatna stopa za auto kredite je bila u rasponu od 5,50% do 7,50% godišnje, a kamatna stopa za stambene kredite je bila u rasponu od 4,99% do 7,99% godišnje.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

20. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (Nastavak)

a) Ročnost dospeća plasmana komitentima

Ročnost dospeća plasmana komitentima prikazanih u bruto iznosu, prema inicijalnom roku dospeća, sa stanjem na dan 31. decembra 2021. i 2020. godine, je sledeća:

	U hiljadama dinara	
	<u>31.12.2021.</u>	<u>31.12.2020.</u>
Dospela potraživanja	286,098	908,650
Do 30 dana	1,116,967	547,702
Od 1 do 3 meseca	598,604	652,449
Od 3 do 12 meseci	2,250,451	1,475,666
Preko 1 godine	<u>9,501,435</u>	<u>6,554,891</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>13,753,555</u>	<u>10,139,358</u>

b) Ročnost dospelih potraživanja od komitenata

Struktura dospelih potraživanja prikazana je kako sledi:

	U hiljadama dinara	
	<u>31.12.2021.</u>	<u>31.12.2020.</u>
Dospela potraživanja		
Do 3 meseca	133,440	726,072
Od 3 do 6 meseci	4,207	22,025
Od 6 do 12 meseci	23,803	27,719
Preko 1 godine	<u>124,648</u>	<u>132,834</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>286,098</u>	<u>908,650</u>

c) Koncentracija plasmana komitentima

Koncentracija kredita i potraživanja od komitenata Banke, prikazanih u bruto iznosu na dan 31. decembra 2021. i 2020. i značajna je kod sledećih delatnosti:

	U hiljadama dinara	
	<u>31.12.2021.</u>	<u>31.12.2020.</u>
U dinarima:		
Građevinarstvo	5,737,541	4,232,810
Prerađivačka industrija	2,666,317	1,689,035
Strana pravna lica	32,990	51,867
Stanovništvo	875,106	681,084
Trgovina	1,693,006	1,271,439
Ostali	<u>2,748,595</u>	<u>2,213,123</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>13,753,555</u>	<u>10,139,358</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

21. INVESTICIJE U ZAVISNA DRUŠTVA

	U hiljadama dinara	
	31.12.2021.	31.12.2020.
U dinarima:		
- Fondacija Dečje srce, Beograd	114	114
	<u>114</u>	<u>114</u>
Minus: Ispravka vrednosti (Napomena 10b)	-	-
Stanje na dan 31. decembra	<u>114</u>	<u>114</u>

22. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I I NEMATERIJALNA IMOVINA

	U hiljadama dinara					
	Građevinski objekti	Oprema i ostala osnovna sredstva	Osnovna sredstva uzeta u lizing	Zemljište	Ukupno	Nematerijalna imovina
NABAVNA VREDNOST						
Stanje 1. januara 2020. godine	882,753	292,277	20,759	504,017	1,699,806	70,302
Povećanja	93,147	37,956	11,605	-	142,708	3,406
Usklađivanje fer vrednosti	(58,828)	-	-	15,061	(43,767)	-
Otuđivanje i rashodovanje	-	(24,299)	(1,810)	-	(26,109)	(1,083)
Stanje 31. decembra 2020. godine	<u>917,073</u>	<u>305,934</u>	<u>30,554</u>	<u>519,078</u>	<u>1,772,638</u>	<u>72,625</u>
Povećanja	-	36,276	289	-	36,565	15,395
Prenos na investicione nekretnine	(44,630)	-	-	-	(44,630)	-
Otuđivanje i rashodovanje	-	(36,505)	-	-	(36,505)	(9,894)
Stanje 31. decembra 2021. godine	<u>872,443</u>	<u>305,705</u>	<u>30,843</u>	<u>519,078</u>	<u>1,728,068</u>	<u>78,129</u>
AKUMULIRANA ISPRAVKA VREDNOSTI						
Stanje 1. januara 2020. godine	118,863	292,932	4,930	-	363,725	47,302
Amortizacija (Napomena 13)	13,314	13,942	6,927	-	33,983	6,796
Otuđivanje i rashodovanje	-	(24,296)	(1,810)	-	(26,106)	(1,084)
Stanje 31. decembra 2020. godine	<u>131,977</u>	<u>229,578</u>	<u>10,047</u>	<u>-</u>	<u>371,602</u>	<u>52,914</u>
Amortizacija (Napomena 13)	(13,533)	22,933	7,551	-	44,016	5,756
Otuđivanje i rashodovanje	-	(36,272)	-	-	(36,272)	(9,894)
Stanje 31. decembra 2021. godine	<u>145,510</u>	<u>216,238</u>	<u>17,598</u>	<u>-</u>	<u>379,346</u>	<u>48,776</u>
Neotpisana vrednost na dan:						
- 31. decembra 2021. godine	<u>726,933</u>	<u>89,466</u>	<u>13,245</u>	<u>519,078</u>	<u>1,348,722</u>	<u>29,353</u>
- 31. decembra 2020. godine	<u>785,096</u>	<u>76,356</u>	<u>20,506</u>	<u>519,078</u>	<u>1,401,036</u>	<u>19,710</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

22. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I NEMATERIJALNA IMOVINA (Nastavak)

Na dan 31. decembra 2021. godine, Banka nema građevinske objekte pod hipotekom uknjižene radi obezbeđenja otplate kredita ili izmirenja drugih finansijskih obaveza.

Banka je angažovala ovlašćenu procenteljsku kuću da izvrši procenu fer vrednosti zemljišta, građevinskih objekata i investicionih nekretnina na dan 31. decembra 2020. godine i proknjižila efekte u skladu sa istom.

Da su građevinski objekti iskazani po nabavnoj vrednosti, na dan 31. decembra 2021. godine njihova neotpisana vrednost iznosila bi 470,159 hiljada dinara (nerevalorizovana nabavna vrednost iznosi 723,918 hiljada dinara).

Koristeći eksterne i interne izvore informacija u skladu sa MRS 36 "Umanjenje vrednosti imovine" u cilju analize da li postoje indikacije da je neko sredstvo obezvređeno, rukovodstvo Banke smatra da na dan 31. decembra 2021. godine ne postoje indikacije da je vrednost osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja obezvređena.

Na dan 31. decembra 2020. godine nabavna vrednost osnovnih sredstava čija je sadašnja vrednost jednaka nuli iznosi 233,351 hiljada dinara. Banka i dalje koristi navedena sredstva.

Imovina sa pravom korišćenja se odnosi na zakup poslovnog prostora i na dan 31. decembra 2021. godine iznosi RSD 13,145 (31. decembra 2020. godine RSD 20,506 hiljada). Ugovori o lizingu nekretnina su zaključeni uglavnom na period od 5 godina uz mogućnost produženja za novih 5 godina. Banka ima određen broj automobila uzetih na lizing na period od 4 godine.

23. INVESTICIONE NEKRETNINE

	U hiljadama dinara	
	31.12.2021.	31.12.2020.
Investiciona nekretnina (poslovni objekat)	222,529	177,899
Investiciona nekretnina (stambena nepokretnost)	39,741	36,763
Stanje na dan 31. decembra	262,270	214,662

Banka je izvršila preknjižavanje dela vrednosti poslovne zgrade po osnovu davanja u zakup na poziciju investicione nekretnine. Ukupna površina koja je data u zakup je 1107.07 m² (u 2020. godini 874.07 m²).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

24. OSTALA SREDSTVA

	U hiljadama dinara	
	31.12.2021.	31.12.2020.
U dinarima:		
Dati avansi u dinarima	1,808	3,868
Potraživanja za unapred plaćene poreze	118	123
Potraživanja po osnovu prodaje sredstava obezbeđenja	0	3,821
Zalihe	574	219
Sitan inventar u upotrebi	3,075	3,292
Sredstva stečena naplatom potraživanja	44,099	46,568
Razgraničeni unapred plaćeni troškovi	17,813	16,050
Ostale investicije	302	302
Ostala potraživanja u dinarima	19,423	11,653
	87,212	85,896
U stranoj valuti:		
Privredna društva	-	-
Stanovništvo	-	-
Ostala potraživanja u valuti	141,142	491,377
	141,142	491,377
Ostala sredstva, bruto	228,354	577,273
<i>Minus: Ispravka vrednosti zaliha</i>	(3,075)	(3,292)
<i>Minus: Ispravka vrednosti (Napomena 10b)</i>	(3,639)	(3,340)
Ukupno	(6,714)	(6,632)
Stanje na dan 31. decembra	221,640	570,641

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

25. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA BANKAMA I DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCII

	31.12.2021.			31.12.2020.		
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno
U hiljadama dinara						
U dinarima						
Osiguravajuća društva	612,826	-	612,826	516,228	-	516,228
Domaće banke	-	-	-	-	-	-
Ostale usluge kreditiranja i finansiranja	958,143	-	958,143	926,366	-	926,366
Ukupno	1,570,969	-	1,570,969	1,442,594	-	1,442,594
U stranoj valuti						
Strane banke	29,833	-	29,833	45,847	-	45,847
Domaće banke	-	-	-	237,170	-	237,170
Ostale finansijske organizacije	90,479	-	90,479	11,112	-	11,112
Ukupno	120,312	-	120,312	294,129	-	294,129
Stanje na dan 31. decembra	1,691,281	-	1,691,281	1,736,723	-	1,736,723

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

25. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA BANKAMA I DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCII (Nastavak)

	U hiljadama dinara	
	<u>31.12.2021.</u>	<u>31.12.2020.</u>
Transakcioni depoziti		
Transakcioni depoziti u dinarima	253,385	30,794
Transakcioni računi stranoj valuti	120,284	56,958
Ostali depoziti		
Ostali depoziti u dinarima	1,313,990	1,407,075
Ostali depoziti u stranoj valuti	1	235,161
Obaveze za obračunatu kamatu		
Kamata u dinarima	1,215	1,085
Kamata u stranoj valuti	27	-
Razgraničena kamata u dinarima	2,379	3,639
Razgraničena kamata u stranoj valuti	-	2,011
Stanje na dan 31. decembra	<u>1,691,281</u>	<u>1,736,723</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

26. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA

	31.12.2021.			U hiljadama dinara 31.12.2020.		
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno
U dinarima						
Javna preduzeća	6,051,991	13,950	6,065,941	3,171,770	1,934	3,173,704
Privredna društva	3,366,830	95,082	3,461,912	4,398,956	78,559	4,477,515
Stanovništvo	975,086	214,199	1,268,322	1,116,592	149,490	1,266,082
Javni sektor	937,698	-	937,698	582,275	10,000	592,275
Drugi komitenti	7,688,392	-	7,609,354	795,991	36,588	832,579
Ukupno	19,019,997	323,230	19,343,227	10,065,585	276,570	10,342,155
U stranoj valuti						
Javna preduzeća	1,300,256	-	1,300,256	68,245	-	68,245
Privredna društva	374,488	188,628	563,116	1,144,177	342,285	1,486,462
Stanovništvo	2,463,902	1,771,658	4,235,560	2,152,691	1,690,076	3,842,767
Drugi komitenti	1,528,390	52,651	1,581,041	1,091,114	18,199	1,109,313
Ukupno	5,667,036	2,012,937	7,679,973	4,456,227	2,050,560	6,506,787
Stanje na dan 31. decembra	24,687,033	2,336,167	27,023,200	14,521,812	2,327,130	16,848,942

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

26. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA (Nastavak)

Na transakcione depozite u dinarima pravnih lica Banka plaća kamatu u rasponu od 0.2% do 3.20% na godišnjem nivou u zavisnosti od visine prosečnog stanja na računu. Na transakcione depozite pravnih lica u stranoj valuti Banka je plaćala kamatu od 0.10%. Na transakcione depozite stanovništva u dinarima Banka plaća kamatu po stopi od 0% godišnje, odnosno od 0% godišnje za depozite u stranoj valuti.

Na oročene depozite pravnih lica u dinarima Banka plaća kamatu u rasponu 0.30%-3.35% na godišnjem nivou, u zavisnosti od perioda oročavanja sredstava. Na kratkoročne depozite oročene u stranoj valuti Banka je plaćala kamatu od 0.3% do 1.80%. Na dugoročne depozite pravnih lica u EUR Banka je plaćala kamatu od 1.80% do 2.30% na godišnjem nivou. U 2021. godini nije bilo oročenih dinarskih depozita sa deviznom klauzulom.

Kamatna stopa na kratkoročne oročene depozite stanovništva u dinarima iznosila je od 1.00% do 3.50% godišnje. Kamatna stopa na kratkoročne depozite stanovništva u stranoj valuti se kretala u rasponu od 0.01% do 1.60% na godišnjem nivou, u zavisnosti od perioda oročavanja i valute.

Struktura depozita i ostalih obaveza prema drugim komitentima prikazana je u sledećoj tabeli:

	U hiljadama dinara	
	31.12.2021.	31.12.2020.
Transakcioni depoziti	15,437,697	7,230,332
Štedni depoziti	3,922,353	4,281,192
Depoziti po osnovu datih kredita	107,985	291,968
Namenski depoziti	692,565	1,021,480
Ostali depoziti	6,743,801	3,965,037
Primljeni krediti	52,651	-
Obračunata kamata	713	1,902
Razgraničena kamata	65,435	57,031
Stanje na dan 31. decembra	<u>27,023,200</u>	<u>16,848,942</u>

27. REZERVISANJA

	U hiljadama dinara	
	31.12.2021.	31.12.2020.
U dinarima:		
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnim pozicijama (a)	20,219	16,745
Rezervisanja za otpremnine za penzije i jubilarne nagrade zaposlenih (b)	14,130	25,496
Rezervisanja za sudske sporove (c)	934	1,961
Stanje na dan 31. decembra	<u>35,283</u>	<u>44,202</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

27. REZERVISANJA (Nastavak)

- a) Prema internoj politici Banke, obračun rezervisanja za rizičnu vanbilansnu aktivu vrše se po istim kriterijumima kao i obračun ispravke vrednosti za bilansnu aktivu, odnosno na pojedinačnom i kolektivnom nivou. Za potencijalne obaveze kod kojih se evidentira obezvređenje vrši se procena na pojedinačnom nivou nadoknadivog iznosa potraživanja ukoliko dođe do odliva sredstava i verovatnoće odliva sredstava. Za potencijalne obaveze kod kojih se ne očekuje odliv sredstava Banke i kod kojih se proceni da će potraživanja biti naplativa u punom iznosu Banka evidentira rezervisanje obračunato na kolektivnom nivou u skladu sa internim modelima.
- b) Rezervisanja za otpremnine za penzije za 2021. godinu formirana su na bazi izveštaja nezavisnog aktuara i ista su iskazana u iznosu sadašnje vrednosti očekivanih budućih isplata. Prilikom utvrđivanja sadašnje vrednosti očekivanih priliva korišćena je diskontna stopa od 4.15%. Navedena kamatna stopa predstavlja adekvatnu stopu u skladu sa MRS 19 “Naknade zaposlenima” u odsustvu razvijenog tržišta visokokvalitetnih korporativnih obveznica. Rezervisanje je utvrđeno na osnovu Kolektivnog ugovora Banke i pretpostavke prosečnog rasta zarada po stopi od 2% godišnje, a kao osnovica za obračun rezervisanja se koristila prosečna zarada u Republici Srbiji.

Promene na računima rezervisanja:

	U hiljadama dinara	
	<u>31.12.2021.</u>	<u>31.12.2020.</u>
Rezervisanja za rizične vanbilansne pozicije		
Stanje na dan 1. januara	16,745	21,663
Rezervisanja u toku godine	33,102	31,040
Ukidanje rezervisanja	(29,628)	(37,226)
Ostalo	-	1,268
Ukupno	<u>20,219</u>	<u>16,745</u>
Rezervisanja za otpremine i ostala rezervisanja		
Stanje na dan 1. januara	27,457	24,762
Rezervisanja u toku godine	-	5,394
Ukidanje rezervisanja u toku godine	(12,393)	(2,699)
Ukupno	<u>15,064</u>	<u>27,457</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u><u>35,283</u></u>	<u><u>44,202</u></u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

28. OSTALE OBAVEZE

	U hiljadama dinara	
	31.12.2021.	31.12.2020.
Za neizvršene isplate po naplatama u stranoj valuti	3,063	65,894
Obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	2,277	4,290
Ostale obaveze prema zaposlenima	17,401	11,076
Obaveze prema dobavljačima	8,467	13,076
Obaveze po osnovu lizinga	12,228	19,253
Obaveze za dividende	2,253	2,253
Ostale obaveze u stranoj valuti	91,085	169,441
Ostale obaveze u dinarima	134,148	528,681
Razgraničene obaveze za obračunatu kamatu	26,458	16,741
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	12,364	12,121
Stanje na dan 31. decembra	309,744	842,827

Obaveze po osnovu lizinga po osnovu zakupa nekretnina i opreme u skladu sa MSFI 16 na dan 31. decembra 2021. godine prikazane su kako sledi:

	Sadašnja vrednost	
	2021	2020
Nekretnina	3,935	5,308
Opreme	8,293	13,945
Ukupno imovina sa pravom korišćenja	12,228	19,253
Obaveze po osnovu lizinga	12,228	19,253

29. KAPITAL BANKE

Struktura kapitala Banke

	U hiljadama dinara	
	31.12.2021.	31.12.2020.
Aksijski kapital	2,912,133	2,912,133
Emisiona premija	168,164	168,164
	3,080,297	3,080,297
Revalorizacione rezerve po osnovu promene vrednosti osnovnih sredstava	705,242	705,242
Rezerve iz dobiti-statutarne	278,079	265,916
Nerealizovani gubici od promene vrednosti HoV koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	(15,699)	(21,643)
Rezerve	967,622	949,515
Dobitak	11,608	12,163
Stanje na dan 31. decembra	4,059,527	4,041,975

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

29. KAPITAL BANKE (Nastavak)

Struktura kapitala Banke (Nastavak)

U skladu sa Odlukom o osnivanju i Statutom, kapital Banke se sastoji od:

- Akcijskog kapitala i
- Rezervi Banke.

Akcijski kapital Banke na dan 31. decembra 2021. godine iznosi 2,912,133 hiljade dinara i u celini se sastoji od 288,330 obične akcije nominalne vrednosti 10,100 dinara (na dan 31. decembra 2020. godine iznosio je 2,912,133 hiljade dinara i bio je podeljen na 288,330 akcija nominalne vrednosti 10,100 dinara).

Učešće domaćih pravnih i fizičkih lica u ukupnom akcijskom kapitalu iznosi na dan 31. decembra 2021. godine 90.10%, a stranih lica 9.90% (31. decembra 2020. godine taj odnos je bio 89.61%, odnosno 10.39%).

Struktura akcionara Banke na dan 31. decembra 2021. godine je sledeća:

	2021		U hiljadama dinara 2020	
	Vrednost akcija	u %	Vrednost akcija	u %
Alta pay group doo Beograd	2,359,037	81.01%	830,473	28.52%
Ministarstvo finansija i trezora - BIH	104,555	3.59%	104,555	3.59%
Federalno ministarstvo finansija BIH	58,014	1.99%	58,014	1.99%
MIN. FIN. REP. SEV. MAKED.	50,601	1.74%	50,601	1.74%
ENERGOPROJEKT HOLDING A.D.	40,966	1.41%	40,966	1.41%
UNION BANKA DD SARAJEVO	32,138	1.10%	32,138	1.10%
OTP BANKA SRBIJA	28,472	0.98%	28,472	0.98%
ZASTAVA ORUŽJE A.D.	11,373	0.39%	11,373	0.39%
STOPANSKA BANKA AD SKOPJE	10,383	0.36%	10,383	0.36%
IPM ZMAJ A.D. ZEMUN	9,777	0.34%	9,777	0.34%
PRIVREDNA BANKA SARAJEVO DD	8,615	0.30%	8,615	0.30%
GP AUTO-SHOP DOO BEOGRAD-U STE	7,737	0.27%	7,737	0.27%
SRBIJAAUTOPUT DOO BEOGRAD	6,696	0.23%	6,696	0.23%
HOLDING PRVA ISKRA-U STEČAJU	6,494	0.22%	6,494	0.22%
MILENOVIĆ DUŠAN	6,302	0.22%	6,302	0.22%
Ostali (zbirno):	170,973	5.87%	1,699,537	58.36%
Stanje na dan 31. decembar	2,912,133	100.00%	2,912,133	100.00%

U maju 2019. godine Republika Srbija je svoje učešće u Banci od 28,52% prodala kupcu Alta pay group d.o.o. Beograd, koji je time postao pojedinačno najveći akcionar Banke. U toku 2021.godine Alta pay group je povećala učešće u kapitalu Banke, tako da na dan 31. decembra 2021. godine učešće iznosi 81.01%.

Dobitak po akciji u 2021. godini iznosio je 40 dinara (u 2020. godini 42 dinara).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

29. KAPITAL BANKE (Nastavak)

Struktura kapitala Banke (Nastavak)

Emisiona premija na dan 31. decembra 2021. godine iznosi 168,164 hiljade dinara (31. decembra 2020. godine 168,164 hiljade dinara) i predstavlja razliku između emisione vrednosti i nominalne vrednosti akcija.

Rezerve Banke na dan 31. decembra 2021. godine iznose 967,622 hiljada dinara (na dan 31. decembra 2020. godine iznosila su 949,515 hiljada dinara) i čine ih revalorizacione rezerve Banke u iznosu od 705,242 hiljade dinara (31. decembra 2020. godine 705,242 hiljade dinara), ostale rezerve u iznosu od 278,079 hiljada dinara (31. decembra 2020. godine 265,916 hiljada dinara) i nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti u iznosu od 15,699 hiljade dinara (31. decembra 2020. godine 21,643 hiljade dinara).

Nerealizovani dobiti po osnovu promene fer vrednosti HOV koje se vrednuju po FVOCI

	U hiljadama dinara	
	<u>31.12.2021.</u>	<u>31.12.2020.</u>
Nerealizovani dobiti po osnovu promene fer vrednosti vlasničkih hartija od vrednosti koje se vrednuju po FVOCI, neto	5,389	(3,281)
Ispravka vrednosti dužničkih hartija od vrednosti koje se vrednuju po FVOCI	1,717	1,111
Nerealizovani gubici po osnovu promene fer vrednosti dužničkih hartija od vrednosti koje se vrednuju po FVOCI, neto	<u>(22,805)</u>	<u>(19,473)</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>(15,699)</u>	<u>(21,643)</u>

30. VANBILANSNA EVIDENCIJA

	U hiljadama dinara	
	<u>31.12.2021.</u>	<u>31.12.2020.</u>
Poslovi u ime i za račun trećih lica (a)	171,281	158,083
Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze (b)	4,862,639	4,393,765
Derivati (d)	5,958,839	2,917,490
Primljena jemstva za obaveze	71,944,137	70,445,365
Druge vanbilansne pozicije (c)	<u>14,697,954</u>	<u>6,949,479</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>97,634,850</u>	<u>84,864,182</u>

Derivati koje banka ima u vanbilansnoj evidenciji se odnose na valutni swap.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

30. VANBILANSNA EVIDENCIJA (Nastavak)

a) Poslovi u ime i za račun trećih lica

	U hiljadama dinara	
	31.12.2021.	31.12.2020.
Plasmani po poslovima u ime i za račun preduzeća u stranoj valuti	167,870	154,523
Ostali komisioni poslovi u dinarima	3,411	3,560
Stanje na dan 31. decembra	171,281	158,083

b) Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze

	U hiljadama dinara	
	31.12.2021.	31.12.2020.
<i>Plative garancije</i>		
-u dinarima	1,084,800	1,271,044
-u stranoj valuti	129,004	18,477
<i>Činidbene garancije i garancije po nepokrivenim akreditivima</i>		
-u dinarima	2,279,681	2,141,412
-u stranoj valuti	1,045,434	589,216
Preuzete neopozive obaveze po osnovu: -nepovučenih kredita i garancija	323,720	373,616
Stanje na dan 31. decembra	4,862,639	4,393,765

Banka vrši rezervisanja za potencijalne gubitke po rizičnoj vanbilansnoj aktivni shodno računovodstvenoj politici. Najznačajniji deo rizične vanbilansne aktive odnosi se na odobrene činidbene garancije. U okviru preuzetih neopozivih obaveza, na neiskorišćene odobrene minuse po tekućim računima građana iznos od 6,034 hiljada dinara, na neiskorišćene overdraft kredite 18,553 hiljada dinara, na neiskorišćene kredite 269,149, na neiskorišćene kreditne limite po kreditnim karticama iznos od 29,984 hiljada dinara.

c) Druge vanbilansne pozicije

	U hiljadama dinara	
	31.12.2021.	31.12.2020.
Obveznice Republike Irak	3,340	3,548
Evidencija repo kupljenih hartija od vrednosti	-	-
Potraživanja po osnovu evidencione kamate	1,430,091	1,432,950
Izdane garancije bez pravnog dejstva	12,396	99,218
Rizične vanbilansne stavke	4,669,216	2,018,917
Ostala nerizična vanbilansna evidencija	8,582,911	3,394,846
Stanje na dan 31. decembra	14,697,954	6,949,479

Rizične vanbilansne stavke se odnose na preuzete neopozive obaveze u iznosu od 4,650,648 hiljada dinara i preuzetih opozivih obaveza u iznosu od 18,568 hiljada dinara.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

31. SUDSKI SPOROVI

Na dan 31. decembra 2021. godine, Banka se javlja kao tužena strana u određenom broju sudskih sporova. Ukupno procenjeni iznos monetarnih sporova iznosi 37,767 hiljada dinara (31. decembar 2020. godine iznos 43,744 hiljada dinara).

Pored prethodno navedenog, protiv Banke se vodi 8 (osam) nemonetarnih sporova, odnosno sporova za koje nije utvrđena vrednost tužbenih zahteva.

Prema proceni Sektora za pravne poslove i advokata Banke, očekuje se pozitivan ishod za većinu sporova. Kao što je obelodanjeno u Napomeni 31. uz finansijske izveštaje, na dan 31. decembra 2021. godine, Banka je formirala rezervisanja za potencijalne gubitke koji mogu proisteći iz navedenih sporova u ukupnom iznosu od 934 hiljada dinara (31. decembar 2020. godine 1,961 hiljada dinara). Navedeni iznos ne obuhvata zatezne kamate iz tužbenih zahteva obračunate do dana izveštavanja.

Rukovodstvo Banke procenjuje da neće nastati materijalno značajni gubici po osnovu ishoda preostalih sudskih sporova u toku iznad iznosa za koje je izvršeno rezervisanje.

Banka vodi sudske sporove protiv trećih lica radi naplate svojih potraživanja. Za sva utužena potraživanja protiv pravnih i fizičkih lica Banka je izvršila odgovarajuću ispravku vrednosti u skladu sa Metodologijom za procenu obezvređenja bilansne aktive i verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama na teret rezultata tekuće i prethodnih godina.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

32. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA

U svom redovnom poslovanju Banka ostvaruje poslovne transakcije sa svojim akcionarima i drugim povezanim stranama. Transakcije sa povezanim licima se obavljaju po tržišnim uslovima.

- a) Stanja potraživanja i obaveza na dan 31. decembra 2021. i 2020. godine proistekla iz transakcija sa akcionarima i drugim povezanim licima sa Bankom prikazana su u sledećoj tabeli:

	U hiljadama dinara	
	2021.	2020.
Plasmani:		
Kreditni odobreni akcionarima, bruto	850,348	1,219,687
<i>Minus: Ispravka vrednosti</i>	(21,553)	(11,083)
	<u>828,795</u>	<u>1,208,604</u>
Kreditni odobreni rukovodstvu Banke, bruto	135,069	1,968
<i>Minus: Ispravka vrednosti</i>	(6,724)	(29)
	<u>128,345</u>	<u>1,939</u>
Kreditni odobreni ostalim povezanim licima Banke, bruto	342,960	137,283
<i>Minus: Ispravka vrednosti</i>	(7,759)	(3,221)
	<u>335,201</u>	<u>134,062</u>
Plasmani, neto	<u><u>1,292,340</u></u>	<u><u>1,344,606</u></u>
Depoziti i ostale obaveze:		
Depoziti akcionara	1,297,085	389,114
Depoziti rukovodstva Banke	24,287	21,326
Depoziti ostalih povezanih lica	58,706	2,675
	<u>1,380,078</u>	<u>413,115</u>
Izdane garancije i preuzete neopozive obaveze:		
Akcionari	454,762	1,180,154
Članovi odbora Banke	303	984
Ostala povezana lica	57,618	15,000
	<u>512,683</u>	<u>1,196,138</u>

- b) Prihodi od kamata, naknada i provizija ostvareni iz transakcija sa povezanim licima u 2021. godini su iznosili 78,977 hiljada dinara (2020. godine 41,883 hiljada dinara), dok nije bilo rashoda od kamata, naknada i provizija (2020. godine iznosili 486 hiljada).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

32. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (Nastavak)

- c) Zarade i ostala primanja Upravnog odbora, Odbora za reviziju, Izvršnog odbora, kao i ključnih zaposlenih u toku 2021. i 2020. godine, prikazana su u sledećoj tabeli:

	U hiljadama dinara	
	31.12.2021.	31.12.2020.
Bruto zarade i naknade zarada	42,052	35,776
Učešće u dobitku	-	-
Bruto naknade organa upravljanja	25,827	32,125
Stanje na dan 31. decembra	67,879	67,901

33. KREDITNI RIZIK

- a) **Maksimalna izloženost kreditnom riziku**

Tabela u nastavku predstavlja najgori scenario izloženosti kreditnom riziku na dan 31. decembar 2021. i 2020. godine bez uzimanja u obzir sredstava obezbeđenja i zaštite od kreditnog rizika. Izloženosti kreditnom riziku iskazane su po knjigovodstvenoj vrednosti na dan izveštavanja. Na osnovu tabele se vidi da se na dan 31. decembar 2021. godine 61% maksimalne izloženosti kreditnom riziku odnosi na kredite i potraživanja (2020:45%), a 13% se odnosi na neiskorišćene preuzete obaveze (2020: 9%).

	2021.		U hiljadama dinara 2020.	
	Bruto maksimalna izloženost	Neto maksimalna izloženost	Bruto maksimalna izloženost	Neto maksimalna izloženost
Izloženost vezana za bilansne stavke				
Gotovina i sredstva kod centralne banke	3,669,313	3,669,257	6,800,183	6,800,037
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	9,076,811	9,065,824	1,814,015	1,806,574
Krediti i potraživanja od komitenata	13,753,555	13,293,335	10,139,358	9,811,284
Hartije od vrednosti	1,137,897	1,134,103	776,698	770,762
Ostala bilansna aktiva	81,007	77,368	511,515	508,175
Ukupno bilansne pozicije	27,718,583	27,239,887	20,041,769	19,696,832
Izloženost vezana za vanbilansne stavke				
Plative garancije	1,213,805	1,205,308	1,289,521	1,285,674
Činidbene garancije	3,325,114	3,314,965	2,730,628	2,720,952
Nepokriveni akreditivi	-	-	-	-
Neiskorišćene preuzete obaveze	4,992,594	4,991,021	2,392,533	2,389,311
Ukupno vanbilansne stavke	9,531,513	9,511,294	6,412,682	6,395,937
Ukupno	37,250,096	36,751,181	26,454,451	26,092,769

Na dan 31. decemabr 2021. godine ukupna aktiva po bilansnim potraživanjima i vanbilansnim stavkama koja se klasifikuje iznosi 27,220,695 hiljada dinara po bruto knjigovodstvenoj vrednosti (31. decembar 2020. godine: 19,098,444 hiljade dinara), odnosno 26,722,223 hiljade dinara po neto knjigovodstvenoj vrednosti (31. decembar 2020. godine: 18,739,417 hiljada dinara).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

33. KREDITNI RIZIK (Nastavak)

a) Maksimalna izloženost kreditnom riziku (Nastavak)

Rukovodstvo je uvereno u sposobnost da se nastavi kontinuirana kontrola kreditnog izlaganja i održi prihvatljiv nivo izloženosti kreditnom riziku na osnovu sledećeg:

- 92,1% (2020: 97,7%) portfolija čine potraživanja raspoređena u Nivo 1 i Nivo 2 u skladu sa MSFI 9, a od čega 85,7% (2020: 83,6%) pripada Nivou 1;

Rizične kreditne izloženosti redovno se pokrivaju adekvatnim sredstvima obezbeđenja u skladu sa preuzetim rizikom Banke.

b) Struktura izloženosti po nivoima obezvređenja

Tabela u nastavku prikazuje strukturu kredita i plasmana Banke na dan 31. decemabr 2021. i 2020. godine prema nivoima obezvređenja. Tabela obuhvata bilansne i vanbilansne izloženosti Banke.

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno bruto	U hiljadama dinara	
					Ispravka vrednosti / rezervisanje	Ukupno neto
Gotovina i sredstva kod centralne banke	3,669,313	-	-	3,669,313	56	3,669,257
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	9,069,637	7,173	-	9,076,811	10,998	9,065,813
Kredit i potraživanja od komitenata						
<i>Kredit i potraživanja od stanovništva:</i>						
- minusna salda	2,755	131	873	3,759	690	3,070
- kreditne kartice	13,855	167	1,810	15,832	1,484	14,348
- stambeni krediti	582,112	-	14,835	596,947	32,226	564,721
- gotovinski krediti	226,272	6,180	9,985	242,437	13,795	228,642
- ostali plasmani	11,954	3,601	591	16,146	1,309	14,837
<i>Kredit i potraživanja od pravnih lica</i>	9,440,031	1,428,625	2,009,778	12,878,434	410,709	12,467,725
	10,276,979	1,438,704	2,037,872	13,753,555	460,213	13,293,342
Hartije od vrednosti	994,568	143,329	-	1,137,897	3,794	1,134,104
Ostala bilansna aktiva	71,205	38	9,765	81,007	3,639	77,368
Vanbilansne stavke	9,280,429	158,690	92,394	9,531,513	20,219	9,511,294
Ukupno na 31.12.2021.	33,362,131	1,747,935	2,140,030	37,250,096	498,918	36,751,179
Ukupno na 31.12.2020.	22,123,619	3,715,622	618,491	26,457,732	361,682	26,096,050

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

33. KREDITNI RIZIK (Nastavak)

b) Struktura izloženosti po nivoima obezvređenja (Nastavak)

Ukupno obezvređenje bilansne aktive i verovatni gubitak po vanbilansnim stavkama aktive koja se klasifikuje na dan 31. decembar 2021. godine iznose 498,472 hiljada dinara (2020: 359,027 hiljada dinara). Od tog iznosa 255,709 hiljada dinara se odnosi na pojedinačno obezvređene kredite i plasmane u nivou 3 (2020: 112,088 hiljada dinara), a 242,763 hiljade dinara (2020: 246,939 hiljada dinara) na kolektivno obezvređene, odnosno na plasmane u nivoima 1 i 2.

c) Pregled stanja i kretanja nivoa obezvređenja po kredima i potraživanjima

Pozicija	Kreditni i potraživanja			u 000 dinara
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Početno stanje 01.01.2021.	147,507	99,428	112,092	359,027
Nova potraživanja	114,485	3,115	7,760	125,360
Smanjenje/Otplata potraživanja	(68,306)	(15,667)	(12,354)	(96,327)
Prelazak u nivo 1	-	(8,930)	(37)	(8,968)
Prelazak u nivo 2	(15,859)	-	(404)	(16,263)
Prelazak u nivo 3	(1,704)	(51,221)	-	(52,925)
Prelazak iz drugih nivoa	4,204	35,721	177,516	217,441
Druge promene	-	(9)	(28,865)	(28,873)
Stanje 31.12.2021.	180,326	62,436	255,709	498,472

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

33. KREDITNI RIZIK (Nastavak)

d) Koncentracija izloženosti kreditnom riziku po sektorima

Sledeća tabela prikazuje izloženosti Banke kreditnom riziku po sektorima. Pregled je dat po bruto knjigovodstvenim vrednostima.

	Sektor finansija i osiguranja	Sektor javnih preduzeća	Sektor privrednih društava	Sektor predu- zetnika	Javni sektor	Sektor stanov- ništva	Sektor stranih lica	U hiljadama dinara Sektor drugih komite- nata	Ukupno
Gotovina i sredstva kod centralne banke	3,669,313	-	-	-	-	-	-	-	3,669,313
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	5,965,115	-	-	-	-	-	3,111,696	-	9,076,811
Kredit i potraživanja od komitenata									
<i>Kredit i potraživanja od stanovništva:</i>									
- minusna salda	-	-	-	-	-	3,744	16	-	3,759
- kreditne kartice	-	-	-	-	-	15,832	-	-	15,832
- stambeni krediti	-	-	-	-	-	596,947	-	-	596,947
- gotovinski krediti	-	-	-	-	-	242,437	-	-	242,437
- ostali plasmani	-	-	-	-	-	16,146	-	-	16,146
<i>Kredit i potraživanja od pravnih lica:</i>	399	1,817,179	10,877,073	55,800	81,215	-	32,974	13,793	12,878,434
Hartije od vrednosti	-	981	50	-	993,537	-	143,329	-	1,137,897
Ostala bilansna potraživanja	46,800	3,460	28,604	117	224	441	1,352	9	81,007
Vanbilansne stavke	302,648	481,529	8,648,972	30,588	-	36,018	-	31,760	9,531,513
Ukupno na 31.12.2021.	9,984,274	2,303,149	19,554,699	86,504	1,074,976	911,565	3,289,368	45,562	37,250,096
Ukupno na 31.12.2020.	8,037,577	1,042,688	14,009,488	251,952	725,530	721,758	1,599,891	68,848	26,457,732

Banka na dan 31. decembar 2021. godine ima 52,50% (2020:61,48%) izloženosti kreditnom riziku prema licima u sektoru privrednih društava.

e) Koncentracija izloženosti kreditnom riziku po geografskim regionima

Sledeća tabela prikazuje izloženosti Banke kreditnom riziku dužnicima iz Srbije i po geografskim regionima van Srbije. Pregled je dat po knjigovodstvenim bruto vrednostima.

	Srbija	Evropska unija	Ostale zemlje Evrope	Azija	Afrika	Amerika	Australija	Ukupno
Ukupno na 31.12.2021.	33,960,729	2,446,356	691,776	150,043	1,186	6	-	37,250,096
Ukupno na 31.12.2020.	24,856,835	1,201,940	192,376	156,647	48,923	1,011	-	26,457,732

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

33. KREDITNI RIZIK (Nastavak)

f) Sredstva obezbeđenja po kreditima i plasmanima

Sledeća tabela prikazuje sredstava obezbeđenja po kreditima i plasmanima Banke koji se klasifikuju u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke, koja su prikazana do visine potraživanja. Hipoteka kao sredstvo obezbeđenja dodatno mora da zadovolji uslove za priznavanje koji su propisani od strane Narodne banke Srbije.

	31.12.2021.			31.12.2020.		
	Bilansna aktiva izložena kreditnom riziku	Vanbilansne stavke izložene kreditnom riziku	Ukupno	Bilansna aktiva izložena kreditnom riziku	Vanbilansne stavke izložene kreditnom riziku	Ukupno
U hiljadama dinara						
Sektor privrednih društava i javnih preduzeća:	10,905,727	8,648,972	19,554,699	9,103,897	5,968,822	15,072,719
- obezbeđeno hipotekom	4,285,631	565,506	4,851,137	3,069,796	458,787	3,528,583
- obezbeđeno depozitom	751	416,592	417,343	202,613	356,715	559,328
- neobezbeđena potraživanja	6,619,344	7,666,875	14,286,219	5,831,488	5,153,320	10,984,808
Sektor stranih lica:	3,289,368	-	3,289,368	1,564,481	36,468	1,600,949
- obezbeđeno hipotekom	-	-	-	-	-	-
- obezbeđeno depozitom	-	-	-	-	36,468	36,468
- neobezbeđena potraživanja	3,289,368	-	3,289,368	1,564,481	-	1,564,481
Sektor finansija i osiguranja:	648,214	302,648	950,862	995,279	289,204	1,284,483
- obezbeđeno hipotekom	11,764	-	11,764	19,658	-	19,658
- obezbeđeno depozitom	-	-	0	-	-	-
- neobezbeđena potraživanja	636,450	302,648	939,098	975,621	289,204	1,264,825
Javni sektor:	81,439	-	81,439	97,723	-	97,723
neobezbeđena potraživanja	81,439	-	81,439	97,723	-	97,723
Sektor stanovništva i preduzetnika:	931,464	66,605	998,069	896,053	77,669	973,722
- obezbeđeno hipotekom	215,005	-	215,005	178,577	-	178,577
- obezbeđeno depozitom	81,256	910	82,166	62,269	547	62,816
- neobezbeđena potraživanja	635,203	65,695	700,898	655,207	77,122	732,329
Ostali:	1,832,971	513,288	2,346,259	28,487	40,361	68,848
- obezbeđeno hipotekom	155,418	-	155,418	-	-	-
- obezbeđeno depozitom	-	12,754	12,754	-	-	-
- neobezbeđena potraživanja	1,677,553	500,535	2,178,088	28,487	40,361	68,848
Ukupno	17,689,182	9,531,513	27,220,695	12,685,920	6,412,524	19,098,444

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

33. KREDITNI RIZIK (Nastavak)

g) Struktura aktive koja se klasifikuje

Struktura portfolija Banke, klasifikovanog u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke, na dan 31. decembar 2021. godine prikazana je u sledećoj tabeli:

	U hiljadama dinara					Ukupno
	A	B	V	G	D	
Bilansna aktiva koja se klasifikuje						
Sektor finansija i osiguranja	16,467	509,995	76,653	949	44,150	648,214
Sektor privrednih društava	1,905,998	2,689,086	4,740,202	1,083,670	486,770	10,905,727
Sektor stanovništva	351,021	261,516	168,631	80,095	14,284	875,547
Sektor stranih lica	90,262	1,814,930	1,206,510	176,304	1,362	3,289,368
Ostali sektori	172,610	1,211,241	553,204	16,549	16,721	1,970,326
Ukupno	2,536,359	6,486,769	6,745,199	1,357,566	563,288	17,689,182
Vanbilansna aktiva koja se klasifikuje						
Sektor privrednih društava	1,322,112	4,865,943	2,250,957	209,579	380	8,648,972
Sektor stanovništva	17,464	10,372	4,568	2,047	1,568	36,018
Ostali sektori	13,153	398,179	402,698	32,493	-	846,524
Ukupno	1,352,729	5,274,494	2,658,222	244,120	1,948	9,531,513
Ukupno na 31.12.2021.	3,889,089	11,761,264	9,403,421	1,601,686	565,235	27,220,695

Struktura portfolija Banke na dan 31. decembar 2020. godine prikazana je u sledećoj tabeli:

	U hiljadama dinara					Ukupno
	A	B	V	G	D	
Bilansna aktiva koja se klasifikuje						
Sektor finansija i osiguranja	35,761	819,163	93,726	-	46,630	995,280
Sektor privrednih društava	1,328,375	1,810,251	4,566,321	596,551	130,437	8,431,935
Sektor stanovništva	282,235	188,069	170,807	30,856	9,680	681,647
Sektor stranih lica	960,777	170,770	227,607	204,039	1,287	1,564,480
Ostali sektori	53,570	258,565	618,078	5,375	76,989	1,012,577
Ukupno	2,660,718	3,246,818	5,676,539	836,821	265,023	12,685,919
Vanbilansna aktiva koja se klasifikuje						
Sektor privrednih društava	1,314,168	2,808,650	1,335,294	89,227	287	5,547,626
Sektor stanovništva	21,794	8,573	5,718	2,465	1,575	40,125
Ostali sektori	121,837	356,494	307,093	30,240	9,110	824,774
Ukupno	1,457,799	3,173,717	1,648,105	121,932	10,972	6,412,525
Ukupno na 31.12.2020.	4,118,517	6,420,535	7,324,644	958,753	275,995	19,098,444

U procesu zaštite potraživanja Banka pribavlja različite oblike kolaterala - instrumenata obezbeđenja, i to: novčane depozite, hipoteke (stambeni i poslovni objekti), zaloge na hartijama od vrednosti, zaloge pokretnih stvari, garancije trećih lica i dr.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

33. KREDITNI RIZIK (Nastavak)

h) Raspored kolateralna i odbaibnih stavki po aktivima koja se klasifikuje

Kategorija	U hiljadama dinara						
	Ukupna bilansna aktiva koja se klasifikuje	Obezvredenje bilansne aktive	Prvoklasna i adekvatna sredstva obezbeđenja a-bilansna aktiva	Ukupna vanbilansna aktiva koja se klasifikuje	Verovatni gubitak po vanbilansnim stavkama	Prvoklasna i adekvatna sredstva obezbeđenja vanbilansna aktiva	Odbaibne stavke za vanbilansnu aktivu
A	2,536,359	57,575	1,848,299	1,352,729	911	650,581	784,545
B	6,486,769	65,372	1,196,077	5,274,494	6,388	306,094	3,849,170
V	6,745,199	209,973	1,689,865	2,658,222	7,365	39,086	1,969,737
G	1,357,566	64,467	15,584	244,120	5,063	-	114,635
D	563,288	80,865	-	1,948	492	-	1,465
Ukupno na 31.12.2021.	17,689,182	478,253	478,253	9,531,513	20,219	995,762	6,719,552
Ukupno na 31.12.2020.	12,685,919	342,282	3,532,913	6,412,525	16,745	852,517	3,959,166

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

33. KREDITNI RIZIK (Nastavak)

i) Sektorska struktura ispravki vrednosti i rezervisanja

Struktura bilansne i vanbilansne aktive koja se klasifikuje i ispravki vrednosti i rezervisanja, utvrđenih u skladu sa internom metodologijom Banke, na dan 31. decembar 2021. i 2020. godine prikazana je kako sledi:

	Nivo 1		Nivo 2		Nivo 3		U hiljadama dinara Ukupno	
	Bilansna aktiva	Obezvredenje bilansne aktive	Bilansna aktiva	Obezvredenje bilansne aktive	Bilansna aktiva	Obezvredenje bilansne aktive	Bilansna aktiva	Obezvredenje bilansne aktive
Sektor finansija i osiguranja	641,035	2,790	7,180	290	-	-	648,214	3,080
Sektor privrednih društava	7,650,258	100,311	1,254,659	37,468	2,000,810	241,203	10,905,727	378,982
Sektor stanovništva	837,154	40,107	10,079	1,950	28,315	7,670	875,547	49,727
Sektor stranih lica	3,142,238	8,065	147,129	3,644	-	-	3,289,368	11,709
Ostali sektori	1,781,616	13,915	170,198	18,992	18,511	1,846	1,970,326	34,754
Ukupno bilansna aktiva	14,052,301	165,188	1,589,244	62,345	2,047,636	250,719	17,689,182	478,253
	Vanbilansna aktiva	Verovatni gubitak po vanbilansnim stavkama	Vanbilansna aktiva	Verovatni gubitak po vanbilansnim stavkama	Vanbilansna aktiva	Verovatni gubitak po vanbilansnim stavkama	Vanbilansna aktiva	Verovatni gubitak po vanbilansnim stavkama
Sektor privrednih društava	8,411,907	13,739	146,424	37	90,641	4,701	8,648,972	18,477
Sektor stanovništva	35,148	337	217	2	653	175	36,018	514
Ostali sektori	833,374	1,062	12,050	52	1,100	114	846,524	1,228
Ukupno vanbilansne stavke	9,280,429	15,138	158,690	91	92,394	4,990	9,531,513	20,219
Ukupno stanje na dan 31.12.2021. godine	23,332,730	180,326	1,747,935	62,436	2,140,030	255,709	27,220,695	498,472
Ukupno stanje na dan 31.12.2020. godine	14,797,243	148,910	3,630,460	97,421	670,741	112,696	19,098,444	359,027

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

33. KREDITNI RIZIK (Nastavak)

j) Potraživanja sa statusom neizvršenja obaveza

Posebnu pažnju Banka poklanja nadzoru potraživanja u statusu neizmirenja obaveza (default), praćenjem ukupnog stanja i trenda iznosa ovih potraživanja. Potraživanja u statusu neizmirenja obaveza (default) prate se na nivou Banke, na nivou interne klase rizika (kod pravnih lica) i po kriterijumu proizvoda (kod fizičkih lica), kao i sektorske pripadnosti.

Pregled sektorske strukture navedenih potraživanja u bruto iznosu sa stanjem na dan 31. decembar 2021. godine prikazan je u sledećoj tabeli:

	Vrednost potraživanja	U hiljadama dinara Potraživanja u statusu neizmirenja obaveza
Sektor privrednih društava	10,905,727	2,000,810
Sektor stanovništva	875,547	28,315
Sektor preduzetnika	55,917	5,372
Sektor stranih lica	3,289,368	-
Sektor finansija i osiguranja	648,214	-
Sektor drugih komitenata	13,802	13,139
Ostali sektori	1,900,607	-
Ukupno sa 31.12.2021.	17,689,182	2,047,636
Ukupno sa 31.12.2020.	12,685,919	609,404

Bilansna aktiva u statusu neizmirenja obaveza (default) iznosi 2,047,636 hiljada dinara na dan 31. decembar 2021. godine (2020: 609,404 hiljade dinara), dok obezvređenje navedene bilansne aktive iznosi 250,719 hiljada dinara (2020: 110,921 hiljada dinara).

Vanbilansne stavke u statusu neizmirenja obaveza (default) iznose 92,394 hiljade dinara na dan 31. decembar 2021. godine (2020: 410,769 hiljada dinara), dok verovatni gubitak po navedenim vanbilansnim stavkama iznosi 4,990 hiljada dinara (2020: 1,167 hiljada dinara).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

33. KREDITNI RIZIK (Nastavak)

k) Restrukturiranje

Restrukturiranje obuhvata produžavanje ugovorenih rokova otplate, kao i modifikaciju plaćanja. Nakon restrukturiranja, klijent koji je bio u docnji se vraća u status aktivnog plasmana i vodi se zajedno sa ostalim sličnim plasmanima. Procedure Banke u vezi sa restrukturiranjem se zasnivaju na indikatorima ili kriterijumima koji, prema mišljenju rukovodstva Banke, ukazuju da će se otplata plasmana najverovatnije nastaviti. U sledećoj tabeli prikazano je stanje plasmana Banke na dan 31. decembar 2021. godine i 2020. godine koji su restrukturirani.

	U hiljadama dinara	
	2021.	2020.
Kreditni i potraživanja od komitenata		
<i>Kreditni i potraživanja od stanovništva:</i>		
- stambeni	721	1,072
- ostali plasmani	2,547	2,279
<i>Kreditni i potraživanja od pravnih lica:</i>		
- mikro, mala, srednja i velika	21,996	51,000
Ukupno	25,264	54,351

Na dan 31. decembar 2021. godine i 2020. godine u okviru bilansne aktive restrukturirani su krediti sledećim klijentima:

	U hiljadama dinara	
	2021.	2020.
Lemić Group doo	8	24,795
011 Nekretnine doo	14,135	17,776
Metalopromet doo Kula	7,853	8,429
Fizička lica	3,268	3,351
Ukupno	25,264	54,351

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

34. RIZIK LIKVIDNOSTI

a) Ročna struktura sredstava i obaveza

Tabela u nastavku predstavlja analizu rokova dospeća sredstava i obaveza Banke na osnovu preostalog roka plaćanja. Ugovoreni rokovi dospeća sredstava i obaveza određeni su na osnovu preostalog perioda na dan bilansa stanja u odnosu na ugovoreni rok dospeća. Prilivi i odlivi prikazani u tabeli nisu diskontovani.

Ročna struktura sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2021. godine prikazana je kako sledi:

	U hiljadama dinara					
	Do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Preko 1 godine	Bez roka dospeća	Ukupno
AKTIVA						
Gotovina i sredstva kod centralne banke	7,874,842	-	-	-	-	7,874,842
Hartije od vrednosti	50,175	-	-	1,083,928	-	1,134,103
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	8,528,875	51,705	472,564	12,680	-	9,065,824
Kredit i potraživanja od komitenata	1,379,384	1,636,936	4,442,473	5,834,542	-	13,293,335
Investicije u zavisna društva	-	-	-	-	114	114
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	29,353	29,353
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	-	-	-	1,348,722	1,348,722
Investicione nekretnine	-	-	-	-	262,270	262,270
Tekuća poreska sredstva	-	-	-	-	10,443	10,443
Stalana sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	-	-	-
Ostala sredstva	22,601	-	-	199,039	-	221,640
Ukupna aktiva	<u>17,855,877</u>	<u>1,688,641</u>	<u>4,915,037</u>	<u>7,130,189</u>	<u>1,650,902</u>	<u>33,240,646</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

34. RIZIK LIKVIDNOSTI (Nastavak)

a) Ročna struktura sredstava i obaveza (Nastavak)

	U hiljadama dinara					Ukupno
	Do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Preko 1 godine	Bez roka dospeća	
OBAVEZE						
Obaveze po osnovu derivata	-	-	3,787	-	-	3,787
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim institucijama i Centralnoj banci	527,234	334,000	830,047	-	-	1,691,281
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	5,676,509	4,785,809	3,777,997	12,782,885	-	27,023,200
Rezervisanja	-	-	-	35,283	-	35,283
Odložene poreske obaveze	-	-	-	-	119,706	119,706
Ostale obaveze	251,613	8,600	4,155	45,376	-	309,744
Ukupna pasiva	6,455,356	5,128,409	4,615,986	12,863,544	119,706	29,183,001
Ročna neusklađenost						
Na dan 31. decembra 2021.	<u>11,400,521</u>	<u>(3,439,768)</u>	<u>299,051</u>	<u>(5,733,355)</u>	<u>1,531,196</u>	<u>4,057,645</u>
Na dan 31. decembra 2020.	<u>8,403,173</u>	<u>(939,624)</u>	<u>(1,266,005)</u>	<u>(2,905,175)</u>	<u>749,605</u>	<u>4,041,975</u>

U okviru potraživanja do mesec dana raspoređene su i hartije od vrednosti bez roka dospeća (investicione jedinice).

Na osnovu analize kretanja plasmana u vidu odobrenih minusa po tekućim računima i kreditnih kartica utvrđena je stabilnost nivoa datih plasmana, pa su isti raspoređeni u ročni okvir preko 1 godine.

Statističkom analizom kretanja transakcionih depozita u poslednjih godinu dana, Banka je utvrdila da su isti stabilna kategorija obaveza Banke, te da se po tom osnovu u narednih godinu dana ne mogu očekivati značajni odlivi po osnovu ovih depozita koji bi ugrozili likvidnost Banke. Deo ovih depozita koji je sa 31. decembrom 2021. godine procenjen kao nestabilna kategorija depozita svrstan je u ročnu grupu do 7 dana, dok je preostali deo istih prebačen u ročnu grupu preko 1 godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

34. RIZIK LIKVIDNOSTI (Nastavak)

b) Ročnost vanbilansnih stavki

Tabela u nastavku prikazuje ročnu strukturu vanbilansnih stavki po osnovu kojih Banka potencijalno može doći u situaciju da vrši plaćanje. Ročna struktura je data prema ugovorenom datumu isteka važnosti preuzete potencijalne obaveze Banke.

	U hiljadama dinara						
	Garancije	Preuzete neopozive obaveze	Preuzete opozive obaveze	Nepokri-veni akreditivi	Ukupno bruto	Rezervisanje	Ukupno neto
31.12.2021.							
Do 1 godine	2,268,037	65,311	10,205,358	-	12,538,706	23,615	12,515,091
Preko 1 godine	2,270,882	258,409	2,507,643	-	5,036,934	9,487	5,027,447
	4,538,919	323,720	12,713,001	-	17,575,640	33,102	17,542,538
31.12.2020.							
Do 1 godine	2,604,880	75,516	802,468	-	3,482,864	11,836	3,471,028
Preko 1 godine	1,415,269	298,100	121,629	-	1,834,999	4,899	1,830,100
	4,020,149	373,616	924,097	-	5,317,863	16,735	5,301,128

c) Pokazatelj likvidnosti prema regulativi NBS

Vrednosti pokazatelja likvidnosti i užeg pokazatelja likvidnosti, kao i pokazatelja pokrića likvidnom aktivom (LCR) utvrđenih prema regulativi NBS na dan 31. decembra 2021. i 2020. godine date su u sledećim tabelama:

Pokazatelj likvidnosti	2021.	2020.
31. decembra	3.40	2.57
Prosek za godinu	2.53	1.96
Najniži iznos	1.49	1.14
Najviši iznos	4.21	2.93
Uži pokazatelj likvidnosti	2021.	2020.
31. decembra	2.21	2.35
Prosek za godinu	2.22	1.64
Najniži iznos	1.23	0.77
Najviši iznos	3.98	2.57
Pokazatelj pokrića likvidnom aktivom (LCR)	2021.	2020.
	144.70%	187.71%

d) Interni pokazatelji likvidnosti

Tabela u nastavku prikazuje vrednosti internih pokazatelja koje Banka koristi za procenu strukturne likvidne pozicije na dan 31. decembra 2021. i 2020. godine:

Pokazatelj promptne likvidnosti / likvidnih sredstava predstavlja procentualno učešće likvidne aktive dospeća do 7 dana / 90 dana korigovane za obaveze prema drugim bankama po osnovu kredita preko noći i iznosa depozita iznad limita visoke koncentracije i ukupne aktive.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

34. RIZIK LIKVIDNOSTI (Nastavak)

d) Interni pokazatelji likvidnosti (Nastavak)

Pokazatelj vanbilansnih obaveza predstavlja procentualno učešće vanbilansnih obaveza po kojima može doći do plaćanja ponderisanih usvojenim ponderima utvrđenim na osnovu izvršene analize i likvidne aktive dospeća do 90 dana korigovane za obaveze prema drugim bankama po osnovu kredita preko noći i iznosa depozita iznad limita visoke koncentracije.

Interni pokazatelji likvidnosti	2021.	2020.
Pokazatelj promptne likvidnosti	17.01%	25.95%
Pokazatelj likvidnih sredstava	17.43%	26.59%
Pokazatelj vanbilansnih obaveza	19.60%	9.74%

35. RIZIK KAMATNE STOPE U BANKARSKOJ KNJIZI

Izloženost Banke riziku kamatne stope u bankarskoj knjizi na dan 31. decembra 2021. godine prikazana je u sledećim tabelama:

a) Analiza dispariteta kamatno osetljive aktive i obaveza

	Do 1 meseca	Od 1 do 6 meseci	Od 6 do 12 meseci	Preko 1 godine	U hiljadama dinara Aktiva koja nije izložene riziku kamatne stope	Ukupno
AKTIVA						
Gotovina i sredstva kod Centralne banke	7,830,206	-	-	-	44,636	7,874,842
Potraživanja po osnovu derivata	-	-	-	-	1,882	1,882
Hartije od vrednosti	-	1,082,898	-	-	51,205	1,134,103
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	65,123	167,902	354,774	-	8,478,025	9,065,824
Kredit i potraživanja od komitenata	2,991,678	3,296,718	2,313,738	4,638,635	52,567	13,293,335
Investicije u zavisna društva	-	-	-	-	114	114
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	29,353	29,353
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	-	-	-	1,348,722	1,348,722
Investicione nekretnine	-	-	-	-	262,270	262,270
Tekuća poreska sredstva	-	-	-	-	10,443	10,443
Ostala sredstva	-	-	-	-	221,640	221,640
Ukupna aktiva	10,887,007	4,547,517	2,668,512	4,638,635	10,500,857	33,242,528

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

35. RIZIK KAMATNE STOPE U BANKARSKOJ KNJIZI (Nastavak)

a) Analiza dispariteta kamatno osetljive aktive i obaveza (Nastavak)

						U hiljadama dinara	
	Do 1 meseca	Od 1 do 6 meseci	Od 6 do 12 meseci	Preko 1 godine	Obaveze koje nisu izložene riziku kamatne stope	Ukupno	
OBAVEZE							
Obaveze po osnovu derivata	-	-	-	-	3,787	3,787	
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim institucijama i Centralnoj banci	572,470	784,000	4,000	-	330,811	1,691,281	
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	2,329,165	6,611,716	1,713,908	1,062,089	15,306,291	27,023,169	
Rezervisanja	-	-	-	-	35,283	35,283	
Odložene poreske obaveze	-	-	-	-	119,706	119,706	
Ostale obaveze	591	2,861	3,145	5,596	297,551	309,744	
Ukupno obaveze	2,902,226	7,398,577	1,721,053	1,067,685	16,093,429	29,182,970	
Neto izloženost riziku od promene kamatnih stopa							
- Na dan 31. decembra 2021.	<u>7,984,781</u>	<u>(2,851,060)</u>	<u>947,459</u>	<u>3,570,950</u>	<u>(5,592,572)</u>	<u>4,059,558</u>	
- Na dan 31. decembra 2020.	<u>2,103,132</u>	<u>(1,298,612)</u>	<u>291,530</u>	<u>3,303,421</u>	<u>(357,496)</u>	<u>4,041,975</u>	

b) Analiza osetljivosti prihoda od kamata Banke na promene kamatnih stopa

	U hiljadama dinara							
	+50bp				Promena u nivou kamatnih stopa			
	RSD	EUR	USD	Ukupno	RSD	EUR	USD	Ukupno
Efekat na kamatno osetljivu aktivu	4,014	856	41	4,911	(4,014)	(856)	(41)	(4,911)
Efekat na kamatno osetljive obaveze	(2,143)	(197)	(52)	(2,392)	2,143	197	52	2,392
Neto efekat promene kamatnih stopa:								
31. decembar 2021. godine	<u>1,871</u>	<u>659</u>	<u>(11)</u>	<u>2,519</u>	<u>(1,871)</u>	<u>(659)</u>	<u>11</u>	<u>(2,519)</u>
31. decembar 2020. godine	<u>1,139</u>	<u>(448)</u>	<u>(163)</u>	<u>528</u>	<u>(1,139)</u>	<u>448</u>	<u>163</u>	<u>(528)</u>

Banka vrši analizu izloženosti riziku od promene kamatnih stopa na dinamičkoj osnovi, uzimajući u obzir alternativne izvore finansiranja i plasmane, pre svega kredite i depozite, budući da oni predstavljaju najznačajnije kamatonosne pozicije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

35. RIZIK KAMATNE STOPE U BANKARSKOJ KNJIZI (Nastavak)

b) Analiza osetljivosti prihoda od kamata Banke na promene kamatnih stopa (Nastavak)

U slučaju da je kamatna stopa na obaveze po depozitima u stranoj valuti na dan 31. decembra 2021. godine bila veća za 0.5% na godišnjem nivou, uz ostale nepromenjene varijable, dobit za 2021. godinu nakon oporezivanja bila bi manja za 249 hiljada dinara, kao rezultat većih rashoda od kamata.

Da je kamata na obaveze po depozitima u dinarima na dan 31. decembra 2021. godine bila veća za 0.5% na godišnjem nivou, uz ostale nepromenjene varijable, dobit za 2021. godinu nakon oporezivanja bila bi manja za 2,143 hiljada dinara, kao rezultat većih rashoda od kamata.

U slučaju da je kamatna stopa na kredite u stranoj valuti i indeksirane kretanjem deviznog kursa na dan 31. decembra 2021. godine bila manja za 0.5% na godišnjem nivou, uz ostale nepromenjene varijable, dobit za 2021. godinu nakon oporezivanja bila bi manja za 897 hiljada dinara, kao rezultat većih rashoda kamata.

U slučaju da je kamatna stopa na kredite u dinarima na dan 31. decembra 2021. godine bila manja za 0.5% na godišnjem nivou, uz ostale nepromenjene varijable, dobit za 2021. godinu nakon oporezivanja bila bi manja za 4,014 hiljada dinara, kao rezultat manjih prihoda od kamata.

c) Koeficijent osetljivosti i relativni disparitet

Izloženost Banke riziku kamatne stope u bankarskoj knjizi prati se i kroz odnos kamatonosne aktive i pasive na koju se plaća kamata (koeficijent osetljivosti) i kroz odnos kumulativnog dispariteta i ukupne aktive (relativni disparitet).

<u>Stanje na dan</u>	<u>Kamatonosno osetljiva aktiva</u>	<u>Kamatonosno osetljiva pasiva</u>	<u>U hiljadama dinara</u>	
			<u>Koeficijent osetljivosti</u>	<u>Relativni disparitet</u>
31. decembar 2021. godine	22,741,671	13,089,572	1.74	0.42
31. decembar 2020.godine	15,924,703	11,525,232	1.38	0.17

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

36. RIZIK OD PROMENE KURSEVA STRANI VALUTA

- a) Analiza sredstava i obaveza po valutama sa stanjem na dan 31. decembar 2021. godine prikazana je u sledećoj tabeli:

	U hiljadama dinara						
	EUR	USD	CHF	Ostale valute	Ukupno podbilans osetljiv na promenu deviznog kursa	Podbilans neosetljiv na promenu deviznog kursa	Ukupno
AKTIVA							
Gotovina i sredstva kod Centralne banke	3,086,117	68,978	185,263	52,362	3,392,720	4,482,123	7,874,843
Potraživanja po osnovu derivata	29,396	-	-	1,146	30,542	596	31,138
Hartije od vrednosti	113,407	139,779	-	-	253,186	880,917	1,134,103
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	2,161,374	433,029	2,035	883,693	3,480,131	5,586,567	9,066,698
Kredit i potraživanja od komitenata	3,090,308	10,348	-	-	3,100,656	10,149,411	13,250,067
Ostala sredstva	983	-	32,501	107,657	141,141	80,498	221,639
Ukupna aktiva	8,481,585	652,134	219,799	1,044,858	10,398,376	21,180,112	31,578,488
OBAVEZE							
Obaveze po osnovu derivata	687	-	1	-	688	3,099	3,787
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim institucijama i Centralnoj banci	120,284	-	-	-	120,284	1,570,969	1,691,253
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	5,835,135	870,902	167,775	769,518	7,643,330	19,327,247	26,970,577
Rezervisanja	7,418	-	-	-	7,418	27,866	35,284
Ostale obaveze	59,453	87,343	1	-	146,797	215,598	362,395
Ukupno obaveze	6,022,977	958,245	167,777	769,518	7,918,517	21,144,779	29,063,296
Neto svop pozicija	(1,813,680)	310,288	(22,728)	(275,674)	(1,801,794)	-	(1,801,794)
Neto devizna pozicija							
- Na dan 31. decembra 2021.	644,928	4,177	29,294	(334)			678,397
- Na dan 31. decembra 2020.	342,894	3,178	1	(2,041)			346,073

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

36. RIZIK OD PROMENE KURSEVA STRANIH VALUTA (Nastavak)

b) Devizni podbilans Banke po valutama, sa stanjem na dan 31. decembra 2021. godine, prikazan je u sledećoj tabeli:

		U hiljadama dinara					
		EUR	Devizna klauzula vezana za EUR	USD	Devizna klauzula vezana za USD	Ostale valute - prevedene u EUR	Ukupno devizni podbilans
Aktiva	Dinari	5,720,021	2,761,563	652,134	-	1,264,657	10,398,376
	EUR	48,647	23,486	5,546	-	10,756	88,435
Obaveze	Dinari	6,002,646	20,332	958,245	-	937,295	7,918,517
	EUR	51,051	173	8,150	-	7,971	67,345
Svop	Dinari	(1,813,680)	-	310,288	-	(298,402)	(1,801,794)
	EUR	(15,425)	-	2,639	-	(2,538)	(15,324)

c) Analiza osetljivosti prihoda Banke na promene deviznih kurseva:

	Ukupno	U hiljadama dinara Promena u kursu	
		10%	-10%
AKTIVA			
Gotovina i sredstva kod Centralne banke	3,392,719	339,272	(339,272)
Hartije od vrednosti	253,186	25,319	(25,319)
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	3,480,131	348,013	(348,013)
Kredit i potraživanja od komitenata	3,100,656	310,066	(310,066)
Ostala sredstva	141,141	14,114	(14,114)
Ukupna aktiva	10,398,375	1,039,838	(1,039,838)
OBAVEZE			
Obaveze po osnovu derivata	688	(69)	69
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim institucijama i Centralnoj banci	120,284	(12,028)	12,028
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	7,643,330	(764,333)	764,333
Rezervisanja	7,418	(742)	742
Ostale obaveze	146,797	(14,680)	14,680
Ukupne obaveze	7,918,517	(791,852)	791,852
Neto svop pozicija	(1,801,795)	180,179	(180,179)
Neto izloženost deviznom riziku:			
31.decembar 2021. godine		67,806	(67,806)
31.decembar 2020. godine		130,984	(130,984)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

36. RIZIK OD PROMENE KURSEVA STRANIH VALUTA (Nastavak)

c) Analiza osetljivosti prihoda Banke na promene deviznih kurseva (Nastavak)

U slučaju da je na dan 31. decembra 2021. godine domaća valuta (RSD) zabeležila porast za 10% u odnosu na strane valute, dobitak za 2021. godinu bio bi manji za RSD 67,806 hiljada dinara, najvećim delom zbog kursnih razlika nastalih po osnovu preračuna potraživanja/obaveza Banke.

U slučaju da je na dan 31. decembra 2021. godine domaća valuta (RSD) zabeležila pad za 10% u odnosu na strane valute, a sve ostale varijable ostale nepromenjene, dobitak za 2021. godinu bio bi veći za RSD 67,806 hiljada dinara, najvećim delom zbog kursnih razlika nastalih po osnovu preračuna potraživanja/obaveza Banke. Simetričan uticaj na rezultat Banke, posledica je ukidanja zaštitne klauzule kod kredita sa valutnom klauzulom.

d) Pokazatelj deviznog rizika

Pokazatelj deviznog rizika	U hiljadama dinara	
	2021.	2020.
31. decembra	16.89%	8.63%
Prosek za godinu	8.69%	7.29%
Najniži iznos	0.03%	0.07%
Najviši iznos	19.20%	17.39%

Pokazatelj deviznog rizika se u toku 2021. godine kretao u rasponu od 0.03% do 19.20%, pri čemu je maksimalno dozvoljeni nivo bio 20% u odnosu na kapital Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

37. CENOVNI RIZIK

- a) VaR analiza portfolija plasmana izloženih cenovnom riziku (desetodnevni VaR) sa stanjem na dan 31. decembar 2021. godine prikazana je u sledećoj tabeli:

2021. godine	VaR na dan	VaR (10d)	U hiljadama dinara	
			Prosečan VaR	Maksimalni VaR
VaR vlasničkih HoV	1.81%	5.72%	1.67%	1.92%
VaR dužničkih HoV	0.89%	2.82%	1.03%	1.19%

2020. godine	VaR na dan	VaR (10d)	U hiljadama dinara	
			Prosečan VaR	Maksimalni VaR
VaR vlasničkih HoV	1.23%	3.88%	1.34%	2.17%
VaR dužničkih HoV	1.19%	3.78%	0.21%	1.20%

- b) Banka je na dan 31.12.2021. godine u svom portfoliju knjige trgovanja imala svop ugovore sa INTL FCStone LTD, dinarske obveznice Republike Srbije i investicione jedinice ILIRIKA DZU a.d, što je prikazano u sledećoj tabeli:

	U hiljadama dinara		
	Svop	Obveznice	Investicione jedinice
- na dan 31. decembar 2021.	1,992	829,711	50,175
- na dan 31. decembar 2020.	3,174	1,558	-

- c) Analiza stres testa na bazi promene cena od ± 200 baznih poena:

Promena cene za ± 200 bp	U hiljadama dinara		
	Svop	Obveznice	Investicione jedinice
- na dan 31. decembar 2021.	± 496	$\pm 846,305$	$\pm 1,004$
- na dan 31. decembar 2020.	-	$\pm 10,218$	± 305

Stres test se odnosi na uticaj promena vrednosti pozicija portfolija u slučaju promene cena instrumenata od ± 200 bp na pojedinačne pozicije u portfoliju.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

38. RIZIK ZEMLJE

Izloženost Banke prema drugim zemljama data je u sledećoj tabeli:

	U hiljadama dinara	
	2021.	2020.
Evropa-EU	2,446,356	1,201,921
Evropa-ostalo	691,776	53,886
Afrika	1,186	48,923
Amerika	6	-
Azija	150,043	156,647
Ukupno	3,289,368	1,461,377

Potraživanja se najvećim delom odnose na stanja na računima kod ino banaka, 85,67% (2020: 83,53%).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

39. FER VREDNOST FINANSIJSKIH SREDSTAVA I OBAVEZA

Poslovna politika Banke je da obelodani informacije fer vrednosti za one komponente aktive i pasive za koje su raspoložive objavljene ili kotirane tržišne cene i za one čija fer vrednost može da bude znatno drugačija od njihove knjigovodstvene vrednosti.

Tržišna cena, gde postoji aktivno tržište, najbolji je dokaz fer vrednosti finansijskog instrumenta. Međutim, tržišne cene nisu dostupne za niz finansijskih sredstava i obaveza koje Banka ima. Stoga, kada tržišna cena finansijskih instrumenata nije dostupna, fer vrednost sredstava i obaveza se procenjuje koristeći sadašnju vrednost ili druge tehnike vrednovanja zasnovane na trenutno preovlađujućim tržišnim uslovima. U Republici Srbiji ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, fer vrednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta.

Rukovodstvo Banke procenjuje sveukupnu izloženost Banke riziku, a u slučajevima za koje procenjuje da vrednost aktive prikazane u njenim poslovnim knjigama ne može da bude ostvarena, ustanovljava rezervu.

Po mišljenju rukovodstva Banke, iznosi u priloženim finansijskim izveštajima odražavaju vrednost koja je u datim okolnostima najverodostojnija i najkorisnija za potrebe izveštavanja.

Fer vrednost neopozivih kreditnih obaveza i potencijalnih obaveza su iste kao i njihove knjigovodstvene vrednosti.

Procena finansijskih instrumenata

Banka meri fer vrednost pomoću sledeće hijerarhije fer vrednosti koja odražava značaj inputa koji se koriste u izradi merenja:

- **Nivo 1:** kotirane tržišne cene (nekorigovane) na aktivnim tržištima za identičan instrument.
- **Nivo 2:** Tehnike procene koje se temelje na uočljivim inputima koji ne predstavljaju kotirane cene iz nivoa 1, bilo direktno (tj kao cene) ili indirektno (tj izvedeni iz cena). Ova kategorija uključuje instrumente koji su vrednovani korišćenjem: kotirane tržišne cene na aktivnim tržištima za slične instrumente; navedene cene za iste ili slične instrumente na tržištu koja se smatraju manje aktivnim; ili druge tehnike procene u kojima su svi značajni inputi direktno ili indirektno uočljivi iz tržišnih podataka.
- **Nivo 3:** Tehnike procene koje koriste značajne neuočljive inpute. Ova kategorija uključuje sve instrumente, gde tehnika vrednovanja uključuje inpute nebazirane na uočljivim podacima i neuočljivi inputi imaju značajan uticaj na vrednovanje instrumenta. Ova kategorija uključuje instrumente koji se vrednuju na bazi kotiranih cena sličnih instrumenata gde su značajna neuočljiva podešavanja ili pretpostavke potrebne da bi se odražavala razlika između instrumenata.

Fer vrednosti finansijske imovine i finansijskih obaveza kojima se trguje na aktivnim tržištima temelji se na kotiranim tržišnim cenama ili cenama kotiranim od strane dilera. Za sve ostale finansijske instrumente Banka određuje fer vrednosti pomoću tehnika procene.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

39. FER VREDNOST FINANSIJSKIH SREDSTAVA I OBAVEZA (Nastavak)

Tehnike procene uključuju neto sadašnju vrednost i modele diskontovanog gotovinskog toka, upoređujući sa sličnim instrumentima za koje postoji uočljiva tržišna cena i drugi modeli procene. Pretpostavke i inputi korišćeni u tehnikama procene uključuju oslobođene rizika i benčmark kamatne stope, kreditne marže i druge premije koje se koriste u proceni diskontne stope, cene obveznica i vlasničkih hartija, devizne kurseve, kapital i kapitalom indeksirane cene i očekivane oscilacije cena i korelacije..

Banka koristi široko prihvaćene modele procene za određivanje fer vrednosti uobičajenih i jednostavnijih finansijskih instrumenata, kao kamatne stope i valutne svopove koji koriste samo uočljive tržišne podatke i zahtevaju malo prosuđivanja i procene od strane menadžmenta. Kotirane cene i inputi za modele su obično dostupni na tržištu za kotirane dužničke i vlasničke hartije od vrednosti, derivate kojima se trguje i jednostavne derivate kao kamatni svopovi.

Dostupnost tržišnih cena i inputa modela smanjuje potrebu za procenama rukovodstva te smanjuje nesigurnost povezanu s određivanjem fer vrednosti. Raspoloživost uočljivih tržišnih cena i inputa varira zavisno od proizvoda i tržišta i sklona je promenama usled specifičnih dešavanja i opštih uslova budućih tržišta.

Tabela ispod analizira finansijske instrumente merene po fer vrednosti na kraju izveštajnog perioda, prema nivou u hijerarhiji fer vrednosti u okviru kog je merenje fer vrednosti smešteno:

Finansijska imovina koja se vodi po fer vrednosti	U hiljadama dinara	
	31.12.2021.	
	Knjigovodstvena vrednost	Fer vrednost
Hartije od vrednosti	880,918	817,697
Ukupno 31.12.2021.	880,918	817,697
Ukupno 31.12.2020.	777,374	680,052

Fer vrednosti	U hiljadama dinara			
	Nivo1	Nivo2	Nivo3	Ukupno
Finansijska sredstva		817,697		817,697
Ukupno 31.12.2021.		817,697		817,697
Ukupno 31.12.2020.		680,052		680,052

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

39. FER VREDNOST FINANSIJSKIH SREDSTAVA I OBAVEZA (Nastavak)

Sledeća tabela prikazuje fer vrednost finansijskih instrumenata koji nisu mereni po fer vrednosti i i analizira ih po nivou u hijerarhiji fer vrednosti u okviru kog je merenje fer vrednosti smešteno:

	31.12.2021.	
	Knjigovodstvena vrednost	Fer vrednost
Finansijska (monetarna) aktiva		
Gotovina i sredstva kod Centralne banke	7,874,842	7,874,842
Kredit i potraživanja od banka i drugih finansijskih organizacija	9,065,824	9,066,856
Kredit i potraživanja od komitenata	13,293,335	13,214,084
Ostala aktiva	221,640	221,640
Ukupno aktiva 31.12.2021.	30,455,641	30,377,422
Ukupno aktiva 31.12.2020.	20,645,322	20,581,582
Finansijska (monetarna) pasiva		
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama	1,691,281	1,694,488
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	27,023,200	20,632,608
Ostale obaveze	309,744	309,744
Ukupno obaveze 31.12.2021.	29,024,225	22,636,840
Ukupno obaveze 31.12.2020.	19,323,493	19,253,257

	U hiljadama dinara			
	Fer vrednost			Ukupno
	Nivo1	Nivo2	Nivo3	
Aktiva				
Kredit i potraživanja od banaka i drugih fin. organizacija	-	9,066,856	-	9,066,856
Kredit i potraživanja od komitenata	-	13,214,084	-	13,214,084
Ukupno 31.12.2021.	-	22,280,940	0	22,280,940
Ukupno 31.12.2020.	-	11,554,118	-	11,554,118
Obaveze				
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim fin. organizacijama	-	1,694,488	-	1,694,488
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	-	20,632,608	-	20,632,608
Ukupno 31.12.2021.	-	22,327,096	-	22,327,096
Ukupno 31.12.2020.	-	18,515,429	-	18,515,429

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

39. FER VREDNOST FINANSIJSKIH SREDSTAVA I OBAVEZA (Nastavak)

Tabela ispod prikazuje klasifikaciju Banke za svaku klasu finansijske aktive i obaveza i njihovu fer vrednost za 31. decembar 2021:

U hiljadama dinara

	Po fer vrednosti kroz BU	Po amortizo- vanoj vrednosti	Po fer vrednosti kroz ostali rezultat	Ostala amortizo- vana vrednost	Ukupna sadašnja vrednost	Ukupna fer vrednost
Gotovina i sredstva kod Centralne banke	-	-	-	7,874,842	7,874,842	7,874,842
Hartije od vrednosti	50,176	-	830,742	253,185	1,134,103	1,070,885
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	-	9,065,824	-	-	9,065,824	9,067,406
Kredit i potraživanja od komitenata	-	13,293,335	-	-	13,293,335	13,214,084
Ostala aktiva	-	-	-	221,640	221,640	221,640
Ukupno aktiva	50,176	-	830,742	8,349,667	31,589,744	31,448,858
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama	-	-	-	1,691,281	1,691,281	1,694,488
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	-	-	-	27,023,200	27,023,200	20,632,608
Ostale obaveze	-	-	-	309,744	309,744	309,744
Ukupno obaveze	-	-	-	29,024,225	29,024,225	22,636,840

Sledeće metode i pretpostavke su korišćene za procenjivanje fer vrednosti finansijskih instrumenata Banke na dan 31. decembra 2021. i 2020. godine:

Finansijski instrumenti čija je fer vrednost aproksimativno jednaka knjigovodstvenoj vrednosti

Za finansijska sredstva i finansijske obaveze koje su likvidne ili imaju kratak rok dospeća (do 3 meseca) pretpostavlja se da su knjigovodstvene vrednosti aproksimativno jednake njihovoj fer vrednosti. Fer vrednost gotovine i gotovinskih ekvivalenata, kratkoročnih depozita, ostalih plasmana i ostalih sredstava, transakcionih depozita, obaveza prema dobavljačima i ostalih kratkoročnih obaveza odgovara njihovoj knjigovodstvenoj vrednosti prvenstveno zbog kratkoročnog dospeća ovih finansijskih instrumenata. Fer vrednost kredita i plasmana komitentima jednaka je njihovoj knjigovodstvenoj vrednosti, umanjenoj za ispravke vrednosti po osnovu obezvređenja.

Ostali finansijski instrumenti Banke iskazani po amortizovanoj vrednosti uglavnom imaju kratkoročna dospeća i nose varijabilnu kamatnu stopu koja odražava tekuće tržišne uslove i koja se u redovnim intervalima ponovo određuje. Shodno tome, Banka smatra da vrednost po kojoj su navedeni finansijski instrumenti iskazani odgovara njihovoj tržišnoj vrednosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

39. FER VREDNOST FINANSIJSKIH SREDSTAVA I OBAVEZA (Nastavak)

Depoziti banaka i komitenata su uglavnom po viđenju ili kratkoročni sa ugovorenim varijabilnim kamatnim stopama i stoga rukovodstvo Banke smatra da vrednosti po kojima su isti iskazani u bilansu stanja odgovaraju njihovoj tržišnoj vrednosti.

Finansijski instrumenti sa fiksnom kamatnom stopom

Fer vrednost finansijskih sredstava i obaveza sa fiksnom kamatnom stopom, koja se evidentiraju po amortizovanoj nabavnoj vrednosti, se procenjuje poređenjem tržišnih kamatnih stopa pri početnom priznavanju sa tekućim tržišnim stopama koje trenutno važe za slične finansijske instrumente.

Procenjena fer vrednost depozita sa fiksnom kamatnom stopom se bazira na diskontovanim novčanim tokovima koristeći preovlađujuće kamatne stope na tržištu novca za ugovore sa sličnim kreditnim rizikom i rokom dospeća.

Za kotirane emitovane dužničke instrumente, fer vrednosti se izračunavaju na osnovu kotiranih cena na tržištu. Za finansijske instrumente za koje nisu dostupne tržišne cene, koristi se model diskontovanog novčanog toka koji je baziran na krivi prinosa tekuće kamatne stope koja odgovara preostalom periodu do roka dospeća.

Finansijski instrumenti vrednovani po fer vrednosti

Finansijski instrumenti se vrednuju po fer vrednosti korišćenjem kotirane tržišne cene na dan izveštavanja. Banka na dan 31. decembra 2020. i 2019. godine nije imala finansijske instrumente koji se vrednuju po fer vrednosti, u materijalno značajnom iznosu.

Stoga Banka nije značajnije izložena riziku od promene fer vrednosti, a fer vrednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza Banke odgovara knjigovodstvenim iznosima finansijskih sredstava i obaveza iskazanim u priloženim finansijskim izveštajima.

40. RIZIK INFORMACIONIH SISTEMA

Rizik informacionog sistema je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke, postizanje poslovnih rezultata, poslovanje u skladu sa regulativama i reputacije usled neadekvatnog upravljanja informacionim sistemom ili neka druga systemska slabost koja negativno utiče na systemsku funkcionalnost ili bezbednost i/ili ugrožava kontinuitet poslovanja.

Banka je usvojila i primenila Proceduru upravljanja rizicima informacionog sistema koja definiše identifikaciju, procenu, analizu i praćenje rizika informacionog sistema, kao i mere za njihovo ublažavanje, prevenciju i kontrolu u skladu sa pravnim regulativama i internom dokumentacijom.

Zaposleni u Sektoru informaciono komunikacionih tehnologija vrše procenu i merenje izloženosti Banke riziku IS. Procena rizika IS se vrši najmanje jednom godišnje i podrazumeva postupak u kome se na osnovu registra resursa IS vrši procena svih informacionih rizika. U zavisnosti od stepena izloženosti i nivoa rizika sačinjava se Plan tretmana informacionih rizika. Na osnovu Plana tretmana se preduzimaju mere za ublažavanje i smanjenje rizika IS.

U skladu sa Aktom o bezbednosti a na osnovu Zakona o informacionoj bezbednosti posebno se tretiraju rizici vezani za informacionu bezbednost. Najmnje jednom godišnje se vrši procena i preispitivanje informacione bezbednosti i Akta o bezbednosti i sačinjava se Izveštaj o proceni koji se dostavlja Izvršnom odboru Banke na razmatranje i usvajanje.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

41. UPRAVLJANJE KAPITALOM

Banka je dužna da obim i strukturu svog poslovanja i rizičnih plasmana uskladi sa pokazateljima poslovanja propisanim Zakonom o bankama i relevantnim odlukama Narodne banke Srbije donetim na osnovu navedenog Zakona.

Na dan 31. decembra 2021. godine, Banka je imala usaglašene sve pokazatelje poslovanja sa propisanim vrednostima.

a) Adekvatnost kapitala Banke

U sledećoj tabeli je prikazana struktura ukupnog kapitala Banke na dan 31. decembra 2021. godine, kao i pokazatelji adekvatnosti kapitala:

	U hiljadama dinara	
	2021.	2020.
Regulatorni kapital		
Nominalna vrednost uplaćenih akcija, osim preferencijalnih kumulativnih akcija	2,912,133	2,912,133
Stečene sopstvene akcije	-	-
Neraspoređena dobit iz ranijih godina	-	-
Emisiona premija	168,164	168,164
Rezerve iz dobiti	-	-
Instrumenti osnovnog akcijskog kapitala i pripadajuća emisiona premija	<u>3,080,297</u>	<u>3,080,297</u>
Gubici iz ranijih godina	-	-
Revalorizacione rezerve	687,825	682,488
Nematerijalna ulaganja	(29,353)	(19,711)
Rezerve iz dobiti	278,079	265,916
Odbitne stavke od kapitala	-	-
Iznos za koji su prekoračena kvalifikovana učešća u licima koja nisu u finansijskom sektoru	(114)	(114)
Osnovni kapital (2)	4,016,734	4,008,876
Osnovni akcijski kapital (3)	4,016,734	4,008,876
Dodatni osnovni kapital	-	-
Dopunski kapital	-	-
Ukupan kapital (1)	<u>4,016,734</u>	<u>4,008,876</u>
Izloženosti rizicima		
Rizikom ponderisane izloženosti za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane, rizik smanjenja vrednosti kupljenih potraživanja i rizik izmirenja/isporuke po osnovu slobodnih isporuka	18,183,008	12,946,439
Rizična aktiva po osnovu izloženosti tržišnim rizicima	1,140,560	348,498
Rizična aktiva po osnovu izloženosti operativnom riziku	1,518,750	1,373,850
Ukupno (2)	<u>20,842,318</u>	<u>14,668,787</u>
Pokazatelj adekvatnosti kapitala (1/2 x 100, min 14.61%)	<u>19.27%</u>	<u>27.33%</u>
Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala (2/2 x 100, min 11.70%)	<u>19.27%</u>	<u>27.33%</u>
Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala (3/2 x 100, min 9.50%)	<u>19.27%</u>	<u>27.33%</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

41. UPRAVLJANJE KAPITALOM (Nastavak)

a) Adekvatnost kapitala Banke (Nastavak)

Pokazatelji adekvatnosti kapitala su iznad zakonski propisanih minimalnih vrednosti od 8%, 6% i 4.50%, kao i iznad pokazatelja adekvatnosti kapitala propisanih od strane NBS kroz proces supervizorske procene (ukupni supervizorski zahtev za kapitalom).

b) Pokazatelji poslovanja

Ostvareni pokazatelji poslovanja Banke bili su sledeći:

Pokazatelji poslovanja	Propisani	2021	2020
	Minimum EUR		
1.Kapital	10 miliona	34.16	34.09
2.Adekvatnost kapitala	Minimum 8%	19.27%	27.33%
	Maksimum		
3.Ulaganja Banke	60% kapitala	40.14%	40.51%
4.Zbir svih velikih izloženosti u odnosu na kapital	Maksimum 400%	250.14%	188.37%
5.Prosečni mesečni pokazatelji likvidnosti:			
- u trećem mesecu izveštajnog perioda	Minimum 1 Maksimum	2.80	2.48
6.Pokazatelj deviznog rizika	20% kapitala	16.89%	8.63%

42. IZVEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA

Osnovni format izveštavanja po segmentima je utvrđen na nivou poslovnih aktivnosti s obzirom da su rizici i stope prinosa Banke primarno pod uticajem razlike u proizvodima i uslugama koje Banka pruža.

Poslovne aktivnosti su u Banci organizovane odvojeno prema prirodi proizvoda i usluga koje se pružaju, na takav način da svaki segment predstavlja strateški poslovni deo koji pruža različite proizvode i usluge na tržištu.

Poslovne aktivnosti Banke organizovane su u tri osnovna poslovna segmenta:

- *Poslovanje sa korporativnim klijentima:* U osnovi se odnosi na odobravanje kredita i različitih oblika garancija i jemstava klijentima, vođenje depozitnih i tekućih računa, usluge platnog prometa.
- *Poslovanje sa stanovništvom i preduzetnicima:* U osnovi obuhvata prikupljanje depozita, odobravanje kredita, kreditnih kartica, usluge platnog prometa za fizička lica, pri čemu se pod fizičkim licima podrazumeva stanovništvo, preduzetnici i poljoprivrednici.
- *Sredstva i trgovanje sa hartijama od vrednosti:* U osnovi obuhvata uzimanje pozicije za svoj račun i trgovanje hartijama od vrednosti, trgovanje devizama.
- *Ostalo:* Druge poslovne aktivnosti koje čine manje od 10% ukupnih poslovnih aktivnosti Banke, kao i centralne funkcije Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

42. IZVEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA (Nastavak)

a) Bilans uspeha po poslovnim segmentima

Sledeće tabele prikazuju rezultate Banke ostvarene u periodu 01. januara do 31. decembra 2021. i 2020. godine prikazane po poslovnim segmentima.

Za potrebe izveštavanja o ostvarenom rezultatu pojedinih poslovnih segmenata Banke, troškovi koji terete ukupno poslovanje Banke: Troškovi amortizacije i Ostali poslovni rashodi podeljeni su prema učešću Troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda pojedinih poslovnih segmenata u ukupnim datim troškovima za 2021. i 2020. godinu.

Na dan 31. decembar 2021. godine.

	U hiljadama dinara				
	Korporativni klijenti	Stanovništvo i preduzetnici	Sredstva i trgovanje hartijama od vrednosti	Ostali	Ukupno
Prihodi od kamata	720,594	62,986	90,449	-	874,029
Rashodi kamata	(153,749)	(72,865)	(35,986)	-	(262,600)
Dobitak po osnovu kamata	565,845	(9,879)	54,462	-	611,429
Prihodi od naknada i provizija	509,110	35,989	-	-	545,098
Rashodi od naknada i provizija	(102,432)	(979)	(145,626)	-	(249,037)
Dobitak /gubitak po osnovu naknada i provizija	406,677	35,010	(145,626)	-	296,061
Neto dobitak/gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	-	-	2,726	-	2,726
Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanaka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	-	-	14	-	14
Neto dobitak/gubitak po osnovu zaštite od rizika	-	-	-	-	-
Neto prihod/rashod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne kaluzule	(63,319)	3,451	35,097	-	(24,770)
Neto prihod/rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz BU	(136,139)	(23,532)	3,592	-	(156,080)
Ostali poslovni prihodi	-	-	-	22,251	22,251
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	(88,826)	(63,965)	(33,623)	(162,018)	(347,431)
Troškovi amortizacije	(12,773)	(9,198)	(4,691)	(23,298)	(49,961)
Ostali prihodi	-	-	-	8,084	8,084
Ostali poslovni rashodi	(89,944)	(64,770)	(33,033)	(164,058)	(351,806)
Neto dobitak	582,521	(132,883)	(120,081)	(319,039)	10,517

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

42. IZVEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA (Nastavak)

a) Bilans uspeha po poslovnim segmentima (Nastavak)

Na dan 31. decembar 2020. godine.

U hiljadama dinara

	Korporativni klijenti	Stanovništvo i preduzetnici	Sredstva i trgovanje hartijama od vrednosti	Ostali	Ukupno
Prihodi od kamata	709,490	50,107	60,095	-	819,692
Rashodi kamata	(161,648)	(71,743)	(5,806)	-	(239,197)
Dobitak po osnovu kamata	547,842	(21,636)	54,289	-	580,495
Prihodi od naknada i provizija	160,366	23,355	961	-	184,682
Rashodi od naknada i provizija	(43,739)	-	(17,920)	-	(61,659)
Dobitak /gubitak po osnovu naknada i provizija	116,627	23,355	(16,959)	-	123,023
Neto dobitak/gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata			(3,177)		(3,177)
Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti			108		108
Neto dobitak/gubitak po osnovu zaštite od rizika			416		416
Neto prihod/rashod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne kaluzule	9,110	10,753	12,574	831	33,268
Neto prihod/rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz BU	(40,008)	(9,694)	(121)		(49,823)
Ostali poslovni prihodi				13,888	13,888
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	(83,238)	(69,354)	(64,417)	(99,643)	(316,652)
Troškovi amortizacije	(10,720)	(8,931)	(8,296)	(12,832)	(40,779)
Ostali prihodi	-	-	-	4,091	4,091
Ostali poslovni rashodi	(85,390)	(71,146)	(66,083)	(102,219)	(324,838)
Neto dobitak	454,223	(146,653)	(91,666)	(195,884)	20,020

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

42. IZVEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA (Nastavak)

b) Bilans stanja po poslovnim segmentima

Sledeće tabele prikazuju sredstva i obaveze Banke sa stanjem na dan 31. decembra 2021. i 2020. godine prikazane po poslovnim segmentima.

Za potrebe izveštavanja o stanju sredstava i obaveza po pojedinim poslovnim segmentima, sredstva angažovana za ukupno poslovanje Banke: Osnovna sredstva i Nematerijalna ulaganja podeljena su prema učešću troškova zarada po pojedinim poslovnim segmentima.

Na dan 31. decembar 2021. godine.

	u hiljadama dinara				
	Korporativni klijenti	Stanovništvo i preduzetnici	Sredstva i trgovanje hartijama od vrednosti	Ostalo	Ukupno
Gotovina i sredstva kod centralne banke	-	-	7,874,842	-	7,874,842
Hartije od vrednosti	-	-	1,134,103	-	1,134,103
Kredit i potraživanja	20,066,613	897,150	1,395,396,	-	22,359,159
Potraživanja po osnovu derivata	-	-	1,882	-	1,882
Investicije u pridružena i zavisna društva	-	-	-	114	114
Ostalo	478,714	344,729	175,815	873,170	1,872,428
Ukupna sredstva	20,545,327	1,241,879	10,582,037	873,284	33,242,528
Obeveze po s.fin.derivata	-	-	3,787	-	3,787
Depoziti i ostale obaveze	21,579,268	5,414,099	1,721,114	-	28,714,481
Ostale obaveze	118,861	85,561	43,637	216,719	464,733
Ukupne obaveze	21,698,084	5,499,660	1,768,538	216,719	29,183,001

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

42. IZVEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA (Nastavak)

b) Bilans stanja po poslovnim segmentima (Nastavak)

Na dan 31. decembar 2020. godine.

	Korporativni klijenti	Stanovništvo i preduzetnici	Sredstva i trgovanje hartijama od vrednosti	u hiljadama dinara	
				Ostalo	Ukupno
Gotovina i sredstva kod centralne banke	-	-	9,026,840	-	9,026,840
Hartije od vrednosti	-	-	777,374	-	777,374
Kredit i potraživanja	9,518,147	863,464	1,236,247	-	11,617,858
Potraživanja po osnovu derivata	-	-	-	-	-
Investicije u pridružena i zavisna društva	-	-	-	114	114
Ostalo	490,454	358,446	795,741	571,851	2,216,492
Ukupna sredstva	10,008,601	1,221,910	11,836,202	571,965	23,638,678
Obeveze po s.fin.derivata	-	-	3,212	-	3,212
Depoziti i ostale obaveze	13,280,489	5,305,176	-	-	18,585,665
Ostale obaveze	256,083	11,635	522,116	217,992	1,007,826
Ukupne obaveze	13,536,572	5,316,811	525,328	217,992	19,596,703

43. USAGLAŠAVANJE MEĐUSOBNIH OBAVEZA I POTRAŽIVANJA

Banka je u skladu sa čl. 18 Zakona o računovodstvu izvršila usaglašavanje obaveza i potraživanja sa svojim dužnicima i poveriocima na dan 31. oktobra 2021. godine i o tome postoji verodostojna dokumentacija.

Aktiva koja je bila predmet usaglašavanja iznosila je 16,911,923 hiljada dinara, dok je pasiva iznosila 17,926,181 hiljadu dinara.

Ukupan iznos usaglašanih IOS-a se odnosi na:

- potraživanja u iznosu od 16,879,653 hiljada dinara; i
- obaveze u iznosu od 17,923,787 hiljada dinara.

Neusaglašeni IOS-i se odnose na:

- potraživanja u iznosu od 32,270 hiljada dinara, odnosno 0.191%; i
- obaveze u iznosu od 2,394 hiljade dinara, odnosno 0.013%.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2021. godine

44. DOGAĐAJI NASTALI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Nije bilo bitnih događaja nakon datuma bilansiranja koji bi zahtevali obelodanjivanje ili korekciju u bilansima Banke.

45. DEVIZNI KURS

Zvanični srednji devizni kursevi Narodne Banke Srbije utvrđeni na međubankarskom sastanku deviznog tržišta, korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja na dan 31. decembra 2021. i 2020. godine u funkcionalnu valutu, za pojedine strane valute su:

	<u>2021.</u>	<u>U dinarima</u> <u>2020.</u>
EUR	117.5821	117.5802
USD	103.9262	95.6637
CHF	113.6388	108.4388

Beograd, 21.03.2022.

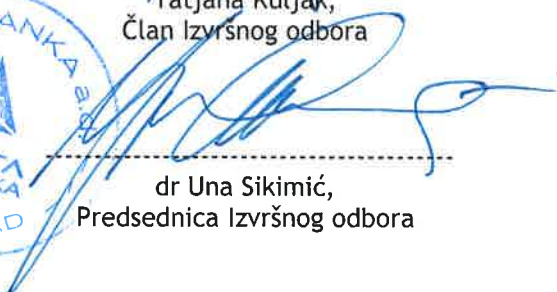

 Slobodan Lečić,
 Direktor Sektora računovodstva i
 izveštavanja

 Tatjana Kuljak,
 Član Izvršnog odbora

 dr Una Sikimić,
 Predsednica Izvršnog odbora

Sektor računovodstva i izveštavanja

Odeljenje finansijskog planiranja i kontrole

Broj: 2602/2022

Datum: 17.03.2022. godine

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU BANKE

ZA 2021. GODINU

SADRŽAJ

1.	Uvodne napomene	5
2.	Makroekonomsko okruženje	5
2.1.	Osnovne napomene	5
2.1.1.	BDP i industrijska proizvodnja.....	5
2.1.2.	Zaposlenost i zarade	5
2.1.3.	Monetarna politika, potrošačke cene i inflacija	6
2.1.4.	Devizni kurs	7
2.1.5.	Monetarni tokovi.....	8
2.2.	Poslovanje na Beogradskoj berzi u izveštajnom periodu	9
2.3.	Regulativa u izveštajnom periodu	9
3.	Poslovne aktivnosti Banke.....	10
3.1.	Poslovne aktivnosti i organizaciona struktura Banke	10
3.2.	Aktivnost Upravnog i Izvršnog odbora Banke u izveštajnom periodu	11
3.3.	Informacije o kadrovskim pitanjima	12
4.	Bilans uspeha Banke	13
4.1.	Rezultat Banke u izveštajnom periodu	13
4.2.	Prihodi od kamata i naknada Banke u izveštajnom periodu	15
4.3.	Rashodi od kamata i naknada Banke u izveštajnom periodu	16
4.4.	Neto prihodi / (rashodi) po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	17
4.5.	Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	17
4.6.	Ostali rashodi	18
5.	Bilans stanja Banke	18
5.1.	Osnovne napomene.....	18
5.2.	Gotovina i sredstva kod centralne banke.....	20
5.3.	Hartije od vrednosti	21
5.4.	Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija.....	21
5.5.	Kredit i potraživanja od komitenata	22
5.5.1.	Kredit stanovništvu	23
5.6.	Investicije u zavisna društva	24
5.7.	Osnovna sredstva, nematerijalna imovina i investicione nekretnine	24
5.8.	Ostala sredstva	25
5.9.	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	26
5.10.	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	28
5.11.	Ukupni depoziti Banke.....	29

5.12.	Rezervisanja	30
5.13.	Ostale obaveze	30
5.14.	Kapital Banke	31
5.14.1.	Struktura kapitala Banke	31
5.14.2.	Akcijski kapital.....	33
5.14.3.	Sticanje sopstvenih akcija	34
6.	Vanbilansna evidencija Banke	34
7.	Likvidnost Banke	36
7.1.	Dinarska i devizna likvidnost Banke	36
8.	Upravljanje rizicima.....	37
8.1.	Ciljevi i politike za upravljanje finansijskim rizicima.....	37
8.2.	Izloženost rizicima (cenovnom, kreditnom, riziku likvidnosti i riziku novčanog toka) sa strategijom za upravljanje rizicima i ocenom njihove efektivnosti	39
8.3.	Upravljanje kapitalom.....	41
8.4.	Analiza izloženosti glavnim rizicima	43
8.4.1.	Kreditni rizik	43
8.4.2.	Rizik likvidnosti.....	46
8.4.3.	Tržišni rizici.....	49
8.4.3.1.	Devizni rizik	49
8.4.3.2.	Cenovni rizik.....	49
8.4.4.	Kamatni rizik	50
8.4.5.	Operativni rizik	51
8.4.6.	Rizici ulaganja.....	52
8.4.7.	Rizik izloženosti.....	53
8.4.8.	Rizik zemlje	53
9.	Ostale aktivnosti Banke.....	55
9.1.	Usklađenost poslovanja.....	55
9.2.	Poslovi praćenja i procene rizika usklađenosti poslovanja.....	56
9.3.	Sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma.....	56
9.4.	Informaciono-komunikaciona tehnologija.....	56
9.5.	Upravljanje lošim plasmanima.....	58
9.6.	Finansijska saradnja sa inostranstvom.....	59
9.7.	Aktivnosti istraživanja i razvoja.....	60
9.8.	Korporativna odgovornost prema društvu.....	60
9.9.	Informacije u vezi sa ulaganjima u cilju zaštite životne sredine	61
9.10.	Ogranci banke.....	61

10.	Korporativno upravljanje.....	61
10.1.	Kodeks korporativnog upravljanja.....	61
10.2.	Organi upravljanja i njihovi odbori.....	61
10.3.	Informacije o ponudama za preuzimanje.....	63
10.4.	Opis osnovnih elemenata sistema internih kontrola i smanjenja rizika u vezi sa postupkom finansijskog izveštavanja.....	64
10.5.	Opis politike raznolikosti.....	68
11.	Razvoj Banke u narednom periodu.....	69
11.1.	Strateški ciljevi Banke.....	69
11.2.	Realizacija strateških ciljeva Banke.....	70
12.	Poslovanje Banke u 2021. godine.....	71
13.	Događaji nakon proteka poslovne godine.....	73

1. UVODNE NAPOMENE

Izveštaj o poslovanju ALTA banke a.d. Beograd (u daljem tekstu: Banka) obuhvata period poslovanja Banke od 01. januara do 31. decembra 2021. godine (u daljem tekstu: izveštajni period) i ima za cilj analizu i ocenu profitabilnosti i produktivnosti poslovanja Banke, kao i analizu stanja i dinamike vrednosti njene poslovne imovine i izvora finansiranja tokom izveštajnog perioda.

2. MAKROEKONOMSKO OKRUŽENJE

2.1. Osnovne napomene

2.1.1. BDP i industrijska proizvodnja

Prema poslednjim dostupnim podacima Republičkog zavoda za statistiku realni rast bruto domaćeg proizvoda u četvrtom kvartalu 2021. godine, u odnosu na isti period prethodne godine, iznosio je 7.0%.

Desezonirana serija podataka pokazuje rast bruto domaćeg proizvoda u četvrtom kvartalu 2021. godine od 1.7% u odnosu na prethodni kvartal.

Realni rast bruto domaćeg proizvoda u 2021. godini, dobijen na bazi kvartalnog obračuna, iznosio je 7.4% u odnosu na prethodnu godinu. Godišnja stopa rasta bruto domaćeg proizvoda, kao rezultat godišnjeg obračuna, biće objavljena 30. septembra 2022. godine u saopštenju Bruto domaći proizvod, 2021.

Posmatrano po delatnostima, u četvrtom kvartalu 2021. godine, u odnosu na isti period prethodne godine, značajan realni rast bruto dodate vrednosti zabeležen je u sektoru trgovine na veliko i malo i popravke motornih vozila, saobraćaja i skladištenja i usluga smeštaja i ishrane, 14.7%, sektoru industrije i snabdevanja vodom i upravljanja otpadnim vodama, 4.3% i sektoru građevinarstva, 10.9%.

Posmatrano po agregatima upotrebe bruto domaćeg proizvoda, u četvrtom kvartalu 2021. godine, u odnosu na isti period prethodne godine, realni rast zabeležen je kod svih agregata: izdaci za finalnu potrošnju domaćinstava, 7.3%, izdaci za finalnu potrošnju neprofitnih institucija koje pružaju usluge domaćinstvima (NPID), 3.7%, izdaci za finalnu potrošnju države, 5.8%, bruto investicije u osnovna sredstva, 9.8%, izvoz robe i usluga, 13.9% i uvoz robe i usluga, 15.5%.

2.1.2. Zaposlenost i zarade

Prema podacima Ankete o radnoj snazi u četvrtom kvartalu 2021. godine broj zaposlenih iznosio je 2,917,400, a broj nezaposlenih 316,700.

U četvrtom kvartalu 2021. godine poređenju sa trećim kvartalom 2021. stopa zaposlenosti je ostala nepromenjena i iznosila je 50.0%. Stopa nezaposlenosti smanjena za 0.7 procentnih poena (p. p.) i u četvrtom kvartalu 2021. iznosila je 9.8%.

Na međukvartalnom nivou je došlo do smanjenja broja nezaposlenih (-24,800) i zaposlenih (-7,200) tj. aktivnog stanovništva (-32,000), dok je kontingent stanovništva van radne snage povećan (+19,500).

U okviru ukupne zaposlenosti, koja je diskretno smanjena (-7,200) u četvrtom kvartalu u odnosu na treći kvartal 2021. godine, došlo je do povećanja formalne zaposlenosti (+26,000) i smanjenja neformalne zaposlenosti (-33,000).

U četvrtom kvartalu 2021. godine, u odnosu na četvrti kvartal 2020., stopa zaposlenosti povećana je za 2.4 p. p., dok su stopa nezaposlenosti i stopa stanovništva van radne snage smanjene za 0.9 p. p. i 2.1 p. p., respektivno.

U četvrtom kvartalu 2021. godine, u poređenju sa četvrtim kvartalom 2020., zabeleženo je međugodišnje povećanje zaposlenosti (+115,600) uz istovremeno smanjenje stanovništva van radne snage (-141,600) i nezaposlenosti (-18,500). Ukupna posmatrana populacija (stanovništvo 15 i više godina) smanjena je za 44,500.

Prosečna zarada (bruto) obračunata za novembar 2021. godine iznosila je 95,312 dinara, dok je prosečna zarada bez poreza i doprinosa (neto) iznosila 69,136 dinara.

Rast bruto zarada u periodu januar–novembar 2021. godine, u odnosu na isti period prošle godine, iznosio je 9.1% nominalno, odnosno 5.2% realno. Istovremeno, neto zarade su porasle za 9.3% nominalno i za 5.4% realno.

U poređenju sa istim mesecom prethodne godine, prosečna bruto zarada za novembar 2021. godine nominalno je veća za 13.2%, a realno za 5.3%, dok je prosečna neto zarada nominalno veća za 13.5%, odnosno za 5.6% realno.

Medijalna neto zarada za novembar 2021. godine iznosila je 51,782 dinara, što znači da je 50% zaposlenih ostvarilo zaradu do navedenog iznosa.

2.1.3. *Monetarna politika, potrošačke cene i inflacija*

Radi definisanja okvira za odlučivanje o monetarnoj politici na srednji rok i usidranja i stabilizacije inflacionih očekivanja, Narodna banka Srbije je odredila ciljanu stopu ukupne inflacije (sa dozvoljenim odstupanjem), merene godišnjom procentualnom promenom indeksa potrošačkih cena, za period do 2023. godine, u visini 3.00%, sa dozvoljenim odstupanjem ± 1.5 p. p.

Prema podacima Republičkog zavoda za statistiku, cene proizvoda i usluga lične potrošnje u decembru 2021. godine, u odnosu na novembar 2021. godine, u proseku su povećane za 0.4%. Potrošačke cene u decembru 2021. godine, u poređenju sa istim mesecom prethodne godine, povećane su za 7.9%. U 2021. godini u poređenju sa 2020. godinom, potrošačke cene su u proseku povećane za 4.0%. Posmatrano po glavnim grupama proizvoda i usluga klasifikovanih prema nameni potrošnje, u decembru 2021. godine, u odnosu na prethodni mesec, rast cena je zabeležen u grupama Komunikacije (1.2%), Restorani i hoteli (0.8%), Oprema za stan i tekuće održavanje (0.7%), Stanovanje, voda, električna energija, gas i ostala goriva (0.6%), u grupama Alkoholna pića i duvan i Rekreacija i kultura (za po 0.5%), Odeća i obuća (0.4%), Hrana i bezalkoholna pića (0.3%) i Zdravlje (0.2%).

U toku 2021. godine NBS nije vršile ismene referentne kamatne stope, tako da je ona na dan 31.12.2021. godine i dalje iznosila 1.00%.

Odluka o ublažavanju monetarne politike doneta je usled negativnog efekta virusa po globalni privredni rast, što se odrazilo i na kretanja na međunarodnom robnom i finansijskom tržištu, kao i na odluke centralnih banaka i vlada zemalja širom sveta.

U narednoj tabeli prikazane su prosečne vrednosti referentne kamatne stope Narodne banke Srbije tokom 2021. i 2020. godine.

Tabela 1. Prosečna referentna kamatna stopa u 2021. i 2020. godini

Period	2021	2020
Januar	1.00%	2.25%
Februar	1.00%	2.25%
Mart	1.00%	1.91%
April	1.00%	1.57%
Maj	1.00%	1.50%
Jun	1.00%	1.33%
Jul	1.00%	1.25%
Avgust	1.00%	1.25%
Septembar	1.00%	1.25%
Oktobar	1.00%	1.25%
Novembar	1.00%	1.25%
Decembar	1.00%	1.07%
Prosek	1.00%	1.51%

Prosečna referentna kamatna stopa, tokom 2021. godine, iznosila je 1.00% i bila je za 0.51 p.p niža od prosečne referente kamatne stope tokom 2020. godine (prosek 2020: 1.51%).

2.1.4. Devizni kurs

Tokom 2021. godine uglavnom je preovladavao stabilan kurs dinara ka evru. Stabilnosti na deviznom tržištu najviše su doprinele učestale intervencije NBS na domaćem međubankarskom tržištu, kao i pojačano ulaganje investitora u hartije od vrednosti.

Na dan 31.12.2021. godine kurs dinara prema evru iznosio je 117.5821, dok je na dan 31.12.2020. godine iznosio 117.5802. Tokom 2021. godine, najviša vrednost evra prema dinaru iznosila je 117.5925 (dana 11.01.2021.), a najniža 117.5496 (dana 08.10.2021.). Kurs EUR/USD se kretao u rasponu od 1.1203 do 1.2339, i sa 31.12.2021. godine iznosio je 1.1371.

Narodna banka Srbije je u cilju sprečavanja prekomernih kratkoročnih oscilacija dinara u 2021. godine neto kupila 645 miliona evra. U decembru 2021. godine Narodna banka Srbije je neto prodala 465 miliona evra, dok je obim intervencija na kraju Q3 2021. godine iznosio neto kupovina 1.1 milijardi evra.

Tokom 2021. godine, u međubankarskoj trgovini (MTD) realizovano je ukupno 6,881.3 mil. evra. Najveći obim trgovine na MTD-u na dnevnom nivou iznosio je 68.62 mil. evra (dana 30.12.2021.), a najmanji 1.69 mil. evra (dana 11.10.2021.).

2.1.5. Monetarni tokovi

Na kraju 2021. godine, beleži se rast kreditne zaduženosti svih korisnika. Ukupni plasmani bankarskog sektora zabeležili su, na kraju 2021. godine, rast od 9.7% u odnosu na stanje sa kraja 2020. godine. U narednoj tabeli prikazano je stanje duga po bankarskim kreditima.

Tabela 2. Stanje duga po bankarskim kreditima na dan 31. decembar 2021. godine

Korisnik kredita	u mil. dinara				
	31.12.2021.	30.09.2021.	30.06.2021.	31.03.2021.	31.12.2020.
Pravna lica	1,750,590	1,684,289	1,638,177	1,635,502	1,605,519
Preduzetnici	69,814	68,582	66,255	63,240	63,545
Stanovništvo	1,327,944	1,297,662	1,262,369	1,219,813	1,200,415
UKUPNO:	3,148,348	3,050,533	2,966,801	2,918,555	2,869,479

Izvor: Udruženje banaka Srbije, Kredit biro

Na kraju 2021. godine, učešće docnje u dugu po osnovu bankarskih kredita kod skoro svih korisnika je u padu u odnosu na kraj 2020. godine, osim kod stanovništva. Na dan 31. decembra 2021. godine, pravna lica imala su docnju u otplati kredita od 3.60%, što u odnosu stanje sa kraja 2020. godine predstavlja pad od 0.8 p.p., dok je docnja kod stanovništva na kraju istog perioda na nivou od 2.60% (31.12.2020: 2.40%) - videti sledeći tabelarni pregled.

Tabela 3. Učešće docnje u dugu po osnovu kredita, stanje na dan 31. decembar 2021. godine

Korisnik kredita	31.12.2021.	30.09.2021.	30.06.2021.	31.03.2021.	31.12.2020.
Pravna lica	3.40%	3.60%	3.70%	3.70%	4.20%
Preduzetnici	3.60%	3.40%	3.60%	3.60%	4.30%
Stanovništvo	2.60%	2.60%	2.50%	2.20%	2.40%
UKUPNO:	3.10%	3.10%	3.10%	3.10%	3.50%

Izvor: Udruženje banaka Srbije, Kredit biro

Napomena. Docnja kod pravnih lica i preduzetnika predstavlja dospеле nenaplaćene obaveze preko 15 dana, a kod fizičkih lica preko 60 dana.

2.2. Poslovanje na Beogradskoj berzi u izveštajnom periodu

Na kraju 2021. godine indeks BELEX 15 iznosio je 820.78 indeksnih poena, i uvećan je za 9.6% u odnosu na stanje sa kraja 2020. godine. Takođe, opšti indeks akcija, BELEX line, zabeležio je rast od 9.3% i na kraju 2021. godine iznosio je 1,711.57 indeksnih poena.

Tabela 4. Vrednost indeksa Beogradske berze, stanje na dan 31. decembar 2021. godine

Opis	31.12.2021.	30.09.2021.	30.06.2021.	31.03.2021.	31.12.2020.	Index
BELEX 15	820.78	802.81	779.45	754.40	748.61	109.6
BELEX line	1,711.57	1,697.72	1,653.08	1,585.54	1,566.03	109.3

Izvor: Belex

2.3. Regulativa u izveštajnom periodu

Tokom 2020. i 2021. godine Narodna banka Srbije donela je čitav set mera s ciljem podrške građanima i ekonomiji u uslovima pandemije korona virusa.

Najznačajnija među njima je **Odluka o privremenim merama za očuvanje stabilnosti finansijskog sistema**. Ovom odlukom uređuju se mere i aktivnosti koje je banka dužna da primeni u uslovima pandemije izazvane Covid-19, radi očuvanja stabilnosti finansijskog sistema u Republici Srbiji zbog mogućnosti suočavanja sa teškoćama u otplati obaveza dužnika. Banka je dužna da dužnicima ponudi zastoj u otplati obaveza (moratorijum). Zastoj u plaćanju mogu koristiti privredna društva, preduzetnici i građani, po osnovu svojih kreditnih obaveza. Klijenti koji prihvate zastoj (prvi moratorijum) u otplati neće imati obavezu plaćanja svojih kreditnih obaveza, ni po osnovu kamate ni po osnovu glavnice, u roku od 90 dana. U drugoj polovini 2020.godine, Banke su bile dužne još jednom da ponude zastoj u otplati obaveza, u trajanju od 60 dana (drugi moratorijum II). Krajem 2020. godine, započet je proces trećeg moratorijuma, koji je nastavljen i tokom prve polovine 2021. godine. Tokom moratorijuma III, Banka je, u skladu sa obavezom, uputila obaveštenje na adresu ukupno 132 klijenta, od kojih je 31 klijent prihvatio moratorijum III, i na taj način je realizovan moratorijum za plasmane u ukupnom iznosu od 973,198 hiljada dinara. Istovremeno, Banci se obratilo 43 klijenata sa zahtevom za moratorijum III, od kojih je realizovano 38 zahteva, sa ukupnim iznosom plasmana od 1,899,299 hiljada dinara. Drugim rečima, Banka je u moratorijumu III realizovala ukupno 69 zahteva klijenata u ukupnom iznosu plasmana od 2,872,497 hiljada dinara. Treći moratorijum podrazumeva odobrenje klijentima grace period u trajanju od šest meseci, sa opcijom plaćanja ili pripisa kamate nakon grace-a, i produženje roka otplate na način da nova mesečna obaveza ne bude veća pre primene moratorijuma.

Kasnijom dopunom ove Odluke propisano je da banka može fizičkom licu odobriti stambeni kredit koji je obezbeđen hipotekom na nepokretnosti pod uslovom da je obezbedila da iznos tog kredita nije veći od 90% vrednosti te nepokretnosti, ako se taj kredit odobrava fizičkom licu za kupovinu prve stambene nepokretnosti, odnosno, da se krediti za ove namene mogu odobravati sa 10% učešća.

3. POSLOVNE AKTIVNOSTI BANKE

3.1. Poslovne aktivnosti i organizaciona struktura Banke

ALTA banka a.d. Beograd, u skladu sa registrovanom delatnošću, obavlja poslove ostalog monetarnog posredovanja (šifra delatnosti 6419). Shodno tome, u okviru registrovane delatnosti Banka obavlja sledeće osnovne grupe poslova:

/1/ poslove pribavljanja svih vrsta novčanih sredstava od klijenata putem:

- prikupljanja transakcionih depozita;
- prikupljanja oročenih depozita;
- prikupljanja namenskih depozita;
- primanja na štednju dinarskih i deviznih depozita;
- emitovanja hartija od vrednosti;
- komisionih poslova i
- drugih načina, u skladu sa zakonskim propisima.

/2/ poslove angažovanja sredstava u skladu sa ročnom i namenskom strukturom izvora sredstava, i to:

- kratkoročnog i dugoročnog kreditiranja pravnih i fizičkih lica;
- eskonta menica;
- faktoringa potraživanja;
- plasmana u kratkoročne i dugoročne hartije od vrednosti;
- poslove izdavanja dinarskih i deviznih garancija;

/3/ poslova pružanja usluga, i to:

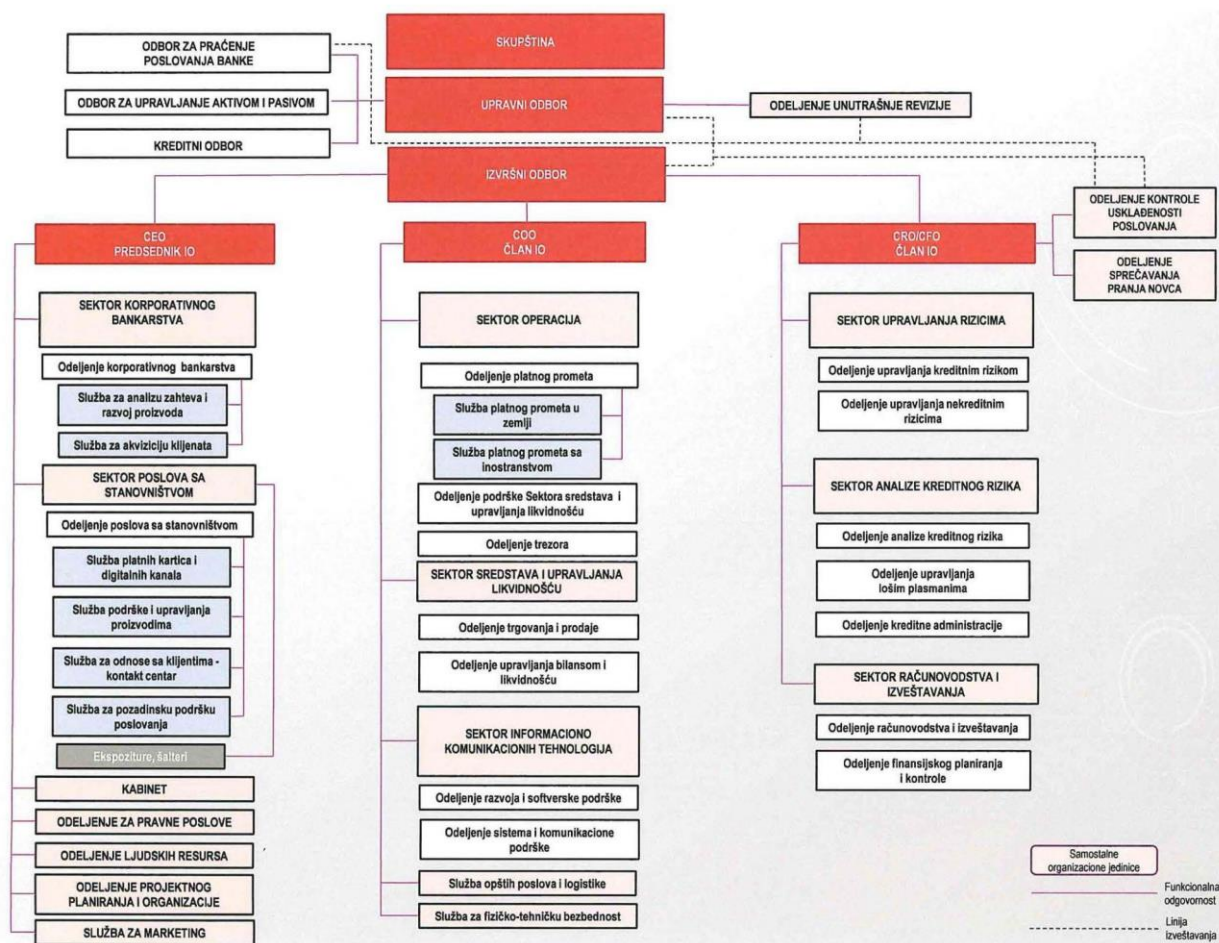
- usluga dinarskog i deviznog platnog prometa;
- izdavanja platnih kartica;
- usluge izdavanja sefova;
- obavljanja poslova u ime i za račun trećih lica, kao i
- pružanja usluga finansijskog konsaltinga;

Kako ostvarenje planiranih ciljeva pretpostavlja fleksibilnu i efikasnu organizacionu strukturu, kao i njeno kontinuirano prilagođavanje tržišnim uslovima, definisana organizaciona struktura Banke ima za cilj:

- efikasno upravljanje rizicima, u skladu sa Bazel standardima, po pitanju odvojenosti funkcija preuzimanja rizika od funkcija podrške i kontrole rizika;
- uspostavljanje preduslova za efikasno funkcionisanje nosioca upravljačkih, nadzornih i poslovnih aktivnosti društva, u smislu jasnog utvrđivanja poslova koje obavljaju zaposleni, prava i obaveza i odgovornosti koje po tom osnovu imaju, kao i pravila i procedura kojih su u obavljanju poslova obavezni da se pridržavaju;
- eliminisanje, odnosno minimiziranje mogućnosti propuštanja obavljanja aktivnosti od značaja za poslovanje Banke, ili pak delovanje suprotno interesima Banke, a iz razloga nedorečenosti, neusaglašenosti ili nepostojanja adekvatnih pravila i procedura.

Pregled organizacione strukture Banke dat je u sledećem grafičkom prikazu.

Graf 1. Organizaciona struktura ALTA banke a.d. Beograd

3.2. Aktivnost Upravnog i Izvršnog odbora Banke u izveštajnom periodu

Nadležnosti Upravnog odbora ALTA banke a.d. Beograd (u daljem tekstu: Banka) su utvrđene Statutom Banke. U skladu sa nadležnostima, Upravni odbor je tokom 2021. godine ukupno održao 29 sednica.

Tokom 2021. godine došlo je do promene u Upravnom odboru Banke, i Jelena Pantović je 27.07.2021. godine zamenila Nelu Arsić na mestu člana Upravnog odbora Banke.

Tabela 5. Upravni odbor ALTA banke a.d. Beograd na dan 31. decembar 2021. godine

Ime i prezime	Akcionar koga predstavlja	Funkcija
Davor Macura	Alta Pay Group doo	Predsednik
Jelena Pantović	nezavisni član	Član
Nebojša Stojanović	nezavisni član	Član
prof.dr Aleksandar Živković	nezavisni član	Član
Vladimir Miladinović	nezavisni član	Član

Upravni odbor je u svim poslovnim aktivnostima podržavao razvojnu politiku Banke, zasnovanu na osnovnim načelima bankarskog poslovanja, i to:

- održavanju likvidnosti i sigurnosti u poslovanju;
- zaštiti Banke od rizika u poslovanju;
- povećanju kapitala Banke;
- unapređenju organizacije Banke i kvaliteta pružanja bankarskih usluga;
- jačanju tržišne pozicije Banke.

Nadležnosti Izvršnog odbora Banke su utvrđene Statutom Banke. U skladu sa nadležnostima, Izvršni odbor je tokom 2021. godine ukupno održao 114 sednica. Poslovne aktivnosti Izvršnog odbora Banke tokom posmatranog perioda bile su usmerene na održavanje likvidnosti i profitabilnosti poslovanja, jačanje ekonomskog položaja i rast tržišnog učešća Banke.

Tokom prve polovine 2021. godine došlo je do promene u Izvršnom odboru Banke. Naime, dr Una Sikimić je 21.05.2021. godine imenovana za predsednika Izvršnog odbora Banke, umesto dotadašnjeg predsednika Vladimira Čupića.

Tokom trećeg kvartala 2021. godine došlo je do promene u Izvršnom odboru Banke. Naime, Tatjana Kuljak je 22.07.2021. godine zamenila Anu Marković na mestu člana Izvršnog odbora Banke.

Tabela 6. Izvršni odbor ALTA banke a.d. Beograd na dan 31. decembar 2021. godine

Ime i prezime	Funkcija
dr Una Sikimić	Predsednica
Tatjana Kuljak	Član
Nikola Krdžić	Član

3.3. Informacije o kadrovskim pitanjima

Sa stanjem na dan 31. decembar 2021. godine u Banci je radno angažovano 144 zaposlena. Shodno prirodi delatnosti, u Banci je dominantno zaposlena visoko obrazovana stručna radna snaga. Prosečna starost zaposlenih iznosi oko 44 godine.

Banka će i tokom narednog perioda nastaviti trend jačanja kadrovske osnove, koji je naročito intenziviran tokom prethodnih godina, prijemom u radni odnos novih visokoobrazovanih radnika, koji će biti radno angažovani na obavljanju specijalizovanih bankarskih poslova i poslova vezanih za izradu i plasman novih bankarskih proizvoda. S tim u vezi, zapošljavanje novih radnika biće usklađeno, pre svega, sa prirodnom fluktuacijom zaposlenih i ostvarenim rastom obima poslovne aktivnosti.

U skladu sa programom stručnog usavršavanja zaposlenih, radnici Banke se redovno upućuju na specijalističke kurseve, savetovanja i seminare iz oblasti od značaja za rad i razvoj Banke.

Organizaciono, pitanja u vezi sa zaposlenima u Banci regulišu se u okviru organizacionog dela Odeljenje ljudskih resursa.

4. BILANS USPEHA BANKE

4.1. Rezultat Banke u izveštajnom periodu

Banka je u 2021. godine ostvarila dobitak pre oporezivanja u iznosu od 11,608 hiljada dinara, odnosno, 98.7 hiljada evra.

Ostvareni rezultat značajno je niži u odnosu na onaj predviđen Poslovnim planom za 2021. godinu, a najviše usled niže iskazanih prihoda od kamata, ali i značajno više iskazanih rashoda naknada i provizija.

Ostvarena dobit od kamata i naknada iznosi 907,490 hiljada dinara, i ista je za 203,972 hiljade dinara, odnosno, za 29.0% viša od one ostvarene u 2020. godine (31.12.2020: 703,518 hiljada dinara). Ovakav rezultat je posledica pre svega promene u iskazivanju prihoda i rashoda po osnovu kursnih razlika od kupoprodaje deviza, koji se od 31.12.2021. godine iskazuju u okviru prihoda i rashoda od naknada i provizija.

Stopa operativne efikasnosti Banke - "cost to income ratio" je na kraju 2021. godini iznosila 82.6% i na nižem je nivou u odnosu na nivo ove stope u 2020. godini (01.01-31.12.2020: 97.0%). Glavni razlog smanjenja ove stope jeste već pomenuta promena u iskazivanju prihoda i rashoda po osnovu kursnih razlika od kupoprodaje deviza, koji se od 31.12.2021. godine iskazuju u okviru prihoda i rashoda od naknada i provizija, i kao takvi ulaze u obračun ovog pokazatelja. Pored navedenog, na smanjenje ovog pokazatelja je uticalo povećanje ostvarenog operativnog rezultata Banke.

Tabela 7. Rezultat Banke ostvaren u periodu januar – decembar 2021. godine

Pozicija	u hiljadama dinara		
	u periodu od 1. januara do 31. decembra		
	2021	2020	Index
Prihodi od kamata	874,029	819,692	106.6
Rashodi od kamata	(262,600)	(239,197)	109.8
Dobitak po osnovu kamata	611,429	580,495	105.3
Prihodi od naknada i provizija	545,098	184,682	295.2
Rashodi naknada i provizija	(249,037)	(61,659)	403.9
Dobitak po osnovu naknada i provizija	296,061	123,023	240.7
Neto dobitak / (gubitak) po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	2,726	-3,177	(85.8)
Neto dobitak / (gubitak) po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	14	108	13.0
Neto dobitak / (gubitak) po osnovu zaštite od rizika	0	416	0.0
Neto prihod / (rashod) od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	(24,770)	33,268	(74.5)
Neto prihod / (rashod) po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	(156,080)	(49,823)	313.3
Ostali poslovni prihodi	22,251	13,888	160.2
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	(347,431)	(316,652)	109.7
Troškovi amortizacije	(49,961)	(40,779)	122.5
Ostali prihodi	8,084	4,091	197.6
Ostali rashodi	(351,806)	(324,838)	108.3
Dobitak / (gubitak) pre oporezivanja	10,517	20,020	52.5
Dobitak / (gubitak) po osnovu odloženih poreza	1,091	(7,857)	-
Dobitak / (gubitak) nakon oporezivanja	11,608	12,163	86.5

Strukturno posmatrano, Banka je u 2021. godini ostvarila prihod od kamata i naknada u ukupnom iznosu od 1,419,127 hiljada dinara i neto dobitak po istom osnovu u iznosu od 907,490 hiljada dinara, iz čega dalje proizilazi da realizovana stopa neto dobiti po osnovu kamata i naknada iznosi 63.9% i beleži pad u odnosu na kraj 2020. godine (31.12.2020.: 70.0. Niža realizovana stopa neto dobiti po osnovu kamata i naknada u 2021. godine, u odnosu na isti period 2020. godine, u najvećoj meri je posledica niže iskazanih prihoda od kamata i više iskazanih rashoda po naknadama i provizijama.

4.2. Prihodi od kamata i naknada Banke u izveštajnom periodu

Prihodi Banke po osnovu kamata i naknada su u 2021. godini obračunati u ukupnom iznosu od 1,419,127 hiljada dinara (ili, u proseku, 118,261 hiljadu dinara mesečno), od čega su prihodi od kamata iznosili, u proseku, 72,836 hiljada dinara (ili 61.6%), a prihodi od naknada 45,425 hiljada dinara (ili 38.4%) mesečno. U odnosu na prošlu godinu, prosečni mesečni prihodi od kamata beleže rast od 4,528 hiljada dinara, odnosno, 6.6% (31.12.2020.: 68,308 hiljada dinara), dok prosečni mesečni prihodi od naknada beleže rast od 30,035 hiljada dinara, odnosno, 195.2% (31.12.2020.: 15,390 hiljada dinara). Rast Prihoda od naknada je najvećim delom posledica izmene u iskazivanju kursnih razlika od kupoprodaje deviza, koje se od 31.12.2021. godine iskazuju kao prihodi od naknada od kupoprodaje deviza. Naknade od kupoprodaje deviza su u proseku u 2021. godini iznosile 21,775 hiljada RSD.

Neto dobit od kamata i naknada iznosila je u 2021. godini 907,490 hiljada dinara, a od ovog iznosa, neto dobit od kamata iznosila je 611,429 hiljada dinara (rast u odnosu na 2020. godinu od 5.3%), dok je neto dobit od naknada Banke iznosila 296,061 hiljadu dinara (rast u odnosu na 2020. godinu od 140.7%).

Prihodi od kamata su u 2021. godine iznosili 874,029 hiljada dinara, i u odnosu na prethodnu godinu uvećani su za 6.3% (31.12.2020.: 821,985 hiljada dinara), a primarno kao posledica uvećanja ukupnih plasmana, pre svega u segmentu Privrede. U prihodima od kamata, najveće učešće imaju prihodi po kreditima odobrenim segmentu Privrede sa 59.74%, a za njima slede prihodi po osnovu eskonta faktura Privredi čije učešće iznosi 7.71% i prihodi po osnovu eskonta menica Privredi, koji u ukupnim prihodima od kamata učestvuju sa 6.60% - videti sledeću tabelu.

Tabela 8. *Struktura prihoda od kamata Banke u periodu januar – decembar 2021. godine*

	u hiljadama dinara				
	za period od 1. januara do 31. decembra				
	2021	Učešće	2020	Učešće	% rasta / pada
Kredit i depoziti					
Ukupno segment Privreda	647,214	74.05%	568,200	69.13%	13.91%
Krediti	522,178	59.74%	428,030	52.07%	22.00%
Eskont faktura	67,383	7.71%	74,408	9.05%	(9.44%)
Eskont menica	57,654	6.60%	65,763	8.00%	(12.33%)
Ukupno Javni sektor	73,380	8.40%	141,290	17.19%	(48.06%)
Krediti	16,584	1.90%	16,075	1.96%	3.16%
Eskont faktura	50,525	5.78%	121,459	14.78%	(58.40%)
Eskont menica	6,271	0.72%	3,755	0.46%	66.99%
Ukupno Stanovništvo	62,986	7.21%	50,107	6.10%	25.70%
Preduzetnici	9,333	1.07%	7,333	0.89%	27.28%
Fizička lica	53,653	6.14%	42,775	5.20%	25.43%
Finansijske institucije i osiguranja	90,449	10.35%	62,388	7.59%	44.98%
Ukupno:	874,029	100.00%	821,985	100.00%	6.33%

Ukupno obračunati prihodi od naknada u 2021. godine iznose 545,098 hiljada dinara i u odnosu na prethodnu godinu uvećani su za 195.2% (31.12.2020.: 184,682 hiljade dinara). U strukturi prihoda od naknada, pojedinačno posmatrano, najveće učešće imaju prihodi od naknada po osnovu kupoprodaje deviza – 47.94%, dok za njima slede prihodi od naknada za usluge platnog prometa (bez stanovništva) – 32.75%. Kao što je već napomenuto,

rast naknada je najvećim delom posledica izmene u iskazivanju kursnih razlika od kupoprodaje deviza, koje se od 31.12.2021. godine iskazuju kao prihodi od naknada od kupoprodaje deviza, ali i povećanja usluga platnog prometa usled saradnje sa Alta Pay group doo.

Tabela 9. *Struktura prihoda od naknada Banke u periodu januar - decembar 2021. godine*

	u hiljadama dinara	
	u periodu od 1. januara do 31. decembra	
	2021	Učešće
Usluge platnog prometa (bez stanovništva)	178,514	32.75%
Izdate garancije i ostala jemstva	69,380	12.73%
Poslovi sa stanovništvom	28,343	5.20%
Naknade po osnovu kupoprodaje deviza	261,298	47.94%
Ostale naknade - bankarske usluge	7,563	1.39%
Ukupno	545,098	100.00%

4.3. Rashodi od kamata i naknada Banke u izveštajnom periodu

Ukupni rashodi Banke po osnovu obračunatih troškova kamata iznosili su u 2021. godine 262,600 hiljada dinara (odnosno, u proseku, mesečno 21,883 hiljade dinara, što predstavlja iznos koji je tokom izveštajnog perioda bio, u proseku, na mesečnom nivou od 30.0% vrednosti obračunatih prihoda od kamata).

Obračunati troškovi naknada u toku istog perioda iznosili su 249,037 hiljada dinara, odnosno, u proseku, 20,753 hiljade dinara mesečno (i bili su na nivou od 45.7% obračunatih prosečnih mesečnih prihoda od naknada).

U odnosu na prethodnu godinu, obračunati rashodi od kamata uvećani su za 9.78% (31.12.2020: 239,197 hiljada dinara), najviše usled više iskazanih rashoda od kamata po osnovu oročenih i štednih dinarskih depozita. Iznos obračunatih troškova kamata pojedinačno je najveći po osnovu oročenih dinarskih depozita (149,265 hiljada dinara ili 56.8% ukupnih rashoda po osnovu kamata), kao i po osnovu položene devizne štednje građana (42,864 hiljada dinara ili 16.3% ukupnih rashoda po osnovu kamata).

Tabela 10. *Analitički pregled rashoda od kamata realizovanih u periodu januar – decembar 2021. godine*

u hiljadama dinara
za period od 1. januara do 31. decembra

	2021	Učešće	2020	Učešće	% rasta / pada
Kredit i depoziti					
Ukupno segment Privreda	42,806	16.30%	53,835	22.51%	(20.49%)
Ukupno Javni sektor	110,942	42.25%	83,048	34.72%	33.59%
Ukupno Stanovništvo	72,865	27.75%	71,743	29.99%	1.56%
Preduzetnici	0	0.00%	303	0.13%	(100.00%)
Fizička lica	72,865	27.75%	71,440	29.87%	1.99%
Finansijske institucije i osiguranja	35,986	13.70%	30,571	12.78%	17.71%
Ukupno:	262,600	100.00%	239,197	100.00%	9.78%

Ukupno obračunati troškovi naknada Banke u 2021. godini iznosili su 249,037 hiljada dinara (31.12.2020.: 61,659 hiljada dinara). U strukturi obračunatih troškova naknada, troškovi naknada i provizija bankama učestvuju sa 46.4% i iznose 115,579 hiljada dinara, i najvećim delom se odnose na naknade NBS za RTGS, ali i na naknade za izvoz efektivne i zamenu gotovog novca, usled povlačenja iz upotrebe 8. serije švajcarskih franaka. Drugu najnačajniju stavku čine rashodi naknada po osnovu kupoprodaje deviza – 100,275 hiljada dinara i učestvuju sa 40.3%.

4.4. Neto prihodi / (rashodi) po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha

Banka je u izveštajnom periodu iskazala neto rashode po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha u iznosu od 156,080 hiljada dinara (31.12.2020.: neto rashod 49,823 hiljade dinara).

4.5. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi Banke su u 2021. godini iznosili 347,431 hiljadu dinara i viši su za 30,779 hiljada dinara, odnosno, za 9.7% u odnosu na isti period 2020. godine (31.12.2020.: 316,652 hiljade dinara).

4.6. Ostali rashodi

Ostali rashodi Banke su u 2021. godine iznosili 351,806 hiljada dinara i viši su za 8.3% u odnosu na isti period prethodne godine (31.12.2020.: 324,838 hiljada dinara), najviše usled viših ostalih rashoda i viših troškova premija osiguranja.

Tabela 11. Ostali rashodi Banke u periodu januar - decembar 2021. godine

	u hiljadama dinara u periodu od 1. januara do 31. decembra				
	2021	Učešće	2020	Učešće	% rasta / pada
Troškovi indirektnih poreza i doprinosa	70,069	19.9%	67,305	20.7%	4.1%
Proizvodne usluge	88,550	25.2%	95,864	29.5%	-7.6%
Ostali nematerijalni troškovi	75,234	21.4%	77,123	23.7%	-2.4%
Sponzorstvo, humanitarna pomoć i donacije	855	0.2%	6,213	1.9%	-86.2%
Materijal i energija	29,563	8.4%	28,514	8.8%	3.7%
Troškovi reprezentacije	5,995	1.7%	2,907	0.9%	106.2%
Premije osiguranja	31,831	9.0%	25,612	7.9%	24.3%
Troškovi revizije	3,443	1.0%	2,752	0.8%	25.1%
Ostali rashodi	46,266	13.2%	18,648	5.7%	148.1%
Ukupno	351,806	100.0%	324,938	100.0%	8.3%

5. BILANS STANJA BANKE

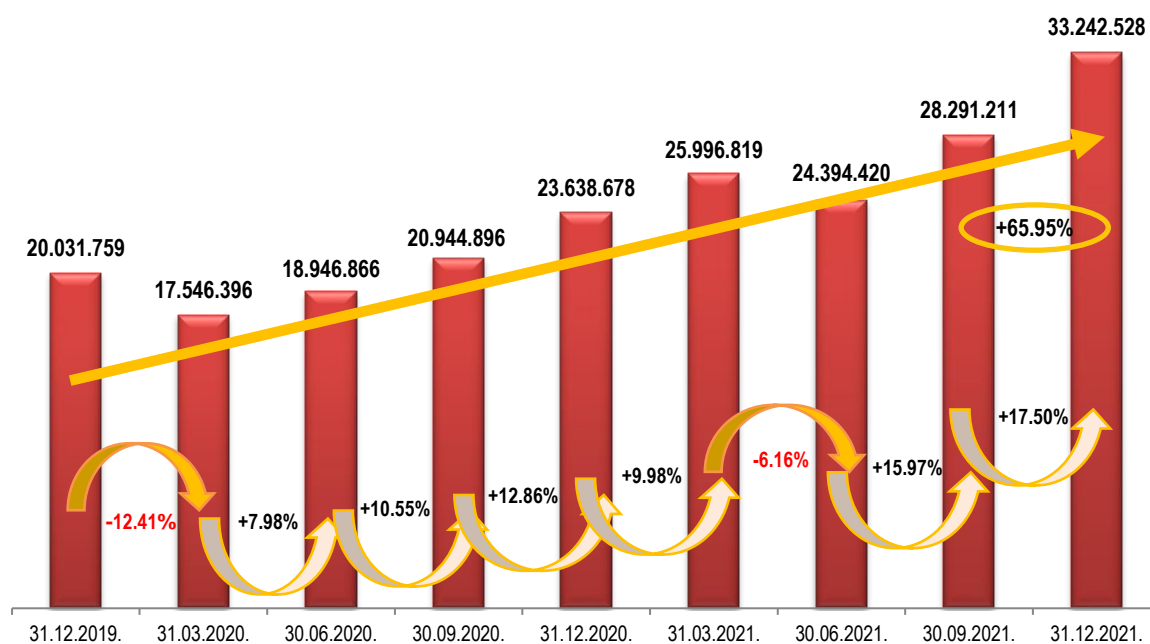
5.1. Osnovne napomene

Ukupna neto bilansna suma Banke na dan 31. decembra 2021. godine iznosi 33,242,528 hiljada dinara i viša je u odnosu na stanje iste sa kraja 2020. godine za 9,603,850 hiljada dinara, odnosno, za 40.63% (31.12.2020. godine: 23,638,678 hiljada dinara). Rast neto bilansne sume sa 31. decembrom 2021. godine najviše je rezultat rasta na pozicijama Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija i Krediti i potraživanja od komitenata.

Tabela 12. Neto bilans stanja Banke, na dan 31. decembar 2021. godine

			u hiljadama dinara		
	31.12.2021.	Učešće	31.12.2020.	Učešće	% rasta / pada
Aktiva					
Gotovina i sredstva kod centralne banke	7,874,842	23.69%	9,026,840	38.19%	(12.76%)
Potraživanja po osnovu derivata	1,882	0.01%	0	0.00%	
Hartije od vrednosti	1,134,103	3.41%	777,374	3.29%	45.89%
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	9,065,824	27.27%	1,806,574	7.64%	401.82%
Kredit i potraživanja od komitenata	13,293,335	39.99%	9,811,284	41.51%	35.49%
Investicije u zavisna društva	114	0.00%	114	0.00%	0.00%
Nematerijalna ulaganja	29,353	0.09%	19,710	0.08%	48.92%
Nekretnine, postrojenja i oprema	1,348,722	4.06%	1,401,036	5.93%	(3.73%)
Investicione nekretnine	262,270	0.79%	214,662	0.91%	22.18%
Tekuća poreska sredstva	10,443	0.03%	10,443	0.04%	0.00%
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	0	0.00%	0	0.00%	
Ostala sredstva	221,640	0.67%	570,641	2.41%	(61.16%)
Ukupno aktiva	33,242,528	100.00%	23,638,678	100.00%	40.63%
Pasiva					
Obaveze					
Obaveze po osnovu derivata	3,787	0.01%	3,212	0.01%	17.90%
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	1,691,281	5.09%	1,736,723	7.35%	(2.62%)
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	27,023,200	81.29%	16,848,942	71.28%	60.39%
Rezervisanja	35,283	0.11%	44,202	0.19%	(20.18%)
Odložene poreske obaveze	119,706	0.36%	120,797	0.51%	(0.90%)
Ostale obaveze	309,744	0.93%	842,827	3.57%	(63.25%)
Ukupno obaveze	29,183,001	87.79%	19,596,703	82.90%	48.92%
Kapital					
Akcijski kapital	3,080,297	9.27%	3,080,297	13.03%	0.00%
Dobitak	11,608	0.03%	12,163	0.05%	(4.56%)
Rezerve	967,622	2.91%	949,515	4.02%	1.91%
Ukupno kapital	4,059,527	12.21%	4,041,975	17.10%	0.43%
Ukupno pasiva	33,242,528	100.00%	23,638,678	100.00%	40.63%

Graf 2. Kretanje ukupne aktive (neto)

5.2. Gotovina i sredstva kod centralne banke

Stanje gotovine i sredstava kod centralne banke na dan 31. decembar 2021. godine iznosi 7,874,842 hiljade dinara (31. decembar 2020. godine: 9,026,840 hiljada dinara) i u strukturi ukupne neto poslovne imovine Banke je učestvovalo sa 23.69% - videti sledeći tabelarni pregled.

Tabela 13. Gotovina i gotovinski ekvivalenti sa stanjem na dan 31. decembra 2021. godine

	u hiljadama dinara	
	31.12.2021.	31.12.2020.
Gotovina i gotovinski ekvivalenti		
Tekući račun	502,412	1,003,628
Blagajna:		
- u dinarima	1,149,471	558,057
- u stranoj valuti	3,056,114	1,668,745
Depoziti viškova likvidnih sredstava kod NBS u dinarima	2,830,000	5,500,000
Obavezna rezerva u stranoj valuti	336,609	296,494
Razgraničena potraživanja za nedospelu kamatu od NBS	292	61
Gotovina i sredstva kod centralne banke, bruto	7,874,898	9,026,986
Minus: Ispravka vrednosti	(56)	(146)
Stanje na dan	7,874,842	9,026,840

5.3. Hartije od vrednosti

Hartije od vrednosti, na kraju 2021. godine, iznose 1,134,104 hiljade dinara i sastoje se od akcija privrednih društava i banaka, obveznica Republike Irak, kao i od dugoročnih dinarskih i deviznih HoV Republike Srbije.

Od deviznih zapisa, Banka poseduje dugoročne kuponske obveznice Republike Srbije u evrima u iznosu od 1 mil. evra, sa dospećem 2026. godine i stopom kupona od 3.50%. Plasmani u dugoročne devizne HoV opredeljene su da se drže do dospeća.

Od dinarskih zapisa, Banka poseduje dugoročne kuponske obveznice Republike Srbije u dinarima u iznosu od 500,000 hiljada dinara, sa dospećem 2025. godine i stopom kupona od 3.00%. kao i dugoročne kuponske obveznice Republike Srbije u dinarima u iznosu od 300,000 hiljada dinara, sa dospećem 2025. godine i stopom kupona od 3.00%. Ove HoV su opredeljene da se vrednuju po fer vrednost kroz ostali rezultat, što znači da ih Banka može po potrebi prodati i pre roka dospeća.

Tabela 14. Hartije od vrednosti sa stanjem na dan 31. decembar 2021. godine

	u hiljadama dinara	
	31.12.2021.	31.12.2020.
Hartije od vrednosti		
<i>Dinari</i>		
HoV koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	50,176	162
HoV koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat - vlasničke HoV	-	5,339
HoV koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat - obveznice RS	830,742	510,877
<i>Strana valuta</i>		
Obveznice Republike Irak	143,329	152,172
Dugoročni državni zapisi RS	113,650	113,649
Hartije od vrednosti, bruto	1,137,897	782,199
<i>Minus: Ispravka vrednosti</i>	(3,794)	(4,825)
Stanje na dan	1,134,103	777,374

5.4. Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija

Stanje kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija na kraju 2021. godine iznosi 9,065,824 hiljade dinara, i ono čini 27.27% ukupne neto poslovne imovine Banke. U odnosu na stanje sa kraja 2020. godine, iznos ove bilansne pozicije veći je za 7,259,250 hiljada dinara, odnosno, veći je za 401.82%.

Tabela 15. Krediti i potraživanja od banaka i drugih finans. organizacija na dan 31.12.2021. godine

	31.12.2021.	u hiljadama dinara 31.12.2020.
Plasmani u dinarima		
Kreditni domaćim bankama i ostalim finansijskim organizacijama	578,386	574,875
Potraživanja za obračunatu kamatu	1,956	2,018
Razgraničena potraživanja za kamatu	7	7
Razgraničeni prihodi od naknada	(894)	(2,223)
Plasmani po repo transakcijama	5,000,000	0
Namenski depozit kod domaćih banaka	9,413	6,717
Ukupno	5,588,868	581,394
Plasmani u stranoj valuti		
Devizni računi kod ino banaka	2,817,879	1,220,692
Namenski devizni račun - VISA card	7,801	7,226
Devizni računi kod NBS	363,742	0
Dati depoziti domaćim bankama	293,818	0
Namenski obavezni depozit - CRHoV	4,703	4,703
Ukupno	3,487,943	1,232,621
Plasmani, bruto	9,076,811	1,814,015
<i>Minus: Ispravka vrednosti</i>	(10,987)	(7,441)
Stanje na dan 31. decembra	9,065,824	1,806,574

5.5. Krediti i potraživanja od komitenata

Kreditni i potraživanja od komitenata Banke, sa stanjem na dan 31.12.2021. godine, iznose, neto, 13,293,335 hiljada dinara (31. decembar 2020. godine: 9,811,283 hiljade dinara) i čine 39.99% ukupne neto poslovne imovine Banke. U odnosu na stanje sa kraja 2020. godine, iznos ove bilansne pozicije uvećan je za, neto, 3,482,052 hiljada dinara, odnosno, za 35.5%, najviše usled rasta nivoa plasmana preduzećima i javnim preduzećima. U odnosu na stanje sa kraja prethodne godine, najveće neto uvećanje, u iznosu od 2,630,884 hiljada dinara (33.7%), beleži se kod Preduzeća.

Tabela 16. Krediti i potraživanja od komitenata na dan 31. decembar 2021. godine

	u hiljadama dinara	
	31.12.2021.	31.12.2020.
U dinarima:		
Javna preduzeća	1,741,347	567,652
Preduzeća	10,445,139	7,814,833
Stanovništvo	865,264	668,053
Javni sektor	81,721	94,340
Ostalo	55,716	222,697
	13,189,187	9,367,575
U stranoj valuti:		
Preduzeća	325,283	372,666
Stanovništvo	2,349	3,183
Strana lica	29,396	47,832
	357,028	423,681
Obračunata kamata u dinarima	73,349	151,120
Obračunata naknada u dinarima	2,603	1,205
Obračunata kamata u stranoj valuti	7,999	3,594
Razgraničena potraživanja za kamatu u dinarima	174,557	213,515
Razgraničena potraživanja za kamatu u stranoj valuti	12,253	21,130
Razgraničeni prihodi za naknadu u dinarima	(63,421)	(42,462)
	13,753,555	10,139,358
Kredit i potraživanja od komitenata, bruto		
Minus: Ispravka vrednosti	(460,220)	(328,074)
Stanje na dan	13,293,335	9,811,284

5.5.1. Krediti stanovništvu

U odnosu na kraj 2020. godine, krediti stanovništvu su se uvećali za 22.1%. Najznačajnije povećanje zabeleženo je kod stambenih kredita (33.8%), ali i kod gotovinskih kredita (8.0%).

U sledećem tabelarnom pregledu data je bruto struktura kredita stanovništvu po osnovim grupama proizvoda sa stanjem na dan 31. decembar 2021. godine.

Tabela 17. Struktura kredita fizičkim licima (bruto) po vrstama proizvoda na dan 31. decembar 2021. godine

	31.12.2021.	u hiljadama dinara 31.12.2020.
Stambeni krediti	560,837	419,096
Kreditni po kreditnim karticama	14,084	19,403
Gotovinski krediti	227,142	210,312
Potrošački krediti	9,875	10,338
Minusni saldo na tekućim računima	3,043	3,867
Ostali krediti fizičkim licima	4,685	8,224
Stanje na dan	819,666	671,239

5.6. Investicije u zavisna društva

Ukupne investicije u zavisna društva na kraju 2021. godine iznose, neto, 114 hiljada dinara (31.12.2020. godine: 114 hiljada dinara) - tabela u prilogu.

Tabela 18. Investicije u zavisna društva sa stanjem na dan 31.12.2021. godine

	31.12.2021.	u hiljadama dinara 31.12.2020.
Fondacija "Za dečje srce", Beograd	114	114
Minus: Ispravka vrednosti	-	-
Stanje na dan	114	114

Banka je u saradnji sa "Institutom za majku i dete", Novi Beograd 1992. godine osnovala humanitarnu fondaciju "Za dečje srce" u cilju prikupljanja humanitarne pomoći i opremanja Odeljenja za dečiju kardiohirurgiju.

5.7. Osnovna sredstva, nematerijalna imovina i investicione nekretnine

U strukturi neto vrednosti imovine Banke, na dan 30. decembra 2021. godine, vrednost nekretnina, postrojenja i opreme, nematerijalne imovine i investicionih nekretnina, u ukupnom iznosu od 1,640,345 hiljada dinara (31. decembar 2020. godine: 1,635,408 hiljada dinara), učestvuje sa 4.93%.

Vrednost pozicije nekretnina, postrojenja i opreme, nematerijalne imovine i investicionih nekretnina uvećana je na kraju 2021. godine za 4,937 hiljada dinara u poređenju sa stanjem na dan 31. decembar 2020. godine.

Tabela 19. Pregled bilansnih pozicija nekretnina, postrojenja i opreme, nematerijalne imovine i investicionih nekretnina, sa stanjem na dan 31. decembar 2021. godine

	u hiljadama dinara						
	Zemljište	Građevinski objekti	Oprema	Osnovna sredstva u pripremi, ulaganje u tuđa i ostala osnovna sredstva	UKUPNO: Nekretnine, postrojenja i oprema	Nematerijalna imovina	Investicione nekretnine
31.12.2020.							
Nabavna vrednost	519,078	917,073	283,298	53,189	1,772,638	72,624	214,662
Ispravka vrednosti	-	(131,977)	(220,896)	(18,729)	(371,602)	(52,914)	-
Sadašnja vrednost	519,078	785,096	62,402	34,460	1,401,036	19,710	214,662
31.12.2021.							
Nabavna vrednost	519,078	872,443	280,704	55,844	1,728,068	78,129	262,270
Ispravka vrednosti	-	(145,510)	(205,721)	(28,115)	(379,346)	(48,776)	-
Sadašnja vrednost	519,078	726,933	74,982	27,729	1,348,722	29,353	262,270

5.8. Ostala sredstva

Ostala sredstva su na dan 31. decembra 2021. godine iznosila 221,639 hiljade dinara i u odnosu na stanje sa kraja 2020. godine umanjena su za 349,002 hiljade dinara, odnosno, za 61.2% - videti sledeći tabelarni pregled.

Tabela 20. Ostala sredstva Banke na dan 31. decembar 2021. godine

	31.12.2021.	U hiljadama dinara 31.12.2020.
U dinarima:		
Dati avansi u dinarima	1,808	3,868
Potraživanja za unapred plaćene poreze	118	123
Potraživanja po osnovu prodaje sredstava obezbeđenja	0	3,821
Zalihe	574	219
Sitan inventar u upotrebi	3,075	3,292
Sredstva stečena naplatom potraživanja	44,099	46,568
Razgraničeni unapred plaćeni troškovi	17,813	16,050
Ostale investicije	302	302
Ostala potraživanja u dinarima	19,423	11,653
	87,212	85,896
U stranoj valuti:		
Privredna društva	-	-
Stanovništvo	-	-
Ostala potraživanja u valuti	141,142	491,377
	141,142	491,377
Ostala sredstva, bruto	228,354	577,273
<i>Minus: Ispravka vrednosti zaliha</i>	(3,075)	(3,292)
<i>Minus: Ispravka vrednosti</i>	(3,639)	(3,340)
Ukupno	(6,714)	(6,632)
Stanje na dan	221,640	570,641

5.9. Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci

Ukupni depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci iznose na dan 31. decembra 2021. godine 1,691,281 hiljadu dinara. U odnosu na stanje sa kraja 2020. godine, iznos ove bilansne pozicije je umanjen za 2.6%, najviše usled iznosa transakcionih depozita domaćih banaka u stranoj valuti.

Tabela 21. *Depoziti i ostale finansijske obaveze prema banaka i drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci sa stanjem na dan 31. decembra 2021. godine*

u hiljadama dinara

	31.12.2021.			31.12.2020.		
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno
u dinarima						
Domaće banke	0	0	0	-	-	-
Strane banke	0	0	0	-	-	-
Osiguravajuća društva	612,826	0	612,826	516,228	-	516,228
Ostale finans.organizacije	958,143	0	958,143	926,366	-	926,366
Ukupno	1,570,969	0	1,570,969	1,442,594	0	1,442,594
u stranoj valuti						
Domaće banke	0	0	0	237,170	-	237,170
Strane banke	29,833	0	29,833	45,847	-	45,847
Osiguravajuća društva	0	0	-	-	-	-
Ostale finans.organizacije	90,479	0	90,479	11,112	-	11,112
Ukupno	120,312	0	120,312	294,129	-	294,129
Stanje na dan	1,691,281	0	1,691,281	1,736,723	-	1,736,723

Struktura depozita i ostalih finansijskih obaveza prema bankama drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci prikazana je u sledećoj tabeli:

Tabela 22. *Struktura depozita i ostalih finansijskih obaveza prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci sa stanjem na dan 31. decembar 2021. godine*

u hiljadama dinara

	31.12.2021.	31.12.2020
Transakcioni depoziti	373,668	87,752
Oročeni depoziti	856,000	1,267,160
Ostali depoziti	457,991	375,076
Ostale obaveze	3,622	6,734
Stanje na dan	1,691,281	1,736,723

5.10. Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima

Ukupni depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima Banke iznose na dan 31. decembar 2021. godine 27,023,200 hiljada dinara (31.12.2020. godine: 16,848,942 hiljade dinara) - videti sledeću tabelu. U odnosu na stanje sa kraja 2020. godine, depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima uvećani su za 10,174,258 hiljada dinara, odnosno, za 60.4%, najviše usled višeg iznosa oročenih i transakcionih dinarskih depozita javnih preduzeća i drugih komitenata.

Tabela 23. Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima sa stanjem na dan 31.12.2021. godine

u hiljadama dinara

	31.12.2021.			31.12.2020.		
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno
u dinarima						
Javna preduzeća	6,051,991	13,950	6,065,941	3,171,770	1,934	3,173,704
Preduzeća	3,366,830	95,082	3,461,912	4,398,956	78,559	4,477,515
Stanovništvo	975,086	214,199	1,189,284	1,116,592	149,490	1,266,082
Javni sektor	937,698	0	937,698	795,991	36,588	832,579
Drugi komitenti	7,688,392	0	7,688,392	582,275	10,000	592,275
Ukupno	19,019,997	323,230	19,343,227	10,065,584	276,571	10,342,155
u stranoj valuti						
Javna preduzeća	1,300,256	-	1,300,256	68,245	0	68,245
Preduzeća	374,488	188,628	563,116	1,144,177	342,285	1,486,462
Stanovništvo	2,463,902	1,771,658	4,235,560	2,152,691	1,690,076	3,842,767
Drugi komitenti	1,528,390	52,651	1,581,041	1,091,114	18,199	1,109,313
Ukupno	5,667,036	2,012,937	7,679,973	4,456,227	2,050,560	6,506,787
Stanje na dan	24,687,033	2,336,167	27,023,200	14,521,811	2,327,131	16,848,942

Struktura depozita i ostalih finansijskih obaveza prema drugim komitentima prikazana je u sledećoj tabeli.

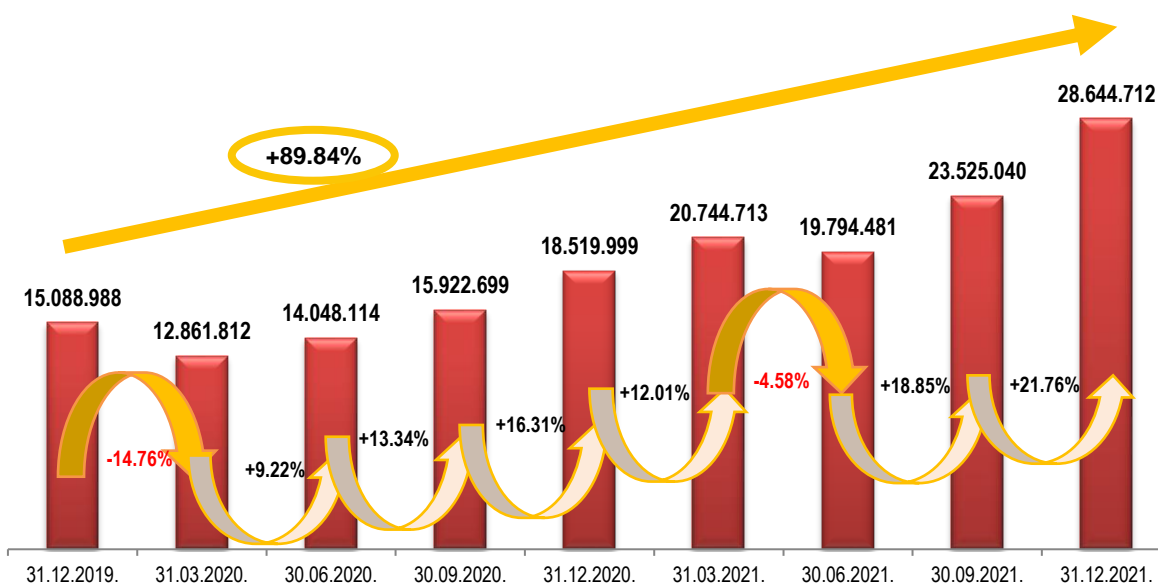
Tabela 24. *Struktura depozita i ostalih finansijskih obaveza prema drugim komitentima sa stanjem na 31.12.2021. godine*

	u hiljadama dinara	
	31.12.2021.	31.12.2020.
Transakcioni depoziti	15,437,697	7,230,332
Štedni depoziti	3,922,353	4,281,192
Depoziti po osnovu datih kredita	107,985	291,968
Namenski depoziti	692,565	1,021,480
Oročeni depoziti	6,743,802	3,965,037
Ostali depoziti	52,651	-
Ostale obaveze	66,148	58,932
Stanje na dan	27,023,200	16,848,942

5.11. Ukupni depoziti Banke

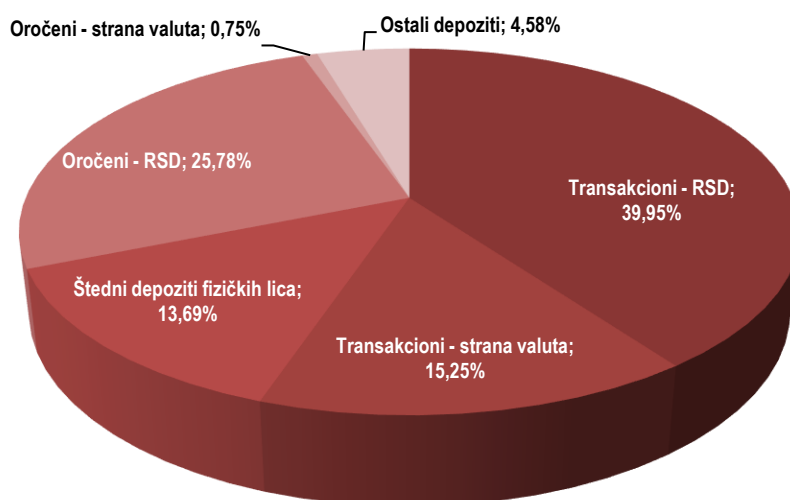
Ukupni depozitni potencijal Banke, na dan 31. decembar 2021. godine, iznosi 28,644,712 hiljada dinara (31. decembar 2020. godine: 18,519,999 hiljada dinara). U odnosu na stanje sa kraja 2020. godine, ukupni depoziti Banke su na kraju 2021. godine uvećani za 10,124,713 hiljada dinara, odnosno, za 54.7%.

Graf 3. *Dinamika kretanja dinarskih i deviznih depozita Banke, vrednosti u hiljadama dinara*

U strukturi ukupnih depozita Banke, oročeni i štedni depoziti učestvuju sa po 26.5% i 13.7%, respektivno, dok transakcioni depoziti čine 55.2% ukupnog depozitnog potencijala.

Graf 4. *Struktura depozitnog potencijala Banke na dan 31. decembar 2021. godine*

Valutnom strukturom depozita preovladavaju dinarski depoziti obzirom da imaju učešće od 72.9% u ukupnim depozitima Banke (31. decembar 2020. godine: 63.6%), dok kratkoročna oročenja predstavljaju preovlađujući vid deponovanja sredstava kod Banke tokom 2021. godine.

5.12. Rezervisanja

Rezervisanja Banke su na kraju 2021. godine iznosila 35,283 hiljade dinara i u odnosu na kraj 2020. godine smanjenja su za 20.2%, i to pre svega usled ukidanja rezervisanja za jubilarne nagrade i bonuse u 2021. godini, ali i usled umanjenja na svim ostalim pozicijama rezervisanja.

Tabela 25. *Struktura rezervisanja sa stanjem na dan 31. decembar 2021. godine*

	u hiljadama dinara	
	31.12.2021.	31.12.2020
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnim pozicijama	20,219	16,745
Rezervisanja za otpremnine za penzije	14,130	16,535
Rezervisanja za jubilarne nagrade i bonuse	0	8,961
Rezervisanja za sudske sporove	934	1,961
Stanje na dan	35,283	44,202

5.13. Ostale obaveze

Ostale obaveze Banke su na dan 31. decembar 2021. godine, iznosile 309,744 hiljade dinara (31.12.2020. godine: 842,827 hiljada dinara). U odnosu na stanje sa kraja 2020. godine ostale obaveze Banke niže su za 533,083 hiljade dinara, odnosno, za 63.2%. Struktura ostalih obaveza prikazana je u narednoj tabeli.

Tabela 26. Struktura ostalih obaveza sa stanjem na dan 31. decembar 2021. godine

	U hiljadama dinara	
	31.12.2021.	31.12.2020.
Za neizvršene isplate po naplatama u stranoj valuti	3,063	65,894
Obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	2,277	4,290
Ostale obaveze prema zaposlenima	17,401	11,076
Obaveze prema dobavljačima	8,467	13,076
Obaveze po osnovu lizinga	12,228	19,253
Obaveze za dividende	2,253	2,253
Ostale obaveze u stranoj valuti	91,085	169,441
Ostale obaveze u dinarima	134,148	528,681
Razgraničene obaveze za obračunatu kamatu	26,458	16,741
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	12,364	12,121
Stanje na dan	309,744	842,827

5.14. Kapital Banke

5.14.1. Struktura kapitala Banke

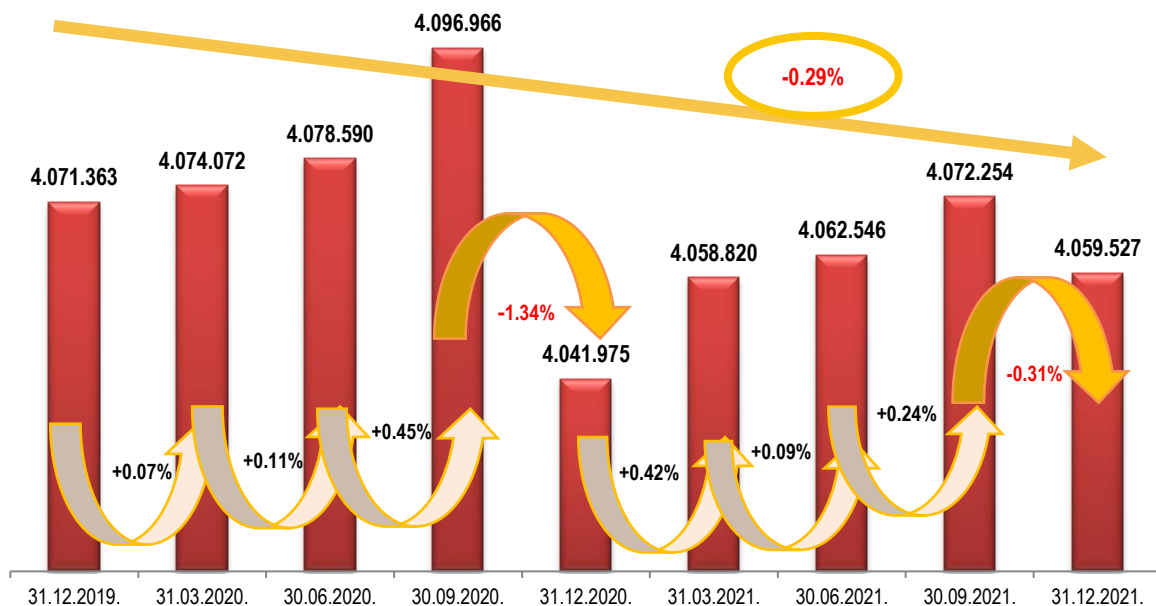
Sa stanjem na dan 31. decembar 2021. godine, vrednost ukupnog kapitala Banke iznosi 4,059,527 hiljada dinara (ili 34,525 hiljada evra). U odnosu na vrednost kapitala sa kraja 2020. godine, kada je iznosio 4,041,975 hiljada dinara, vrednost ukupnog kapitala Banke uvećana je za 17,553 hiljade dinara, ili za 0.43%, prvenstveno kao posledica rasta rezervi iz dobiti po osnovu raspodele dobitka iz 2020. godine.

Tabela 27. Kapital Banke, stanje na dan 31. decembar 2021. godine

u hiljadama dinara

	31.12.2021.	31.12.2020.
Akcijski kapital	2,912,133	2,912,133
Otkupljene sopstvene akcije	0	-
Emisiona premija	168,164	168,164
Rezerve iz dobiti	278,079	265,916
Revalorizacione rezerve	705,242	705,242
Nerealizovani gubici po osnovu promene vrednosti HoV	(15,699)	(21,643)
Dobitak / Gubitak	11,608	12,163
Stanje na dan	4,059,527	4,041,975

Graf 5. Dinamika vrednosti kapitala Banke u analiziranom periodu

5.14.2. Akcijski kapital

Na dan 31. decembar 2021. godine, osnovni kapital Banke iskazan je kroz 288,330 običnih akcija, nominalne vrednosti od 10,100 dinara po akciji (ukupne nominalne vrednosti u iznosu od 2,912,133 hiljade dinara). Akcijama Banke, na kraju 2021. godine, raspolaže ukupno 528 akcionara, od čega fizička lica imaju u vlasništvu oko 2.73% ukupnog kapitala Banke na 31.12.2021. U 2021. godini pojedinačno najveći akcionar Banke, Alta Pay Group d.o.o. Beograd, povećao je svoje učešće u akcijskom kapitalu sa 28.51%, na 81,01% čime je stekao kontrolno učešće u Banci.

Tabela 28. Vlasnička struktura akcija Banke sa stanjem na dan 31. decembar 2021. godine

	Broj akcija	% od ukupnih akcija
Alta Pay Group d.o.o. Beograd	233,568	81.01%
Ministarstvo finansija i trezora - BiH	10,352	3.59%
Federalno ministarstvo finansija BiH	5,744	1.99%
Ministarstvo finansija Republike Severne Makedonije	5,010	1.74%
Energoprojekt Holding AD	4,056	1.41%
Union Banka DD Sarajevo	3,182	1.10%
OTP Banka Srbija	2,819	0.98%
Zastava Oružje AD	1,126	0.39%
Stopanska banka AD Skopje	1,028	0.36%
IPM Zmaj a.d. Zemun	968	0.34%
Privredna Banka Sarajevo d.d.	853	0.30%
GP Auto-shop d.o.o. Beograd - u stečaju	766	0.27%
Srbijaautoput d.o.o. Beograd	663	0.23%
Holding Prva Iskra - u stečaju	643	0.22%
Milenović Dušan	624	0.22%
Ostali (zbirno):	16,928	5.87%
Ukupno	288,330	100.00%

Tabela 29. *Akcije Banke, stanje na dan 31. decembra 2021. godine*

	31.12.2021.		31.12.2020.	
	RSD	EUR	RSD	EUR
Ukupan broj akcija	288,330		288,330	
Ukupan kapital	4,059,527,382	34,525,046	4,041,974,500	34,376,319
Knjigovodstvena vrednost	14,079	120	14,019	119
Tržišna vrednost	3,710	32	5,002	43
P/B racio	0.26		0.36	

5.14.3. *Sticanje sopstvenih akcija*

Banka do kraja izveštajnog perioda nije sticala sopstvene akcije. Na dan 31. decembra 2021. godine Banka nije imala sopstvene otkupljene akcije.

6. VANBILANSNA EVIDENCIJA BANKE

Ukupna vanbilansna aktiva Banke na dan 31. decembar 2021. godine iznosi, bruto, 97,634,850 hiljada dinara. U odnosu na stanje sa kraja 2020. godine, ukupna vanbilansna aktiva uvećana je za 15.0%.

Po pitanju izloženosti kreditnom riziku, najveći deo vanbilansnih stavki odnosi se na nerizične pozicije. Ukupna vanbilansa aktiva koja se klasifikuje, na dan 31. decembar 2021. godine, iznosi 9,531,513 hiljada dinara (31. decembar 2020. godine: 6,412,525 hiljada dinara).

Tabela 30. *Vanbilansna aktiva, bruto stanje na dan 31. decembar 2021. godine*

	u hiljadama dinara	
	31.12.2021.	31.12.2020.
Poslovi u ime i za račun trećih lica	171,281	158,083
Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze	4,862,639	4,393,765
Derivati	5,958,839	2,917,490
Primljena jemstva za obaveze	71,944,137	70,445,365
Druge vanbilansne pozicije	14,697,954	6,949,479
Stanje na dan 31. decembra	97,634,850	84,864,182

Obim garancijskog poslovanja Banke na kraju 2021. godine iznosi, bruto, 4,538,919 hiljada dinara i u strukturi vanbilansne aktive učestvuje sa 4.6% (31. decembar 2020. godine: 4,020,149 hiljada dinara).

Obim dinarskog garancijskog poslovanja na dan 31.12.2021. godine iznosi 3,364,481 hiljadu dinara (31. decembar 2020. godine: 3,412,456 hiljade dinara), i čini 74.1% garancijskog poslovanja, dok obim deviznog garancijskog poslovanja iznosi 1,174,439 hiljada dinara (31. decembar 2020. godine: 607,694 hiljada dinara).

U strukturi vrednosti ukupnih garancijskih poslova, najveće učešće imaju izdate činidbene garancije u dinarima (50.2%), zatim slede izdate plative garancije u dinarima (23.9%) i izdate činidbene garancije u stranoj valuti (23.0%) i - videti sledeći tabelarni pregled.

Tabela 31. Struktura garancijskih poslova sa stanjem na dan 31. decembar 2021. godine

	u hiljadama dinara	
	31.12.2021.	31.12.2020.
Plative garancije		
-u dinarima	1,084,800	1,271,044
-u stranoj valuti	129,004	18,477
Činidbene garancije i garancije po nepokrivenim akreditivima		
-u dinarima	2,279,681	2,141,412
-u stranoj valuti	1,045,434	589,216
Ukupno garancije	4,538,919	4,020,149
Preuzete neopozive obaveze po osnovu:		
-nepovučenih kredita	323,720	373,616
Stanje na dan	4,862,639	4,393,765

7. LIKVIDNOST BANKE

7.1. Dinarska i devizna likvidnost Banke

Plasmani koji se mogu smatrati primarnom rezervom likvidnosti Banke sastoje se od gotovine u blagajni i sredstava na računima Banke, plasmana kod domaćih i inostranih banaka do 7 dana, viška likvidnih sredstava kod NBS i obavezne rezerve kod NBS i sa 31. decembrom 2021. godine iznose ukupno 7.87 mlrd dinara (31. decembar 2020. godine: 9.03 mlrd. dinara).

Tabela 32. Primarne i sekundarne rezerve Banke, stanje na dan 31. decembar 2021. godine

Opis	u hiljadama dinara				
	31.12.2021.	Učešće	31.12.2020.	Učešće	% rasta / pada
Primarne rezerve:					
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	4,708,283	52.26%	3,230,346	32.95%	45.75%
Depoziti kod banaka	0	0.00%	-	-	-
Obavezna rezerva u stranoj valuti	336,605	3.74%	296,494	3.02%	13.53%
Viškovi likvidnih sredstava	2,829,954	31.41%	5,500,000	56.10%	-48.55%
	7,874,842	87.41%	9,026,840	92.07%	-12.76%
Sekundarne rezerve:					
REPO plasmani	0	-	-	-	-
Državni zapisi RS	994,324	11.04%	628,629	6.41%	58.17%
Obveznice Republike Irak	139,779	1.55%	148,745	1.52%	-6.03%
	1,134,104	12.59%	777,374	7.93%	45.89%
Stanje na dan	9,008,946	100.00%	9,804,214	100.00%	-8.11%

Prosečno stanje sredstava na žiro-računu tokom 2021. godine iznosilo je 1,239.2 mil. dinara.

Sa 31.12.2021. godine, dinarska obračunata obavezna rezerva iznosila je 1,410.1 mil. dinara. U odnosu na stanje iste sa kraja prethodne godine, dinarska obavezna rezerva uvećana je za 41.0% (31. decembar 2020. godine: 999.7 mil. dinara).

Sa 31.12.2021. godine, devizna obračunata obavezna rezerva iznosila je 9.51 mil. evra i za 280.3% je viša u odnosu na stanje iste sa kraja 2020. godine (31. decembar 2020. godine: 2.5 mil. evra).

Banka je po osnovu deponovanja viškova likvidnosti kod NBS u izveštajnom periodu iskazala ukupan prihod od kamata u iznosu od 2,348 hiljada dinara.

Tokom 2021. godine, kao i tokom prethodne godine, Banka nije imala plasmane u repo poslove sa Narodnom bankom Srbije.

U narednoj tabeli prikazan je prosečan nivo dinarskih likvidnih sredstava Banke tokom prvog kvartala 2021. godine.

Tabela 33. Prosečan nivo dinarskih likvidnih sredstava Banke tokom 2021. godine

u hiljadama dinara

	Iznos	Učešće
Žiro-račun	1,239,201	21.92%
Gotovina	1,609,129	28.46%
Višak likvidnih sredstava	2,564,959	45.37%
Kreditni bankama	240,397	4.25%
Hartije od vrednosti NBS	0	0.00%
Ukupno	5,653,686	100.00%
Prosečno obračunata obavezna rezerva u periodu	1,221,420	
Prosek transakcionih depozita u periodu	4,832,496	

8. UPRAVLJANJE RIZICIMA

8.1. Ciljevi i politike za upravljanje finansijskim rizicima

Upravljanje rizicima je ključni element upravljanja poslovanjem, s obzirom da izloženost rizicima proizlazi iz svih poslovnih aktivnosti, kao neodvojivog dela bankarskog poslovanja, kojim se upravlja kroz identifikovanje, merenje, procenu, praćenje, kontrolu i ublažavanje, odnosno uspostavljanjem ograničenja rizika, kao i izveštavanje u skladu sa strategijama i politikama.

Banka je uspostavila sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja rizicima koji obuhvata: strategije, politike i procedure upravljanja rizicima, metodologije za upravljanje pojedinačnim rizicima, odgovarajuću organizacionu strukturu, efektivan i efikasan proces upravljanja svim rizicima kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, adekvatan sistem unutrašnjih kontrola, odgovarajući informacioni sistem i adekvatan proces interne procene adekvatnosti kapitala. Takođe, u sistem upravljanja rizicima integrisan je i Plan oporavka Banke, kao mehanizam rane identifikacije situacije teškog finansijskog poremećaja u kome Banka može preduzeti mere, odnosno primeniti definisane opcije oporavka u cilju sprečavanja ulaska u fazu rane intervencije u kojoj aktivno učešće ima regulator ili poboljšanje već pogoršanog finansijskog stanja. Strategijom upravljanja rizicima i Strategijom upravljanja kapitalom Banka je postavila sledeće ciljeve u okviru sistema upravljanja rizicima: minimiziranje negativnih efekata na kapital Banke uz poštovanje definisanih okvira prihvatljivog nivoa rizika, održavanje potrebnog nivoa pokazatelja adekvatnosti kapitala, razvoj aktivnosti Banke u skladu sa poslovnom strategijom i mogućnostima i razvojem tržišta u cilju stvaranja konkurentskih prednosti, diverzifikacija rizika kojima

je Banka izložena, održavanje učešća NPL u ukupnim kreditima na nivou ispod definisanog limita, održavanje pokazatelja rizika koncentracije po osnovu izloženosti određenim vrstama proizvoda ispod nivoa propisanog regulativom, održavanje pokazatelja pokriva likvidnom aktivom iznad nivoa propisanog regulativom i internim limitima. Banka permanentno prati sve najave i izmene regulatornog okvira, analizira uticaj na nivo rizika i preduzima mere za blagovremeno usklađivanje svog poslovanja sa novim propisima.

Banka je sprovedla aktivnosti na usklađivanju sa novom regulativom, posebno u delu regulatornog okvira kojim su uređene mere za očuvanje stabilnosti finansijskog sistema, kao i podrške privredi za ublažavanje posledica COVID-19 pandemije od strane Narodne banke Srbije i Ministarstva finansija Republike Srbije (zastoj u otplati obaveza (moratorijum), garantna šema i drugo) u uslovima izazvanim COVID-19 pandemijom. Kroz jasno definisan proces uvođenja novih i značajno izmenjenih proizvoda, usluga i aktivnosti u vezi sa procesima i sistemima Banka analizira njihov uticaj na buduću izloženost rizicima u cilju optimizacije svojih prihoda i troškova za procenjeni rizik, kao i minimiziranja svih potencijalno mogućih negativnih efekata na finansijski rezultat Banke.

Politika zaštite od izloženosti kreditnom riziku

U cilju zaštite od izloženosti kreditnom riziku Banka primenjuje tehnike ublažavanja kreditnog rizika pribavljajući i prihvatljive instrumente obezbeđenja (kolaterale), kao sekundarne izvore naplate plasmana. Banka nastoji da posluje sa klijentima dobre kreditne sposobnosti, procenjujući je u momentu podnošenja zahteva i redovnim monitoringom dužnika, plasmana i kolaterala, u cilju blagovremenog preduzimanja odgovarajućih aktivnosti u postupku naplate. Vrste obezbeđenja potraživanja zavise od procene kreditnog rizika dužnika i utvrđuju se u svakom konkretnom slučaju pojedinačno, a njihovo pribavljanje se vrši po zaključenju ugovora i pre realizacije plasmana.

Banka je unutrašnjim aktima regulisala vrednovanje instrumenata kreditne zaštite i upravljanje tim instrumentima.

Banka posebnu pažnju poklanja utrživosti i adekvatnoj proceni kolaterala, u vezi sa čim prilikom procene vrednosti kolaterala angažuje ovlašćene procenitelje, kako bi potencijalni rizik od nerealne procene svela na najmanju moguću meru, a nepokretnosti, roba, oprema i ostale pokretne stvari koje su predmet zaloge moraju biti osigurane kod osiguravajućeg društva prihvatljivog za Banku, uz polise osiguranja vinkulirane u korist Banke.

Banka posebnu pažnju posvećuje monitoringu kolaterala i preduzima aktivnosti na obezbeđenju novih procena vrednosti, ali i na pribavljanju dodatnih kolaterala, pre svega kod klijenata sa identifikovanim problemima u poslovanju, ali i klijenata kod kojih je pokrivenost izloženosti kolateralima smanjena usled pada vrednosti pribavljenih kolaterala.

U cilju adekvatnog upravljanja rizicima Banka sprovodi aktivnosti analize kreditnog rizika pri odobrenju plasmana i uspostavljanjem sistema za praćenje, prevenciju i upravljanje lošom aktivom, uključujući i adekvatnu identifikaciju potencijalno rizičnih klijenata, vrši ublažavanje kreditnog rizika kod klijenata navedenog statusa, kao i kroz preuzimanje mera i akcija u cilju zaštite interesa Banke i sprečavanja negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke.

Tokom 2021. godine Banka je nastavila sa unapređenjem sistema upravljanja rizicima.

U uslovima izazvanim COVID-19 pandemijom Banka je nastojala da održi kvalitet kreditnog portfolija putem minimiziranja nastajanja novih loših kredita i rešavanja problema klijenata koji su već prepoznati kao problematični, a sprovodila je i aktivnosti na smanjenju nenaplativih plasmana (naplata i otpis prenosom u celosti obezvređenih potraživanja u vanbilansnu evidenciju). U skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o računovodstvenom otpisu bilansne aktive banke, Banka je 100% obezvređene kredite nastavila da prenosi iz bilansne u vanbilansnu evidenciju što je rezultiralo smanjenjem pokazatelja NPL-a.

Nivo obezvređenja za kreditni rizik za PL portfolio na kraju 2021. godine u velikoj meri je posledica intenzivirane kreditne aktivnosti, koja je prisutna od početka godine.

Banka primenjuje MSFI 9 standard i u skladu sa navedenim standardom vrši obračun obezvređenja bilansne aktive i verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama. Portfolio se diferencira u tri nivoa koji prate status klijenta (nivo 1 – PL klijenti bez identifikovanog pogoršanja kreditnog rizika, nivo 2 – PL klijenti sa identifikovanim pogoršanjem kreditnog rizika u odnosu na trenutak odobrenja – merenog setom definisanih kriterijuma, nivo 3 – NPL klijenti), uz definisane kriterijume za prelazak klijenata iz viših nivoa u niže. Takođe, u skladu sa MSFI 9 standardom, Banka obračunava obezvređenje i za izloženosti prema Republici Srbiji i Narodnoj banci Srbije (za sredstva koja nisu odmah raspoloživa).

Realno povećanje obezvređenja bilansne aktive i verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama (bilans uspeha) tokom 2021. godine prouzrokovano je rastom kod NPL klijenata u sektoru privrede usled pogoršanja kreditnog rizika pojedinih klijenata i prelaska u nivo 3, kao rezultat pogoršanja kreditne sposobnosti i otplatnog kapaciteta usled značajnog uticaja pandemije COVID-19 na određene privredne delatnosti. Povećanje obezvređenja u bilansu uspeha u sektoru stanovništva posledica je povećanja broja dana docnje u otplati obaveza klijenata.

8.2. Izloženost rizicima (cenovnom, kreditnom, riziku likvidnosti i riziku novčanog toka) sa strategijom za upravljanje rizicima i ocenom njihove efektivnosti

Banka je u svom poslovanju posebno izložena sledećim vrstama rizika:

- kreditnom i sa njim povezanim rizicima;
- riziku likvidnosti;
- tržišnim rizicima;
- kamatnom riziku u bankarskoj knjizi;
- operativnom riziku;
- riziku ulaganja;
- riziku izloženosti;
- riziku zemlje kao i svim ostalim rizicima koji se mogu pojaviti u redovnom poslovanju Banke.

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled neizvršenja obaveza dužnika prema Banci.

Kreditni rizik uslovljen je kreditnom sposobnošću dužnika, njegovom urednošću u izvršavanju obaveza prema Banci, kao i kvalitetom instrumenata obezbeđenja. Prihvatljiv nivo izloženosti kreditnom riziku Banke u skladu je sa definisanom Strategijom upravljanja rizicima i zavisi od strukture portfolija Banke, na osnovu koje se omogućuje limitiranje negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke, uz minimiziranje kapitalnih zahteva za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane, rizik smanjenja vrednosti kupljenih potraživanja, rizik izmirenja/isporuke po osnovu slobodnih isporuka i u cilju održavanja adekvatnosti kapitala na prihvatljivom nivou. Banka upravlja kreditnim rizikom na nivou klijenta, grupe povezanih lica i celokupnog kreditnog portfolija. Banka odobrava plasmane klijentima (pravnim i fizičkim licima) za koje procenjuje da su kreditno sposobni vršeći analizu, odnosno kvantitativno i/ili kvalitativno merenje i procenu kreditnog rizika i finansijskog stanja dužnika. Proces merenja kreditnog rizika zasnovan je na merenju nivoa rizičnosti pojedinačnog plasmana na osnovu modela interne klasifikacije, kao i na primeni regulative Narodne banke Srbije, koja zahteva klasifikaciju svakog plasmana na osnovu propisanih kriterijuma.

Praćenjem i kontrolom portfolija u celini i po pojedinim segmentima Banka vrši poređenje sa prethodnim periodima, identifikuje trendove kretanja i uzroke promena nivoa kreditnog rizika. Takođe, prati pokazatelje kvaliteta aktive (kretanje NPL-a, stepen pokrivenosti NPL-a ispravkama vrednosti i slično), kao i izloženost prema regulatorno i interno definisanim limitima. Odlukom o upravljanju rizikom koncentracije po osnovu izloženosti banke određenim vrstama proizvoda, Narodna banka Srbije je od 01.01.2019. godine propisala i obavezu praćenja rizika koncentracije, odnosno izloženosti prema grupama proizvoda, kao što su izloženosti po osnovu gotovinskih, potrošačkih i ostalih kredita odobrenih fizičkim licima ugovorene ročnosti preko 6 godina u 2021. godini. Takođe, uvedeno je i praćenje i izveštavanje o stepenu kreditne zaduženosti fizičkih lica (DTI racio). Navedeni propisi su

donekle relaksirani izmenama i dopunama koje je sprovedla Narodna banka Srbije u cilju njihovog usklađivanja sa aktuelnim okolnostima poslovanja, prouzrokovanim pandemijom virusa COVID-19. Proces praćenja kvaliteta kredita omogućava Banci da proceni potencijalne gubitke, kao rezultat rizika kojima je izložena i da preduzme odgovarajuće korektivne mere. S druge strane, Banka ne ulaže u visokorizične plasmane kao što su ulaganja u potencijalno profitabilne projekte ali s visokim rizikom, u investicione fondove visoko rizičnog portfolija i slično.

Rizik likvidnosti predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled nemogućnosti Banke da ispuni svoje dospele obaveze i to zbog:

- povlačenja postojećih izvora finansiranja, odnosno nemogućnosti pribavljanja novih izvora finansiranja (rizik likvidnosti izvora sredstava), ili
- otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva zbog poremećaja na tržištu (tržišni rizik likvidnosti).

Rizik likvidnosti ispoljava se kroz teškoće Banke u izmirenju dospelih obaveza u slučaju nedovoljnih rezervi likvidnosti i nemogućnosti pokrića neočekivanih odliva ostale pasive. Banka u svom poslovanju poštuje osnovne principe likvidnosti, ostvarujući dovoljan nivo likvidnih sredstava za pokriće obaveza nastalih u kratkom roku, odnosno poštuje princip solventnosti, formiranjem optimalne strukture sopstvenih i pozajmljenih izvora sredstava i formiranjem dovoljnog nivoa rezervi likvidnosti koje ne ugrožavaju ostvarivanje planiranog povrata na kapital.

Rizik likvidnosti ispoljava se i u nemogućnosti Banke da transformiše pojedine delove aktive u likvidna sredstva u kratkom roku. Banka vrši analizu rizika izvora sredstava i tržišnog rizika likvidnosti. Problem likvidnosti sa aspekta izvora sredstava odnosi se na strukturu pasive, odnosno obaveza i izražava se kroz potencijalno značajno učešće nestabilnih izvora, kratkoročnih izvora ili njihove koncentracije. Rizik likvidnosti izvora sredstava zapravo predstavlja rizik da Banka neće moći da ispuni obaveze usled povlačenja nestabilnih izvora sredstava, odnosno nemogućnosti pribavljanja novih izvora sredstava. Sa druge strane, rizik likvidnosti ispoljava se i kroz deficit rezervi likvidnosti i otežanog ili nemogućeg pribavljanja likvidnih sredstava po prihvatljivim tržišnim cenama. Tokom 2021. godine Banka je bila usklađena sa regulatornim i interno definisanim limitima, i u uslovima nešto nižih priliva usled primene još jednog moratorijuma na otplatu kredita. Tokom 2021. godine svi pokazatelji rizika likvidnosti bili su iznad definisane tolerancije prema rizicima i limita. Banka aktivno preduzima preventivne mere u cilju minimiziranja izloženosti riziku likvidnosti.

Tržišni rizici predstavljaju rizike mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu promena tržišnih varijabli i obuhvataju devizni rizik za sve poslovne aktivnosti koje Banka obavlja i cenovni rizik pozicija knjige trgovanja.

Banka je izložena **deviznom riziku** koji se manifestuje kroz mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital usled volatilnosti deviznih kurseva, odnosa, promene vrednosti domaće valute u odnosu na strane valute ili promene vrednosti zlata i drugih plemenitih metala. U cilju minimiziranja izloženosti deviznom riziku Banka vrši diversifikaciju valutne strukture portfolija i valutne strukture obaveza, usklađivanje otvorenih pozicija po pojedinim valutama, poštujući principe ročne transformacije sredstava. Tokom 2021. godine Banka je bila usklađena sa regulatornim pokazateljem deviznog rizika koji je izražen kao 20% regulatornog kapitala, kao i sa interno definisanim limitom.

Kamatni rizik predstavlja rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige usled nepovoljnih promena kamatnih stopa. Banka na sveobuhvatan način blagovremeno utvrđuje uzroke tekuće i procenjuje faktore buduće izloženosti kamatnom riziku. Izloženost ovoj vrsti rizika zavisi od odnosa kamatno osetljive aktive i pasive. Upravljanje kamatnim rizikom ima za cilj održavanje prihvatljivog nivoa izloženosti kamatnom riziku sa aspekta uticaja na finansijski rezultat i ekonomsku vrednost kapitala, vođenjem adekvatne politike ročne usklađenosti perioda ponovnog formiranja kamatnih stopa i usklađivanja izvora sa plasmanima prema visini kamatne stope i ročnosti.

Operativni rizik je rizik mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci, kao i usled nastupanja nepredvidivih eksternih događaja. Operativni rizik uključuje pravni rizik, koji predstavlja rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu sudskih ili vansudskih postupaka. Banka preduzima mere u cilju ublažavanja operativnih rizika i proaktivnog reagovanja na potencijalne događaje operativnih rizika kroz permanentno praćenje svih aktivnosti, praćenje ključnih indikatora

rizika koji predstavljaju rano upozorenje za signaliziranje promena u rizičnom profilu Banke, primenu adekvatnog i pouzdanog informacionog sistema, a čijim sprovođenjem se unapređuje poslovna praksa i optimizuju poslovni procesi Banke. U cilju minimiziranja pravnog rizika i uticaja istog na finansijski rezultat, Banka nastavlja i dalje da unapređuje svoju poslovnu praksu u delu pravovremenog rezervisanja po osnovu tužbenih zahteva protiv Banke, a u skladu sa procenom budućeg očekivanog gubitka po tom osnovu.

Rizici ulaganja predstavljaju rizike ulaganja Banke u druga pravna lica koja nisu lica u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva i investicione nekretnine. U skladu sa regulativom Narodne banke Srbije prati se nivo trajnih ulaganja i o tome se obaveštavaju organi i odbori Banke. Na ovaj način se obezbeđuje da ulaganje Banke u jedno lice koje nije u finansijskom sektoru ne pređe 10% kapitala Banke, te da ulaganja Banke u lica koja nisu u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva i investicione nekretnine Banke ne pređu 60% kapitala Banke.

Velika **izloženost Banke** prema jednom licu ili grupi povezanih lica, uključujući i lica povezana sa Bankom, jeste izloženost koja iznosi najmanje 10% kapitala Banke. U 2021. godini Banka je bila usklađena sa regulatornim i interno definisanim limitima izloženosti.

Rizik zemlje je rizik koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kome je Banka izložena, odnosno rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja od dužnika iz razloga koji su posledica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla dužnika. Izloženost Banke riziku zemlje je na prihvatljivom nivou.

8.3. Upravljanje kapitalom

Banka je uspostavila sistem upravljanja rizicima u skladu sa obimom i strukturom svojih poslovnih aktivnosti, a cilj upravljanja kapitalom je nesmetano ostvarenje ciljeva poslovne politike Banke.

Obračun kapitala i pokazatelja adekvatnosti kapitala je počevši od 30.06.2017. godine usklađen sa Bazel III standardom.

Osnovni ciljevi upravljanja kapitalom su:

- očuvanje minimalnog regulatornog zahteva (EUR 10 miliona);
- održavanje zaštitnih slojeva kapitala;
- poštovanje minimalnih regulatornih pokazatelja adekvatnosti kapitala uvećanih za zaštitne slojeve kapitala;
- održavanje poverenja u sigurnost i stabilnost poslovanja;
- ostvarenje poslovnih i finansijskih planova;
- podržavanje očekivanog rasta plasmana;
- omogućavanje optimuma budućih izvora sredstava i njihovog korišćenja;
- ostvarenje politike dividendi.

Regulatorni kapital Banke predstavlja zbir osnovnog kapitala (koga čine osnovni akcijski i dodatni osnovni kapital) i dopunskog kapitala, umanjeno za odbitne stavke. Pokazatelji adekvatnosti kapitala predstavljaju odnos kapitala (ukupnog, osnovnog ili osnovnog akcijskog) Banke i zbira: rizikom ponderisanih izloženosti za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane, rizik smanjenja vrednosti kupljenih potraživanja i rizik izmirenja/ispоруke po osnovu slobodnih isporuka; rizične aktive po osnovu izloženosti riziku izmirenja/ispоруke (osim po osnovu slobodnih isporuka); rizične aktive po osnovu izloženosti tržišnim rizicima; rizične aktive po osnovu izloženosti operativnom riziku; rizične aktive po osnovu izloženosti riziku prilagođavanja kreditne izloženosti i rizične aktive po osnovu prekoračenja limita izloženosti iz knjige trgovanja. Rizikom ponderisane izloženosti za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane, rizik smanjenja vrednosti kupljenih potraživanja i rizik izmirenja/ispоруke po osnovu slobodnih isporuka se utvrđuju u skladu sa propisanim ponderima rizičnosti za sve klase aktive. Rizična aktiva po osnovu izloženosti operativnom riziku se dobija množenjem recipročne vrednosti propisanog pokazatelja adekvatnosti

kapitala i kapitalnog zahteva za operativni rizik, utvrđenog kao trogodišnji prosek proizvoda indikatora izloženosti i stope kapitalnog zahteva od 15%.

Pokazatelj adekvatnosti kapitala na dan 31.12.2021. godine iznosi 19.27% (31.12.2020: 27.33%). Kapital sa 31.12.2021. godine iznosi 4,016,734 hiljade dinara i uvećan je za 7,858 hiljada dinara, odnosno, za 0.8% u odnosu na stanje sa kraja 2020. godine usled, pre svega, raspoređivanja dobiti 2020. godine, u celosti, u rezerve Banke za pokriće gubitaka.

Tabela 34. Adekvatnost kapitala

Pokazatelji	u hiljadama dinara				
	31.12.2021.	30.09.2021.	30.06.2021.	31.03.2021.	31.12.2020.
Kapital	4,016,734	4,039,321	4,032,440	4,024,138	4,008,876
Ukupna rizična aktiva	20,842,318	19,993,072	17,603,859	15,021,672	14,668,787
Pokazatelj adekvatnosti kapitala	19.27%	20.20%	22.91%	26.79%	27.33%

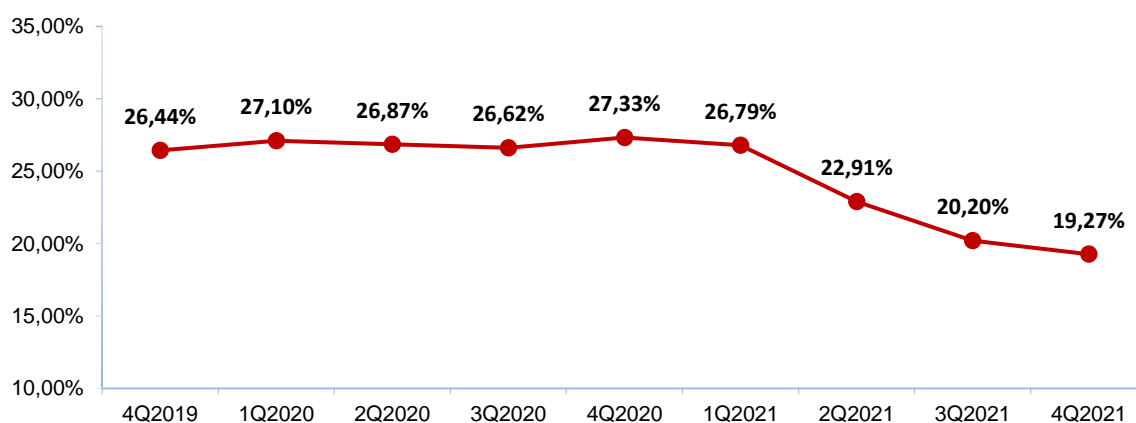
Tabela 35. Struktura kapitala Banke na dan 31. decembar 2021. godine

Struktura kapitala Banke	u hiljadama dinara	
		31.12.2021.
Uplaćeni iznos instrumenata osnovnog akcijskog kapitala		2,912,133
Pripadajuća emisiona premija uz instrumente osnovnog akcijskog kapitala		168,164
Rezerve iz dobiti		278,079
Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobiti		711,293
Nerealizovani gubici		-23,468
Nematerijalna ulaganja		-29,353
Učešća u licima koja nisu lica u finansijskom sektoru preko 10% kapitala tih lica		-114
Osnovni kapital		4,016,734
Dopunski kapital		
Ukupan kapital		4,016,734

Tabela 36. Rizikom ponderisane izloženosti i kapitalni zahtevi na dan 31.12.2021. godine

Pozicija	Iznos	u hiljadama dinara
		Kapitalni zahtev
Aktiva ponderisana kreditnim rizikom	18,183,008	1,454,641
Aktiva izložena uticaju cenovnog rizika po osnovu dužničkih HoV	261,463	20,917
Aktiva izložena uticaju cenovnog rizika po osnovu vlasničkih HoV	200,700	16,056
Aktiva izložena uticaju deviznog rizika	678,397	54,272
Aktiva izložena uticaju operativnog rizika	1,518,750	121,500
Ukupna izloženost	20,842,318	1,667,385
Ukupan kapital	4,016,734	
Pokazatelj adekvatnosti kapitala	19.27%	

Graf 6. Dinamika pokazatelja adekvatnosti kapitala Banke u analiziranom periodu

8.4. Analiza izloženosti glavnim rizicima

8.4.1. Kreditni rizik

Prema stanju na dan 31.12.2021. godine ukupna bruto aktiva koja se klasifikuje iznosi 27,2 milijardi dinara, što predstavlja uvećanje od 42.53% u odnosu na 31.12.2020. godine, kao posledica uvećanja bilansne aktive u ukupnom iznosu od 5,00 milijardi dinara i vanbilansne aktive za 3,12 milijardi dinara.

Tabela 37. Ukupna izloženost kreditnom riziku

u 000 dinara

VRSTA PLASMANA	31.12.2021.	31.12.2020	% ukupne aktive	stopa promene
kratkoročni krediti	2,650,986	1,845,656	9.74%	43.63%
dugoročni krediti	9,075,584	6,137,175	33.34%	47.88%
dospela potraživanja	201,789	752,339	0.74%	-73.18%
depoziti kod banaka	3,133,614	1,239,338	11.51%	152.85%
kamate i naknade	206,916	346,112	0.76%	-40.22%
kratkoročne hartije od vrednosti raspoložive za prodaju	1,031	5,339	0.00%	-80.69%
dugoročne hartije od vrednosti raspoložive za prodaju	143,329	152,172	0.53%	-5.81%
učešća u kapitalu drugih pravnih lica	480	480	0.00%	0.00%
sredstva stečena naplatom potraživanja	44,099	46,568	0.16%	-5.30%
kratkoročne hartije od vrednosti koje se drže do dospeća – menice	758,367	394,220	2.79%	92.37%
otkup potraživanja – dinari	664,165	1,188,518	2.44%	-44.12%
otkup potraživanja – strane valute	0	47,832	0.00%	-100.00%
ostala bilansna aktiva	808,821	530,169	2.97%	52.56%
UKUPNA BILANSNA AKTIVA KOJA SE KLASIFIKUJE	17,689,181	12,685,920	64.98%	39.44%
plative garancije	1,213,805	1,289,521	4.46%	-5.87%
činidbene garancije	3,325,114	2,730,629	12.22%	21.77%
obaveze po kojima ne može doći do plaćanja – okviri	4,665,161	2,015,873	17.14%	131.42%
neiskorišćene preuzete obaveze	327,433	376,503	1.20%	-13.03%
UKUPNA VANBILANSNA AKTIVA KOJA SE KLASIFIKUJE	9,531,513	6,412,525	35.02%	48.64%
UKUPNO	27,220,695	19,098,444	100%	42.53%

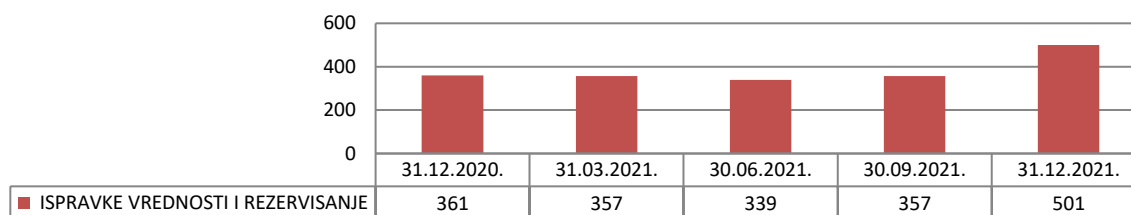
Najznačajniji deo bilansne aktive koja se klasifikuje čine dugoročni krediti sa 51.3% učešća, depoziti kod banaka sa 17.7%, zatim slede kratkoročni krediti sa 15.0% i ostala bilansna aktiva sa 4.6%. Dospela potraživanja čine 1.1% učešća u ukupnoj bilansnoj aktivni Banke koja se klasifikuje.

U okviru vanbilansnih stavki Banke koje se klasifikuju, najznačajniji deo odnosi se na obaveze po kojima ne može doći do plaćanja, odnosno preuzete opozive obaveze (48.9%). Činidbene garancije učestvuju sa 34.9% u portfoliju vanbilansnih izloženosti Banke, a plative garancije sa 12.7% sa stanjem na dan 31.12.2021. godine.

Ispravke vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama uvećani su u bilansu stanja, nominalno za 139,44 miliona u odnosu na kraj 2020. godine, najvećim delom usled povećanja ispravki vrednosti kod novih klijenata u statusu neizmirenja obaveza.

Graf 7. Obezbvredjenje bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama

u RSD miliona

Analiza kvaliteta aktive na nivou Banke, mereno kategorijama klasifikacije NBS, obuhvaćena je sledećim tabelarnim pregledom.

Tabela 38. Kvalitet aktive na nivou Banke

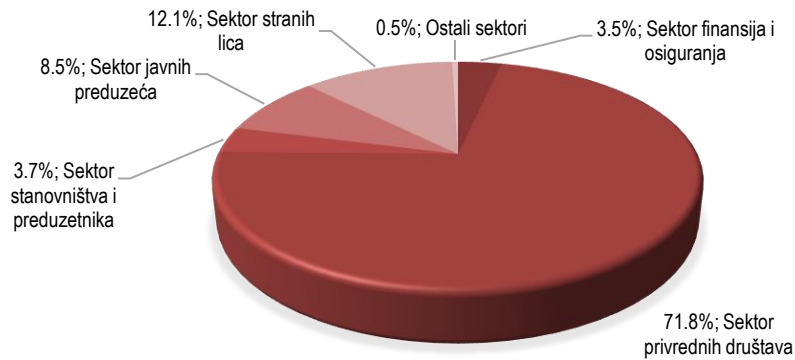
u 000 dinara

Aktiva koja se klasifikuje	31.12.2020.	31.03.2021.	30.06.2021.	30.09.2021.	31.12.2021.
A	4.118.517	5.617.336	5.395.390	3.279.610	3.889.088
B	6.420.536	6.375.374	7.802.060	10.512.179	11.761.263
V	7.324.644	7.500.380	8.801.550	9.254.214	9.403.421
G	958.753	984.109	1.000.489	2.665.616	1.601.686
D	275.994	267.105	227.989	195.76	565.235
UKUPNO	19.079.346	20.723.560	23.204.251	25.881.471	27.220.695

U strukturi bilansne i vanbilansne aktive koja se klasifikuje, plasmani niskog rizika (A i B kategorija) učestvuju sa 57.5%, dok učešće plasmana srednjeg nivoa rizika (V kategorija) iznosi 34.5%, a plasmana povišenog rizika (G i D kategorija) iznosi 8.0%. Na dan 31.12.2021. godine zabeležen je porast plasmana kategorija rizika A, B, V i D, a smanjenje plasmana kategorija rizika G u odnosu na dan 30.09.2021. godine. Na pad plasmana kategorije rizika A uticalo je smanjenje u segmentu finansijskih institucija kao rezultat prelaska u B kategoriju po osnovu novih finansijskih izveštaja za 2020. godinu, praćeno rastom u segmentu privrednih klijenata, kao i u segmentu stanovništva usled nove produkcije stambenih i gotovinskih kredita. Značajan rast plasmana kategorije B rezultat je povećanja u segmentu privrednih klijenata usled porasta kreditne aktivnosti, praćeno rastom u segmentu finansijskih institucija usled pomenutih prelazaka iz A kategorije po osnovu finansijskih izveštaja za 2020. godinu, uz dodatni efekat višeg nivoa sredstava na nostro računima.. Povećanje plasmana kategorije V rezultat je rasta kod privrednih klijenata usled novih odobravanja plasmana, kao i u segmentu finansijskih institucija (promene na nostro računu). Povećanje plasmana kategorija G i D rezultat je rasta u segmentu privrede usled pogoršanja kreditne sposobnosti pojedinih klijenata i ulaska u status neizmirenja obaveza, delimično ublaženo naplatom potraživanja postojećih problematičnih plasmana.

Sektorska struktura ukazuje na značajnu koncentraciju plasmana Banke u Sektoru privrednih društava na koga se odnosi više od dve trećine izloženosti (71.8% ukupnog portfolija Banke). Značajno učešće prisutno je i kod plasmana u Sektoru stranih lica na koje se odnosi 12.1% izloženosti. Pored ovih sektora, učešće u ukupnoj izloženosti imaju još i Sektor javnih preduzeća sa 8.5%, Sektor stanovništva i preduzetnika sa 3.7%, i Sektor finansija i osiguranja sa 3.5. Ostali sektori su sa zanemarljivo malim učešćem u aktivnostima Banke.

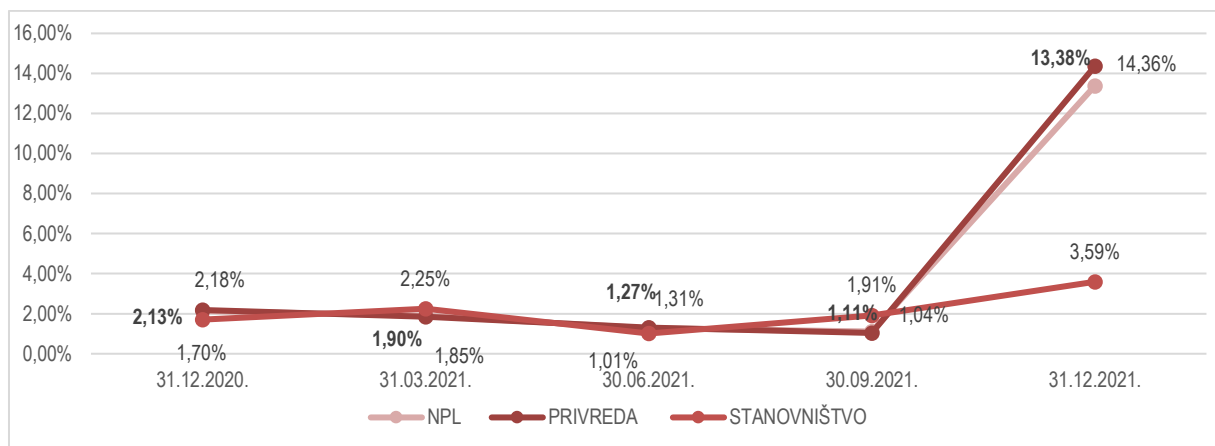
Graf 8: Sektorska struktura aktive koja se klasifikuje

NPL ratio učešća u kreditima (odnos problematičnih kredita i ukupnih bruto kredita) na dan 31.12.2021. godine iznosi 13.38% (31.12.2020. godine: 2.13%).

Na dan 31.12.2021. godine ukupni bruto problematični krediti bili su pokriveni pripadajućim ispravkama vrednosti problematičnih kredita sa 12.30% (31.12.2020. godine: 41.37%).

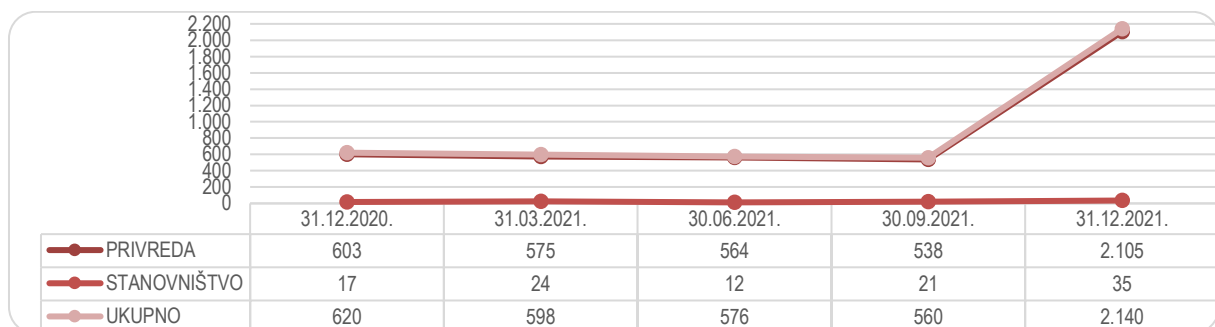
Graf 9. Kretanje NPL

NPE na dan 31.12.2021. godine iznosi 2.1 milijarde dinara ili 7.86% ukupne aktive koja se klasifikuje (na dan 31.12.2020. godine 620.2 miliona dinara ili 3.25% ukupne aktive koja se klasifikuje).

Graf 10. Kretanje NPE

u milionima RSD

8.4.2. Rizik likvidnosti

Banka u svom poslovanju poštuje osnovne principe likvidnosti, ostvarujući dovoljan nivo sredstava za pokriće obaveza nastalih u kratkom roku, odnosno poštuje princip solventnosti formiranjem optimalne strukture sopstvenih i pozajmljenih izvora sredstava i formiranjem dovoljnog nivoa rezervi likvidnosti koje ne ugrožavaju ostvarivanje planiranog povrata na kapital.

Banka je uspostavila odgovarajuću organizacionu strukturu, kojom se vrši jasno razgraničavanje procesa preuzimanja rizika likvidnosti od procesa njegovog upravljanja. Primarnu ulogu u procesu upravljanja rizikom likvidnosti vrši Odbor za upravljanje aktivom i pasivom u okviru svojih nadležnosti, kao i ostali nadležni odbori, čije odluke mogu uticati na izloženost Banke ovom riziku.

U cilju minimiziranja rizika likvidnosti, Banka:

- vrši diversifikaciju izvora sredstava, po valutama i ročnosti;
- formira dovoljan nivo rezervi likvidnosti;
- upravlja novčanim sredstvima;
- prati buduće novčane tokove i likvidnost na dnevnom nivou;
- limitira osnovne izvore kreditnog rizika koje imaju najznačajniji uticaj na rizik likvidnosti;
- definiše i periodično testira Plan za upravljanje likvidnošću u kriznim situacijama.

Proces upravljanja rizikom likvidnosti sprovodi se kroz identifikaciju, merenje, ublažavanje, praćenje, kontrolu i izveštavanje o riziku likvidnosti.

Identifikacija rizika likvidnosti podrazumeva sveobuhvatno i blagovremeno identifikovanje uzroka koji dovode do nastanka rizika likvidnosti i podrazumeva utvrđivanje tekuće izloženosti riziku likvidnosti, kao i izloženosti riziku likvidnosti po osnovu novih poslovnih proizvoda i aktivnosti.

Merenje, odnosno procena rizika likvidnosti predstavlja kvantitativnu i/ili kvalitativnu procenu identifikovanog rizika likvidnosti, korišćenjem sledećih metoda: GAP analize, racio analize, stres testa.

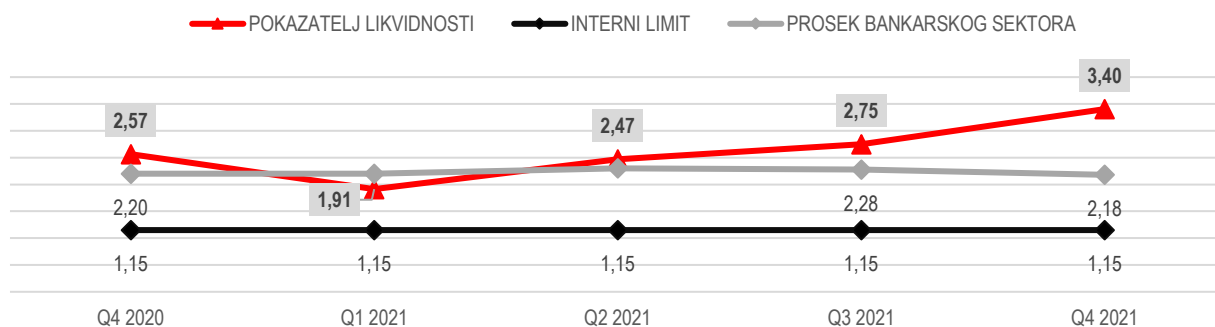
Ublažavanje podrazumeva održavanje rizika likvidnosti na prihvatljivom nivou za rizični profil Banke, kroz definisanje sistema limita koji obuhvata regulatorne i interne limite, kao i blagovremeno preduzimanje mera za umanjenje rizika i poslovanje u okviru pomenutih limita.

Kontrola i praćenje rizika likvidnosti obuhvata proces praćenja usklađenosti sa interno utvrđenim limitima, kao i monitoring definisanih mera za umanjenje izloženosti riziku likvidnosti Banke koja podrazumeva kontrolu na svim nivoima upravljanja rizikom likvidnosti kao i nezavistan sistem kontrole koji sprovode organizacione jedinice nadležne za unutrašnju reviziju i kontrolu usklađenosti poslovanja.

Izveštavanje o riziku likvidnosti obuhvata sistem internog i eksternog izveštavanja, sprovodi se na dnevnom nivou i po utvrđenoj dinamici, a u skladu sa definisanim sistemom.

Banka usklađuje svoje poslovanje sa regulatorno propisanim pokazateljem likvidnosti, i to: 0.8 obračunat za jedan radni dan; zatim minimum 0.9 ne duže od tri uzastopna radna dana, odnosno minimum 1 kao prosek svih radnih dana u mesecu. Pored usklađivanja sa eksterno definisanim limitom pokazatelja likvidnosti, Banka usklađuje svoje poslovanje sa regulatorno propisanim užim pokazateljem likvidnosti, i to: 0.5 obračunat za jedan radni dan; zatim minimum 0.6 ne duže od tri uzastopna radna dana, odnosno minimum 0.7 kao prosek svih radnih dana u mesecu.

Graf 11. Pokazatelj likvidnosti:

Banka takođe, usklađuje svoje poslovanje sa regulatorno propisanim pokazateljem pokrića likvidnom aktivom, koji održava na nivou koji nije niži od 100%. Narodna banka Srbije je propisala izračunavanje pokazatelja pokrića likvidnom aktivom, koji se izračunava za poslednji radni dan u mesecu i koji predstavlja odnos zaštitnog sloja likvidnosti Banke¹ i neto odliva njenih likvidnih sredstava do kojih bi došlo tokom narednih 30 dana od dana računanja ovog pokazatelja u pretpostavljenim uslovima stresa².

Banka je dužna da ovaj pokazatelj održava zbirno u svim valutama na nivou koji nije niži od 100%, dok su ograničenja vezana za strukturu zaštitnog sloja likvidnosti propisana na način da najmanje 60% zaštitnog sloja likvidnosti čini likvidna aktiva prvog reda, odnosno 30% likvidna aktiva prvog reda bez pokrivenih obveznica i najviše 15% likvidna aktiva drugog B reda. U cilju zaštite od rizika likvidnosti Banka je definisala i interni limit pokazatelja pokrića likvidnom aktivom na nivou od najmanje 115%. Na dan 30.09.2021. godine vrednost ovog pokazatelja iznosila je zbirno po svim valutama 162%, što je iznad regulatorno i interno definisanog nivoa. Takođe su ispunjeni i uslovi vezani za zaštitni sloj likvidnosti koji na dan 31.12.2021. godine čini isključivo likvidna aktiva prvog reda.

Tabela u nastavku prikazuje vrednosti internih pokazatelja koje Banka koristi za procenu strukturne likvidne pozicije.

Tabela 40. Interni indikatori likvidnosti na dan 31.12.2021. godine

Pokazatelji	Vrednost na dan
Promptna likvidnost (0-7)	19.68%
Likvidna sredstva (0-90)	20.98%
Vanbilansne obaveze	16.76%

Pokazatelj promptne likvidnosti / likvidnih sredstava predstavlja procentualno učešće likvidne aktive dospeća do 7 dana / 90 dana korigovane za obaveze prema drugim bankama po osnovu kredita preko noći i iznosa depozita iznad limita visoke koncentracije i ukupne aktive.

Pokazatelj vanbilansnih obaveza predstavlja procentualno učešće vanbilansnih obaveza po kojima može doći do plaćanja ponderisanih usvojenim ponderima utvrđenim na osnovu izvršene analize i likvidne aktive dospeća do 90 dana korigovane za obaveze prema drugim bankama po osnovu kredita preko noći i iznosa depozita iznad limita visoke koncentracije.

Izveštaj o ročnoj strukturi monetarne aktive i pasive sadrži monetarne bilansne pozicije raspoređene prema preostalom roku dospeća, odnosno korišćena je konzervativna pretpostavka da će svi transakcioni i depoziti po viđenju biti povučeni u roku do jednog meseca.

¹ Zaštitni sloj likvidnosti - iznos likvidne aktive koju banka u skladu sa Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti može da uključi u obračun pokazatelja pokrića likvidnom aktivom.

² Stres je iznenadno i ozbiljno pogoršanje likvidnosti i / ili solventnosti banke usled promena tržišnih uslova i / ili faktora koji su specifični za određenu banku, a koji mogu da dovedu do značajnog rizika da banka neće moći da ispuni svoje obaveze koje dospevaju u narednih 30 dana

Banka prikuplja depozite pravnih lica i stanovništva, koji obično imaju kraće rokove dospeća i mogu biti povučeni na zahtev. Kratkoročna priroda ovih depozita povećava rizik likvidnosti Banke i zahteva aktivno upravljanje ovim rizikom, kao i konstantno praćenje tržišnih trendova.

Banka kratkoročno upravlja rizikom likvidnosti praćenjem i kontrolisanjem pozicija u svim značajnim valutama, kako bi se na vreme sagledale potrebe za dodatnim izvorima finansiranja u slučaju dospeća odgovarajućih pozicija, odnosno dugoročno planira strukturu svojih izvora i plasmana kako bi obezbedila dovoljno stabilnih izvora i dovoljno rezervi likvidnosti.

Rukovodstvo Banke veruje da odgovarajuća diversifikacija portfolija depozita po broju i vrsti deponenata, kao i prethodno iskustvo Banke pružaju dobar preduslov za postojanje stabilne i dugoročne depozitne baze, odnosno po tom osnovu se ne očekuju značajniji odlivi sredstava.

Banka redovno testira Plan upravljanja likvidnošću u kriznim situacijama i proverava period preživljavanja i solventnost Banke, dostupnost izvora za pokriće obaveza koje bi eventualno nastale, odnosno ocenjuje podršku u pretpostavljenim uslovima krize.

8.4.3. Tržišni rizici

Tržišni rizik predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled promena tržišnih varijabli i obuhvata devizni rizik za sve poslovne aktivnosti koje Banka obavlja i cenovni rizik po osnovu pozicija knjige trgovanja.

Banka je izložena cenovnom riziku, deviznom riziku, riziku druge ugovorne strane i riziku izmirenja isporuke po osnovu stavki koje se nalaze u knjizi trgovanja. Knjiga trgovanja sadrži bilansne i vanbilansne pozicije sredstava i obaveza po osnovu finansijskih instrumenata koje se drže sa namerom trgovanja ili radi zaštite pozicija u drugim finansijskim instrumentima koji se vode u knjizi trgovanja.

Banka je uspostavila odgovarajuću organizacionu strukturu kojom se vrši jasno razgraničavanje procesa preuzimanja tržišnih rizika od procesa njegovog upravljanja. Primarnu ulogu u procesu upravljanja tržišnim rizikom vrši Odbor za upravljanje aktivom i pasivom, kao i drugi nadležni odbori, čije odluke mogu uticati na izloženost Banke ovom riziku.

8.4.3.1. Devizni rizik

U skladu sa regulatornim zahtevima Narodne banke Srbije, kontinuirano se održava devizna pozicija u granicama zakonski propisanog maksimuma u odnosu na kapital. Ukupna neto otvorena devizna pozicija Banke na dan 31.12.2021. godine iznosi 678,397 hiljada dinara, dok pokazatelj deviznog rizika iznosi 16.89%.

Pokazatelj deviznog rizika se tokom izveštajnog perioda kretao u rasponu od 0.41% do 16.89%, pri čemu je maksimalno dozvoljeni nivo bio 20% u odnosu na kapital Banke.

8.4.3.2. Cenovni rizik

Banka je cenovnom riziku izložena po osnovu pozicija u knjizi trgovanja. Na dan 31.12.2021. godine u knjizi trgovanja Banka je imala dinarske obveznice Republike Srbije, investicione jedinice otvorenog investicionog fonda ILIRIKA Cash Dinar i svop ugovore sa INTL FCStone LTD i Narodnom bankom Srbije.

Tabela 41. Struktura knjige trgovanja Banke

Pozicija	u hiljadama dinara			
	31.12.2021. Vrednost	30.09.2021. Vrednost	30.06.2021. Vrednost	31.12.2020. Vrednost
Investicione jedinice	50,175	50,222	50,190	-
Obveznice	829,711	832,571	832,571	510,877
FWD / Swap	-1,993	764	226	-2,613
Ukupno	877,893	883,557	882,987	508,264

8.4.4. Kamatni rizik

Banka upravlja sledećim vidovima kamatnog rizika:

- rizik vremenske neusklađenosti dospeća i ponovnog određivanja cena (repricing risk);
- rizik krive prinosa (yield curve risk) – kome je izložena usled promene oblika krive prinosa;
- bazni rizik (basis risk) – kome je izložena zbog različitih referentnih kamatnih stopa kod kamatno osetljivih pozicija sa sličnim karakteristikama što se tiče dospeća ili ponovnog određivanja cena;
- rizik opcija (optionality risk) – kome je izložena zbog ugovorenih opcija – kredita s mogućnošću prevremene otplate, depozita s mogućnošću prevremenog povlačenja i drugo.

Osnovni cilj upravljanja kamatnim rizikom je održavanje prihvatljivog nivoa izloženosti kamatnom riziku sa aspekta uticaja na finansijski rezultat, vođenjem adekvatne politike ročne usklađenosti perioda ponovnog formiranja kamatne stope, usklađivanjem odgovarajućih izvora sa plasmanima prema vrsti kamatne stope i ročnosti, kao i projekcijom kretanja krive prinosa na inostranom i domaćem tržištu. Prevedeno, Banka upravlja marginom internog prinosa kroz cenu kredita i depozita, fokusirajući se na kamatnu maržu.

Banka posebno sagledava uticaj promene kamatnih stopa i strukture kamatonosne aktive i pasive sa aspekta ročnosti, ponovnog formiranja kamatnih stopa i valutne strukture i upravlja njihovim uticajem na ekonomsku vrednost kapitala.

Banka procenjuje uticaj koji bi mogao imati standardizovani šok kamatnih stopa (paralelni pozitivni i negativni pomak kamatnih stopa na referentnoj krivoj prinosa za 200 baznih poena).

Proces upravljanja kamatnim rizikom sprovodi se kroz identifikaciju, merenje, ublažavanje, praćenje, kontrolu i izveštavanje o kamatnom riziku.

Identifikacija kamatnog rizika podrazumeva sveobuhvatno i blagovremeno identifikovanje uzroka koji dovode do nastanka rizika i podrazumeva utvrđivanje tekuće izloženosti, kao i izloženosti kamatnom riziku po osnovu novih poslovnih proizvoda i aktivnosti.

Merenje, odnosno procena kamatnog rizika predstavlja kvantitativnu i/ili kvalitativnu procenu identifikovanog kamatnog rizika korišćenjem sledećih metoda:

- GAP analiza;
- Racio analiza;
- Duracija;
- Ekonomska vrednost kapitala;
- Stres test.

Ublažavanje kamatnog rizika podrazumeva održavanje rizika na prihvatljivom nivou za rizični profil Banke i podrazumeva proces definisanja sistema limita izloženosti Banke, kao i definisanje i sprovođenje mera za ublažavanje kamatnog rizika.

Kontrola i praćenje kamatnog rizika obuhvata proces praćenja usklađenosti sa uspostavljenim sistemom limita, kao i monitoring definisanih mera za umanjenje izloženosti kamatnom riziku Banke. Kontrola kamatnog rizika podrazumeva kontrolu na svim nivoima upravljanja, kao i nezavisan sistem kontrole koji sprovode organizacione jedinice nadležne za unutrašnju reviziju i praćenje usklađenosti poslovanja.

Izveštavanje o kamatnom riziku podrazumeva jasno determinisan sistem internog izveštavanja nadležnih odbora i organa Banke o upravljanju kamatnim rizikom.

Tabela 42. GAP kamatnog rizika

u 000 RSD

Kamatni GAP	Do 1 meseca	1–3 meseca	3–6 meseci	6–12 meseci	1–2 godine	2–5 godine	Preko 5 godina	UKUPNO
31.12.2021.	7,984,751	-3,367,413	516,353	947,458	1,543,733	1,383,406	643,811	9,652,099
30.09.2021.	3,190,890	-2,828,778	-56,470	403,141	1,182,128	2,193,018	648,176	4,732,106
Razlika	4,793,861	-538,635	572,823	544,317	361,605	-809,612	-4,365	4,919,993
31.12.2020.	2,198,193	-333,581	-919,474	339,324	2,578,548	681,477	156,367	4,700,853

Iz podataka u tabeli evidentiraju se negativni GAP-ovi kamatno osetljive aktive i pasive u korpama 1-6 meseci, kao i pozitivni GAP-ovi u ročnim grupama preko 6 meseci. Evidentirani su pozitivni kumulativni GAP-ovi u ročnostima preko 1 godine.

Tabela 43. Usklađenost sa interno definisanim limitima ekonomske vrednosti kapitala:

	31.12.2021.	31.12.2020.
Na dan	5.49%	7.06%
Prosek za period	6.86%	3.92%
Maksimalan za period	9.51%	7.06%
Minimalan za period	4.79%	3.01%
Limit	20%	20%

8.4.5. Operativni rizik

Operativni rizik se definiše kao događaj koji je nastao kao rezultat neodgovarajućih ili neuspešnih internih procesa, postupaka zaposlenih i sistema ili sistemskih i drugih spoljašnjih događaja, interne i eksterne prevare, prakse zapošljavanja i bezbednosti na radnom mestu, potraživanja klijenata, distribucije proizvoda, novčanih kazni i penala usled povreda, štete nanete materijalnoj imovini, poremećaja u poslovanju i sistemskih propusta i upravljanja procesima.

Banka događaje operativnog rizika prati i po sledećim linijama poslovanja: finansiranje privrednih subjekata, trgovina i prodaja, brokerski poslovi sa fizičkim licima, bankarski poslovi s privrednim društvima, bankarski poslovi s fizičkim licima, platni promet, usluge za račun klijenata i upravljanje imovinom.

Proces upravljanja operativnim rizikom predstavlja integralni deo aktivnosti Banke koji se sprovodi na svim nivoima i omogućava identifikaciju, merenje, ublažavanje, praćenje i kontrolu i izveštavanje o operativnim rizicima u skladu sa zahtevima i rokovima regulative. Postojeći proces se oslanja na pouzdane metode merenja izloženosti operativnim rizicima, bazu podataka o operativnim gubicima, ažuran sistem kontrole i izveštavanja.

Banka na dnevnom nivou prati događaje operativnih rizika i upravlja operativnim rizicima. U cilju efikasnog praćenja operativnog rizika, u svakoj organizacionoj jedinici Banke imenovani su zaposleni za operativne rizike, koji su odgovorni za tačnost i ažurnost podataka o svim događajima operativnog rizika, kao i za evidenciju svih nastalih događaja u bazu podataka operativnih rizika. Organizaciona jedinica Banke u čijoj je nadležnosti upravljanje rizicima vrši monitoring i izveštavanje o operativnim rizicima Upravnom odboru Banke, Izvršnom odboru Banke i Odboru za reviziju.

Merenje, odnosno procena operativnog rizika Banke vrši se kroz kvantitativnu i/ili kvalitativnu procenu identifikovanog operativnog rizika. Banka sprovodi merenje izloženosti operativnim rizicima kroz evidenciju događaja, praćenje ključnih indikatora rizika i samoprocenjivanje. Ključni indikatori rizika predstavljaju rano upozorenje za signaliziranje promena u rizičnom profilu Banke. Odnose se na određeni operativni rizik i prikazuju veću izloženost u nastanku događaja operativnog rizika. Njihova svrha je pružanje pomoći u smanjivanju gubitaka i operativnih rizika kroz proaktivno sagledavanje faktora rizika. Samoprocenjivanje podrazumeva procenu izloženosti rizicima od strane organizacionih jedinica u skladu sa mapom identifikovanih operativnih rizika merenjem mogućeg raspona, značaja za poslovanje i učestalosti događaja koji mogu da prouzrokuju gubitke, identifikovanjem nivoa kontrole koje oblasti poslovanja imaju nad ovim rizicima i mere za poboljšanje.

Banka ne može eliminisati sve operativne rizike, ali uvođenjem odgovarajućeg kontrolnog okvira, monitoringom i ublažavanjem potencijalnih rizika uspostavlja proces upravljanja operativnim rizikom. Banka preduzima mere u cilju ublažavanja operativnih rizika i proaktivnog reagovanja na potencijalne događaje operativnih rizika kroz permanentno praćenje svih aktivnosti, primenu adekvatnog i pouzdanog informacionog sistema i orijentacijom na projektni pristup, a čijim sprovođenjem se unapređuje poslovna praksa i optimizuju poslovni procesi Banke.

Putem pouzdanog izveštavanja o realizaciji mera za ublažavanje operativnih rizika, Banka je uspostavila sistem za monitoring aktivnosti koje preduzimaju organizacione jedinice Banke u cilju umanjivanja operativnih rizika i preventivnog reagovanja na događaje operativnih rizika koji su u nastajanju. Banka procenjuje rizik poveravanja aktivnosti trećim licima za obavljanje određenih aktivnosti u vezi sa poslovanjem Banke, a na osnovu ugovora zaključenog sa tim licima kojima se jasno određuju uslovi, prava, obaveze i odgovornosti ugovornih strana.

U cilju nesmetanog i kontinuiranog funkcionisanja svih značajnih sistema i procesa Banke, kao i ograničavanja gubitaka u vanrednim situacijama, Banka je usvojila Plan za obezbeđenje kontinuiteta poslovanja, a u cilju ponovnog uspostavljanja oporavka sistema informacione tehnologije u slučaju prekida poslovanja, Banka je usvojila Plan oporavka aktivnosti u slučaju katastrofa.

8.4.6. Rizici ulaganja

Rizici ulaganja Banke predstavljaju rizike ulaganja u druga pravna lica i u osnovna sredstva i investicione nekretnine. Ulaganja Banke u jedno lice koje nije lice u finansijskom sektoru ne sme preći 10% kapitala Banke, pri čemu se pod ovim ulaganjem podrazumeva ulaganje kojim Banka stiče udeo ili akcije lica koje nije lice u finansijskom sektoru. Ukupna ulaganja Banke u lica koja nisu lica u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva i investicione nekretnine Banke ne smeju preći 60% kapitala Banke, s tim što se ovo ograničenje ne odnosi na sticanje akcija radi njihove dalje prodaje u roku od šest meseci od dana sticanja.

Ukupna trajna ulaganja Banke (ulaganja u osnovna sredstva, investicione nekretnine i ulaganja u lica koja nisu u finansijskom sektoru) na dan 31.12.2021. godine iznose 1,612,314 hiljada dinara i predstavljaju 40.14% kapitala Banke.

Tabela 44. Kretanja pokazatelja učešća trajnih ulaganja u kapitalu

Naziv pokazatelja	31.12.2021.	30.09.2021.	30.06.2021.	31.03.2021.	31.12.2020.	Propisani okviri
Učešće trajnih ulaganja banke u kapitalu	40.14%	40.07%	40.39%	40.65%	40.50%	Max 60%
Ulaganje u lica van finansijskog sektora	0.03%	0.03%	0.09%	0.14%	0.20%	Max 10%

8.4.7. Rizik izloženosti

Velika izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica, uključujući i lica povezana sa Bankom, jeste izloženost koja iznosi preko 10% kapitala Banke.

U svom poslovanju Banka vodi računa o usklađenosti sa regulatorno definisanim limitima izloženosti:

- izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica ne sme biti veća od 25% kapitala Banke;
- zbir svih velikih izloženosti Banke ne sme preći 400% kapitala Banke.

Definisani limiti izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica odnose se i na lica povezana sa Bankom.

Izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica, kao i izloženost prema licima povezanim sa Bankom, kretala se u okviru propisanih limita tokom prvih devet meseci 2021. godine.

Ukupan iznos velikih izloženosti Banke predstavlja 274.46% kapitala Banke na dan 31.12.2021. godine (249.03% na dan 31.12.2020. godine). Učešće velikih izloženosti u kapitalu je uvećano u odnosu na kraj 2020. godine.

Banka na dan 31.12.2021. godine nije imala izloženosti preko regulatornog limita dozvoljene izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica od 25% kapitala Banke.

Tabela 45. Kretanje pokazatelja izloženosti

Naziv pokazatelja	31.12.2021.	30.09.2021.	30.06.2021.	31.03.2021.	31.12.2020.	Propisani okviri
Učešće velikih izloženosti u kapitalu	249.03%	274.46%	276.26%	199.74%	188.37%	Max 400%

8.4.8. Rizik zemlje

Rizik zemlje je rizik koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kome je Banka izložena, odnosno rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja od dužnika iz razloga koji su posledica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla dužnika. Rizik zemlje obuhvata sledeće rizike:

- političko-ekonomski rizik, pod kojim se podrazumeva verovatnoća ostvarivanja gubitka zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja usled ograničenja utvrđenih aktima državnih i drugih organa zemlje porekla dužnika, kao i opštih i sistemskih prilika u toj zemlji;
- rizik transfera, pod kojim se podrazumeva verovatnoća ostvarenja gubitka zbog nemogućnosti naplate potraživanja iskazanih u valuti koja nije zvanična valuta zemlje porekla dužnika, i to usled ograničenja plaćanja obaveza prema poveriocima iz drugih zemalja u određenoj valuti koja su utvrđena aktima državnih i drugih organa zemlje dužnika.

Banka upravlja rizikom zemlje na nivou pojedinačnog plasmana i na nivou portfolija. Merenje i kontrolu izloženosti pojedinačnog plasmana riziku zemlje Banka vrši određivanjem kategorije interne klasifikacije zemlje dužnika, a na osnovu rejtinga dodeljenog od strane međunarodno priznatih rejting agencija i utvrđivanjem limita izloženosti kao procenta od kapitala Banke u zavisnosti od kategorije eksternog kreditnog rejtinga zemlje. Merenje i kontrolu izloženosti portfolija riziku zemlje Banka vrši na osnovu grupisanja potraživanja prema stepenu rizika zemalja dužnika.

U cilju adekvatnog upravljanja rizikom zemlje Banka definiše limite izloženosti pojedinačno po zemljama porekla dužnika i grupišući ih u regione.

Plasmani Banke koji su odobreni dužnicima sa sedištem izvan Republike Srbije, za finansiranje poslovanja u Republici Srbiji, čije se izmirenje finansijskih obaveza prema Banci očekuje iz izvora poslovanja ostvarenog u Republici Srbiji, predstavljaju potraživanja Banke bez izloženosti riziku zemlje porekla dužnika.

Banka je u svojim plasmanima sa 31.12.2021. godine bila značajnije izložena prema sledećim zemljama: Austrija, Nemačka, Italija, Rusija, Crna Gora, Irak. Svi plasmani izloženi riziku zemlje deo su bankarske knjige.

U ukupnim plasmanima Banke, plasmani izloženi riziku zemlje učestvuju sa 3.288.178 hiljada dinara u bruto iznosu, od čega se 27.1% odnosi na Austriju, 25.4% na Nemačku, 21.8% na Italiju i 11.2% na Rusiju.

Tabela 46. Izloženost Banke po zemljama

Država	Limit po zemlji	Bruto izloženost 31.12.2021	Procenat od kapitala	Bruto izloženost 31.12.2020	Procenat od kapitala
Austrija	50%	891,269	22.19%	390,666	9.75%
Belgija	50%	178	0.00%	178	0.00%
Crna Gora	25%	322,993	8.04%	-	-
Irak	10%	147,129	3.66%	156,207	3.90%
Italija	25%	717,186	17.85%	547,002	13.64%
Makedonija	25%	-	-	151	0.00%
Nemačka	50%	836,549	20.83%	264,075	6.59%
Rusija	15%	368,776	9.18%	53,735	1.34%
Singapur	10%	2,915	0.07%	440	0.01%
Tunis	10%	1,185	0.03%	48,923	1.22%
Ukupno:		3,288,178	81.86%	1,461,377	36.45%

9. OSTALE AKTIVNOSTI BANKE

9.1. Usklađenost poslovanja

Aktivnosti Odeljenja kontrole usklađenosti poslovanja, kao organizacionog dela Banke nadležnog za kontrolu usklađenosti poslovanja, podeljene su u dva segmenta:

- aktivnosti kontrole usklađenosti poslovanja Banke;
- aktivnosti po pitanju informacione bezbednosti i poslova Lica sa zaštitu podataka o ličnosti.

Tokom 2021. godine, Odeljenje je obavljalo kontinuiranu kontrolu usklađenosti poslovanja kroz različite aktivnosti koje su u njegovoj nadležnosti, sa primarnim usmerenjem na jačanje kontrolne dimenzije compliance funkcije u sistemu unutrašnjih kontrola. Tokom izveštajnog perioda realizovano je sedam kontrola usklađenosti internih akata više organizacionih delova/jedinica.

Pored navedenog, aktivnosti kontrole usklađenosti poslovanja tokom izveštajnog perioda su bile:

- praćenje informacija o novim propisima i izveštavanje rukovodstva i organizacionih delova o novoj regulativi koja ima uticaja na poslovanje Banke;
- nadzor usklađivanja internih akata Banke sa novim propisima i poštovanje rokova za usklađivanje;
- upravljanje prigovorima korisnika finansijskih usluga - klijenata i dr.;
- aktivnosti na prevenciji prevarnih radnji;
- monitoring eksternog izveštavanja;
- održavanje obuka zaposlenih u skladu sa planom obuka;
- savetodavne aktivnosti kada je u pitanju materija koja uključuje i angažovanje Odeljenja i dr.

Tokom izveštajnog perioda izrađeno je i ažurirano više internih akata, koja su u nadležnosti Odeljenja, uključujući i akta iz oblasti zaštite podataka o ličnosti i informacione bezbednosti (Procedura o postupanju po prigovoru i pritužbi korisnika finansijskih usluga i prigovoru pravnih lica klijenata, Procedura Kontrola usklađenosti poslovanja Banke, Kodeks profesionalnog ponašanja zaposlenih ALTA banke a.d. Beograd, Pravilnik o zaštiti podataka o ličnosti i dr.).

Tokom 2021. godine izvršena je centralizacija procesa upravljanja prigovorima klijenata i izvršeno je usklađivanje sa relevantnim Odlukama NBS koje regulišu postupanje po prigovoru i pritužbi korisnika finansijskih usluga i prigovoru pravnog lica. Postupanje po prigovorima je u primarnoj nadležnosti Odeljenja, a rukovodilac Odeljenja i zaposleni u Odeljenju su lica ovlašćena za postupanje po prigovoru. Određen je i nadležni član IO koji je odgovoran za praćenje rada Odeljenja i koji je odgovoran za upravljanje prigovorima i rizicima Banke u vezi sa prigovorima i pritužbama korisnika finansijskih usluga.

Poslovi vezani za kontrolu informacione bezbednosti i zaštite podataka o ličnosti su takođe u nadležnosti Odeljenja kontrole usklađenosti poslovanja. Poslovi informacione bezbednosti i zaštitu podataka o ličnosti) uključuju proveru usklađenosti, predlaganje načina i procedura održavanja adekvatnog nivoa bezbednosti informaciono-komunikacionih sistema Banke/zaštite podataka o ličnosti. Tokom izveštajnog perioda, nije bilo primljenih prigovora ili zahteva za ostvarivanje prava na zaštitu podataka o ličnosti. Informacioni sistem Banke je bio stabilan i siguran, bez incidenata koji značajno utiču na funkcionisanje i stabilnost operacija Banke.

9.2. Poslovi praćenja i procene rizika usklađenosti poslovanja

Odeljenje redovno identifikuje, procenjuje, prati i kontroliše rizike usklađenosti poslovanja Banke, a najmanje jednom godišnje, prema postojećoj metodologiji, procenjuje glavne rizike usklađenosti poslovanja i predlaže planove za upravljanje tim rizicima, o čemu sastavlja godišnji Izveštaj o glavnim rizicima usklađenosti poslovanja Banke sa planovima upravljanja tim rizicima koji usvaja nadležni organ Banke.

Glavni rizici poslovanja Banke, koje se identifikuju, kontinuirano procenjuju, prate i kontrolišu su rizik od sankcija regulatomog tela, rizik od finansijskih gubitaka i reputacioni rizik.

Na osnovu procene glavnih rizika usklađenosti poslovanja Banke za 2021. godinu, zadržan je približno isti nivo nižih nivoa rizika, učešće rizika usklađenosti poslovanja ocenjenih kao srednji je smanjeno, a došlo je do povećanja procene rizika visokog nivoa, naročito rizika od finansijskih gubitaka i reputacionog rizika.

Banka redovno vrši evidentiranje nastalih rizika usklađenosti poslovanja. Pored redovnog izveštavanja, u slučaju kada se proceni da nedostaci koji su utvrđeni prilikom vršenja kontrole mogu da imaju za posledicu nastupanje rizika, o istima se vanredno i promptno izveštavaju organi upravljanja Banke. Tokom izveštajnog perioda nije bilo razloga da se organi upravljanja Banke vanredno i promptno izveštavaju o pojavi prethodno navedenih rizika.

9.3. Sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma

Tokom prvog kvartala tekuće godine najznačajnija aktivnost organizacionog dela Banke nadležnog za sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma bila je saradnja sa Upravom za sprečavanje pranja novca.

Svakodnevno se prate transakcije koje se obavljaju u Banci. Tokom izveštajnog perioda:

- prijavljivane su Ministarstvu finansija - Upravi za sprečavanje pranja novca (USPN) transakcije preko 15,000 evra u gotovom novcu;
- odgovorano je na upite USPN kojima su traženi podaci o poslovnom odnosu za fizička lica i pravna lica.

9.4. Informaciono-komunikaciona tehnologija

Informacioni sistem Banke poseduje funkcionalnosti, kapacitete i performanse koji omogućavaju pružanje odgovarajuće podrške poslovnim procesima tako da predstavlja značajan element funkcionisanja Banke. Informacioni sistem obezbeđuje blagovremene, tačne i potpune informacije za donošenje poslovnih odluka čime se obezbeđuje sigurno i stabilno poslovanje i sprovođenje strateških ciljeva, a uz kontinuirano održavanje svakodnevnih aktivnosti na visokom nivou.

Banka je uspostavila organizacionu strukturu koja joj omogućava da svi poslovno značajni sistemi za obradu podataka, kao i sistem izveštavanja budu integralni deo informacionog sistema. Sektor informaciono-komunikacionih tehnologija (SIKT) je organizacioni deo Banke koji je nadležan za adekvatno upravljanje informacionim sistemom Banke, sa jasno utvrđenom podelom poslova i dužnosti zaposlenih, odnosno sa utvrđenim unutrašnjim kontrolama kojima se sprečava sukob interesa. Utvrđenim kontrolama i odgovornostima zaposlenih vrši se zaštita informacionih dobara, odnosno sredstava i imovine koji naročito imaju značaj u očuvanju informacione bezbednosti.

U skladu sa novom Strategijom razvoja informacionog sistema ALTA banke za period 2021-2023 godine Banka je planirala kontinuirana unapređenja informacionog sistema odnosno serverske, arhivske, informaciono-komunikaciona i softverske platforme kao i digitalizaciju svog poslovanja uvođenjem digitalnih platformi i servisa kao podrška unapređenju rada sa klijentima i proširenju klijentske baze.

U 2021-oj godini je unapređena sistemska i informaciono komunikaciona infrastruktura čime su obezbeđeni dovoljni kapaciteti i funkcionalnosti za razvoj Banke u narednom trogodišnjem periodu. Kontinuirano se vrši nabavka novih alata i opreme neophodne za zaštitu i bezbednost informacionog sistema i bezbednost podataka i informacija koje nastaju u Banci.

Pored toga započet je projekat digitalizacije bankarskog poslovanja, tako što je unapređen sistem elektronskog bankarstva (WEB i mbankarstvo) za klijente fizička lica sa ciljem da se sadašnjim i budućim klijentima obezbedi savremeniji način plaćanja odnosno izvršenja njihovih transakcija bez dolaska u Banku. Novo elektronsko bankarstvo je izrađeno na najsavremenijim tehnologijama i predstavlja prvi korak Banke u daljem razvoju i digitalizaciji svog poslovanja

U toku izveštajnog perioda realizovano je nekoliko planiranih projekata značajnih za upravljanje redovno održavanje resursa informacionog Sistema. Realizacijom ovih projekata se obezbeđuje normalno funkcionisanje informacionog sistema Banke i sprovode aktivnosti koje su Planom tretmana informacionih rizika definisane da se realizuju u 2021-toj godini. To su sledeće aktivnosti i projekti:

- Unapređenje mail servisa – softver za razmenu elektronskih poruka (mailova) je unapređen dodavanjem novih funkcionalnosti koje omogućavaju veću zaštitu od raznih napada - Data Loss Protection zaštita i podrška i dijagnostiku DAG okruženja;
- Zamena spratnih svičeva – izvršena je zamena spratnih svičeva za koje je prestala podrška proizvođača i koji predstavljaju operativni rizik za Banku;
- Projekat unapređenja IT infrastrukture na primarnoj i DR lokaciji – završetkom ovog projekta Banka je obezbedila da se sva zastarela oprema (mrežna oprema, storage sistemi, serverska i bezbednosna infrastruktura) na primarnoj i rezervnoj lokaciji zameni opremom poslednje generacije. Ovim projektom je obezbeđeno redovno održavanje i garancija funkcionisanja ove opreme za naredne 3 godine. Pored toga nabavkom servera CISCO UCS B200 su povećani serverski kapaciteti na primarnoj lokaciji a na rezervnoj lokaciji je implementiran nov arhivski sistem Data Domein 620 koji služi za čuvanje mail podataka. Implementiran je novi uređaj za backup podataka na rezervnoj lokaciji.
- Implementiran je nov sistem za zaštitu mreže jer je za postojeći firewall system prestala podrška. Nov sistem Cisco Firepower Management Centar ima mnogo veće performanse koje se menaifestuju kroz bezbedniji način upravljanja mrežnim uređajima sa preventivnim evidentiranjem svih potencijalnih napada na sistem.
- Završen projekat uvođenja Instant plaćanja QR kodom na prodajnim mestima na novoj WEB I Mbanking platformi – Digital Edge - u skladu sa zahtevom NBS i novim trendovima Banka je svojim klijentima omogućila plaćanja QR kodom na prodajnim mestima kao i korišćenje novog WEB i mobilnog bankarstva koje je izrađeno na najsavremenijim tehnologijama;
- Unapređena je serverska infrastruktura za elektronsko bankarstvo Halcom okruženja upgrade servera sa Windows 2008R2 na Windows 2019 standard implementacija, podešavanje i puštanje u produkciju;
- Završena je implementacija Digital Edge platforme koja je obezbedila nove verzije aplikacija: HomeBanking – Web aplikacija i mBanking aplikacija za Android i iOS mobilne telefone. Uvođenjem Digital Edge platforme omogućeno je korišćenje NBS-IPS sistema u skladu sa zahtevom regulatornog tela.
- Započet je projekat implementacije novog okruženja za RTGS-NBS – priprema serverske, komunikacione, softverske infrastrukture i novog File adaptera – projekat se realizuje u saradnji sa NBS a po njihovim instrukcijama.
- Unapređen je sistem za zaštitu mreže – Implementiran je Cisco FTD (Firepower Threat Defense) sa dva Next generation firewall-a u HA modu, kojima su zamenjene Cisco ASA-e i Cisco

SourceFire rešenja. FTD-ovi imaju ulogu filtriranja ulaznog saobraćaja u mrežu banke (anti malware, web filtering i intrusion prevention system), a služe i kao server za remote pristup.

- Automatizovan je proces naplate u kreditno-depozitnoj aplikaciji i kreiran sistem koji generiše i automatski šalje PDF fakture za obračunatu proviziju po bankama. Ovim je izbegnuto ručno slanje faktura na svaku banku, čime su smanjeni troškovi i ubrzan proces.
- Omogućeno je učitavanje velike količine bilansnih podataka za klijente, čime je smanjen operativni rizik i ubrzan ceo proces.
- U skladu sa zahtevom regulatornog tela je kreiran sistem za Registar zaduženja NBS, koji omogućava dnevno punjenje i slanje podataka neophodnih za pravilno izveštavanje NBS. Napravljene su procedure koje preuzimaju i obrađuju podatke iz Core sistema i prosleđuju podsistemu koji se bazira na ASEE Warehouse komponentama.
- Uspostavljeno je produkciono okruženje za povezivanje Banke sa B2B servisom Kreditnog biroa Udruženja banaka Srbije. Ovaj sistem omogućava preuzimanje podataka od Kreditnog biroa i zapis istih u Core bazi banke. Na ovaj način je omogućeno da se ti podaci sada mogu koristiti i u druge svrhe, a pre svega za pravljenje novog risk modela.

Upravljanje projektima se vrši u skladu sa usvojenom metodologijom čime se obezbeđuje praćenje projekta od početka do kraja, sa svim elementima neophodnim za praćenje projekta.

Banka je uspostavila niz politika, procedura i uputstava koji su neophodni za upravljanje informacionim sistemom Banke kao i za praćenje, monitoring i kontinuirano unapređenje informacionog sistema. Sva akta za koja je nadležan Sektor informaciono komunikacionih tehnologija su ažurirana i preispitana u toku godine. Najvažnija akta za organizaciju i upravljanje informaciono komunikacionim sistemom su Politike sigurnosti opšte i posebne, Procedure za Otvaranje, izmenu i zatvaranje i reviziju korisničkih naloga, Testiranje aplikacija, Upravljanje promenama i upravljanje incidentima. Upravljanje IT rizicima se vrši u skladu sa Procedurom za upravljanje rizicima u informacionom sistemu. Na osnovu analize rizika definisan je plan tretmana informacionih rizika za 2021. godinu.

Elektronsko bankarstvo

Banka je u poslednjem kvartalu 2021. godine implementirala najsavremeniji sistem elektronskog bankarstva za stanovništvo - Digital Edge, koji klijentima obezbeđuje savremeniji način plaćanja putem skeniranja QR koda u IPS sistemu, kao i ostale usluge u vezi sa upravljanjem svojim računom u Banci, bez potrebe da klijenti dolaze u Banku. Usluga elektronskog bankarstva je poverena Servisnom Centru kompanija Asseco SEE i Halcom jer na taj način Banka obezbeđuje dostupnost i podršku 24/7 dana u nedelji. S obzirom da Banka trenutno nema raširenu mrežu ekspozitura i bankomata, ovo je najefikasniji način da se Banka približi svojim klijentima i omogući im da koriste usluge Banke i raspoložu svojim depozitima. Broj klijenata, naročito pravnih lica koji koriste usluge elektronskog bankarstva je vrlo visok tako da je u izveštajnom periodu dostigao procenat od 86.42%.

9.5. Upravljanje lošim plasmanima

Sa stanjem na dan 31.12.2021.g. u nadležnosti Odeljenja upravljanja lošim plasmanima (OULP) u bilansnoj evidenciji je bio ukupno 106 dužnik ALTA banke a.d. Beograd (Banka), od čega 33 dužnik pravno lice i 73 dužnika fizičkih lica, koji su Banci na poslednji dan izveštajnog perioda dugovali ukupno RSD 1,386,337,444.79.

Od navedenih ukupnih potraživanja Banke u nadležnosti OULP, po stanju na dan 31.12.2021.godine Banka potražuje od:

- pravnih lica iznos od RSD 1,357,344,306.43;

- fizičkih lica iznos od RSD 29,993,138.36;

Pored navedenog portfolija, u nadležnosti OULP-a je i izveštavanje o statusu 48 klijenata pravnih lica i od 64 klijenta fizičkih lica za koje su organi Banke u prethodnom periodu odobrili prenos bilansnih potraživanja Banke u vanbilansnu evidenciju.

Takođe, OULP vodi postupke naplate protiv 30 fizičkih lica koja su jemci ili založni dužnici za plasmane odobrene pravnim licima, a koja su u nadležnosti OULP.

Tabela 47. Naplaćena potraživanja od pravnih i fizičkih lica

Izveštaj o naplaćenim sredstvima 01.01. - 31.12.2021.		Pravna lica	Fizička lica
Redni broj	Osnov plaćanja	u RSD	u RSD
1	Uplate lica povezanih sa dužnikom	48,179,192	990,857
2	Uplate iz UPPR-a	2,854,807	0
3	Uplata dužnika	18,932,240	2,680,842
4	Uplata iz stečaja	45,178,361	0
5	Prodaja nepokretnosti	0	0
6	Naplata od strane suda	302,200	0
7	Naplata od strane izvršitelja	3,730,679	1,064,381
8	Prodaja pokretnih stvari	23,000,000	0
	Ukupno	142,177,478	4,736,079
UKUPNO		146,913,557	

Tokom izveštajnog perioda ukupan iznos naplaćenih potraživanja od pravnih i fizičkih lica iznosi 146.9 mil. dinara.

9.6. Finansijska saradnja sa inostranstvom

Tokom izveštajnog perioda, Banka je nastavila da u skladu sa svojim mandatima dobijenim od nominalnih poverilaca proaktivno deluje u cilju obezbeđenja preduslova za započinjenje procesa identifikacije i usaglašavanja potraživanja srpskih kreditnih komercijalnih poverilaca od kubanskih dužnika / garanta. Takođe, nastavljeno je angažovanje na poslovima administriranja komercijalnih potraživanja civilnog sektora poverilaca Iraka.

9.7. Aktivnosti istraživanja i razvoja

Razvoj Banke zasniva se na kontinuiranom uvođenju novih proizvoda i tehnologija. S tim u vezi, osnovni segment aktivnosti u ovom procesu čini istraživanje tržišta, kao polazna osnova u uvođenju novih proizvoda, kao i kontinuirano praćenje razvoja i primene novih tehnologija u bankarskim procesima. U tom smislu Banka permanentno vrši istraživanje tržišta, što pretpostavlja sprovođenje sledećih grupa istraživanja:

- istraživanje pozicioniranosti Banke;
- istraživanje konkurencije;
- istraživanja u domenu privrede i velikih sistema;
- istraživanja u domenu stanovništva;
- istraživanja u vezi proizvoda i usluga na tržištu;
- istraživanje po potrebi sektora, odeljenja i ekspozitura.

Istraživanje podrazumeva sistemsko prikupljanje periodičnih i drugih izveštaja ostalih banaka, kao i finansijskih institucija regiona i ocenu njihove profitabilnosti, rentabilnosti i likvidnosti poslovanja, sagledavanje proizvoda i usluga koje nude, kao i tržišnih cena istih.

9.8. Korporativna odgovornost prema društvu

Tokom izveštajnog perioda, pored redovnih aktivnosti u radu nacionalne mreže Globalnog dogovora UN, uključujući i angažovanje u radnim grupama za ciljeve održivog razvoja, borbu protiv korupcije i za korporativnu društvenu odgovornost u bankarstvu i finansijama, pripremljen je i novi 12. Izveštaj o napretku Banke.

U Izveštaju je data detaljna slika ukupnih aktivnosti Banke usmerenih na progresivnu primenu principa zaštite ljudskih prava, radnih standarda, životne sredine i antikourpciju. Novi izveštaj o napretku potvrđuje našu trajnu stratešku posvećenost principima društveno odgovornog poslovanja i održivog razvoja. U izveštaju je podcrtano da se svet se suočava sa izazovima i posledicama globalne pandemije izazvane corona virusom. U takvim okolnostima ponovo se afirmiše značaj svih inicijativa i programa koje promišljaju principe društveno odgovornog poslovanja i održivog razvoja i sinergijski povezuju sve sfere društva u cilju ostvarivanja mira, prosperiteta i održivog razvoja. Banka potvrđuje svoju poziciju društveno odgovornog poslovnog subjekta i preduzima sve mere i akcije kako bi se sačuvalo zdravlje zaposlenih, klijenata i svih drugih subjekata na koje utiče naše poslovanje, ali i svojim aktivnostima konkrentno doprinosi očuvanju ekonomke i socijalne koheziji. U novom Izveštaju o napretku predstavljen je dalji napredak u izgradnji profila Banke kao odgovornog poslovnog subjekta koji na unutrašnjem i eksternom planu doprinosi održivom razvoju, ali i napredak koji se odvija kroz normativno unapređenje materije koja je povezana sa društveno odgovornim poslovanjem i konkretne aktivnosti kojima se implementiraju principi Globalnog dogovora i novi ciljevi održivog razvoja.

Zalažemo se da nacionalna mreža Globalnog dogovora podstiče dijalog/partnerstva između različitih subjekata javnog, poslovnog i nevladinog sektora koji doprinose promovisanju principa društveno odgovornog poslovanja i Agende UN 2030. Da bi se navedeno ostvarilo nužno je uvažavati i komparativno sagledati reprezentativne prakse i iskustva različitih privrednih subjekata-članica Globalnog dogovora, koje primenjuju programe koji doprinose ciljevima iz Agende 2030. U tom cilju, predstavnica Banke uz podršku zaposlenog iz SIKT-a je uključena u realizaciju on line besplatnog programa SDG Ambitions u organizaciji glavnog ofisa mreže iz New Yorka, sa fokusom na implementaciju ciljeva održivog razvoja u poslovnim aktivnostima subjekata realnog i finansijskog sektora i kreiranje novih modela poslovanja koji su rezultat primene ciljeva održivog razvoja.

9.9. Informacije u vezi sa ulaganjima u cilju zaštite životne sredine

Kada je u pitanju zaštita životne sredine, Banka je postavila za ciljeve brigu o uticajima na životnu sredinu, štednju resursa i energije, upravljanje svim vrstama otpada, kao i vršenje merenja i praćenja uticaja na životnu sredinu.

9.10. Ogranci banke

Na dan 31.12.2021. godine, Banka u svom sastavu ima dva ogranka, ekspozituru "Lučani" i ekspozituru "Altina".

Tokom 2020. godine, u oktobru mesecu, Banka je zatvorila istureni šalter "Singidunum".

10. KORPORATIVNO UPRAVLJANJE

10.1. Kodeks korporativnog upravljanja

U skladu sa standardima dobrog korporativnog upravljanja, pravila, načela i osnovni principi poslovanja Banke definisani su opštim aktom Banke „Kodeksom korporativnog upravljanja“, koji je objavljen na intranet portalu Banke InISO.

Pravila korporativnog upravljanja implementirana su kroz interna akta Banke i svi zaposleni u Banci nastoje da u samoj primeni istih ne postoje odstupanja.

Kodeksom korporativnog upravljanja uspostavljeni su principi korporativne prakse prema kojima se, u poslovanju, ponašaju i pridržavaju nosioci korporativnog upravljanja Banke. Cilj Kodeksa je uvođenje dobrih poslovnih običaja u oblasti korporativnog upravljanja, ravnopravan uticaj svih zainteresovanih strana, postojećih i potencijalnih akcionara, zaposlenih, klijenata, organa Banke, države i dr. Konačan cilj je obezbeđenje dugoročnog i održivog razvoja Banke.

10.2. Organi upravljanja i njihovi odbori

Banka u svom radu primenjuje odredbe Zakona o bankama i podzakonskih akata Narodne banke Srbije. Pored navedenog, Banka je internim aktima uspostavila adekvatno upravljanje i obezbedila transparentnost procesa odlučivanja organa upravljanja i drugih donosilaca odluka.

Unutrašnja organizacija Banke, kroz uspostavljenu organizacionu strukturu u 2021. godini, kojom su aktivnosti upravljanja rizicima i aktivnosti podrške, funkcionalno i organizaciono odvojene od preuzimanja rizika, sa jasno utvrđenom podelom poslova, nadležnosti i dužnosti, sprečava sukob interesa.

Organizacija Banke i način upravljanja Bankom uređeni su, u skladu sa Zakonom o bankama, na sledeći način:

- Skupština Banke;
- Upravni odbor;
- Izvršni odbor,
- Odbor za praćenje poslovanja Banke (u daljem tekstu: Odbor za reviziju);
- Kreditni odbor i
- Odbora za upravljanje aktivom i pasivom (u daljem tekstu: ALCO odbor).

Nadležnosti i delokrug rada navedenih organa, kao i odgovornost definisani su Zakonom o bankama i opštim aktom Banke, Statutom.

Skupštinu banke čine akcionari Banke. Skupština donosi odluke na sednicama, na kojima akcionari svoje pravo glasa mogu ostvariti neposredno ili preko ovlašćenih predstavnika. Način rada i postupak odlučivanja uređen je Statutom i Poslovníkom o radu. Banka je u 2021. godini održala ukupno 3 sednice Skupštine od čega jednu redovnu i dve vanredne. U pogledu vlasničke strukture, najznačajnija promena u 2021. godini odnosi se na sticanje kontrolnog učešća akcionara ALTA PAY GROUP.

Upravni odbor Banke čini pet članova, uključujući i predsednika. Mandat članova Upravnog odbora je četiri godine. Minimalan broj članova Upravnog odbora definisan je Zakonom o bankama i Statutom. Najmanje 1/3 članova Upravnog odbora moraju biti lica nezavisna od Banke, a takođe najmanje tri člana moraju imati odgovarajuće iskustvo u oblasti finansija. Članovi Upravnog odbora nisu zaposleni Banke. Članove Upravnog odbora Banke bira i razrešava Skupština Banke, uz prethodnu saglasnost Narodne banke Srbije. U postupku davanja saglasnosti za imenovanja člana Upravnog odbora Narodna banka Srbije naročito ceni poslovnu reputaciju predloženog lica i odgovarajuće kvalifikacije koje se odnose na obrazovanje predloženog lica. Način rada i druga pitanja u vezi sa radom Upravnog odbora uređena su Poslovníkom o radu. Upravni odbor Banke je tokom 2021. godine bio u punom kapacitetu, uz jednu promenu u sastavu članova Upravnog odbora, uz prethodno dobijenu saglasnost Narodne banke Srbije. Tokom 2021. godine Upravni odbor je održao ukupno 29 sednica od čega je uz lično prisustvo članova održano 10 redovnih i 3 vanredne sednice, dok je 16 sednica održano pisanim izjašnjavanjem.

Na dan 31.12.2021. godine sastav Upravnog odbora je sledeći:

- Mast econ Davor Macura, predsednik Upravnog odbora, predstavnik akcionara ALTA PAY;
- Jelena Pantović, nezavisni član;
- Aleksandar Živković, nezavisni član;
- Nebojša Stojanović, nezavisni član i
- Vladimir Miladinović, nezavisni član.

Odbor za reviziju, u skladu sa Zakonom o bankama i Statutom u svom sastavu ima tri člana, uključujući i predsednika. Mandat članova Odbora za reviziju je četiri godine i tokom 2021. godine nije bilo izmena u sastavu ovog Odbora. Nadležnosti Odbora za reviziju utvrđene su Zakonom o banka i Statutom Banke, dok je način rada uređen Poslovníkom o radu. Osnovna funkcija Odbora za reviziju je da pomaže Upravnom odboru u nadzoru nad radom Izvršnog odbora Banke i zaposlenih. Odbor za reviziju je u 2021. godini održao 12 sednica, tj. sastajao se jednom mesečno, što je u skladu sa, Zakonom o bankama, utvrđenom dinamikom i redovno je izveštavao Upravni odbor o sprovedenim aktivnostima.

Na dan 31.12.2021. godine sastav Odbora za reviziju je sledeći:

- Jelena Pantović, predsednik Odbora za reviziju i član Upravnog odbora;
- Aleksandar Živković, član Odbora za reviziju i
- Sanja Jevtović, član Odbora za reviziju.

Sastav Izvršnog odbora Banke čine tri člana, uključujući i predsednicu. Minimalan broj članova Izvršnog odbora definisan je Zakonom o bankama i Statutom. Članove Izvršnog odbora imenuje i razrešava Upravni odbor i na postupak imenovanja i razrešenja članova Izvršnog odbora shodno se primenjuju odredbe Zakona o bankama koje se odnose na imenovanje i razrešenje članova Upravnog odbora. Način rada i druga pitanja u vezi sa radom Izvršnog odbora uređena su Poslovníkom o radu. Mandat članova Izvršnog odbora je četiri godine i tokom 2021. godine izvršene su dve promene u sastavu Izvršnog odbora, i to člana Izvršnog odbora nadležnog za funkciju rizika i računovodstva, dok se druga promena odnosi na funkciju predsednika Izvršnog odbora. Izvršni odbor Banke je u 2021. godini održao ukupno 110 sednica od kog broja je uz lično prisustvo članova Izvršnog odbora održano 98 redovnih sednica, dok je 12 sednica održano pisanim izjašnjavanjem.

Na dan 31.12.2021. godine sastav Izvršnog odbora je sledeći:

- Dr Una Sikimić, predsednica Izvršnog odbora;
- Tatjana Kuljak, član Izvršnog odbora i
- Nikola Krdžić, član Izvršnog odbora.

U skladu sa Statutom Banke Kreditni odbor Banke čini najmanje pet članova, uključujući i predsednika. Članove Kreditnog odbora imenuje i razrešava Upravni odbor Banke. Mandat članova Kreditnog odbora je četiri godine. Tokom 2021. godine, izmenjena su četiri člana Kreditnog odbora. Upravni odbor Banke je doneo odluku o nadležnostima i limitima za odlučivanje ovog odbora o plasmanima. U 2021. godini Kreditni odbor je održao ukupno 103 sednice od čega je uz lično prisustvo članova Kreditnog odbora održano 98 redovnih i 3 vanredne sednice, dok su 2 sednice održane pisanim izjašnjanjem.

Na dan 31.12.2021. godine sastav Kreditnog odbora je sledeći:

- Dr Una Sikimić, predsednica Kreditnog odbora;
- Tatjana Kuljak, član Kreditnog odbora;
- Ivan Novaković, član Kreditnog odbora i
- Veljko Kozić, član Kreditnog odbora i
- Nataša Minić Milićev, član Kreditnog odbora.

ALCO odbor u svom sastavu broji 5 članova. Minimalan broj članova ALCO odbora definisan je Statutom, kao i mandat članova ALCO odbora koji iznosi četiri godine. Tokom 2021. godine izvršena je jedna izmena sastava ALCO odbora. Nadležnosti ALCO odbora utvrđene su Zakonom o bankama i Statutom, dok je način rada uređen Poslovnikom o radu. Osnovna funkcija ALCO odbora je da prati izloženost Banke rizicima koji proizilaze iz strukture bilansnih obaveza i vanbilansnih stavki i predlaže mere za upravljanje kamatnim rizikom i rizikom likvidnosti. U 2021. godini održano je ukupno 15 sednica ALCO odbora od kojih je uz lično prisustvo članova održano 12 redovnih i 1 vanrednu sednicu, dok su 2 sednice održane pisanim izjašnjanjem.

Na dan 31.12.2021. godine sastav Kreditnog odbora je sledeći:

- Dr Una Sikimić, predsednica ALCO odbora;
- Tatjana Kuljak, član ALCO odbora;
- Nikola Krdžić, član ALCO odbora;
- Kosta Džalević, član ALCO odbora i
- Dragana Nikolić, član ALCO odbora.

Članovi organa upravljanja imaju potrebna znanja, sposobnosti i stručna iskustva neophodna za uspešno obavljanje poslova iz njegovog delokruga.

Banka ima uspostavljen efikasan sistem unutrašnjih kontrole upravljanja rizicima kojima je izložena u svom poslovanju, koji se sastoji od:

- Funkcije upravljanja rizicima;
- Odeljenja unutrašnje revizije;
- Odeljenja kontrole usklađenosti poslovanja i
- Odeljenja sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

10.3. Informacije o ponudama za preuzimanje

Banka u toku 2021. godine nije sačinjavala ponude za preuzimanje drugih pravnih lica i po tom osnovu za 2021. godinu nije obveznik primene propisa kojima se uređuje preuzimanje privrednih društava.

U skladu sa navedenim, u toku 2021. godine Banka nije:

- stekla bilo koje direktno ili indirektno učešće u kapitalu drugog pravnog lica;
- postala vlasnik bilo kojih hartija od vrednosti koje bi joj omogućile posebnu kontrolu nad drugim pravnim licima;
- postala vlasnik hartija od vrednosti sa ograničenim glasačkim pravima nad drugim pravnim licem;
- učestvovala u imenovanju i opozivu članova uprave drugog pravnog lica i
- učestvovala u utvrđivanju ovlašćenja uprave drugog pravnog lica.

10.4. Opis osnovnih elemenata sistema internih kontrola i smanjenja rizika u vezi sa postupkom finansijskog izveštavanja

Osnovni elementi sistema internih kontrola i smanjenja rizika u vezi sa postupkom finansijskog izveštavanja uspostavljeni su kroz:

- rad odbora osnovanih u skladu sa Zakonom o bankama (Upravni odbor, Izvršni odbor i Odbor za reviziju)
- uspostavljene sisteme internih kontrola (funkcija upravljanja rizicima, funkcija usklađenosti poslovanja i funkcija unutrašnje revizije) i
- odgovarajuće strategije, politike i druga akta usvojena na nivou Banke u cilju obezbeđivanja adekvatnog finansijskog izveštavanja.

U cilju uspostavljanja adekvatnog sistema internih kontrola i smanjenja rizika u vezi sa postupkom finansijskog izveštavanja, u skladu sa Zakonom o bankama i Statutom Banke:

Upravni odbor Banke, pored ostalog:

- usvaja predlog poslovne politike i strategije Banke i podnosi ih Skupštini Banke na usvajanje;
- usvaja strategiju i politiku za upravljanje rizicima, kao i strategiju upravljanja kapitalom Banke;
- uspostavlja sistem unutrašnjih kontrola u Banci i vrši nadzor nad njegovom efikasnošću;
- usvaja program i plan unutrašnje revizije Banke i metodologiju njenog rada;
- razmatra izveštaje spoljne i unutrašnje revizije o rezultatima izvršene revizije, kao i izveštaje o aktivnostima i radu unutrašnje revizije, te odobrava godišnji izveštaj o adekvatnosti upravljanja rizicima i unutrašnjoj kontroli Banke;
- usvaja tromesečne i godišnje izveštaje poslovanju Banke, uključujući tromesečne izveštaje o upravljanju rizicima i skupštini Banke podnosi usvojeni finansijski izveštaj na konačno usvajanje i
- donosi poslovničke o svom radu i radu Odbora za reviziju, kreditnog odbora, Odbora za upravljanje aktivom i pasivom.

Izvršni odbor Banke, pored ostalog:

- predlaže Upravnom odboru poslovnu politiku i strategiju Banke, kao i strategiju i politiku za upravljanje rizicima i strategiju upravljanja kapitalom Banke;
- sprovodi poslovnu politiku i strategiju Banke donošenjem odgovarajućih poslovnih odluka;
- sprovodi strategije i politike za upravljanje rizicima i strategiju upravljanja kapitalom Banke usvajanjem procedura za upravljanje rizicima, odnosno za identifikovanje, merenje i procenu rizika i obezbeđivanjem njihove primene i izveštava Upravni odbor u vezi s tim aktivnostima;
- analizira sistem upravljanja rizicima i izveštava Upravni odbor Banke o nivou izloženosti rizicima i upravljanju rizicima i
- podnosi Upravnom odboru Banke pregled poslovnih aktivnosti, bilans stanja i uspeha Banke.

Odbor za praćenje poslovanja (Odbor za reviziju), pored ostalog:

- analizira godišnje izveštaje i druge finansijske izveštaje Banke koji se Upravnom odboru Banke podnose na usvajanje i razmatranje;
- analizira i usvaja predloge strategija i politika Banke u vezi sa upravljanjem rizicima i sistemom unutrašnjih kontrola koje se Upravnom odboru banke podnose na usvajanje;
- analizira i nadzire primenu i adekvatno sprovođenje usvojenih strategija i politika za upravljanje rizicima i sprovođenje sistema unutrašnjih kontrola i
- razmatra, sa spoljnim revizorom Banke, godišnje revizije finansijskih izveštaja Banke.

Sistem internih kontrola

Banka je uspostavila tri nivoa odbrane, koji se sastoje od:

- **Poslovne linije** - čine prvu liniju odbrane, predlažući poslovne odluke u okviru definisanih internih politika i ovlašćenja, i time preuzimaju odgovornost za preuzete rizike.
- **Upravljanje rizicima i usklađenost poslovanja** - obuhvataju drugu liniju odbrane, definišući pravila o rizičnom apetitu / profilu, strategiji za rizike, praćenju i upravljanju rizicima. Pored toga, to uključuje analizu i suodlučivanje o rizicima koje predlaže poslovni deo, a time i preuzimanje odgovornosti za analizu i preuzete rizike. Organizacioni deo nadležan za usklađenost poslovanja (Odeljenje kontrole usklađenosti poslovanja) se fokusira na sistematsko praćenje zakonskog i regulatornog okruženja. Osim regulatornih usklađivanja, bave se i proverom usklađenosti unutar organizacije. Organizacioni deo nadležan za uspostavljanje sistema za upravljanje rizikom od pranja novca i finansiranje terorizma (Odeljenje sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma) se fokusira na identifikovanje i procenu rizika od pranja novca i finansiranje terorizma, definisanje strategije i uspostavljanje sistema za praćenje i upravljanje rizicima, kao i kontrolu njegove efikasnosti.
- **Interna revizija** - Interna revizija predstavlja treću liniju odbrane, gde Interna revizija prati proces donošenja odluka u svim oblastima Banke, razmatra ključne rizike u poslovanju, savetuje menadžment na svim nivoima. Pruža nezavisna i nepristrasna uveravanja u vezi s upravljanjem ključnim rizicima i funkcionisanjem internih kontrola.

U skladu sa Zakonom o bankama, Banka je uspostavila odgovarajući sistem internih kontrola na način koji omogućava kontinuirano praćenje rizika kojima je Banka izložena u svom poslovanju.

Sistem interne kontrole sastoji se, naročito, od:

- Funkcije upravljanja rizicima,
- Funkcije usklađenosti poslovanja i
- Funkcije unutrašnje revizije.

U skladu sa Zakonom o bankama, Banka je organizovala posebnu organizacionu celinu za upravljanje rizicima u cilju identifikacije, merenja i procene rizika kojima je izložena u svom poslovanju odnosno u cilju upravljanja rizicima kojima je izložena. Aktivnosti upravljanja rizicima su funkcionalno i organizaciono odvojene od redovnih poslovnih aktivnosti Banke.

U okviru funkcije upravljanja rizicima u Banci su formirana dva sektora i to: Sektor upravljanja rizicima i Sektor analize kreditnog rizika.

U sklopu redovnih aktivnosti na nivou ova dva sektora sačinjavaju se odgovorajuće strategije, politike, metodologije, procedure, uputstva i druga dokumenata.

Funkciju usklađenosti poslovanja u Banci obavlja Odeljenje kontrole usklađenosti poslovanja (Compliance). Rukovodioca Odeljenja, u skladu sa Zakonom o bankama, postavlja i razrešava Upravni odbor Banke.

Funkcija usklađenosti poslovanja vrši identifikaciju i praćenje rizika usklađenosti poslovanja i upravlja tim rizikom koji posebno obuhvata rizik od sankcija regulatornog tela i finansijskih gubitaka, kao i reputacioni rizik.

Rizik usklađenosti poslovanja nastaje kao posledica propuštanja usklađivanja poslovanja sa zakonom i drugim propisom, standardima poslovanja, procedurama o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, kao i sa drugim aktima kojima se uređuje poslovanje banaka.

Rukovodilac Odeljenja kontrole usklađenosti poslovanja i zaposleni u Odeljenju su nezavisni u radu i obavljaju isključivo poslove koji su zakonskim i podzakonskim aktima Narodne banke Srbije dodeljeni u nadležnost organizacionog dela za kontrolu usklađenosti poslovanja.

Odeljenje kontrole usklađenosti poslovanja, u skladu sa zakonskom regulativom, najmanje jednom godišnje identifikuje i procenjuje glavne rizike usklađenosti i predlaže planove upravljanja tim rizicima o čemu sačinjava izveštaj koji se nakon usvajanja od strane Izvršnog odbora Banke dostavlja na usvajanje Upravnom odboru Banke. O utvrđenim propustima koji se odnose na usklađenost poslovanja obaveštava se Izvršni odbor Banke i Odbor za reviziju.

U skladu sa zakonskom regulativom, Odeljenje za kontrolu usklađenosti poslovanja sačinjava program praćenja usklađenosti poslovanja Banke, kao i značajan broj opštih akata (politike, metodologije, pravilnike i pravila) i drugih dokumenata u cilju obezbeđenja usklađenosti poslovanja Banke sa zakonskim i podzakonskim aktima.

Funkciju unutrašnje revizije u Banci obavlja Odeljenje unutrašnje revizije koje je formirano u skladu sa Zakonom o bankama sa ciljem da Upravnom odboru Banke pruži nezavisno i objektivno mišljenje o pitanjima koja su predmet revizije, obavlja savetodavnu aktivnost usmerenu na unapređenje postojećeg sistema unutrašnjih kontrola i poslovanja Banke i da Upravnom odboru Banke pruži pomoć u ostvarivanju njegovih ciljeva.

Odeljenje unutrašnje revizije je nezavisan u svom radu što mu omogućava Zakon o bankama, odnosno uspostavljena organizaciona struktura u Banci, tako da Sektor unutrašnje revizije za svoj rad odgovara direktno Upravnom odboru Banke. U skladu sa Zakonom o bankama, rukovodioca Odeljenja unutrašnje revizije na dužnost bira odnosno sa iste razrešava Upravni odbor Banke. Rukovodilac Odeljenja unutrašnje revizije ima pravo da se direktno obrati Upravnom odboru Banke kada god je to potrebno.

Rukovodilac Odeljenja unutrašnje revizije izrađuje program unutrašnje revizije i utvrđuje metodologiju njenog rada, a o svom radu podnosi izveštaje Odboru za praćenje poslovanja (Odboru za reviziju) i Upravnom odboru Banke.

Odeljenje unutrašnje revizije sprovodi redovne i periodične kontrole rada i postupanja organizacionih oblika Banke u skladu sa definisanim planovima revizije. Zaposleni Odeljenja unutrašnje revizije imaju pravo uvida u sve dokumente Banke i njenih podređenih društava, i pravo da bez ograničenja vrše nadzor nad poslovanjem.

Smanjenje rizika u vezi sa postupkom finansijskog izveštavanja – Računovodstvene politike Banke

U skladu sa članom 50. Zakonom o bankama, Banka vodi poslovne knjige i računovodstvenu evidenciju i priprema godišnje finansijske izveštaje, koji istinito i objektivno odražavaju njeno poslovanje i finansijsko stanje. Sadržaj i oblik finansijskih izveštaja utvrđeni su Zakonom o računovodstvu, Zakonom o bankama i drugim propisima Narodne banke Srbije. Prilikom sastavljanja godišnjih finansijskih izveštaja banke su dužne da primenjuju međunarodne standarde finansijskog izveštavanja, od dana koji je nadležno međunarodno telo odredilo kao dan njihove primene.

Računovodstvenim politikama Banke uređuju se: osnovni principi, okviri i postupci za način vođenja poslovnih knjiga, način vrednovanja i priznavanja svih oblika imovine i obaveza, prihoda i rashoda, kao i sastavljanje finansijskih izveštaja u skladu sa zahtevima MRS (Međunarodni računovodstveni standardi), MSFI (Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja) i tumačenjima ovlašćenih regulatornih tela, kao i odgovornosti.

Računovodstvene politike predstavljaju posebne principe, osnove, konvencije, pravila i praksu usvojenu od strane Banke za vrednovanje bilansnih pozicija, sastavljanje, prezentaciju i obelodanjivanje finansijskih izveštaja. Usvojene računovodstvene politike odnose se na priznavanje, prestanak priznavanja, merenje i procenjivanje sredstava, obaveza, prihoda i rashoda Banke.

U izboru računovodstvenih politika primenjuju se načela: razumljivost, relevantnost, pouzdanost, suština iznad forme, materijalni značaj, neutralnost, opreznost, sveobuhvatnost, doslednost, uporedivost, blagovremenost, ravnoteža između koristi i troškova i drugi kriterijumi.

Računovodstvene politike su zasnovane na:

- konceptualnom okviru za finansijsko izveštavanje,
- pojedinačnim Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS),
- Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (MSFI),
- važećim tumačenjima Međunarodnih standarda za finansijsko izveštavanje i
- drugoj profesionalnoj regulativi.

Računovodstvene politike se određuju u skladu sa osnovnim tretmanom koji zahtevaju MRS/MSFI, a u određenim slučajevima, kada se to pokaže kao prikladno, u skladu sa dozvoljenim alternativnim tretmanom.

Izvršni odbor Banke i ovlašćeni rukovodioci odgovorni su za:

- pravilnu primenu propisa kod donošenja odluka iz oblasti materijalno – finansijskog poslovanja i
- zakonsku ispravnost finansijskih izveštaja.

Rukovodioci koji po funkciji organizuju i koordiniraju rad na računovodstveno knjigovodstvenim poslovima Banke i delova Banke, odgovorni su za:

- izradu finansijskih izveštaja,
- blagovremeno davanje uputstava i određivanje rokova o dostavljanju podataka i dokumenata za izradu finansijskih izveštaja,
- pravovremeno upoznavanje nadležnih organa na kršenje i nepoštovanje materijalno finansijskih propisa i odluka organa upravljanja,
- pravilnu primenu propisa i profesionalne regulative u vođenju poslovnih knjiga i
- blagovremeno davanje potrebnih pregleda (internih i eksternih) kao podataka za izradu izveštaja.

Rukovodioci Banke zaduženi za organizaciju i koordinaciju na poslovima kontrolinga i planiranja, kao i zaposleni koji neposredno obavljaju te poslove, odgovorni su za izradu internih i eksternih izveštaja o poslovanju Banke.

Smanjenje rizika u vezi sa postupkom finansijskog izveštavanja – upravljanje operativnim rizikom

Pod „upravljanjem operativnim rizicima“ podrazumevamo identifikovanje, merenje odnosno ocenjivanje, savlađivanje i praćenje rizika, uključujući izveštavanje o operativnim rizicima kojima je Banka izložena ili kojima bi mogla biti izložena.

Politika upravljanje operativnim rizicima uređuje način organizovanja procesa upravljanja operativnim rizicima sa podelom odgovornosti zaposlenih, način procene rizičnog profila, uspostavljanje sistema limita za operativni rizik i postupanje u slučaju prekoračenja definisanih limita, način praćenja i kontrole operativnog rizika, principe funkcionisanja sistema internih kontrola, procenu internih kapitalnih zahteva za operativni rizik, okvir i učestalost stres testiranja i postupanje u slučajevima nepovoljnih rezultata stres testova u Banci.

Banka upravlja operativnim rizikom na način da se minimizira negativan uticaj neadekvatnih i neuspelih unutrašnjih procesa, ljudi i sistema, sudskih ili vansudskih postupaka u vezi sa poslovanjem Banke (obligacioni odnosi, radni odnosi, i slično) ili spoljnih događaja na finansijski rezultat i kapital Banke.

Cilj Politike je postavljanje okvira za upravljanje operativnim rizikom, definisanje načina identifikacije, merenja i praćenja kako bi se ograničio obim potencijalnih gubitaka i verovatnoća njihove realizacije na nivo koji je za Banku prihvatljiv sa gledišta finansijske štete, a posredno, i sa gledišta ugleda Banke. Za postizanje ovog cilja, Politika i njoj podređeni dokumenti, uspostavljaju konzistentan pristup upravljanju operativnim rizicima.

Sistem upravljanja operativnim rizikom obezbeđuje da rizični profil Banke bude u skladu sa definisanom sklonošću Banke ka rizicima, kao i tolerancijom prema rizicima.

U cilju identifikacije i upravljanja operativnim rizikom, Banka implementira praksu i informacijski sistem čiji je cilj efektivan monitoring i kontroling kvaliteta identifikovanih operativnih rizika. Identifikovanje događaja operativnog rizika podrazumeva mapiranje vrsta operativnih rizika kojima Banka može biti izložena u svom radu, odnosno formiranje matrice koja identifikuje događaje koji predstavljaju izvore operativnog rizika.

Banka u cilju identifikovanja operativnih rizika razvija metodologiju ključnih indikatora rizika. Ključni indikatori rizika predstavljaju rano upozorenje za signaliziranje promena u rizičnom profilu organizacije. Odnose se na određeni operativni rizik i prikazuju promenu u verovatnoći ili učestalosti u nastanku događaja operativnog rizika. Njihova svrha je pružanje pomoći u smanjivanju gubitaka i zaštiti izloženosti tako što se Banka proaktivno suočava sa događajem rizika pre nego što se on desi.

Identifikacija i merenje operativnog rizika se sprovodi kroz praćenje i evidentiranje svih internih i eksternih događaja, procesa i poslovnih funkcija, kao dela poslovnog ciklusa proizvoda koje Banka nudi, koji mogu imati negativan uticaj na poslovanje Banke i njen finansijski rezultat. Identifikacija i ocena operativnih rizika se izvodi u slučajevima uvođenja novih procesa, proizvoda ili sistema u Banci, kao i u slučaju pojave novih velikih štetnih događaja i/ili uočenih rizika (ad_hoc identifikacije). Svi incidenti operativnog rizika (kvantifikovani i događaji koji mogu da dovedu do gubitka/dobitka po osnovu operativnih rizika, a koje je teško ili nemoguće kvantifikovati), evidentiraju se u jedinstvenu bazu podataka, koja sadrži sve potrebne podatke o datom incidentu.

Postupkom praćenja operativnog rizika Banka definiše pravila u vezi sa odgovornošću, učestalošću i izveštavanjem o sprovođenju usvojenih mera za umanjenje operativnih rizika.

Izveštavanje o operativnom riziku Banke obuhvata sistem eksternog i internog izveštavanja o upravljanju operativnim rizikom. Banka je uspostavila sistem izveštavanja putem adekvatnog informacijskog sistema koji podržava upravljanje operativnim rizikom. Adekvatno uspostavljen i kontrolisan informacijski sistem Banke, kao i kontrola unosa podataka je omogućio nesmetano funkcionisanje Banke u pogledu finansijskog izveštavanja regulatornih institucija.

U Banci nije bilo kašnjenja u finansijskom izveštavanju regulatornih institucija ni finansijskih posledica po poslovni rezultat Banke.

10.5. Opis politike raznolikosti

Banka, kao Poslodavac primarno se rukovodi osnovnim načelima prava i sloboda garantovanih Ustavom Republike Srbije. Ovom Politikom, navedeni princip se sprovodi kroz interna akta Banke, sa željom da se stvori poslovni ambijent koje poznaje i otvoreno je za prihvatanje različitosti u cilju stvaranja poslovnih prednosti, pune realizacije potencijala svih zaposlenih, njihove ravnopravnosti i jednakih mogućnosti.

Razvoj zasnovan na ljudskim pravima ne obuhvata samo ekonomski razvoj, već podrazumeva i proces osnaživanja i osposobljavanja onih kojima su uskraćena osnovna prava. Pravo na razvoj postaje nužan okvir ostvarivanja ljudskog razvoja koji je normativno zasnovan, ali je istovremeno i usmeren prema razvoju svih kapaciteta društva-zajednice za ostvarivanje ljudskih prava.

Za Banku kao društveno odgovornu instituciju sa dinamičnim razvojnim konceptom, plan upravljanja ljudskim resursima je u funkciji promocije zdravog etičkog poslovanja, jer samo takvo poslovno okruženje može da podstakne ostvarivanje integralne primene ljudskih prava, poštovanje različitosti u svim segmentima politike upravljanja ljudskim resursima.

Načela Politike raznolikosti primenjuju se pri izboru kandidata za organe upravljanja u cilju afirmacije jednakih mogućnosti delovanja, pri tome vodeći računa o specifičnosti Banke jer kandidati, za organe upravljanja moraju prethodno ispuniti uslove propisane od strane NBS koja daje saglasnost na izbor članova organa upravljanja.

Od sistematizovanih četrdeset rukovodećih pozicija, dvadeset jednom rukovode osobe ženskog pola.

Obrazovanje ima ključnu ulogu u promovisanju osnovnih vrednosti demokratije, poštovanja ljudskih prava i vladavina zakona, kao i sprečavanje kršenja ljudskih prava.

Ovim, Banka posebno podstiče preventivno delovanje u oblasti zaštite ljudskih prava. Na taj način, Banka, kao subjekat poslovne sfere postaje važan činioc podsticanja i kreiranja zdrave poslovne klime, kao i podsticanja pozitivne konkurencije između društveno odgovornih subjekata koji ne zanemaruju socijalnu i etičku dimenziju u svom poslovanju, uz poštovanje sistema zaštite ljudskih prava u čijoj osnovi je pravo na jednakost i različitost.

Banka teži da oblikuje okruženje u kojem svako od zaposlenih oseća da pripada i da ima jednake mogućnosti za napredovanje.

Kako su gore pomenuti strateški ciljevi zasnovani na informacijama koje potiču iz okruženja, njihova realizacija zavisiće, između ostalog, i od namera drugih privrednih subjekata iz okruženja, kao i ekonomskih, tehnoloških i drugih činilaca koji determinišu svaku plansku odluku, što pretpostavlja rizik i neizvesnost ispunjenja. Shodno prethodnom, ovako definisana strategija biće predmet kontinuirane analize, a u slučajevima značajnih odstupanja ostvarenih u odnosu na planirane uslove poslovanja, ista će se i korigovati na godišnjem nivou.

11. RAZVOJ BANKE U NAREDNOM PERIODU

11.1. Strateški ciljevi Banke

Definisane strateške ciljeve Banka planira da realizuje kroz će realizovati kroz kontinuiranu digitalizaciju poslovanja, unapređenje i automatizaciju poslovnih procesa, kao i poboljšanje dostupnosti klijentima kroz otvaranje ekspozitura, širenja mreže bankomata, uvođenja novih proizvoda i dr.

Strateške ciljeve Banka će ostvariti kroz sledeće aktivnosti:

- Razvoj svih segmenata poslovanja, sa posebnim fokusom na mikro, mala i srednja preduzeća u cilju bolje diverzifikacije portfolija i smanjenja rizika koncentracije;
- Razvoj segmenta poslovanja sa Stanovništvom, sa akcentom na digitalizaciju i implementaciju novih tehnologija u funkciji približavanja i bolje dostupnosti klijentima, kao i kroz otvaranje novih ekspozitura i uključivanje na mreže bankomata;
- Unapređenje konkurentnosti proizvoda Stanovništva kroz redefinisane uslove gotovinskih kredita, auto kredita, posebnih ponuda za fokus grupe, uvođenje setova proizvoda/usluga;
- Razvoj stabilnih, dugoročnih i sveobuhvatnih partnerskih odnosa sa klijentima u smislu cross selling-a (ovedraft, kreditne kartice, POS terminali i dr.);
- Pretvaranja depozitnih klijenata u kreditne klijente;
- Očuvanje kvaliteta kreditnog portfolija;
- Povećanje učešća dokumentarnih poslova (garancija);

- Povećanje učešća Fond revolving kredita u portofoliju, kao potencijala za investiciono finansiranje po povoljnijim uslovima, uz diversifikaciju portfolija s obzirom na maksimalne iznose kredita do 200,000 eura;
- Povećanje učešća u delu finansiranja kod postojećih klijenta i iskorišćenja okvira koje su trenutno u korišćenju, a nisu povučeni u celokupnom iznosu;
- Povećanje učešća kredita sa varijabilnim kamatnim stopama;
- Očuvanje i uvećanje depozitnog portfolija i diverzifikaciju istog, uz nastojanje za nastavak trenda snižavanja prosečnih kamatnih stopa, kao i povećanje transakcionih depozita klijenata kroz veću saradnju sa postojećim klijentima i akviziciju novih klijenata;
- Efikasno rešavanje postojećih problematičnih plasmana, pre svega kroz naplatu dospelih potraživanja;
- Dalji razvoj poslovanja sa menjačima kroz realizaciju projekta nabavke licence za menjački softver;
- Razvojem i implementacijom odgovarajuće marketing strategije;
- Unapređenjem ljudskih resursa, kroz stalan razvoj i stručno osposobljavanje svih zaposlenih.

11.2. Realizacija strateških ciljeva Banke

Ostvarenje strateških ciljeva Banke definisani Poslovnom strategijom Banke za period od 2021. do 2023. godine biće realizovano uz puno uvažavanje i poštovanje sledećih načela i principa poslovanja Banke:

- puna primena zakonskih propisa, pravila bankarske struke, dobrih poslovnih običaja i poslovne etike;
- rukovođenje interesima svojih akcionara i klijenata, uz poštovanje i uvažavanje interesa drugih, u cilju ostvarivanja ravnopravnih međusobnih odnosa;
- održavanje stabilnosti i sigurnosti poslovanja, kroz kontinuirano jačanje osnovnog kapitala i rezervi Banke;
- implementacija novih trendova u bankarskoj delatnosti, sa najvećim stepenom efikasnosti, koji će omogućiti pravovremeno, dosledno i sigurno ostvarivanje definisanih strateških ciljeva;
- savremenost, težnja ka uvođenju i prihvatanju međunarodnih standarda u poslovanju;
- poštovanje najviših standarda stručnosti i odgovorno i blagovremeno obavljanje svih poslova iz bankarske delatnosti radi sveobuhvatne zaštite preuzetih obaveza, obezbeđenja likvidnosti i blagovremene isplate preuzetih obaveza.

12. POSLOVANJE BANKE U 2021. GODINE

Tabela 48. Uporedni pregled ostvarenog rezultata i Plana poslovanja za 31.12.2021. godine

Pozicija	u hiljadama dinara		
	u periodu od 01. januara do 31. decembra		
	31.12.2021.	Plan 2021	Realizacija
Prihodi od kamata	874,029	973,841	89.75%
Rashodi od kamata	(262,600)	(276,547)	94.96%
Neto prihod po osnovu kamata	611,429	697,294	87.69%
Prihodi od naknada i provizija	545,098	235,292	231.67%
Rashodi naknada i provizija	(249,037)	(74,221)	335.54%
Neto prihod po osnovu naknada i provizija	296,061	161,071	183.81%
Neto rezultat po osnovu prestanka promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	2,726	3,500	77.89%
Neto rezultat po osnovu zaštite od rizika	14	0	-
Neto rezultat po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	0	0	-
Neto rezultat od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	(24,770)	36,927	(67.08%)
Neto rezultat po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	(156,080)	(72,840)	214.28%
Ostali poslovni prihodi	22,251	26,429	84.19%
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	(347,431)	(374,794)	92.70%
Troškovi amortizacije	(49,961)	(50,640)	98.66%
Ostali prihodi	8,084	4,500	179.64%
Ostali rashodi	(351,806)	(271,563)	129.55%
Dobitak pre oporezivanja	10,517	159,884	6.58%
Dobitak / (gubitak) po osnovu odloženih poreza	1,091		
Dobitak / (gubitak) nakon oporezivanja	11,608	159,884	7.26%

Tabela 49. Uporedni pregled Bilansa stanja i projekcije bilansa stanja Banke na dan 31.12.2021. god.

	u hiljadama dinara						
	31.12.20211			Plan 2021			Index
	Bruto	Ispravka	Neto	Bruto	Ispravka	Neto	
Aktiva							
Gotovina i sredst. kod central.banke	7,874,898	56	7,874,842	4,583,659	0	4,583,659	171.8
Potraživanja po osnovu derivata	1,882	0	1,882	0	0	0	
Hartije od vrednosti	1,137,897	3,794	1,134,103	1,774,343	6,321	1,768,022	64.1
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	9,076,811	10,987	9,065,824	1,995,417	8,185	1,987,231	456.2
Kredit i potraživanja od komitenata	13,753,555	460,220	13,293,335	14,888,231	502,842	14,385,389	92.4
Investicije u zavisna društva	114	0	114	0	0	0	
Nematerijalna imovina	78,129	48,776	29,353	133,061	58,139	74,922	39.2
Nekretnine, postrojenja i oprema	1,728,068	379,346	1,348,722	1,818,258	412,905	1,405,353	96.0
Investicione nekretnine	262,270	0	262,270	214,662	0	214,662	122.2
Tekuća poreska sredstva	10,443	0	10,443	10,443	0	10,443	100.0
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	0	0	0	0	0	0	
Ostala sredstva	228,354	6,714	221,640	594,591	6,177	588,415	37.7
Ukupno aktiva	34,152,421	909,893	33,242,528	26,012,665	994,569	25,018,096	132.9
Pasiva							
Obaveze po osnovu derivata	3,787	0	3,787	3,212	-	3,212	117.9
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finans. organizacijama i centralnoj banci	1,691,281	0	1,691,281	2,758,560	-	2,758,560	61.3
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	27,023,200	0	27,023,200	17,045,336	-	17,045,336	158.5
Rezervisanja	35,283	0	35,283	44,202	-	44,202	79.8
Odložene poreske obaveze	119,760	0	119,760	120,797	-	120,797	99.1
Ostale obaveze	309,744	0	309,744	868,112	-	868,112	35.7
Ukupno obaveze	29,183,055	0	29,183,055	20,840,219	-	20,840,219	140.0
Kapital	4,059,527	0	4,059,527	4,177,877	-	4,177,877	97.2
Ukupno pasiva	33,242,582	0	33,242,582	25,018,096	-	25,018,096	132.9

13. DOGAĐAJI NAKON PROTEKA POSLOVNE GODINE

Nije bilo bitnih događaja nakon isteka poslovne godine koji bi zahtevali obelodanjivanje ili korekciju u bilansima Banke.

Izveštaj pripremili:

Direktor Sektora računovodstva i izveštavanja

.....
Slobodan Lečić

.....
dr Una Sikimić
Predsednica Izvršnog odbora

Rukovodilac Odeljenja finansijskog planiranja
i kontrole

.....
Dejan Funduk

.....
Tatjana Kuljak
Član Izvršnog odbora